

İçindekiler

Kısaca Tüpraş

Tüpraş, yarattığı katma değer ve cirosuyla Türkiye'nin en büyük sanayi şirketi konumundadır.

1955 yılında Batman'da yerli ham petrolün işlenmesiyle başlayan rafinaj macerası, 1983 yılından bu yana, Kocaeli, İzmir, Kırıkkale ve Batman'da kurulu toplam 28,1 milyon ton işleme kapasiteli 4 rafinerinin Tüpraş çatısı altında yürüttüğü faaliyetlerle devam etmektedir.

Tüpraş, yarattığı katma değer ve cirosuyla Türkiye'nin en büyük sanayi şirketi konumundadır. Avrupa'nın 7'nci büyük rafineri şirketi olan Tüpraş, 9,5'lik ortalama Nelson kompleksite endeksi ile Akdeniz'in yüksek kompleksiteye sahip az sayıdaki rafinerileri arasında bulunmaktadır.

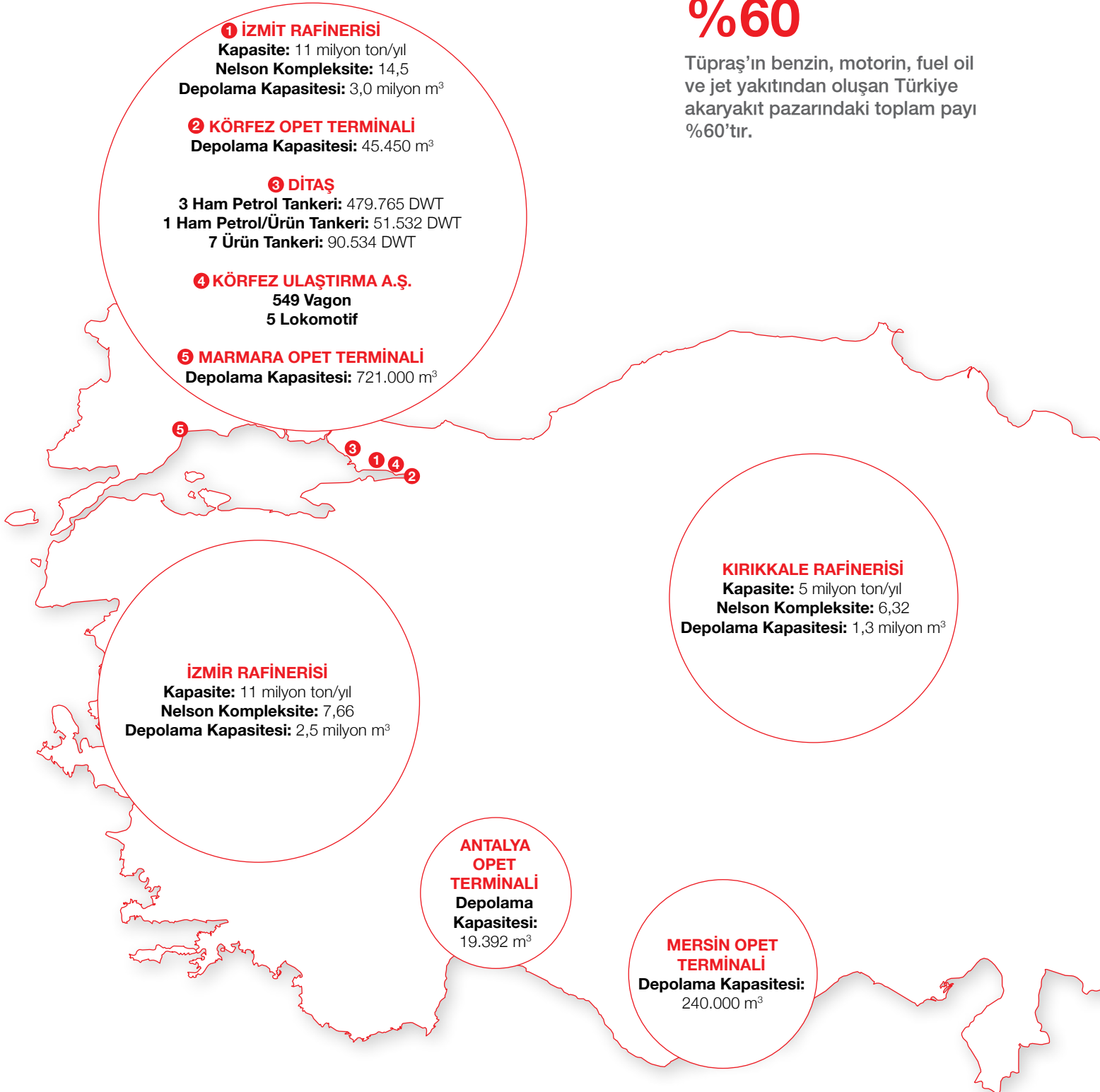
Tüpraş, yurt içi ve yurt dışı alanlarda olası iş ve yatırım fırsatlarını da yakından takip etmektedir. Şirket; işlerini çeşitlendirme stratejisi doğrultusunda, sektörel entegrasyona, alternatif enerji kaynaklarına ve start up'lara yatırım yapmayı, yenilenebilir enerji alanında ise kendi rafinerilerinin enerji ihtiyacının karşılanmasını önceliklendirerek, enerji maliyetlerini düşürmeyi, karbon ayak izini küçültmeyi hedeflemektedir.

Bir Bakışta Tüpraş

Akaryakıt pazarı

%60

Tüpraş'ın benzin, motorin, fuel oil ve jet yakıtından oluşan Türkiye akaryakıt pazarındaki toplam payı %60'tır.

Rafinaj kapasitesi

%100

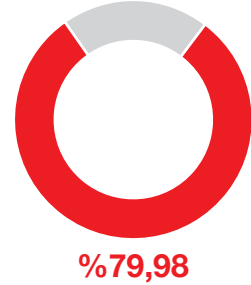
Tüpraş, Türkiye'nin mevcut rafinaj kapasitesinin %100'üne sahiptir.

Tüpraş'ın Kocaeli, İzmir, Kırıkkale ve Batman'da kurulu 4 rafinerisinin yıllık ham petrol işleme kapasitesi 28,1 milyon tondur.

**GİRESUN OPET
TERMİNALİ**
Depolama Kapasitesi:
43.130 m³

BATMAN RAFİNERİSİ
Kapasite: 1,1 milyon ton/yıl
Nelson Kompleksite: 1,83
Depolama Kapasitesi: 268 bin m³

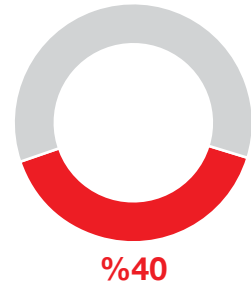
Ditaş

Tüpraş Ditaş'ın %79,98 hissesine sahiptir.

3 Ham Petrol Tankeri: 479.765 DWT
1 Ham Petrol/Ürün Tankeri: 51.532 DWT
7 Ürün Tankeri: 90.534 DWT

Opet

Tüpraş Opet'in %40 hissesine sahiptir.

Akaryakıt İstasyonu: 1.560
Depolama Kapasitesi: 1,1 milyon m³

Ticaret, madeni yağ, gemi yakıtı, uçak yakıtı, depolama faaliyetlerini yürütmektedir.

Körfez Ulaştırma A.Ş.

Körfez Ulaştırma A.Ş.'nin %100 hissesine sahiptir.

Vagon Sayısı: 549
Lokomotif Sayısı: 5

Temel Göstergeler

Finansal Göstergeler - (milyon ABD doları)

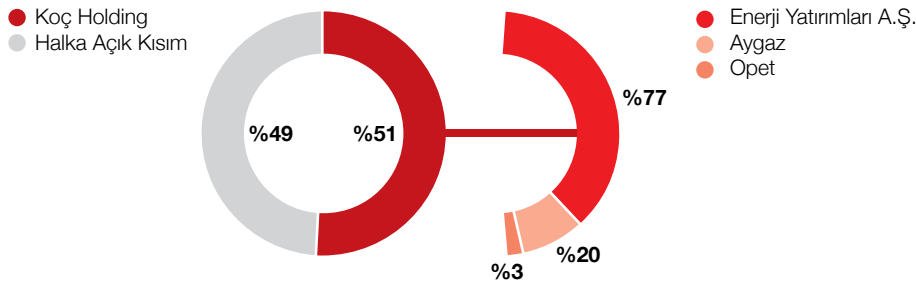
	2013	2014	2015	2016	2017
Net Satışlar	21.595	18.165	13.571	11.547	14.801
Faaliyet Kâr	22	199	1.012	781	1.333
Vergi Öncesi Kâr	7	84	819	644	1.227
Vergi Sonrası Kâr	629	667	938	594	1.046
FAVÖK	560	338	1.397	1.125	1.614
Net Borç	1.340	1.663	2.370	1.729	1.657
Özkaynak Kârlılığı (ROE) %	24	26	35	22	41
Borç Kaldıraç Oranı %	36	38	45	43	38
Net Çalışma Sermayesi	(296)	(677)	(53)	286	713
Yatırım Harcaması*	1.213	959	344	213	184

* Tüpraş solo

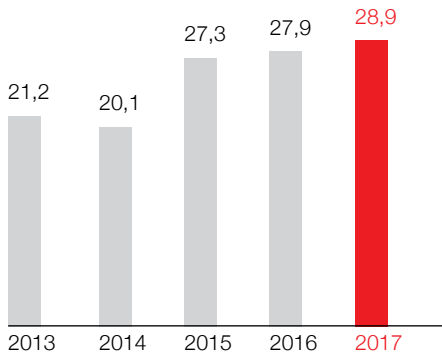
Operasyonel Göstergeler - Rafinaj (bin ton)

	2013	2014	2015	2016	2017
İşlenen Ham Petrol	21.568	20.044	27.559	28.348	28.502
Üretim	21.175	20.101	27.268	27.928	28.883
Satış	24.083	22.194	28.739	30.255	31.493
Ürün Dış Satımı	4.844	5.333	6.494	5.491	5.804
Ürün Dış Alımı	3.805	2.920	2.999	3.749	4.388

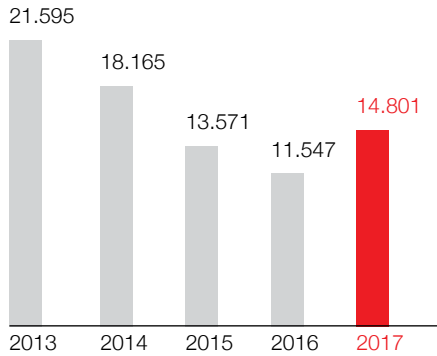
Ortaklık Yapısı

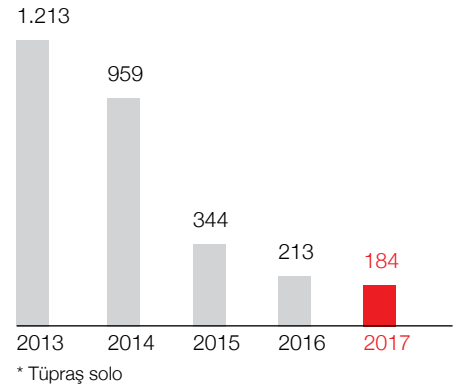
Üretim (milyon ton)

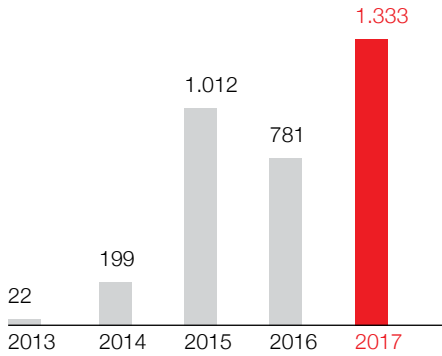
Net Satışlar (milyon ABD doları)

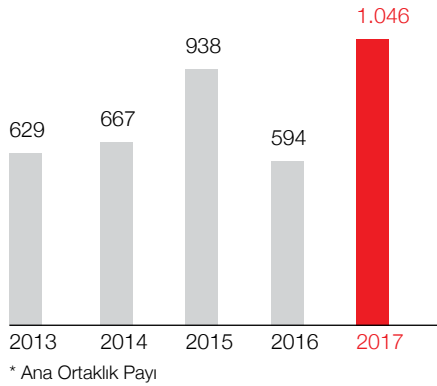
Yatırım Harcaması* (milyon ABD doları)

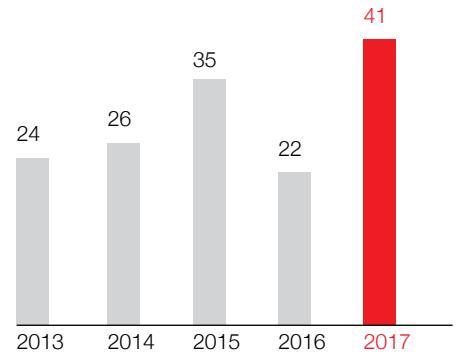
Faaliyet Kârı (milyon ABD doları)

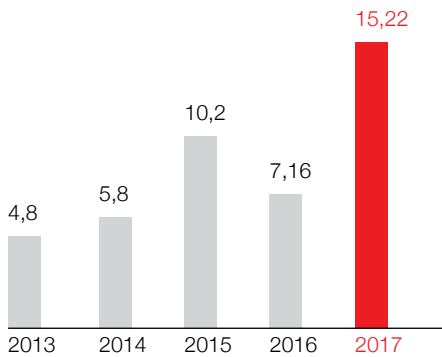
Vergi Sonrası Kâr* (milyon ABD doları)

Özkaynak Kârlılığı (ROE) (%)

Hisse Başına Kâr (TL)

Tüpraş 2017'de tam kapasite kullanımıyla 28,9 milyon ton rekor üretim gerçekleştirmiş, 31,5 milyon ton ürün satışına ulaşmıştır.

14.801

Tüpraş'ın 2017 yılı net satışları %28,2 artışla 14.801 milyon ABD dolarına yükselmiştir.

Yüksek kârlılık

2017 yılında operasyonel ve kârlılık hedeflerini aşan sonuçlara ulaşan Tüpraş, 31,5 milyon ton rekor satışla 4,5 milyar TL vergi öncesi kâr elde etmiştir.

%113

Tüpraş'ın hisse başına kârlılığı 2017 yılında bir önceki yıla göre %113 artarak 7,16 TL/hisseden, 15,22 TL/hisse seviyesine yükselmiştir.

Genel Kurul Gündemi

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ ANONİM ŞİRKETİ'NİN 21.03.2018 TARİHLİ OLAĞAN GENEL KURULU TOPLANTISININ GÜNDEMİ

1. Açılış ve Toplantı Başkanı'nın seçilmesi,
2. Şirket Yönetim Kurulu'nca hazırlanan 2017 Yılı Faaliyet Raporu'nun okunması, müzakeresi ve onaylanması,
3. 2017 yılı hesap dönemine ilişkin Bağımsız Denetim Rapor Özeti'nin okunması,
4. 2017 yılı hesap dönemine ilişkin Finansal Tabloların okunması, müzakeresi ve onaylanması,
5. Yönetim Kurulu üyelerinin Şirket'in 2017 yılı faaliyetlerinden dolayı ayrı ayrı ibra edilmesi,
6. Şirket'in kâr dağıtım politikası çerçevesinde hazırlanan, 2017 yılı kârının dağıtılması ve kâr dağıtım tarihi konusundaki Yönetim Kurulu'nun önerisinin kabulü, değiştirilerek kabulü veya reddi,
7. Yönetim Kurulu üye sayısının ve görev sürelerinin belirlenmesi, belirlenen üye sayısına göre seçim yapılması, Bağımsız Yönetim Kurulu üyelerinin seçilmesi,
8. Kurumsal Yönetim İlkeleri gereğince Yönetim Kurulu üyeleri ve üst düzey yöneticiler için "Ücret Politikası" ve politika kapsamında yapılan ödemeler hakkında Pay Sahiplerine bilgi verilmesi ve onaylanması,
9. Yönetim Kurulu üyelerinin yıllık brüt ücretlerinin belirlenmesi,
10. Türk Ticaret Kanunu ve Sermaye Piyasası Kurulu düzenlemeleri gereğince Yönetim Kurulu tarafından yapılan Bağımsız Denetim Kuruluşu seçiminin onaylanması,
11. Şirket'in 2017 yılı içerisinde yaptığı bağışları hakkında pay sahiplerine bilgi verilmesi ve 2018 yılında yapılacak bağışlar için üst sınır belirlenmesi,
12. Sermaye Piyasası Kurulu düzenlemeleri gereğince Şirket'in ve bağlı ortaklıklarının 2017 yılında 3. kişiler lehine verdiği teminat, rehin, ipotek ve kefaletler ile elde edilen gelir veya menfaatler hakkında Pay Sahiplerine bilgi verilmesi,
13. Yönetim kontrolünü elinde bulunduran pay sahiplerine, Yönetim Kurulu üyelerine, üst düzey yöneticilere ve bunların eş ve ikinci dereceye kadar kan ve sıhrî yakınlarına; Türk Ticaret Kanunu'nun 395. ve 396. maddeleri çerçevesinde izin verilmesi ve Sermaye Piyasası Kurulu Kurumsal Yönetim Tebliği doğrultusunda 2017 yılı içerisinde bu kapsamda gerçekleştirilen işlemler hakkında pay sahiplerine bilgi verilmesi,
14. Dilek ve görüşler.

Yönetim Kurulunun Yıllık Faaliyet Raporuna İlişkin Bağımsız Denetçi Raporu

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş. Genel Kurulu'na

1. Görüş

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.'nin ("Şirket") ve bağlı ortaklıklarının (hep birlikte "Grup" olarak anılacaktır) 1 Ocak 2017 - 31 Aralık 2017 hesap dönemine ilişkin yıllık faaliyet raporunu denetlemiş bulunuyoruz.

Görüşümüze göre, yönetim kurulunun yıllık faaliyet raporu içinde yer alan finansal bilgiler ile Yönetim Kurulu'nun Grup'un durumu hakkında denetlenmiş olan finansal tablolarda yer alan bilgileri kullanarak yaptığı irdelemeler, tüm önemli yönleriyle, denetlenen tam set konsolide finansal tablolarla ve bağımsız denetim sırasında elde ettiğimiz bilgilerle tutarlıdır ve gerçeği yansıtmaktadır.

2. Görüşün Dayanağı

Yaptığımız bağımsız denetim, Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu ("KGGK") tarafından yayımlanan Türkiye Denetim Standartlarının bir parçası olan Bağımsız Denetim Standartları'na ("BDS") uygun olarak yürütülmüştür. Bu standartlar kapsamındaki sorumluluklarımız, raporumuzun Bağımsız Denetçinin Yıllık Faaliyet Raporunun Bağımsız Denetimine İlişkin Sorumlulukları bölümünde ayrıntılı bir şekilde açıklanmıştır. KGGK tarafından yayımlanan Bağımsız Denetçiler için Etik Kurallar ("Etik Kurallar") ve bağımsız denetimle ilgili mevzuatta yer alan etik hükümlere uygun olarak Grup'tan bağımsız olduğumuzu beyan ederiz. Etik Kurallar ve mevzuat kapsamındaki etiğe ilişkin diğer sorumluluklar da tarafımızca yerine getirilmiştir. Bağımsız denetim sırasında elde ettiğimiz bağımsız denetim kanıtlarının, görüşümüzün oluşturulması için yeterli ve uygun bir dayanak oluşturduğuna inanıyoruz.

3. Tam Set Konsolide Finansal Tablolara İlişkin Denetçi Görüşümüz

Grup'un 1 Ocak 2017 - 31 Aralık 2017 hesap dönemine ilişkin tam set konsolide finansal tabloları hakkında 14 Şubat 2018 tarihli denetçi raporumuzda olumlu görüş bildirmiş bulunuyoruz.

4. Yönetim Kurulu'nun Yıllık Faaliyet Raporuna İlişkin Sorumluluğu

Grup yönetimi, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun ("TTK") 514. ve 516. Maddelerine ve Sermaye Piyasası Kurulu'nun ("SPK") II-14.1 No'lu "Sermaye Piyasasında Finansal Raporlamaya İlişkin Esaslar Tebliği" ("Tebliğ") hükümlerine göre yıllık faaliyet raporuyla ilgili olarak aşağıdakilerden sorumludur:

- Yıllık faaliyet raporunu bilanço gününü izleyen ilk üç ay içinde hazırlar ve genel kurula sunar.
- Yıllık faaliyet raporunu; Grup'un o yıla ait faaliyetlerinin akışı ile her yönüyle finansal durumunu doğru, eksiksiz, dolambaçsız, gerçeğe uygun ve dürüst bir şekilde yansıtabilecek şekilde hazırlar. Bu raporda finansal durum, finansal tablolara göre değerlendirilir. Raporda ayrıca, Grup'un gelişmesine ve karşılaşması muhtemel risklere de açıkça işaret olunur. Bu konulara ilişkin yönetim kurulunun değerlendirmesi de raporda yer alır.
- Faaliyet raporu ayrıca aşağıdaki hususları da içerir:
  - Faaliyet yılının sona ermesinden sonra şirkette meydana gelen ve özel önem taşıyan olaylar,
  - Grup'un araştırma ve geliştirme çalışmaları,
  - Yönetim kurulu üyeleri ile üst düzey yöneticilere ödenen ücret, prim, ikramiye gibi mali menfaatler, ödenekler, yolculuk, konaklama ve temsil giderleri, aynı ve nakdî imkânlar, sigortalar ve benzeri teminatlar.

Yönetim kurulu, faaliyet raporunu hazırlarken Gümrük ve Ticaret Bakanlığı'nın ve ilgili kurumların yaptığı ikincil mevzuat düzenlemelerini de dikkate alır.

5. Bağımsız Denetçinin Yıllık Faaliyet Raporunun Bağımsız Denetimine İlişkin Sorumluluğu

Amacımız, TTK ve Tebliğ hükümleri çerçevesinde yıllık faaliyet raporu içinde yer alan finansal bilgiler ile Yönetim Kurulu'nun denetlenmiş olan finansal tablolarda yer alan bilgileri kullanarak yaptığı irdelemelerin, Grup'un denetlenen konsolide finansal tablolarıyla ve bağımsız denetim sırasında elde ettiğimiz bilgilerle tutarlı olup olmadığı ve gerçeği yansıtmayı yansıtmadığı hakkında görüş vermek ve bu görüşümüzü içeren bir rapor düzenlemektir.

Yaptığımız bağımsız denetim, BDS'lere uygun olarak yürütülmüştür. Bu standartlar, etik hükümlere uygunluk sağlanması ile bağımsız denetimin, faaliyet raporunda yer alan finansal bilgiler ve Yönetim Kurulu'nun denetlenmiş olan finansal tablolarda yer alan bilgileri kullanarak yaptığı irdelemelerin konsolide finansal tablolarla ve denetim sırasında elde edilen bilgilerle tutarlı olup olmadığına ve gerçeği yansıtmayı yansıtmadığına dair makul güvence elde etmek üzere planlanarak yürütülmesini gerektirir.

PwC Bağımsız Denetim ve Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik A.Ş.

Ediz Günsel, SMMM
Sorumlu Denetçi

İstanbul, 26 Şubat 2018

Yönetim Kurulu Başkanı'nın Mesajı

Ömer M. Koç
Yönetim Kurulu Başkanı

Rafinaj sektörü açısından genel anlamda marjların toparlandığı 2017 yılında, Tüpraş olarak hedeflerimizi gerçekleştirmiş olmanın mutluluğu içindeyiz.

%6,5

2017 yılı rafinaj sektörü açısından genel anlamda marjların toparlandığı, olumlu bir yıl olmuş, Türkiye petrol ürünleri tüketimi %6,5 oranında artmıştır.

Değerli Paydaşlarımız,

Sözlerime başarılı ve verimli bir Genel Kurul geçirmemiz temennisizle başlamak istiyorum. Gittikçe derinleşen jeopolitik, siyasi, ekonomik ve toplumsal çatlaklar ve artan kutuplaşmalara rağmen tahmin edilenin üzerinde bir büyüme seviyesine erişen dünya ekonomisi içinde, ülkemiz ekonomisinin de beklenenden daha iyi bir performans gösterdiği bir yılı geride bıraktık.

Dünya ekonomisinin 2017 sonu itibarıyla %3,6 nispetinde büyüyeceği tahmin edilirken, ekonomideki canlanmanın hem gelişmiş hem de gelişmekte olan ülkelerden kaynaklanıyor olmasını sevindirici bir gelişme olarak telakki edebiliriz.

Tüketici güveninin son 17 senenin zirvesine ulaştığı ABD’de, peş peşe yaşanan kasırgaların yarattığı 150 milyar dolarlık maliyete rağmen ekonominin 2017 sonu itibarıyla %2,3 civarında büyüdüğü tahmin ediliyor. 2018’de de benzer bir büyüme oranı bekleniyor. En büyük ekonomik ortağımız olan Avrupa’daki siyasi riskler ve krizlere rağmen Euro Bölgesi ekonomisine dair olumlu rakamlar ve müspet tahminler bizleri sevindirdi. Bu bölgede büyümenin bu sene, son

yedi yılın en yüksek düzeyi olan, %2,5’e yükselmesi, önümüzdeki sene de %2,3 civarında olması bekleniyor.

Gelişmiş ülkelerde umumi manzara böyle iken, 2017’de gelişmekte olan ülkelerin de beklentilerden hızlı büyüdüğünü müşahade ettik. Türkiye, Brezilya ve Rusya başta olmak üzere; önemli ülkelerde ekonomik faaliyetin hızlanması bu sonuca tesir eden önemli gelişmeler olarak sayılabilir. Hindistan’daki ekonomik büyümenin beklentilerin gerisinde kalmasına rağmen; IMF gelişmekte olan ülkelerin 2017’de %4,7 büyüdüğünü tahmin ediyor. Yine IMF’nin son tahminlerine göre, küresel büyüme 2018’de %3,7 ile 2011’den beri en yüksek seviyesine ulaşacak.

Dünyadaki bu ekonomik ortam karşısında ülkemiz ekonomisi de 2017 yılında beklentilerin üzerinde ve olumlu bir gidişat sergilemiştir. Türkiye ekonomisinin bu yılı %6,5-%7,0 mertebesinde bir büyümeye kapatacağı tahmin edilmektedir.

Sektörümüzü ilgilendiren en önemli parametrelerden biri olan ham petrol fiyatı, yıl boyunca, talepteki değişimlerin yanı sıra kesinti anlaşmasına uyum şartlarını ve jeopolitik gelişmeleri takip ederek yönünü bulmaya çalışmıştır.

Yönetim Kurulu Başkanı'nın Mesajı

2017 yıl sonu itibarıyla toplam ürün satışlarımız %4,1 artışla 31,5 milyon tona, toplam ciromuz 53,9 milyar TL'ye ulaşmıştır.

Rusya başta olmak üzere OPEC dışı üreticilerin de kesinti anlaşmasına destek vermesiyle 2016 yılını 55 ABD doları/varil düzeyinde kapatan ham petrol fiyatı, Haziran ayında 45 ABD doları/varil düzeyinin altına gerilemiş, OPEC ve Rusya'nın kesinti anlaşmasına daha sıkı uyumları; Çin, Hindistan ve ABD talep artışlarındaki toparlanmanın desteğiyle dalgalı ve yukarı yönlü bir seyir izlemeye başlamıştır. Körfez bölgesinde artan jeopolitik gerginlikler ve kesinti anlaşmasının 2018 yılı sonuna kadar uzatılması kararı ile petrol fiyatı yılı %21,3 artışla 66,54 ABD doları/varil seviyesinden kapatmıştır.

2017 yılı rafinaj sektörü açısından genel anlamda marjların toparlandığı, olumlu bir yıl olmuştur. Yüksek küresel kapasite kullanımına rağmen başta Asya olmak üzere büyüyen kişisel araç parkı, yükselen motor verimliliklerine rağmen dünyadaki benzin talebine olumlu katkı sağlamayı sürdürmüş, güçlü petrokimya talebi de genel olarak hafif distilat marjlarındaki düşüşü engellemiştir. Öte yandan, Çin ve Hindistan başta olmak üzere güçlenen küresel ekonomik aktiviteyle

birlikte artan imalat faaliyetleri ve Euro Bölgesi'ndeki olumlu seyrin tüketimi desteklemesi, motorin marjlarının da toparlanmasını sağlamıştır. Hızlı gelişen havacılık sektörü de jet yakıtı marjlarını olumlu etkilemiş; büyüyen küresel ticaret hacminin desteği, artan bunker yakıtı talebi ve elektrik üretimi amaçlı kullanım fuel oil marjlarını son yılların en yüksek düzeylerine çıkartmıştır. Bu durum, basit rafinerilere de yüksek kapasite kullanım olanağı sağlamıştır. Bizleri çevreleyen bu şartlar altında, Tüpraş olarak hedeflerimizi gerçekleştirdiğimiz başarılı bir yılı geride bırakmanın mutluluğu içindeyiz.

Fuel oil dönüşüm ünitesiyle sağlanan ağır ve yüksek kükürlü ham petrol işleme esnekliğinin yanı sıra, sürekliliği genişlettiğimiz ham petrol tedarik havuzundan gelen avantajla en uygun şarj kompozisyonu oluşturacak şekilde 2017 yılında 27,7 milyon ton ham petrol tedarik etmiş bulunmaktayız. Tüpraş, yüksek sezona hazırlık amaçlı bakım duruşlarına rağmen 28,5 milyon ton ham petrol ve 2,6 milyon ton yarı mamul işleyerek, geçen yılın %3,4 üzerinde, 28,9 milyon ton üretim gerçekleştirmiştir.

Türkiye petrol ürünleri tüketiminin %6,5 arttığı 2017 yılında, Tüpraş'ın yurt içi satışlarında istikrarlı büyüme devam etmiştir. Yıl sonu itibarıyla toplam ürün satışlarımız %4,1 artışla 31,5 milyon tona, toplam ciromuz 53,9 milyar TL'ye ulaşmıştır.

2017 yılında Tüpraş, operasyonel ve kârlılık hedeflerini aşan sonuçlara ulaşarak bir önceki yılın %130 üzerinde, 4,5 milyar TL vergi öncesi kâr elde etmiştir. Öte yandan, Türkiye'ye yönelik portföy akımlarında ivme kaybının yaşandığı bir dönemde, 700 milyon ABD doları tutarındaki çok uygun koşullu eurobond ihracı da başarıyla sonuçlandırılmıştır.

Sürdürülebilirlik adına yatırımlarına 2017 yılında da devam eden Tüpraş'ın son 12 yılda yaptığı toplam yatırım tutarı 5,9 milyar ABD dolarına ulaşmıştır. İşlerini çeşitlendirme stratejisi doğrultusunda sektörel entegrasyona ve yeni girişimlere yatırım yapmayı, yenilenebilir enerji alanında ise kendi rafinelerinin enerji ihtiyacının karşılanmasını önceliklendiren Tüpraş, enerji maliyetlerini düşürmeyi, karbon ayak izini küçültmeyi hedeflemektedir.

Bunun yanı sıra Koç Topluluğu bünyesinde 2017'de somut adımların atıldığı Dijital Dönüşüm Projesi kapsamında Tüpraş, kendisini yeni dünyaya hazırlamak üzere üniversitelerde data analitik merkezleri açmaya başlamıştır. Üniversitelerle olan iş birliğini her alanda geliştirmekte olan Tüpraş'ın yürüttüğü projeler, iş yaşamını değiştirecek dijital dönüşüm uygulamalarından rafineri süreçlerini etkileyen Endüstri 4.0 yaklaşımına kadar geniş bir yelpazedeki teknolojileri içermektedir. Kablosuz teknolojiler ile rafineri sahasındaki faaliyetlerin izlenmesi, Dijital Rafineri İkizi, İleri Analitik ile Kestirimci Bakım, Yapay Zeka algoritmaları ile Üretim Parametrelerinin oluşturulması bu projelerden bazılarıdır.

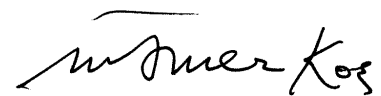
Bütün bu verilerin ve işimizdeki ilerlemenin ötesinde, başarıyı taahhüt eden en öncelikli konumuz iş güvenliği ve teknik emniyettir. Mensubu olduğumuz Koç Topluluğu'nun kurucusu, merhum Vehbi Koç'un "En önemli sermayemiz, insan kaynağımızdır" sözünün ışığında, ödün vermeyeceğimiz öncelikli konumuz iş güvenliğidir. Tüm süreçlerimizi bu bilinçle gözden geçirerek çalışma düzenimizi

daha da emniyetli hale getirmek hepimizin öncelikli sorumluluğudur. Bir yandan hissedarlarımız ve ülkemiz için değer üretmeyi sürdürürken, diğer yandan da yürüttüğümüz iş birlikleri ve projelerle en yüksek verimlilik ve sıfır hata-sıfır kaza hedefli kusursuz iş güvenliğini sağlama azmi içindeyiz.

Kıymetli Paydaşlarımız,

Başarılı geçen bir yılın ardından iş sonuçlarımız, hissedarlarımıza Tüpraş tarihinin en yüksek temettüsünü dağıtma imkânı vermiştir.

Elde ettiğimiz kazanımlarda emeği bulunan başta çalışanlarımız, tedarikçilerimiz ve iş ortaklarımız olmak üzere tüm paydaşlarımıza değerli katkıları ve Tüpraş'a duydukları güven ve bağlılıklarından dolayı teşekkür ederiz.

Ömer M. Koç
Yönetim Kurulu Başkanı

Bağımsız Denetçi Raporu Giriş ve Görüş

Bağımsız Denetçi Raporu görüş sayfasının tamamı sayfa 157’te yer almakta olup, giriş ve görüş kısmı aşağıda bilgilerinize sunulmaktadır:

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş. (“Şirket”) ile bağlı ortaklıklarının (hep birlikte “Grup” olarak anılacaktır) 31 Aralık 2017 tarihli konsolide finansal durum tablosu ile aynı tarihte sona eren hesap dönemine ait; konsolide kâr veya zarar tablosu ve konsolide diğer kapsamlı gelir tablosu, konsolide özkaynaklar değişim tablosu ve konsolide nakit akış tablosu ile önemli muhasebe politikalarının özeti de dâhil olmak üzere konsolide finansal tablo dipnotlarından oluşan konsolide finansal tablolarını denetlemiş bulunuyoruz.

Görüşümüze göre, ilişikteki konsolide finansal tablolar Grup’un 31 Aralık 2017 tarihi itibarıyla konsolide finansal durumunu ve aynı tarihte sona eren hesap dönemine ait konsolide finansal performansını ve konsolide nakit akışlarını Türkiye Muhasebe Standartları’na (“TMS”) uygun olarak, tüm önemli yönleriyle, gerçeğe uygun bir biçimde sunmaktadır.

PwC Bağımsız Denetim ve
Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik A.Ş.

Ediz Günsel, SMMM
Sorumlu Denetçi
İstanbul, 14 Şubat 2018

Konsolide Bilanço/Konsolide Gelir Tablosu

Konsolide Bilanço

Bin TL	2016	2017
Toplam Dönen Varlıklar	13.667.060	20.366.024
Toplam Duran Varlıklar	17.551.120	17.796.955
Toplam Varlıklar	31.218.180	38.162.979
Toplam Kısa Vadeli Yükümlülükler	12.660.262	17.675.669
Toplam Uzun Vadeli Yükümlülükler	10.390.885	10.009.649
Toplam Yükümlülükler	23.051.147	27.685.318
Toplam Özkaynaklar	8.167.033	10.477.661

Konsolide Gelir Tablosu

Bin TL	2016	2017
Hasılat	34.854.851	53.948.110
Satışların Maliyeti	(31.205.624)	(47.734.212)
Brüt Kâr	3.649.227	6.213.898
Esas Faaliyet Kârı	2.357.289	4.857.459
Vergi Öncesi Kâr	1.944.022	4.474.038
Vergi Geliri/Gideri	(131.232)	(633.482)
Net Dönem Kârı	1.812.790	3.840.556
Ana Ortaklık Payları	1.793.267	3.811.546
Hisse Başına Kazanç (kr)	7,16	15,22

Yönetim Kurulu

Ömer M. Koç
Başkan

Ali Y. Koç
Başkan Vekili

Rahmi M. Koç
Üye

Semahat S. Arsel
Üye

Temel K. Atay
Üye

Dr. Bülent Bulgurlu
Üye

Levent Çakıroğlu
Üye

O. Turgay Durak
Üye

Erol Memioğlu
Üye

Yağız Eyüboğlu
Üye

Süleyman Karaman
Bağımsız Üye ve ÖİB Temsilcisi

Ahmet Turul
Bağımsız Üye

Gökçe Bayındır
Bağımsız Üye

Kutsan Çelebican
Bağımsız Üye

Osman Mete Altan
Bağımsız Üye

Yönetim Kurulu Özgeçmişleri

Ömer M. Koç Başkan

Columbia College'dan (ABD) 1985 yılında BA derecesiyle mezun olmuştur. Bir sene Kofisa Trading'de çalışmıştır. Columbia Business School'dan MBA derecesi almıştır (1989). Ramerica Intl. Inc.'de çalıştıktan sonra, 1990 yılında Koç Topluluğu'na katılmıştır. Koç Holding'de Finansman Koordinatörlüğü, Enerji Grubu Başkan Yardımcılığı ve Başkanlığı gibi üst düzey görevlerde bulunmuştur. 2004 yılında Koç Holding Yönetim Kurulu Üyesi olmuş, Mayıs 2008'de Yönetim Kurulu Başkan Vekilliği görevini üstlenmiştir. Şubat 2016'dan bu yana Koç Holding Yönetim Kurulu Başkanı olarak görev yapmaktadır. Sayın Ömer M. Koç; Türk Eğitim Vakfı Mütevelli Heyeti Başkanlığı, Koç Üniversitesi Mütevelli Heyeti Başkanlığı, Geyre Vakfı Başkanlığı, Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Yönetim Kurulu Başkanlığı, Tofaş Yönetim Kurulu Başkanlığı görevlerini de yürütmektedir.

2006 yılında Tüpraş Yönetim Kurulu Üyesi olan Ömer M. Koç, 2008 yılından bu yana Tüpraş Yönetim Kurulu Başkanlığı görevini yürütmektedir.

Ali Y. Koç Başkan Vekili

Yükseköğrenimini Rice Üniversitesi (ABD) İşletme Fakültesi'nin ardından Harvard Üniversitesi'nden (ABD) aldığı yüksek lisans programıyla sürdürmüştür. 1990-1991 tarihleri arasında American Express Bank'ta Yönetici Yetiştirme Programı'na katılmış, 1992-1994 yılları arasında Morgan Stanley Yatırım Bankası'nda Analist olarak çalışmıştır. 1997-2006 yılları arasında Koç Holding'de Yeni İş Geliştirme Koordinatörlüğü ve Bilgi Grubu Başkanlığı gibi üst düzey görevlerde bulunmuştur. 2006-2010 yılları süresince Koç Holding Kurumsal İletişim ve Bilgi Grubu Başkanlığı görevini yürütmüştür. Ocak 2008'den beri üyesi olduğu Koç Holding Yönetim Kurulu'nda Şubat 2016'dan bu yana Yönetim Kurulu Başkan Vekili olarak görevini sürdürmektedir.

Koç, aynı zamanda, birçok Koç Topluluğu şirketinde Yönetim Kurulu Başkanı'dır. Bu görevlerine ek olarak, ülkemizin ekonomik ve sosyal kalkınmasına katkıda bulunmak için, URAK-Ulusal Rekabet Araştırmaları Derneği'nde Başkan, Endeavor Derneği'nde Yönetim Kurulu Üyesi, DEİK'de Yönetim Kurulu Üyesi ve TÜSİAD'da Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı olarak görev yapmaktadır. Ayrıca Harvard Üniversitesi, Bank of America ve CFR'da Global Danışma Kurulu Üyesidir.

2008 yılında Tüpraş Yönetim Kurulu Üyesi olan Ali Y. Koç, Nisan 2016'dan bu yana Tüpraş Yönetim Kurulu Başkan Vekilliği görevini yürütmektedir.

Rahmi M. Koç Üye

Yükseköğrenimini Johns Hopkins Üniversitesi (ABD) Endüstriyel Sevk ve İdare Bölümü'nde yapmıştır. İş hayatına Koç Topluluğu'nda 1958'de Otokoç A.Ş.'de başlamıştır. Koç Holding bünyesinde üst düzey görevlerde bulunmuştur. 1980'de İdare Komitesi Başkanı olduktan sonra, 1984-2003 arasında Koç Holding Yönetim Kurulu Başkanlığı'nı yürüten Rahmi M. Koç, halen Koç Holding Şeref Başkanı'dır. 1961'de Ford Otosan Yönetim Kurulu Üyesi, 1972'de ise Yönetim Kurulu Başkanı olan Koç, 10 Aralık 2012'den bu yana Ford Otosan Yönetim Kurulu Şeref Başkanı'dır. 1995-1996 yıllarında Uluslararası Ticaret Odası Başkanlığı yapan Koç, Vehbi Koç Vakfı Mütevelli Heyeti Başkan Vekilliği, Koç Üniversitesi Mütevelli Heyeti Başkanlığı, Rahmi M. Koç Müzecilik ve Kültür Vakfı Kurucusu ve Yönetim Kurulu Başkanlığı, VKV Amerikan Hastanesi Yönetim Kurulu Başkanlığı, TURMEPA/ Deniz Temiz Derneği Kurucu Üyesi ve Onursal Başkanlığı, TÜSİAD Yüksek İstişare Konseyi Onursal Başkanlığı, TİSK Danışma Kurulu Üyeliği, Foreign Policy Association Fahri Üyeliği, New York Metropolitan Sanat Müzesi Onursal Mütevelli Heyeti Üyeliği ve Global İlişkiler Forumu Derneği Kurucu Başkanlığı gibi görevleri de yürütmektedir.

Rahmi M. Koç sırasıyla Johns Hopkins Üniversitesi, Eskişehir Anadolu Üniversitesi, İzmir Ege Üniversitesi, Ankara Bilkent Üniversitesi, Köstence Ovidius Üniversitesi ve Aydın Adnan Menderes Üniversitesi'nden Fahri Doktora unvanları almıştır. Rahmi M. Koç, Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı tarafından "Devlet Üstün Hizmet Madalyası", Alman Hükümeti tarafından Grosses Verdienst Kreuz (Almanya Büyük Hizmet Nişanı), İtalya tarafından "İtalya Cumhuriyeti Yüksek Liyakat Nişanı", Avusturya Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Büyük Hizmet Nişanı ve CBE - Britanya İmparatorluğu Mükemmel Önderlik (Onursal) Nişanı ve Fransız Devletinin en prestijli devlet nişanı kabul edilen "Officier dans L'Ordre National de la Legion D'Honneur" ile ödüllendirilmiştir.

Rahmi M. Koç, 2008 yılından bu yana Tüpraş Yönetim Kurulu Üyesi'dir.

Semahat S. Arsel Üye

1964 yılında Koç Holding Yönetim Kurulu Üyeliği ile iş hayatına başlayan Semahat Arsel halen bu görevinin yanı sıra Vehbi Koç Vakfı Yönetim Kurulu Başkanlığı, Divan Grubu Yönetim Kurulu Başkanlığı, Semahat Arsel Hemşirelik Eğitim ve Araştırma Merkezi Başkanlığı ve Florence Nightingale Vakfı İkinci Başkanlığı görevlerini sürdürmektedir.

Koç Üniversitesi Sağlık Yüksek Okulu'nun kurucusu olan Semahat Arsel, 2009 yılından bu yana Tüpraş Yönetim Kurulu Üyesi'dir.

Yönetim Kurulu Özgeçmişleri

Temel Kamil Atay Üye

İTÜ Makine Mühendisliği mezuniyetinin ardından Wayne State Üniversitesi (ABD) İşletme Bölümü'nde ihtisas yapmıştır. Koç Topluluğu'na 1966 yılında katılmış, Otoyol Sanayi A.Ş. ve Tofaş Türk Otomobil Fabrikası A.Ş. Genel Müdürlüğü görevlerinin yanı sıra Koç Holding bünyesinde çeşitli üst düzey görevlerde bulunmuştur. 2000-2001 yıllarında Koç Holding'in CEO'luğunu yapan Atay, 1996 yılında Koç Holding A.Ş. Yönetim Kurulu Üyesi, 2006 yılından bu yana Tüpraş Yönetim Kurulu Üyesi'dir.

Dr. Bülent Bulgurlu Üye

Yükseköğrenimini Ankara Mühendislik Mimarlık Fakültesi'nin ardından Norveç Teknik Üniversitesi'nde aldığı doktora programıyla sürdürmüştür. 1972 yılında Elliot Strömme A/S, Oslo'da İnşaat Mühendisi olarak iş hayatına atılan Bulgurlu, 1977 yılında Garanti İnşaat'ta Saha Mühendisi olarak göreve başlamıştır. Sırasıyla Mühendislik, Planlama ve İnşaat Müdürlüğü, Şantiye Koordinasyon ve İnşaat Müdürlüğü, Genel Müdür Yardımcılığı ve Genel Müdürlük görevlerinin ardından Garanti-Koza A.Ş.'de Murahhas Üye olarak görevine devam etmiştir. Koç Holding'de, 1996 yılından itibaren Turizm ve Hizmetler Grubu Başkanı, Turizm ve İnşaat Grubu Başkanı, Dayanıklı Tüketim ve İnşaat Grubu Başkanı olarak görev almıştır. Mayıs 2007-Nisan 2010 tarihleri arasında Koç Holding CEO'su olarak görev yapmıştır. Mayıs 2007'den bu yana Koç Holding Yönetim Kurulu Üyesi'dir. Ayrıca, TÜSiAD ve TURMEPA/Deniz Temiz Derneği Üyesi'dir.

Dr. Bülent Bulgurlu, 2007-2012 yıllarının ardından, 2014 yılından bu yana Tüpraş Yönetim Kurulu Üyeliği görevini yürütmektedir.

Levent Çakıroğlu Üye

Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi İşletme Bölümü'nde lisans eğitimini tamamlamış, University of Illinois'den yüksek lisans derecesini almıştır. İş yaşamına 1988'de Maliye Bakanlığı'nda Hesap Uzmanı olarak başlamıştır. 1997-1998 yılları arasında Bilkent Üniversitesi'nde yarı zamanlı Öğretim Görevlisi ve Maliye Bakanlığı Mali Suçları Araştırma Kurulu Başkan Yardımcısı olarak görev yapmıştır. Koç Holding'e 1998 yılında Mali Grup Koordinatörü olarak katılmış, 2002-2007 yılları arasında Koçtaş Genel Müdürlüğü, 2007-2008 yıllarında Migros Genel Müdürlüğü, 2008-2015 yıllarında Arçelik Genel Müdürlüğü ve 2010-2015 yıllarında da Koç Holding Dayanıklı Tüketim Grubu Başkanlığı görevlerini üstlenmiştir. Şubat 2015'te Koç Holding CEO Vekili olarak atanan Çakıroğlu, Nisan 2015'ten bu yana Koç Holding CEO'su olarak görev yapmaktadır.

Levent Çakıroğlu, 30 Mart 2015'ten bu yana Tüpraş Yönetim Kurulu Üyesi'dir.

O. Turgay Durak Üye

Lisans eğitimini Northwestern Üniversitesi Makina Mühendisliği Bölümü'nde tamamlamış ve aynı üniversiteden yüksek lisans derecesi almıştır. İş yaşamına 1976 yılında Otosan'da Uygulama Mühendisi olarak başlayan O. Turgay Durak, 1982'de Proje Koordinasyon Müdürlüğü ve 1984'te Proje Koordinasyon Daire Müdürlüğü görevlerini üstlenmiştir. 1986 yılında Pazarlama Genel Müdür Yardımcısı, 1987 yılında Satınalma Genel Müdür Yardımcısı ve 2000 yılında Ford Otomotiv Sanayi A.Ş.'de Genel Müdür Baş Yardımcısı olan Durak, 2002-2007 yılları arasında Ford Otomotiv Sanayi A.Ş. Genel Müdürü olarak görev yapmıştır. 2007-2009 yılları arasında Koç Holding Otomotiv Grup Başkanlığı yapan Durak, 2009-2010 yılları arasında Koç Holding A.Ş. CEO Vekili, 2010-31 Mart 2015 tarihleri arasında Koç Holding CEO'su olarak görev yapmıştır.

O. Turgay Durak, 5 Nisan 2010 tarihinden itibaren Tüpraş Yönetim Kurulu Üyesi'dir.

Erol Memioğlu Üye

Yükseköğrenimini Orta Doğu Teknik Üniversitesi Petrol Mühendisliği Bölümü'nde tamamlamıştır. 1979 yılında TPAO'da Uzman Mühendis olarak göreve başlayan Memioğlu, TPAO'da Üretim Müdürlüğü ve Yurt Dışı Projeler Grup Başkanlığı görevlerinin ardından 1999 yılında Koç Holding'de Enerji Grubu Başkan Yardımcılığı görevine atanmıştır. 2003-2004 yılları arasında iş hayatına Koç Holding Enerji Grubu İcradan Sorumlu Yönetim Kurulu Üyesi olarak devam eden Memioğlu, Mayıs 2004-Nisan 2016 tarihleri arasında Koç Holding Enerji Grubu Başkanı olarak görev yapmıştır.

Erol Memioğlu, 2006 yılından bu yana Tüpraş Yönetim Kurulu Üyesi'dir.

Yağız Eyüboğlu Üye

1991 yılında Boğaziçi Üniversitesi Ekonomi Bölümü'nden mezun olmuş, 1996 yılında Koç Üniversitesi İşletme Yüksek Lisans programını tamamlamıştır. Profesyonel iş hayatına 1991 yılında Arçelik A.Ş.'de Yetiştirme Elemanı olarak başlayan Yağız Eyüboğlu, 1993 yılından itibaren Koç Holding'de yaklaşık 10 yıl boyunca sırasıyla, Denetim Uzmanlığı, Koordinatör Yardımcılığı ve Mali Koordinatörlük görevlerinde bulunmuştur. 2004-2009 yılları arasında Arçelik A.Ş.'de Finansman ve Mali İşlerden Sorumlu Genel Müdür Yardımcısı, Beko Elektronik A.Ş. Genel Müdürü ve Yönetim Kurulu Üyesi, Koç Holding A.Ş. Dış Ticaret ve Turizm Grubu Başkanı'na Yardımcı ve Koç Holding A.Ş. İnsan Kaynakları Direktörü olarak görev yapmıştır. 2009-Ekim 2015 arasında Aygaz Genel Müdürlüğü görevini üstlenmiştir. Ekim 2015'te Koç Holding Enerji Grubu Başkan Vekilliği'ne atanan Yağız Eyüboğlu, Nisan 2016'dan bu yana Enerji Grubu Başkanı olarak görev yapmaktadır. Koç Topluluğu'nun çeşitli şirketlerinde Yönetim Kurulu Üyesi olan Eyüboğlu, aynı zamanda sektörel sivil toplum kuruluşlarında da Yönetim Kurulu Üyesi olarak görev yapmaktadır.

Yağız Eyüboğlu, 4 Nisan 2016 tarihinden itibaren Tüpraş Yönetim Kurulu Üyesi'dir.

Yönetim Kurulu Özgeçmişleri

Süleyman Karaman **Bağımsız Üye ve ÖİB Temsilcisi**

İstanbul Pertevniyal Lisesi'nin ardından İstanbul Teknik Üniversitesi Makine Fakültesi'nden 1978 yılında mezun olmuştur. Aynı üniversitede üstün başarı ile yüksek lisansını tamamlayarak Makine Yüksek Mühendisi unvanına sahip olan Karaman, 1979-81 yılları arasında İTÜ bünyesinde motor, traktör ve ziraat makineleri konusunda yapılan prototip çalışmalarında görev almıştır. 1984-94 yılları arasında Otomotiv Yan Sanayinde sırasıyla İşletme Müdürü, Genel Müdür Yardımcısı ve Yönetim Kurulu Üyeliği görevlerini yapmıştır. 1994 yılında İETT Genel Müdür Yardımcısı olarak atanmış, İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nin kuruluşları olan İSFALT, İSBAK, İSTON, İSMER ve BELLUR'da görev almıştır. 31 Aralık 2002 tarihinde TCDD İşletmesi Genel Müdürlüğü ve Yönetim Kurulu Başkanlığı görevlerini üstlenmiştir. Bu dönemde Yüksek Hızlı Tren projesi başta olmak üzere 100'den fazla demiryolu projesinin hayata geçirilmesine katkılar sağlamıştır. TCDD İşletmesi Genel Müdürlüğü'ndeki çalışmalarından dolayı Cumhurbaşkanı'ndan inovasyon ödülü almıştır. Türk Telekom, TNET ve TÜRKSAT yönetim kurullarında görev yapmıştır. 2015 yılında TCDD bünyesindeki görevinden istifa ederek AK Parti Erzincan Milletvekili aday adayı olmuştur. Halen TÜRKSAT Yönetim Kurulu Başkan Yardımcılığı görevini sürdürmektedir.

Evli ve 3 çocuk babası olan Süleyman Karaman, İngilizce bilmektedir.

Süleyman Karaman, 29 Mart 2017 tarihinden itibaren Tüpraş Yönetim Kurulu Bağımsız Üyesi görevini yürütmektedir.

Ahmet Turul **Bağımsız Üye**

1959 Van doğumlu olan Ahmet Turul, 1980'de Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi'nden mezun olmuştur.

1980-1988 yılları arasında Maliye Bakanlığı'nda Hesap Uzman Yardımcısı ve Hesap Uzmanı olarak görev yaptıktan sonra, 1988-1999 yılları arasında Koç Holding A.Ş.'de Mali İşler Koordinatör Yardımcısı ve Mali İşler Koordinatörü olarak, 1999-2002 yılları arasında Koç Tüketici Finansmanı A.Ş.'de Mali İşler Genel Müdür Yardımcısı olarak, 2002-2010 yılları arasında ise Allianz Sigorta A.Ş. ve Allianz Hayat ve Emeklilik A.Ş.'de Mali İşler Genel Müdür Yardımcısı olarak görev yapmıştır.

2010 yılından itibaren Allianz Sigorta A.Ş. ve Allianz Hayat ve Emeklilik A.Ş. şirketlerinin Yönetim Kurulu Üyesi, 2013 yılından itibaren ise Allianz Yaşam ve Emeklilik A.Ş. Yönetim Kurulu Üyesi olarak görev yapmaktadır. Bu görevleri yanında Türkiye Sigorta Reasürans ve Emeklilik Şirketleri Birliği'nde (TSB) Hayat Dışı Yönetim Komitesi ve Yönetim Kurulu Üyeliği, Emeklilik Gözetim Merkezi A.Ş.'de Yönetim Kurulu Üyeliği ve TSB'yi temsilen Vergi Konseyi Üyeliği görevlerini de sürdürmektedir.

Ahmet Turul, 31 Mart 2014 tarihinden itibaren Tüpraş Yönetim Kurulu Bağımsız Üyesi görevini yürütmektedir.

Gökçe Bayındır **Bağımsız Üye**

1939 yılında İstanbul'da doğan Gökçe Bayındır, ilk ve orta öğreniminin ardından, Robert Kolej'den mezun olmuştur. 1965 yılında Boğaziçi Üniversitesi'nin İşletme İdaresi Bölümü'nü bitiren Bayındır, aynı bölümde yüksek lisansını tamamlamıştır. Askerlik görevini müteakip, iş hayatına 1967 yılında başlayan Bayındır, 1971 yılında Tofaş Oto Ticaret A.Ş.'de Pazarlama Müdürü olarak göreve başlamıştır. Daha sonra Tofaş Oto Ticaret A.Ş. bünyesinde Genel Müdür Yardımcılığı ve 1979 yılından itibaren Genel Müdürlük görevlerinde bulunmuştur. Bu görevini takiben, 1987 tarihinde Koç Holding A.Ş. bünyesinde Tofaş Grubu Başkan Yardımcılığı ve ardından Tofaş Grubu Başkanlığı yapan Bayındır, 2000 yılında Koç Grubu'ndan emekli olmuştur.

Koç Grubu'nda çalıştığı yıllarda, başta Tofaş Oto Ticaret A.Ş. ve Tofaş Türk Otomobil Fabrikası A.Ş.'de olmak üzere, değişik şirketlerde Yönetim Kurulu Üyeliklerinde bulunan Bayındır, 4 Nisan 2012 tarihinden itibaren Tüpraş Yönetim Kurulu Bağımsız Üyesi görevini yürütmektedir.

Kutsan Çelebican **Bağımsız Üye**

Yükseköğrenimini Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi'nde yapmıştır. 1969 yılında Maliye Bakanlığı Hesap Uzmanları Kurulu'nda iş hayatına başlamış, 1979-1982 yıllarında Maliye Bakanlığı Hazine Genel Müdür Yardımcılığı ve daha sonra atandığı Dünya Bankası (IBRD) İcra Direktör Yardımcılığı görevlerini yapmıştır. 1987 yılında Koç Topluluğu'na katılmış ve Finansman Koordinatörlüğü, Başkan Yardımcılığı, Finansman Grubu Başkanlığı görevlerinde bulunduğu Koç Topluluğu'ndan 2001 yılı Aralık ayında emekliye ayrılmıştır. Bir süre kendi finansman danışmanlık şirketini yönetmiştir.

Kutsan Çelebican, 4 Nisan 2012 tarihinden itibaren Tüpraş Yönetim Kurulu Bağımsız Üyesi görevini yürütmektedir.

Osman Mete Altan **Bağımsız Üye**

Yükseköğrenimini Yıldız Teknik Üniversitesi Makina Mühendisliği Bölümü'nde 1965 yılında tamamlamıştır. Aynı üniversitede Yüksek Lisans, Uludağ Üniversitesi'nde İş İdaresi eğitimi yapmıştır. 1966-1968 yıllarında iki yıl TUMPANE Co. Inc. adlı Amerikan şirketinde çalışan Altan, askerlik görevini 1970 yılında tamamlamıştır. Aynı yıl Tofaş Otomobil Fabrikası'nda çalışmaya başlayarak, sırası ile Atölye Mühendisi, Üretim Müdürü, Üretimden Sorumlu Genel Müdür Yardımcısı görevlerinde bulunmuştur.

1995 yılında OTOYOL A.Ş.'ye Genel Müdür olarak atanan Altan, 2003 yılı Temmuz ayında emekli oluncaya kadar bu görevini sürdürmüştür.

Osman Mete Altan, 4 Nisan 2012 tarihinden itibaren Tüpraş Yönetim Kurulu Bağımsız Üyesi görevini yürütmektedir.

Kâr Dağıtım Politikası

Şirketimiz Türk Ticaret Kanunu hükümleri, Sermaye Piyasası Düzenlemeleri, Vergi Düzenlemeleri ve diğer ilgili düzenlemeler ile Esas Sözleşmemizin kâr dağıtımı ile ilgili hükümleri çerçevesinde kâr dağıtımını yapmaktadır.

Kâr dağıtımında, Kurumsal Yönetim İlkeleri'ne uygun olarak pay sahipleri ve Şirket menfaatleri arasında dengeli ve tutarlı bir politika izlenmektedir. İlke olarak, ilgili düzenlemeler, yatırım ihtiyaçları ve finansal imkânlar elverdiği sürece, piyasa beklentileri, uzun vadeli şirket stratejisi, yatırım ve finansman politikaları, kârlılık ve nakit durumu dikkate alınarak Sermaye Piyasası Düzenlemeleri çerçevesinde hesaplanan Şirket'in net dağıtılabilir dönem kârının tamamı, yasal kayıtlarımızda mevcut kaynaklardan karşılanabildiği sürece nakit olarak dağıtılır.

Genel Kurul veya yetki verilmesi halinde Yönetim Kurulu, Sermaye Piyasası düzenlemelerine uygun olarak kâr payının taksitli dağıtımına karar verebilir. Şirket kârına katılım konusunda Esas Sözleşme'de imtiyaz bulunmamaktadır.

Kâr dağıtımının, Genel Kurul toplantısını takiben en geç bir ay içerisinde yapılması amaçlanmakta olup, kâr dağıtım tarihine Genel Kurul karar vermektedir. Şirket Esas Sözleşmesi'ne göre; Yönetim Kurulu, Genel Kurul tarafından yetkilendirilmiş olmak ve Sermaye Piyasası Düzenlemelerine uymak kaydı ile kâr payı avansı dağıtılabilir. Kâr dağıtım politikası ve yıllık kâr dağıtım önerisi Faaliyet Raporu'nda yer almakta, Genel Kurul'da ortakların onayına sunulmaktadır.

Kâr Dağıtım Teklifi

Yönetim Kurulumuzun 14 Şubat 2018 tarihli toplantısında Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş. yönetimi tarafından Türkiye Muhasebe/Finansal Raporlama Standartları (TMS/TFRS) esas alınarak hazırlanan ve PwC Bağımsız Denetim ve Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik A.Ş. tarafından denetlenen, 1 Ocak-31 Aralık 2017 hesap dönemine ilişkin, TMS/TFRS'ye göre hazırlanan finansal tablolar incelenerek kabul edilmiş ve Genel Kurula sunulması uygun görülmüştür.

Söz konusu finansal tablolar ile Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.'nin Vergi Usul Kanunu (VUK) hükümlerine uygun olarak tutulan kayıtlara göre oluşan mali tablolarının incelenmesi sonucunda;

TFRS/TMS'ye uygun olarak hazırlanan finansal tablolara göre 3.811.546.000,00 TL ana ortaklığa ait net dönem kârı, VUK kayıtlarına göre ise 3.715.044.558,44 TL cari yıl kârı bulunduğu görülmektedir;

- Türk Ticaret Kanunu'nun 519. maddesi uyarınca ayrılması gereken %5 oranındaki genel kanuni yedek akçenin, 31.12.2017 itibarıyla VUK kayıtlarında mevcut genel kanuni yedek akçe tutarı sermayenin %20'lik sınırına ulaştığı için, 2017 yılı için ayrılmamasına,

TFRS/TMS'ye uygun olarak hazırlanan finansal tablolara göre elde edilen 3.811.546.000,00 TL net dönem kârına; 27.406.755,38 TL tutarındaki bağışların eklenmesi sonucu ulaşılan kâr payı matrahının 3.838.952.755,38 TL olduğu;

VUK kayıtlarına göre hazırlanan mali tablolara göre; 3.715.044.558,44 TL net dağıtılabılır kâra ulaşıldığı;

Görülmüş olup, buna göre;

- Sermaye Piyasası mevzuatı ile Şirket Esas Sözleşmesinin 18. maddesine ve 31 Mart 2014 tarihli Genel Kurul'da ortaklar tarafından onaylanan Şirketimiz Kâr Dağıtım Politikası'na uygun olarak kâr payı dağıtımının;

3.406.452.377,60 TL ortaklara birinci kâr payı,
339.393.141,76 TL II. Tertip genel kanuni yedek akçe ayrılması,

Şeklinde gerçekleştirilmesinin,

- Ortaklara ödenecek temettü toplamı olan 3.406.452.377,60 TL'nin tamamının nakden ödenmesinin;

d. Yukarıdaki kâr dağıtım teklifinin Genel Kurulca kabulü halinde VUK'na göre hazırlanan kayıtlarımız esas alınarak ortaklara ödenecek toplam 3.406.452.377,60 TL kâr payının 3.378.451.504,04 TL'sinin cari yıl kazançlarından ve bakiye 28.000.873,56 TL'sinin ise kanun ve esas sözleşme uyarınca dağıtılabılır diğer yedeklerden karşılanarak ödenmesinin ve II. Tertip Yasal Yedek Akçe tutarı olan 339.393.141,76 TL'sinin 336.593.054,40 TL'lik kısmının cari yıl kazançlarından ve bakiye 2.800.087,36 TL'lik kısmının kanun ve esas sözleşme uyarınca dağıtılabılır diğer yedeklerden karşılanmasının;

- Tam mükellef kurumlar ile Türkiye'de bir işyeri veya daimi temsilci aracılığı ile kâr payı elde eden dar mükellef kurum ortaklarımıza; 1,00 TL nominal değerli hisse için %1.360,3 oranında ve 13,603 TL brüt=net nakit kâr payı; diğer hissedarlarımıza ise 1,00 TL nominal değerli hisse için %1.360,3 oranında ve 13,603 TL brüt; %1.156,255 oranında ve 11,56255 TL net nakit kâr payı ödenmesinin;

Kâr payı ödeme tarihinin 29 Mart 2018 olarak belirlenmesinin;

2018 Mart ayında yapılacak Şirketimiz Olağan Genel Kurul Toplantısı'nda ortaklarımızın onayına sunulmasına karar verilmiştir.

Kâr Dağıtım Tablosu

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş. 2017 Yılı Kâr Payı Dağıtım Tablosu (TL)

1. Ödenmiş/Çıkarılmış Sermaye		250.419.200,00
2. Genel Kanuni Yedek Akçe (Yasal Kayıtlara Göre)		279.668.162,56
Esas sözleşme uyarınca kâr dağıtımında imtiyaz var ise söz konusu imtiyaza ilişkin bilgi		
	SPK'ya Göre	Yasal Kayıtlara (YK) Göre
3. Dönem Kâr	4.445.028.000,00	4.178.243.263,46
4. Vergiler (-)	633.482.000,00	463.198.705,02
5. Net Dönem Kâr (=)	3.811.546.000,00	3.715.044.558,44
6. Geçmiş Yıllar Zararları (-)		0,00
7. Genel Kanuni Yedek Akçe (-)		
8. NET DAĞITILABİLİR DÖNEM KÂRI (=)	3.811.546.000,00	3.715.044.558,44
9. Yıl içinde yapılan bağışlar (+)	27.406.755,38	
10. Bağışlar Eklendiği Net Dağıtılabilir Dönem Kârı	3.838.952.755,38	
Ortaklara Birinci Kâr Payı		
11. - Nakit	3.406.452.377,60	12.520.960,00
- Bedelsiz		
- Toplam	3.406.452.377,60	12.520.960,00
12. İmtiyazlı Pay Sahiplerine Dağıtılan Kâr Payı		
13. Dağıtılan Diğer Kâr Payı	0,00	0,00
- Yönetim Kurulu Üyelerine		
- Çalışanlara		
- Pay Sahibi Dışındaki Kişilere		
14. İntifa Senedi Sahiplerine Dağıtılan Kâr Payı		
15. Ortaklara İkinci Kâr Payı		3.365.930.544,04
16. Genel Kanuni Yedek Akçe	339.393.141,76	336.593.054,40
17. Statü Yedekleri		
18. Özel Yedekler		
19. OLAĞANÜSTÜ YEDEK	65.700.480,64	0,00
Dağıtılması Öngörülen Diğer Kaynaklar	0,00	28.000.873,56
- Geçmiş Yıl Kârı		
- Olağanüstü Yedekler		0,00
- Kanun ve Esas Sözleşme Uyarınca Dağıtılabilir Diğer Yedekler	0,00	28.000.873,56
21. Dağıtılması Öngörülen Diğer Kaynaklardan Ayrılacak Yedek Akçe		2.800.087,36

KÂR PAYI ORANLARI TABLOSU

GRUBU	TOPLAM DAĞITILAN KÂR PAYI TUTARI		TOPLAM DAĞITILAN KÂR PAYI/NET DAĞITILABİLİR DÖNEM KÂRI	1 TL NOMİNAL DEĞERLİ HİSSEYE İSABET EDEN KÂR PAYI	
	TUTARI (TL)	BEDELSİZ (TL)		TUTARI (TL)	ORAN (%)
NET* A	3.156.078.128,19		82,80	11,56255	1.156,255
C	0,14		0,00	11,56255	1.156,255
TOPLAM	3.156.078.128,33	0,00	82,80		

(*) Dağıtılan net kâr payı hesaplaması, halka kapalı %51 oranındaki payların tam mükellef kurumlara ait olması dolayısıyla herhangi bir stopaj hesaplanmayarak, %49 oranındaki halka açık payların tamamının tam mükellef gerçek kişilerden oluştuğu varsayılarak %15 stopaj oranı uygulanarak yapılmıştır. Pay başına bilgiler stopaj uygulanarak hesaplanmıştır.

Ücret Politikası

Bu politika dokümanı, SPK düzenlemeleri kapsamında idari sorumluluğu bulunanlar kapsamındaki Yönetim Kurulu üyelerimiz ve üst düzey yöneticilerimizin ücretlendirme sistem ve uygulamalarını tanımlamaktadır.

Yönetim Kurulu üyelerinin tamamı için geçerli olmak üzere her yıl olağan genel kurul toplantısında sabit ücret belirlenir.

İcrada bulunan Yönetim Kurulu üyelerine, aşağıda detayları açıklanan üst düzey yöneticiler için belirlenen politika kapsamında ödeme yapılır.

Şirket yönetim kuruluna Şirket'in işleyişi ile ilgili her türlü konuda etkin destek verecek olan yürütme komitesinin başkan ve üyelerine, sağladıkları katkıları, toplantılara katılımları, fonksiyonları esas alınarak yılsonlarında Kurumsal Yönetim Komitesi görüşü çerçevesinde Yönetim Kurulu tarafından belirlenen tutarda menfaat sağlanabilir. Yürütme Komitesi üyelerine yıl içinde bu kapsamda ödeme yapılmış ise yılsonunda belirlenen tutardan mahsup edilir.

Bağımsız Yönetim Kurulu üyelerinin ücretlendirmesinde Şirket'in performansına dayalı ödeme planları kullanılmaz.

Yönetim Kurulu üyelerine, atanma ve ayrılma tarihleri itibarıyla görevde buldukları süre dikkate alınarak kıst esasına göre ödeme yapılır. Yönetim Kurulu üyelerinin Şirket'e sağladığı katkılar dolayısıyla katlandığı giderler (ulaşım, telefon, sigorta vb. giderleri) Şirket tarafından karşılanabilir.

Üst düzey yönetici ücretleri ise sabit ve performansa dayalı olmak üzere iki bileşenden oluşmaktadır.

Üst düzey yönetici sabit ücretleri; piyasadaki makroekonomik veriler, piyasa geçerli olan ücret politikaları, şirketin büyüklüğü ve uzun vadeli hedefleri ve kişilerin pozisyonları da dikkate alınarak uluslararası standartlar ve yasal yükümlülükler uygun olarak belirlenir.

Üst düzey yönetici primleri ise; prim bazı, şirket performansı ve bireysel performansa göre hesaplanmaktadır. Kriterler ile ilgili bilgiler aşağı özetlenmiştir:

- **Prim Bazı:** Prim bazları, her yılbaşında güncellenmekte olup, yöneticilerin pozisyonlarının iş büyüklüğüne göre değişkenlik göstermektedir. Prim bazları güncellenirken piyasadaki üst yönetim prim politikaları göz önünde bulundurulur.
- **Şirket Performansı:** Şirket performansı, her yılbaşında Şirket'e verilen finansal ve operasyonel (pazar payı, ihracat, yurt dışı faaliyetler, verimlilik vb.) hedeflerin, dönem sonunda ölçülmesi ile elde edilmektedir. Şirket hedefleri belirlenirken, başarının sürdürülebilir olması, önceki yıllara göre iyileştirmeler içermesi önemle dikkate alınan prensiplerdir.
- **Bireysel Performans:** Bireysel performansın belirlenmesinde, şirket hedefleri ile birlikte, çalışan, müşteri, süreç, teknoloji ve uzun vadeli strateji ile ilgili hedefler dikkate alınmaktadır. Bireysel performansın ölçülmesinde, şirket performansı ile paralel şekilde, finansal alanların dışında da uzun vadeli sürdürülebilir iyileştirme prensibi gözetilmektedir.

Şirketimiz üst düzey yöneticilerinin işten ayrılmaları halinde, çalıştıkları süre, üst düzey yönetici olarak görev yaptıkları süre, sağladığı katkı, ayrılma tarihinden önceki son hedef primi, son yılda ödenen maaş ve prim bilgileri dikkate alınarak işten ayrılma ikramiyesi ödenebilir.

Yukarıdaki esaslara göre belirlenen ve yıl içinde üst düzey yönetici ve Yönetim Kurulu üyelerine ödenen toplam miktarlar, izleyen Genel Kurul toplantısında mevzuata uygun olarak ortakların bilgisine ve/veya onayına sunulur.

Güçlü yatırımlar

Tüpraş, yüksek özkaynak kârlılığına ulaşmayı hedefleyen yatırımlar yapmaktadır.

5,9 milyar ABD doları

2006-2017 yıllarını kapsayan on iki yıllık dönemde 5,9 milyar ABD doları tutarında yatırım harcaması gerçekleştirilmiştir.

Genel Kurul

Kesaca Tüpraş

2017 Performansı

Sürdürülebilirlik

Kurumsal Yönetim

Finansal Tablolar

Genel Müdür'ün Mesajı

Küresel yüksek kapasite kullanımından doğan arz artışına bağlı olarak bölgeler arasında artan ürün hareketliliği, sektörümüzdeki rekabeti daha da artırmıştır.

İbrahim Yelmenoğlu
Genel Müdür

%21,3

Petrol fiyatları 2017 yılını %21,3 artışla 66,54 ABD doları/varil seviyesinden kapatmıştır.

Değerli Paydaşlarımız,

2016 yılının ikinci yarısında başlayan küresel ekonomik toparlanmanın 2017 yılında daha da güçlenmesiyle sadece gelişmekte olan ülkelerde değil gelişmiş ülkelerde de petrol ürünlerine olan talep artmıştır. Bu durum sektörel kârlılığı olumlu yönde etkilemiş; küresel yüksek kapasite kullanımından doğan arz artışına bağlı olarak bölgeler arasında artan ürün hareketliliği sektörümüzdeki rekabeti daha da artırmıştır.

2017 yılına 55 ABD doları/varil seviyesinde başlayan ham petrol fiyatı; yılın ilk döneminde, talep artışının zayıf kalmasının yanı sıra OPEC ülkelerinin kesinti anlaşmasına uyumlarının azalması, Libya ve Nijerya'dan gelen üretim artışı haberleri ve ABD'nin düzenli artan üretiminin etkisi ile Haziran ayı itibarıyla 44 ABD doları/varil seviyesine kadar gerilemiştir.

Yılın ikinci yarısında ise, OPEC üyesi ülkelerin kesinti anlaşmasına tam olarak uyumlarının yanı sıra Çin, Hindistan ve ABD'de talepte yaşanan toparlanmanın da desteğiyle fiyatlarda yukarı yönlü bir seyir izlenmeye başlamıştır. Körfez Bölgesi'nde artan jeopolitik gerginlikler ve kesinti anlaşmasının 2018 yılı sonuna kadar uzatılması kararı ile petrol fiyatları 2017

yılını %21,3 artışla 66,54 ABD doları/varil seviyesinden kapatmıştır.

2017 yılında yükselen rafineri üretimleri sonucu oluşan arz bolluğu, plansız duruş ve kazaların yanı sıra, ABD rafineri bölgesinde meydana gelen kasırgalara bağlı dönemsel arz kayıpları ile dengelenirken, geçtiğimiz yıl olduğu gibi bu yıl da Batı Afrika ve Güney Amerika bölgelerinde devam eden ürün açıkları rafineri marjlarını desteklemiştir. Tüm bu etkileşimin sonucunda 2016 yılında 3,97 ABD doları/varil olan Akdeniz rafineri marjı, 1,37 ABD doları/varil artarak 2017 yılında 5,34 ABD doları/varil olmuştur.

Ülkemizde petrol ürünleri tüketimi artış trendi 2017 yılında da devam etmiştir. EPDK verilerine göre 2017 yılında ülkemizdeki motorin tüketimi %8,3 benzin tüketimi %3,1, toplam petrol ürünleri tüketimi ise %6,5 büyümüştür. Bu talep artışında; destek tedbirleri ve teşviklerin katkısıyla artan ve yıl sonunda %6,5-7 mertebesinde gerçekleşmesi beklenen ekonomik büyüme, devam eden altyapı yatırımları, istikrarlı büyümeyi sürdüren araç parkı, özellikle Mayıs ayı sonrasında turizm sektörünün canlanmasıyla birlikte yeniden büyümeye başlayan havayolu taşımacılığının sağladığı destek başlıca faktörler olarak sayılabilir.

Üretimden gelen gücünü lojistik ve ticari operasyonlarıyla destekleyen Şirketimiz, 2017 yılında tüm zamanların en yüksek satış miktarına ulaşmıştır.

Tüpraş olarak, operasyonel ve mali hedeflerimizin üzerinde sonuçlar elde ettiğimiz, paydaşlarımız ve ülkemiz için değer üretmede çitayı daha yukarıya taşıdığımız 2017'yi bize duyulan güveni karşılayacak sonuçlarla tamamlamanın mutluluğunu yaşıyoruz.

Şirketimiz, 2017 yılında en uygun maliyetli şarj kompozisyonunu oluşturacak şekilde 25 değişik kaynaktan 27,7 milyon ton ham petrol tedariki sağlamıştır. Ayrıca Fuel Oil Dönüşüm Tesisi'nin katkısıyla tam kapasite kullanımına ulaşarak geçen yılın üzerinde üretim gerçekleştirmiştir.

2017 yılında tüm zamanların en yüksek satış miktarına ulaşan Şirketimiz, üretimden gelen gücünü lojistik ve ticari operasyonlarıyla destekleyerek, yurt içi ve yurt dışı satış hacmini başarıyla artırmıştır. Yurt içi satış rekoru daha da ileriye taşınırken dünyanın dört bir yanında 27 ülkeye toplamda 5,8 milyon ton ürün ihraç edilmiştir.

Tüpraş'ın 2017 yılı toplam satışları, 2016 yılında ulaşılan satış rekorunun 1,2 milyon ton üzerine çıkarak 31,5 milyon ton olarak gerçekleşmiştir. Bu sonuçta sürekli geliştirdiğimiz ve iyileştirdiğimiz üretim kabiliyetimizin verdiği güç ve ticari yetkinliklerimiz temel belirleyiciler olarak öne çıkmıştır.

Tüpraş; rafinerilerinin tüketim merkezlerine yakınlığı, ham petrol tedarikindeki tecrübesi, yüksek üretim gücü sayesinde 2017'de faaliyet kârını 4,86 milyar TL seviyesine yükseltmiştir. Riskten korunma stratejilerinin doğru kullanımı kadar döviz kuru ve ham petrol fiyatlarındaki dalgalanmaların başarılı bir şekilde yönetilmesi sonucunda Tüpraş'ın 2017 yılı net kârı da 3,81 milyar TL'ye ulaşmıştır.

Tüpraş olarak yatırımlarımızı sürdürülebilir yüksek performansın anahtarı olarak görmekteyiz. 2017 yılında rafinajda 183,8 milyon ABD doları ve denizyolu taşımacılığı iştirakimiz Ditaş kanalıyla 117,5 milyon ABD doları yatırım gerçekleştirmiş bulunuyoruz. Bu yıl iki adet yeni Suezmax tankerinin filomuza katılmasıyla, filo kapasitemiz iki katına çıkarak 621,8 bin DWT'a ulaşmıştır. Tüpraş'ın maliyetlerinde önemli paya sahip lojistik altyapısını denizyollarının yanı sıra büyük önem verdiğimiz demiryolu taşımacılığı ile de güçlendirmekteyiz. Toplam 549 vagon ve TCDD'den kiralanmış 5 dizel lokomotifle Aralık ayı başında demiryolu taşımacılığına fiilen başlamış bulunmaktayız. Tamamı Tüpraş sermayesi ile kurulan Körfez Ulaştırma A.Ş. aracılığıyla, yıllık 2,5 milyon tona yakın akaryakıt taşımacılığı ile Türkiye'de toplam demiryolu taşımacılığının %10'luk kısmını gerçekleştirmeyi ve en büyük akaryakıt demiryolu taşımacısı olmayı hedefliyoruz.

En önemli enerji kaynağının verimlilik olduğu bilinciyle verimlilikte ilk çeyrekte yer alma hedefi doğrultusunda yatırımlarını hızla tamamlayan Tüpraş, hayata geçirilen 15 enerji tasarruf projesi ile enerji yoğunluğu endeksi değerini 1,2 puan daha azaltarak 102,2'e düşürürken CO2 emisyonunda da 46 bin ton azaltım sağlamıştır.

Tüpraş, lojistik altyapı ve operasyonel mükemmelliğe yönelik yatırımların yanı sıra yurt içi ve yurt dışı alanlarda olası iş ve yatırım fırsatlarını da yakından takip etmektedir. Enerji sektöründeki dönüşüm ve değişimin gerektirdiği iş çeşitlendirme stratejisi oluşturulmuştur. Bu çerçevede rafinaj faaliyetlerimizin odağında tutmayı sürdürmekle birlikte, sektörel entegrasyona ve start up'lara yatırım yapmayı hedefliyoruz. Uluslararası alanlardaki görünürliğümüzü ve ticari etkinliğimizi artıracak yeni bir oluşumu 2018 yılında faaliyete geçirmiş olacağız. Öte yandan rekabetçi seviyelere yaklaşan yenilenebilir enerji alanında ise öncelikle kendi rafinerilerimizin enerji ihtiyacını karşılarken karbon salınımını daha da azaltmayı öngörüyoruz.

Tüpraş; geleceğe dönük bakış açısı ile yeni ürün, hizmet, süreç ve iş modelleriyle değer yaratmak üzere, inovasyon

stratejisini kurum içi girişimcilik ve açık inovasyon çalışmaları kapsamında belirlemiştir. İnovatif fikirlerin paylaşılabilirdiği Fikir Ünitesi portalı devreye alınmıştır ve kurum içi girişimcilik ekibi önceliklendirilen fikirler üzerinde çalışmalar yürütmektedir.

Bir diğer sürekli iyileştirme alanımız ise iş güvenliğidir. İnsanı ve iş güvenliğini merkeze koyan bakış açımızı, tüm süreçlerimizi gözden geçirmek suretiyle organizasyonumuzun her hücreğine geçirmek için çabalarımız artarak devam etmektedir.

Küresel ölçekte hız kazanan dijital dönüşüm kişilerin hayatını değiştirirken, sanayideki iş yapış şekillerini de etkilemektedir. Biz de Türkiye'nin en büyük özel sektör şirketi olarak bu alandaki strateji ve uygulama adımlarımızı belirlemiş durumdayız. Tüpraş dijital stratejisini; süreç ve üretimi destekleyen, gerek iş emniyeti, gerekse siber güvenlikten taviz vermeyen teknolojileri içselleştirmek ana teması üzerinde kurgulamıştır. Bu kapsamda çalışanlarla ve paydaşlarla birlikte; Dijitalleşme, Endüstri 4.0 Uygulamalarında Data Analitiği ve Optimizasyon ile Üretim ve Saha Faaliyetlerini odak noktaları olarak seçerek bu alanlardaki çalışmalara yoğunlaştık.

Yürüttüğümüz tüm faaliyetlerdeki temel motivasyonumuz ülkemiz ve tüm paydaşlarımız için değer yaratmaktır. Tüpraş, hali hazırda BİST şirketleri içinde en yüksek kâr payını dağıtan şirketlerdendir. Yatırımcılarımıza en yüksek faydayı sağlamaya devam etmenin gururunu taşımaktayız.

Tüpraş bugüne kadar olduğu gibi bundan sonrasında da ortakları, paydaşları ve Türkiye ekonomisi için en yüksek katma değeri üretmeyi hedefleyen çalışmalarını kararlılıkla sürdürecektir.

2017 yılı performansının üretilmesine katkıda bulunan tüm çalışma arkadaşlarıma ve bizi yüreklendiren tüm paydaşlarımıza teşekkür ederim.

İbrahim Yelmenoğlu
Genel Müdür

Üst Yönetim

İbrahim Yelmenoğlu
Genel Müdür

İbrahim Yelmenoğlu, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi'ni 1991 yılında, Illinois Üniversitesi yüksek lisans programını 2003 yılında tamamlamıştır.

İş yaşamına 1987 yılında Maliye Bakanlığı'nda başlamış, 1992-2004 yılları arasında Hesap Uzmanları Kurulu'nda görev almıştır. 2004 yılında Koç Holding Denetim Grup Başkanlığı'na transfer olan Yelmenoğlu, 2004-2006 döneminde Koç Holding A.Ş. Denetim Grubu Koordinatörü olarak görev yapmıştır. Tüpraş'ın Koç Holding'e %51 hisse devrinden sonra 27 Ocak 2006-31 Aralık 2015 tarihleri itibarıyla Mali İşlerden Sorumlu Genel Müdür Yardımcılığı görevinde bulunmuştur. 1 Ocak 2016 itibarıyla Genel Müdür olarak atanmıştır.

Doğan Korkmaz
Genel Müdür Yardımcısı
(Mali)

Doğan Korkmaz, Dokuz Eylül Üniversitesi İngilizce İşletme bölümünü 1996 yılında, Koç Üniversitesi İşletme Yüksek Lisans programını 2007 yılında, Oxford Üniversitesi Küresel İşletme programını 2013 yılında tamamlamıştır.

İş yaşamına 1996 yılında Koç Holding Yetiştirme Elemanı olarak başlamıştır. Aynı yıl Arçelik A.Ş.'de Yatırım Finansmanı görevine başlamış, 2007 yılına kadar sırasıyla Kurumsal Finansman ve Finansal Piyasalar Stratejisti görevlerini almıştır. 2007 yılında Arçelik A.Ş. Hazine ve Sermaye Piyasaları Departmanı Yöneticisi görevini üstlenmiştir. 2009 yılında Arçelik A.Ş.'nin İngiltere'de kurulu iştiraki olan Beko Plc'de Finans Direktörü pozisyonuna, 2012 yılında ise Arçelik A.Ş. Finansman Direktörü görevine getirilmiştir. 1 Ocak 2016 itibarıyla Tüpraş Mali İşlerden sorumlu Genel Müdür Yardımcılığı görevine atanmıştır.

Levent Zağra
Genel Müdür Yardımcısı
(Yatırımlar ve Planlama)

Levent Zağra, Worcester Polytechnic Institute Makine Mühendisliği ve Cornell University Üretim Sistemleri MS ve MBA programlarını tamamlamıştır.

İş yaşamına 1996 yılında Koç Holding Stratejik Planlama Departmanı'nda başlamıştır. 2002 senesinde Promena Elektronik Ticaret Genel Müdürlüğü'ne atanan Zağra, 2009-2016 yılları arasında Koç Holding Enerji Grubu Koordinatörlüğü görevini sürdürmüştür. Nisan 2016 tarihi itibarıyla Tüpraş Yatırımlar ve Planlama'dan sorumlu Genel Müdür Yardımcısı olarak atanmıştır.

Özgür Kahramanzade
Genel Müdür Yardımcısı
(Satış Pazarlama)

Özgür Kahramanzade, Boğaziçi Üniversitesi Makina Mühendisliği bölümünü ve Purdue University İş İdaresi Yüksek Lisans programını tamamlamıştır.

İş yaşamına 1994 yılında Beko Elektronik'te Yetiştirme Elemanı olarak başlamıştır. 1997 yılında Koç Holding'de Proje Mühendisi olarak görev almıştır. 2000 yılında Zinerji A.Ş.'ye Sorumlu olarak transfer olmuştur. 2001 yılında Koç Holding'de Proje Müdürü görevini almıştır. 2005 yılında, Opet Petrolcülük'e Pazarlama, Yatırım ve Grup Şirketleri Planlama Direktörü olarak atanmıştır. 2006 yılında, Opet Petrolcülük'te İkmal ve Teknik Genel Müdür Yardımcılığı görevini almıştır. Aralık 2010-Nisan 2016 yılları arasında, Entek Elektrik Üretim A.Ş.'de Genel Müdür olarak görev yapmıştır. Nisan 2016 tarihi itibarıyla Tüpraş'a, Satış ve Pazarlama'dan sorumlu Genel Müdür Yardımcısı olarak atanmıştır.

İhsan Serdar Kemaloğlu
Genel Müdür Yardımcısı
(Teknik)

Serdar Kemaloğlu, Orta Doğu Teknik Üniversitesi Kimya Mühendisliği bölümünden 1991 yılında mezun olmuştur.

İş yaşamına 1993 yılında Tüpraş İzmit Rafinerisi'nde İşletme Mühendisi olarak başlamıştır. Rafineri çalışması süresince FCC, Ham Petrol, Vakum, Kükürt Giderme ve Hydrocraker ünitelerinde şef ve başmühendislik görevlerinde bulunmuştur. 2002 yılında İzomerizasyon ünitesi devreye alma çalışmalarında görev alan Kemaloğlu, 2008 yılında İzmit Rafinerisi'nde Proses Kontrol başmühendisi olarak APC uygulamalarının hayata geçirilmesinde sorumluluk almıştır. İzmir Rafinerisi Üretim Müdürlüğü'nün ardından, Haziran 2013'te Batman Rafineri Müdürü olarak atanan Kemaloğlu, Ekim 2015-Şubat 2017 tarihleri arasında Kırıkkale Rafineri Müdürü görevinde bulunmuştur. 1 Şubat 2017 tarihi itibarıyla Teknik İşlerden Sorumlu Genel Müdür Yardımcısı olarak atanmıştır.

Atilla Ulusu
Genel Müdür Yardımcısı
(Ham Petrol İkmal ve Dış Ticaret)

Atilla Ulusu, 1994 yılında İstanbul Saint-Joseph Lisesi, 1999 yılında Bilkent Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi bölümünü tamamlamıştır

İş yaşamına 2000 yılında Ram Dış Ticaret'te Cezayir Bölge Ofis Temsilcisi olarak başlamış, 2002 yılında aynı ülkede Bölge Ofis Müdürü olarak görevlendirilmiştir. 2003 yılında Aygaz A.Ş.'de önce LPG Ticaret ve Planlama Sorumlusu, sonrasında ise Yurtdışı LPG Satış Sorumlusu olarak, başta Irak olmak üzere, Doğu Akdeniz ülkelerine gerçekleştirilen LPG ihracatlarını koordine etmiştir. 2007 yılında Tüpraş'a Ham Petrol İkmal Koordinatörü olarak atanıp, 2013 yılında Ham Petrol İkmal Müdürü, 2015 yılında Ham Petrol İkmal ve Üretim Planlama Direktörü olarak görevlendirilmiştir. 5 Mayıs 2017 tarihi itibarıyla Ham Petrol İkmal ve Dış Ticaretten sorumlu Genel Müdür Yardımcısı olarak atanmıştır.

Strateji

Tüpraş; hızlı, esnek, yenilikçi ve müşteri odaklı tutumuyla öncü rafineri deneyimini ticaret, lojistik ve diğer sektörlere de taşımayı hedeflemektedir.

%100

Fuel Oil Dönüşüm Ünitesi, Tüpraş'ın rafinerilerinde %100 kapasite kullanımı ile yüksek oranda beyaz ürün üretilmesini olanaklı hale getirmiştir.

Tüpraş, her alanda verimliliği artırıp maliyetleri düşürürken rekabetçi yapısını geliştirecek adımları kararlılıkla atmaktadır.

Gelişen ve büyüyen Türkiye'nin enerji ihtiyacı da aynı paralelde artış göstermektedir. Artan enerji ihtiyacının güvenli bir şekilde sağlanması, böylelikle sürdürülebilir büyüme için altyapı oluşturulması, yönetimlerin öncelikli hedefi olmalıdır.

Demografik avantaja sahip olan Türkiye, global piyasalarda yaşanan dalgalanmalara rağmen ekonomik büyüme trendini sürdürmektedir. Gelişen ekonomide büyüyen araç parkı, petrol ürünlerine duyulan ihtiyacı da artırmaktadır.

Ülkenin bu ihtiyacını karşılarken, yenilikçi uygulamalarla sektörü yönlendirmek ve müşteri memnuniyetini en üst düzeyde sağlamak, Tüpraş stratejisinin önemli parçasıdır.

Faaliyet alanlarında yeni sanayi devriminin liderliğini yapmak üzere iş planlarını oluşturan Tüpraş; hızlı, esnek, yenilikçi ve müşteri odaklı tutumuyla öncü rafineri deneyimini ticaret, lojistik ve diğer sektörlere de taşımayı hedeflemektedir.

Tüpraş, içinde bulunduğu sektörde rekabetin sürekli yükseldiğinin farkındadır. Özellikle düşük ham petrol ve enerji girdi maliyetlerine sahip ABD gibi bölgelerde yer alan rafinerilerin yanı sıra küresel talep

büyümesinin itici gücü olan Çin'de ve Orta Doğu bölgesinde devreye giren yeni rafinerilerin sektördeki konsolidasyonu hızlandıracağını dikkate alan Şirket, enerji verimliliğini ve rekabetçi yapısını geliştirecek adımları kararlılıkla atmaktadır.

Tüpraş, Koç Grubu bünyesine geçtiği ilk andan itibaren birçok operasyonel ve finansal atılım gerçekleştirmiştir.

Opet Petrolcülük A.Ş.'nin %40 hissesinin satın alınması, Ditaş filosunun yenilenerek güçlendirilmesi gibi hem operasyonel altyapıyı geliştirmeye hem de kârlılığı ve üretilen katma değeri artırmaya yönelik önemli adımlar atılmıştır.

Orta dönemde hayata geçirilen en önemli stratejik projelerden Fuel Oil Dönüşüm Projesi, 15 Aralık 2014 tarihinde tamamlanarak açılışı yapılmıştır. Proje sayesinde talep fazlası fuel oil'in yerine üretilen yüksek standartlı ürünler ile bir yandan ülkenin arz güvenliğine katkıda bulunulurken, diğer yandan Tüpraş'ın rekabetçi gücü ve kârlılığı daha üst seviyelere taşınmıştır. Mayıs 2015 itibarıyla tam kapasite olarak devreye giren Fuel Oil Dönüşüm Ünitesi, Tüpraş'ın Batman hariç tüm rafinerilerinde yüksek oranda beyaz ürün üretilerek %100 kapasite kullanımını olanaklı hale getirmiştir.

Tüpraş, operasyonel gelişmişlikte "Best Available Technology" (BAT)'leri uygulayarak sektörden olumlu yönde ayrılmaktadır.

Enerjideki büyük dönüşümün farkında olan Şirket, bugün ıskaladan geleceğin enerji aktörleri arasında yerini almak hedefi doğrultusunda yatırımlarını hızla tamamlamaktadır.

Yurt içi ve yurt dışı alanlarda olası iş ve yatırım fırsatlarını da yakından takip eden Tüpraş, işlerini çeşitlendirme stratejisi doğrultusunda sektörel entegrasyona, alternatif enerji kaynaklarına ve start up'lara yatırım yapmayı, yenilenebilir enerji alanında ise öncelikle kendi rafinerilerinin enerji ihtiyacını karşılamayı, enerji maliyetlerini düşürmeyi, karbon ayak izini küçültmeyi hedeflemektedir.

Tüpraş, 2017 yılında somut adımlarını attığı Dijital Dönüşüm projesi ile hem verimliliğini hem de iş emniyetini artırarak kendisini hızla gelişen yeni dünyaya hazırlamayı planlamıştır. İçeriğinde, üniversitelerde analitik merkezleri açmanın da bulunduğu proje kapsamında Tüpraş, ilk olarak ODTÜ Teknokent ile Kasım 2017'de protokol imzalamıştır. Proje, iş yaşamını değiştirecek dijital dönüşüm konseptlerinden, rafineri süreçlerini etkileyen Endüstri 4.0 konseptlerine kadar geniş bir yelpazede; kablosuz iletişim, mobil teknolojiler, data analitiği ve yapay zeka uygulamaları, sanal gerçeklik, IoT gibi teknolojileri içermektedir.

Tüpraş, yüksek özkaynak kârlılığına ulaşmayı hedefleyen yatırımlar yapmaktadır.

2006-2017 yıllarını kapsayan on iki yıllık dönemde 5,9 milyar ABD doları tutarında yatırım harcaması gerçekleştirilmiş, gelecek beş yıl için de yaklaşık 1,0 milyar ABD doları tutarında yatırım programlanmıştır. Tüpraş; risklerini en üst düzeyde yöneterek ve tanımladığı stratejiler doğrultusunda, üretimin her noktasında İleri Proses Kontrolü (APC) uygulayarak yüksek özkaynak kârlılığına ulaşmayı hedeflemektedir.

Rafinaj kapasitesiyle Avrupa'nın yedinci büyük rafineri şirketi olan Tüpraş, Platts tarafından 2017 yılı kârlılığı, varlıkları ve cirosu esas alınarak yapılan değerlendirmeye göre Avrupa, Orta Doğu ve Afrika "Refining & Marketing" sektör sıralamasında üçüncü sırada yer almıştır.

Tüpraş'ın hedefi petrol sektöründe performansına özenilen, çevre ve yaşam değerlerine saygılı, öncü bir şirket olmaktır.

Tüpraş, yükselen küresel rekabete uyum sağlayabilmenin, değişen piyasa koşullarına hızla adapte olmak suretiyle mümkün olabileceğinin bilincindedir. Bu kapsamda öncelikli olarak, ürün veriminin geliştirilmesi, maliyet yapısında sürekli iyileştirme sağlanarak rekabet gücünün artırılması gereğinden hareketle Tüpraş, piyasa koşullarına hızlı adaptasyon yeteneğini geliştirme yönünde kat ettiği mesafeyi daha ileri noktalara taşımayı öngörmektedir.

"En İyi Yeni Teknolojiler"

Tüpraş, operasyonel gelişmişlikte "Best Available Technology" (BAT)'leri uygulayarak sektörden olumlu yönde ayrılmaktadır.

2017 Gelişmeleri

Haziran ayında Demiryolu Tren İşletmeciliği Yetki Belgesi ve Türkiye'nin ilk Emniyet Yönetim Sertifikası'nı alan Tüpraş, ülkenin ilk özel demiryolu işletmecisi olmuştur.

56

milyon ABD doları
İzmir Rafinerisi'nde 56 milyon ABD doları tutarındaki Ham Petrol Distilasyon Ünitesi Revamp Projesi'nin 2018 ilk çeyrekte devreye alınması planlanmıştır.

Tüpraş Türkiye'nin ilk özel demiryolu işletmecisi olmuştur.

Tüpraş, ülkemizde demiryolu taşımacılığının serbestleşmesi sonrası iş süreçlerinde verimliliğin artırılması hedefiyle, demiryolu taşımalarının %100 iştiraki olan Körfez Ulaştırma A.Ş. bünyesinde yapılmasına karar vermiştir.

16 Haziran 2017 tarihinde "Demiryolu Tren İşletmeciliği Yetki Belgesi", 20 Eylül 2017 tarihinde de Türkiye'nin ilk "Emniyet Yönetim Sertifikası"nı alan Tüpraş, ülkenin ilk özel demiryolu işletmecisi olmuştur.

Şirket demiryolu taşımacılığına; 441 adet Tüpraş vagonu, 48 adet Opet vagonu, 60 adet TCDD vagonu ve TCDD'den kiralanan 5 dizel lokomotifle, 2017 Aralık ayı başında fiilen başlamıştır.

Tüpraş bu girişimiyle, bir yandan hem ülkemiz ve hem de yatırımcıları için daha yüksek katma değer üretirken,

ilerleyen yıllarda operasyonlarında demiryolu taşımacılığını yaygınlaştırmayı planlamaktadır.

Tamamı Tüpraş sermayesi ile kurulan Körfez Ulaştırma A.Ş., yıllık 2,5 milyon tona yakın akaryakıt taşımacılığı ile Türkiye'de demiryolu taşımacılığının %10'luk tutarını tek başına üstlenmeyi ve en büyük akaryakıt taşımacısı olmayı hedeflemektedir.

Tüpraş Ar-Ge Müdürlüğüne geliştirilen yüksek nitelikli modifiye bitümün saha performansı testi başlamıştır.

Ar-Ge Müdürlüğü Ürün Geliştirme Ekibi tarafından yürütülen, TÜBİTAK destekli "Rafineri Yan Ürünleri Kullanarak Nitelikli Bitüm/Asfalt Geliştirilmesi" projesi kapsamında, 320 metre uzunluğunda, 7 metre genişliğinde deneme yolu serimi gerçekleştirilmiştir.

Artan trafik hacmine ve bölgelere göre değişen çevresel şartlara dayanıklı yolların yerli "know-how" ile yapımı, ülkemizin sosyo-ekonomik gelişimi açısından büyük önem taşımaktadır. Trafik yoğunluğu ve dönemsel sıcaklık farkının yüksek olduğu bölgelerde uzun ömürlü olması açısından modifiye bitüm tercih edilmektedir. Ülkemizde mevcut durumda bitüm özelliklerini iyileştirmek amacıyla yapılan modifikasyonlarda maliyeti yüksek ithal katkı maddeleri kullanılmaktadır.

Bu proje ile geliştirilen, büyük ölçekte üretimi ve yol uygulaması yapılan yüksek kaliteli bitümde rafineri yan ürünlerinin kullanılması ile daha düşük maliyetli, katma değeri yüksek ürün elde edilmiştir. Ürünün ticarileşmesi sonucunda yüksek nitelikli modifiye bitüm üretiminde kullanılan ithal kimyasalların miktarının düşürülmesi, ülkemizin dışa bağımlılığının azaltılması mümkün olacak ve bu sayede performansı yüksek, uzun ömürlü yol uygulamalarının artması tetiklenecektir.

Altı yıllık bir çalışma sonunda laboratuvar ve pilot ölçek ürün/üretim teknolojileri geliştirilerek formülasyonların büyük ölçek üretime uygunluğu sağlanmıştır. Ürünün ticarileşme öncesinde son aşaması olarak yola serim çalışmalarının yapılması ve ağır yük, iklim değişimleri altında saha performansının belirlenmesi, proje çıktılarının başarılı bir şekilde uygulanması konusunda önemli bir basamak olmuştur.

İki yeni Suezmaks ham petrol tankeri filoya katılmıştır.

2016 yılı Şubat ayında inşasına başlanan iki yeni 157.453 DWT'luk Suezmaks ham petrol tankerlerinden; T. Sadberk Ağustos 2017'de, T. Semahat ise Ekim 2017'de teslim alınmıştır. Suezmaks tanker sayısını 3'e çıkaran Ditaş, ham petrol taşıma kapasitesini iki kat artırarak Türk Bayraklı Tanker filosu sıralamasındaki yerini yukarıya taşımıştır.

Yurt dışında yerleşik yatırımcılara Eurobond ihracı gerçekleştirilmiştir.

7 yıl vadeli 700 milyon ABD doları tutarında %4,5 sabit kupon faiz ödemeli Eurobond ihracı yurt dışında yerleşik yatırımcılara 18 Ekim 2017 tarihinde gerçekleştirilmiş ve Londra Borsası'na kote edilmiştir. Gelen talebin 3,8 milyar ABD dolarına ulaştığı bono ihracında faiz, benzer Türkiye Hazine tahvil faizinden -20 baz puan daha düşük olmuştur.

Türkiye'deki ilk Katalizör Pilot Tesisi kurulmuştur.

Tüpraş Ar-Ge Merkezi Pilot Tesisler binasında kurulmuş olan İzmit Rafinerisi hydrocracker ve desulfurizasyon ünitelerindeki katalizörlerin araştırma ve geliştirilmesine yönelik Pilot Tesisi'nin saha kabul testleri 2017 yılında gerçekleştirilmiştir. Yardımcı sistemleriyle entegre olarak pilot ölçekte Türkiye'deki ilk katalizör test sistemi olan tesiste, 7/24 kesintisiz operasyonlar yapılmakta, hydrocracker ve desulfurizasyon ünitelerindeki katalizörlerin performansları test edilmektedir.

Pilot tesiste uygulanan performans testleri ile orta distilat elde edilmesini sağlayan katalizörlerin geliştirilmesi ve rafinerideki mevcut katalizörlerin en verimli şekilde kullanımının araştırılmasına olanak sağlayacaktır.

İzmir Rafinerisi Ham Petrol Distilasyon Ünitesi Revamp Projesinin 2018 ilk Çeyrekte devreye alınması planlanmıştır.

Ham Petrol Distilasyon Ünitesi Revamp Projesi ile üretim artışının yanı sıra geniş bir ham petrol API aralığında sürdürülebilir maksimum kapasitede ünitenin çalışması ve EII değerinin 5 puan düşürülerek ünitenin enerji verimliliğinin artırılması amacıyla üniteadaki fırınlar ve ekipmanlar yenilenmektedir. 56 milyon ABD doları tutarındaki projenin 2018 yılı ilk çeyrekte ünite duruşu sonrasında devreye alınması planlanmıştır.

Proje kapsamında ayrıca 9,5 milyon ABD doları tutarındaki Ham Petrol Distilasyon Ünitesi Elektrik Sistemi Modernizasyonu projesi ile ünitenin elektrik altyapısı, değişen yeni ihtiyaçlara ve yönetmeliklere uygun hale getirilmiştir.

Batman Rafinerisi'nde yeni F-1101 fırını devreye alınmıştır.

Enerji tasarrufu ve verimlilik artışı sağlamak amacıyla 2015 yılında yapımına başlanan ve Hindistan'da üretilen F-1101 fırınının montaj çalışmaları Haziran 2017'de tamamlanmıştır. Plant 1100 ham petrol ünitesinin %56 verimle çalışan F1101 fırınının yatırım sonrası yaklaşık %91 verimle çalışması sağlanmıştır.

Azot üretim ünitesi kurulumu gerçekleştirilmiştir.

Linde firması ile İzmit Rafinerisi B bölgesinde azot üretim ünitesi kurulumu gerçekleştirilmiştir. 20 Ekim 2017 tarihinde devreye giren tesiste 2.700 Nm³/saat kapasiteli, %99,9 saflıkta azot üretilmektedir. Tesis, rafinerinin sıvı dökme azot alımı yoluyla karşıladığı azot ihtiyacı maliyetinde yıllık 1,5 milyon ABD doları tasarruf sağlayacaktır.

Tüpraş ve ODTÜ İş Birliği ile ODTÜ TEKNOKENT'te Veri Analitiği Merkezi açılması konusunda protokol imzalanmıştır.

Tüpraş, ODTÜ ve ODTÜ TEKNOKENT arasında, üniversite-sanayi iş birliği kapsamındaki ortak çalışmalar için 6 Kasım 2017 tarihinde protokol imzalanmıştır.

İmzalanan protokol, hali hazırda ODTÜ Kimya Mühendisliği Bölümü ile iş birliği bulunan Tüpraş'ın faaliyet alanlarına ilişkin akademik bilgiye erişimini ve ODTÜ'nün diğer ilgili bölümleriyle de yürüteceği ortak çalışmaları içermektedir.

Tüpraş'ın Tarihsel Gelişimi

Türkiye'nin rafinaj sektöründeki tek üreticisi olan Tüpraş, yarattığı katma değer ve cirosuyla Türkiye'nin en büyük sanayi şirketi konumundadır.

1950'LER

1955

- Türkiye'nin ilk petrol rafinerisi olan Batman Rafinerisi devreye alındı.

1960'LAR

1961

- 1,0 milyon ton/yıl kapasiteli İzmit Rafinerisi (İpraş) devreye alındı.

1970'LER

1971

- İzmit Rafinerisi 1'inci tevsii projesi tamamlanarak ham petrol işleme kapasitesi 5,5 milyon ton/yıla yükseltildi.

1972

- 3,0 milyon ton/yıl kapasiteli İzmir Rafinerisi devreye alındı.

1974

- Türkiye'nin tek madeni yağ üretim kompleksi, İzmir Rafinerisi'nde devreye alındı.
- Deniz İşletmeciliği ve Tankerciliği A.Ş. (Ditaş), Mart 1974'te kuruldu.

1980'LER

1982

- İzmit Rafinerisi 2'nci tevsii projesi tamamlanarak ham petrol işleme kapasitesi 11,5 milyon ton/yıla yükseltildi.

1983

- İpraş ve üç rafineri Tüpraş çatısı altında toplandı.
- İpraş'ın Ditaş'taki %29 hissesi Tüpraş'a devredildi.

1986

- 5,0 milyon ton/yıl kapasiteli Kırıkkale Rafinerisi devreye alındı.

1987

- İzmir Rafinerisi tevsii projesi tamamlanarak ham petrol işleme kapasitesi 10 milyon ton/yıla yükseltildi.

1989-2003

- Uzun Vadeli Yatırım Planı çalışmaları başlatıldı.

1990'LAR

1990

- Tüpraş Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'na devredildi.
- Yönetim planlamada simülasyona geçildi.
- Üretim planlamada optimizasyon modeli uygulanmaya başlandı.

1991

- Tüpraş'ın %2,5 hissesinin ilk halka arzı gerçekleşti ve İMKB'de işlem yapılmaya başlandı.

1993

- Kırıkkale Hydrocracker Tesisleri devreye alındı.
- İzmir Hydrocracker Tesisi devreye alındı.

1997

- İzmit Hydrocracker ve CCR Kompleksi devreye alındı.

1998

- Otomatik Fiyatlandırma Mekanizması yürürlüğe girdi.

1999

- Halka açıklık oranı %3,58'e ulaştı.
- Marmara depremi ve Tüpraş yangını meydana geldi.

2000'LER

2000

- İkinci halka arzla birlikte Tüpraş hisselerinin %34'ü İstanbul ve Londra Menkul Kıymetler borsalarında işlem görmeye başladı.

2001

- Petkim Yarımca Kompleksi, Tüpraş tarafından devralındı.
- İzmir CCR Reformer ve İzomerizasyon Üniteleri devreye alındı.

2002

- İzmit İzomerizasyon Ünitesi devreye alındı.
- Ekim 2002'de Ditaş'ın hisseleri 16,5 milyon ABD doları karşılığında satın alınarak Şirket'in %79,98'ine sahip olundu.

2003

- Supply Option Study başlatıldı.

2004

- Bütün rafinerilerin kalite çevre sertifikasyonu alındı.

2005

- Halka açıklık oranı %49'a yükseltildi.
- Kamuya ait olan %51 oranındaki hissenin blok satışı için yapılan ihaleyi, Koç-Shell ortak girişim grubu kazandı.
- İzmir Rafinerisi Dizel Kükürt Giderme Ünitesi devreye alındı.
- İthalat serbest bırakıldı.
- Laboratuvar akreditasyonu sağlandı.
- Rafinerici lisansları yenilendi.
- Petrol Piyasası Kanunu yürürlüğe girdi.

2006

- 26 Ocak tarihinde Koç Holding A.Ş.'ye hisse devri gerçekleştirildi.
- Opet'in %40 hissesi Aygaz A.Ş.'den satın alındı.
- Operasyonel Mükemmellik Çalışması başlatıldı.
- Yeni logo ve kurum kimliği oluşturuldu.

2007

- İzmit Rafinerisi CCR Reformer ve Dizel Kükürt Giderme Ünitesi devreye alındı.
- İntranet portalı kullanılmaya başlandı.
- Ulusal Marker Uygulaması'na geçildi.
- Fuel Oil Dönüşüm Tesisi (RUP) yatırım kararı alındı.
- SAP Sistemi'ne geçildi. Uluslararası standartlara göre kurumsal sorumluluk raporu (GRI) yayımlandı.
- Baca gazı online ölçüm cihazlarının kurulumu (CEMS) yapıldı.
- Enerji yönetim birimleri kuruldu.
- Tüpraş'ın Kurumsal Yönetim Notu 7,91 olarak belirlendi.
- TCDD ile taşımacılık anlaşması imzalandı.
- SEÇ (Sağlık Emniyet Çevre) Politikası yayınlandı, yönetim tarafından taahhüdü sağlandı.
- Tüpraş Tanıma Takdir ve Ödüllendirme Sistemi uygulamaya konuldu.

2008

- Kırıkkale Rafinerisi Dizel Kükürt Giderme ve CCR Reformer Ünitesi devreye alındı.
- İzmir Rafinerisi benzin spektlerini iyileştirme yatırımı devreye alındı.
- Tüm rafineriler Euro V standardında motorin satışına hazır hale geldi.

- Ditaş, T. Sevgi tankerini filosuna kattı.
- Demiryolu taşımacılığı gerçekleştirildi.
- Petrokimya Tesisleri'nde üretim durdurularak, Fuel Oil Dönüşüm Tesisi'nin yapımına başlandı.
- İleri Proses Kontrol (APC) uygulamalarına geçildi.
- OSAR-Risk Değerlendirme Tablosu devreye girdi.

2009

- İzmit Rafinerisi benzin spektlerini iyileştirme yatırımı devreye alındı.
- Ditaş T. Gönül tankerini filosuna kattı.
- Türkiye'de satılan tüm benzin ürünleri Euro V spektlerine ulaştı.
- Çalışma ortamları iyileştirildi.
- Müşteri talepleri portaldan alınmaya başlandı.
- Müteahhit Yönetim Sistemi devreye alındı.
- Müşteri İlişkileri Yönetimi Sistemi'ne (CRM) geçildi.
- Kış motorini üretimine başlandı.

2010

- Ar-Ge Merkezi açıldı.
- Etik değerler revize edildi.
- Üniversitelerle master programları başlatıldı.
- REACH tüzüğüne kayıt olundu.
- Bitüm ürünlerine CE Belgesi alındı.
- Desülfürizasyon Ünitesinde, dünyada ilk craking katalist uygulaması gerçekleştirildi.
- Sanayide Enerji Verimliliği yarışmalarında Batman Rafinerisi birincilik, İzmir Rafinerisi üçüncülük ödülü aldı.
- Rafinerilerde SAP üzerinden Atık Yönetim Programı devreye alındı.

Tüpraş'ın Tarihsel Gelişimi

Tüpraş, başarılarını sürdürülebilir şekilde devam ettirmek ve geliştirmek bilinciyle gerçekleştirdiği projelerle kendini sürekli yenilemektedir.

2011

- Fuel Oil Dönüşüm Tesisi kredi sözleşmesi imzalandı.
- İzmir ve İzmit Kerosen Tatlılaştırma Ünitesi devreye alındı.
- Sanayide Enerji Verimliliği yarışmalarında İzmir ve Batman Rafinerileri birincilik ödülü aldı.
- Tüpraş'ın iş sağlığı ve güvenliği konusunda hazırladığı eğitim filmi dünya ikincisi oldu.
- Kurumsal Yönetim Notu 8,62 olarak güncellendi.

2012

- 700 milyon ABD dolarlık, 5,5 yıl vadeli yurt dışı tahvil satışı gerçekleştirildi.
- İzmit Rafinerisi'nde C3/C4 Splitter ve Seçici Hidrojenasyon Üniteleri devreye alındı.
- T. Suna tankeri 23 Kasım 2012'de teslim alındı.
- T. Leyla tankeri ile Aralık 2012'de taşıma başladı.
- Sanayide Enerji Verimliliği yarışmalarında Batman Rafinerisi birincilik ödülü aldı.
- Kurumsal Yönetim Notu 9,10 seviyesine yükseldi.

- İzmir Rafinerisi'nde Kostik Nötralizasyon Ünitesi devreye alındı.
- İzmir Rafinerisi'nde U-920 gaz türbini ve atık ısı kazanı devreye alındı.
- Kırıkkale Rafinerisi yeni bitüm tankları devreye alındı.
- Batman Rafinerisi asfalt tankları yenilendi.

2013

- Batman Rafinerisi, Sanayide Enerji Verimliliği yarışmasında birincilik ödülü aldı.
- Tüpraş'ın Kurumsal Yönetim Notu 9,34 seviyesine yükseldi.
- ISO 50001:2011 Enerji Yönetim Sistemi Belgesi alındı
- ISO/IEC 27001:2005 Bilgi Güvenliği Yönetim Sistemi Belgesi alındı.
- İzmit ve Batman Rafinerisi'nde yeni bitüm tankları devreye alındı.
- İzmir Rafinerisi, baz yağları kompleksi fırınlarının modernizasyonu projesi ile Ege Bölgesi Sanayi Odası tarafından Çevre Uygulama Ödülü'nde birincilik aldı.
- Kırıkkale Rafinerisi'nde CCR ve Benfree Üniteleri Heat Integration Projesi tamamlanarak Mayıs 2013'te devreye alındı.

2014

- İzmit Rafinerisi Fuel Oil Dönüşüm Tesisi tamamlandı.
- Bitümen ve zift benzeri diğer petrol türevlerini taşıma niteliklerine sahip dünyanın en büyük iki asfalt tankerinden 24 Ocak 2014'te denize indirilen T. Esra tankeri filoya katıldı. 24 Haziran 2014'te denize indirilen T. Aylin tankerin inşasında son aşamaya gelindi.
- Batman Rafinerisi, "Sanayide Enerji Verimliliği Proje Yarışması" (SENER 14)'te En Verimli Endüstriyel Tesis kategorisinde birincilik ödülü aldı.
- "Eşanjörlerin Kirlilik Takibi, Modellenmesi, Simülasyonu ve Optimal Bakım Planlaması ile Rafineri Enerji Kayıplarının Azaltılması" amacıyla geliştirilen simülasyon programı, "HexMon" adı ile Avrupa Birliği Markası (CTM) olarak tescil edildi.
- Sermaye Piyasası Kurulu'nun Ocak 2014 tarihinde yayınladığı Kurumsal Yönetim İlkeleri'ni baz alan yeni metodoloji kullanılarak yapılan değerlendirmede Kurumsal Yönetim Notu 9,31 olarak derecelendirildi.
- Tüpraş, 4 Kasım 2014 tarihinde başlatılan BİST Sürdürülebilirlik Endeksi'nde ilk 15 şirketin içinde yer aldı.
- 12.950 m²'lik bir alan içerisinde, "Tasarım Binası", "Laboratuvar Binası" ve "Pilot Tesis Binası" olmak üzere üç ayrı binadan oluşan Ar-Ge Merkezi Kampüsü açıldı.

2015

- Membran Dearatör Soğuk Kazan Besleme Suyu ile Enerji Kazanımı Projesiyle Avrupa Birliği Çevre Ödülleri Türkiye Programı Süreç Kategorisi birincilik ödülü alındı.
- 24 Haziran 2014'te denize indirilen T. Aylın tankeri 2015 yılı Şubat ayında servise girerek Mart ayında ilk seferini gerçekleştirdi.
- Tüpraş'ın Kurumsal Yönetim Notu 9,44 seviyesine yükseldi.
- 2014 yılında BİST-30 endeksinde yer alan şirketlerin, 2015 yılında ise BİST-50 endeksinde yer alan şirketlerin değerlemeye tabi tutulduğu Borsa İstanbul Sürdürülebilirlik Endeksinde Tüpraş, ilk otuz şirketin içinde yer aldı.
- Sanayide Enerji Verimliliği Proje Yarışması SENVER-2 kategorisinde Kırıkkale Rafinerisi birincilik, İzmit Rafinerisi ikincilik, İzmir Rafinerisi ise üçüncülük ödülü alırken, SENVER-3 kategorisinde Batman Rafinerisi Jüri Özel Ödülü'ne layık görüldü.
- "Bir Dizel Üretim Yöntemi ve Sistemi" isimli patent başvurusuna Türk Patent Enstitüsü tarafından 20 yıl koruma sağlayan İncelemeli Patent Belgesi verildi.
- Kırıkkale Rafinerisi Yeni Kuvvet Santral Projesi'nin ilk adımı olan gaz türbini inşası temel atma töreni 3 Temmuz 2015 günü gerçekleşti.
- Hexmon markasına, Türk Patent Enstitüsü'nden Logolu Marka Tescil Belgesi alındı.

2016

- İzmit Rafinerisi'nde İSU Körfez Atıksu Tesisi deşarj suyunun rafineride işlenerek endüstriyel amaçla kullanımına yönelik Plt-62 Gri Su Arıtma Tesisi devreye alındı.
- Kırıkkale Rafinerisi'nde yapımı tamamlanan Vagon Bakım ve Onarım Atölyesi, Bakımdan Sorumlu Birim Sertifikasını (Entity in Charge of Maintenance-ECM) 29 Eylül 2016 tarihinde alarak Türkiye'nin en kapsamlı Vagon Bakım ve Onarım Atölyesi oldu.
- Doğu Marmara Gümrük ve Ticaret Bölge Müdürlüğü tarafından Kocaeli'nde ilk Yetkilendirilmiş Yükümlü Sertifika Tüpraş'a verildi.
- Sanayide Enerji Verimliliği Proje Yarışması SEVAP-2 kategorisinde Batman Rafinerisi birincilik, SEVAP-3 kategorisinde Kırıkkale Rafinerisi ikincilik, İzmit Rafinerisi üçüncülük ödülüne layık görüldü.
- Tüpraş Tedarikçi Portalı devreye alındı.
- Horizon 2020'de 3. proje rekor puanla kabul edildi.
- Ham Petrollerin Uyumluluk ve Stabilité Ölçümleri İçin Yöntem Geliştirme Projesi, TÜBİTAK-TEYDEB tarafından Ar-Ge nitelikli proje olarak kabul edildi.
- Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası (EBRD) tarafından, enerji ve su kullanımını azaltacak enerji verimliliği programı kapsamında Tüpraş'a 150 milyon ABD dolarlık kredi verildi.
- İki yeni ürün tankeri T. Caroline ve T. Nevbahar, Ditaş'ın filosuna katıldı.

2017

- Tüpraş Türkiye'nin ilk özel demiryolu tren işletmecisi oldu.
- Ar-Ge Müdürlüğüne geliştirilen yüksek nitelikli modifiye bitümü ile deneme yolu serildi.
- Batman Rafinerisi yeni F-1101 fırını devreye alındı.
- Tüpraş Ar-Ge Merkezi ilk katalizör pilot tesisi kuruldu.
- İki yeni ürün tankeri T. Semahat ve T. Sadberk, Ditaş'ın filosuna katıldı.
- Yurt dışında yerleşik yatırımcılara 7 yıl vadeli 700 milyon ABD doları tutarında %4,5 sabit kupon faiz ödemeli Eurobond ihracı Ekim 2017'de gerçekleştirilmiş ve Londra Borsası'na kote edilmiştir.

1955-2017

Türkiye'nin ilk petrol rafinerisi Batman'dan Avrupa'nın 7'nci, dünyanın 26'nci büyük rafinaj kapasitesine ulaşıldı.

Yatırımcı İlişkileri

Tüpraş'ın yatırımcı portföyünün çeşitliliği ve zenginliği, yatırımcılar nezdinde güven ve istikrarın önemli bir göstergesi olarak kabul edilmektedir.

%82,48

Tüpraş'ın halka açık hisselerindeki uluslararası yatırım bankası, fonların ve yabancı kuruluşların payı yıl sonu itibarıyla %82,48'dir.

Tüpraş, SPK'nın Kurumsal Yönetim İlkeleri doğrultusunda, ticari sır niteliğinde olmayan bilgilerin zamanında, doğru ve eksiksiz şekilde sunulmasını amaçlamaktadır. Bu bilgilerin sağlanmasında, eşitlik, şeffaflık, hesap verebilirlik ve sorumluluk ilkeleri gözetilmektedir.

Şirket'in resmi web sitesi www.tupras.com.tr adresinde kurumsal bilgilere, raporlara, tarihsel ve ilgili dönem mali tablo ve faaliyetlere, özel durum açıklamalarına ulaşılmaktadır.

Genel Kurul

Tüpraş'ın 2017 yılına ilişkin Ortaklar Olağan Genel Kurul Toplantısı 21 Mart 2018 Çarşamba günü saat 10:00'da Güney Mahallesi Petrol Caddesi No: 25 Körfez/Kocaeli adresinde gerçekleştirilecektir.

Olağan Genel Kurul gündem maddeleri, 2017 faaliyet yılına ait finansal tablolar, Bağımsız Denetim Raporu, kâr dağıtımına ilişkin teklif ile Faaliyet Raporu ve

ekinde Kurumsal Yönetim İlkeleri Uyum Raporu, Sermaye Piyasası Kurulu düzenlemelerine uyum için gerekli açıklamaları içeren Bilgilendirme Notu; toplantıdan üç hafta önce kanuni süresi içinde Şirket merkezinde, www.tupras.com.tr adresindeki Şirket kurumsal internet sitesinde, KAP'ta, Merkezi Kayıt Kuruluşu'nun, e-yönet, e-şirket ve EGK Sistemi'nde hazır bulundurulacaktır.

Bilgilendirme Çalışmaları

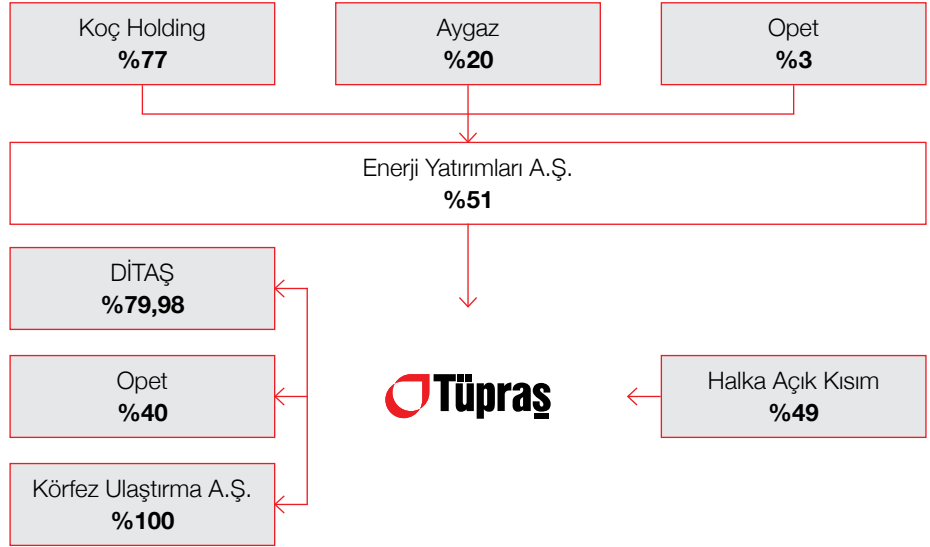
2017 yılında 14 adet konferans ve road show'a katılım sağlanmış, yaklaşık 400 fon yöneticisi ve analist ile bire bir görüşmeler yapılmıştır. Toplantıların yanı sıra yazılı ve sözlü olarak hissedarlardan ve analistlerden gelen sorulara da yanıt verilmiştir. Mali İşlerden Sorumlu Genel Müdür Yardımcısı'nın da katılımı ile düzenlenen çeyreksel tele-konferanslar aracılığıyla yatırımcıların Tüpraş ve sektörel gelişmelerden haberdar olmaları sağlanmıştır. 2017 yılında pay sahiplerinden gelen talepler cevaplanmış ve gerekli bilgilendirme çalışmaları sürdürülmüştür.

Sermaye Yapısı

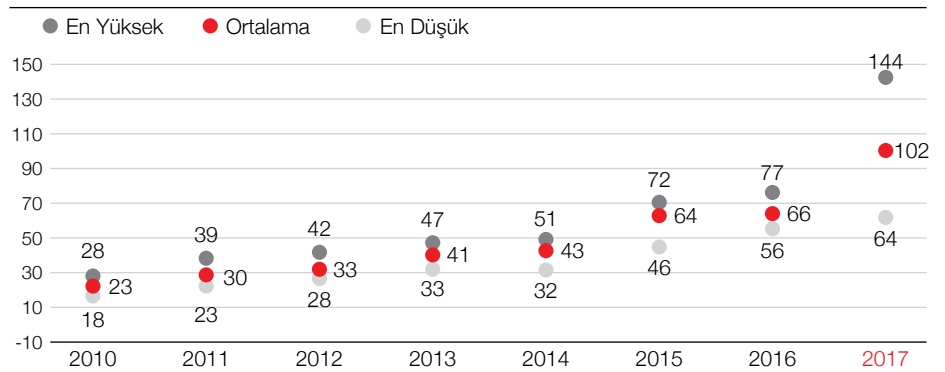
Tüpraş'ın kayıtlı sermayesi 500 milyon TL, çıkarılmış sermayesi 250,4 milyon TL'dir.

Grup	Hissedar Adı	Sermaye Tutarı (TL)	Türü	Hisse Adedi
A	Enerji Yatırımları A.Ş.	127.713.792,22	Nama	12.771.379.222
A	Diğer Ortaklar (Halka Açık)	122.705.407,77	Nama	12.270.540.777
C	Özelleştirme İdaresi Bşk.	0,01	Nama	1
Toplam		250.419.200,00		25.041.920.000

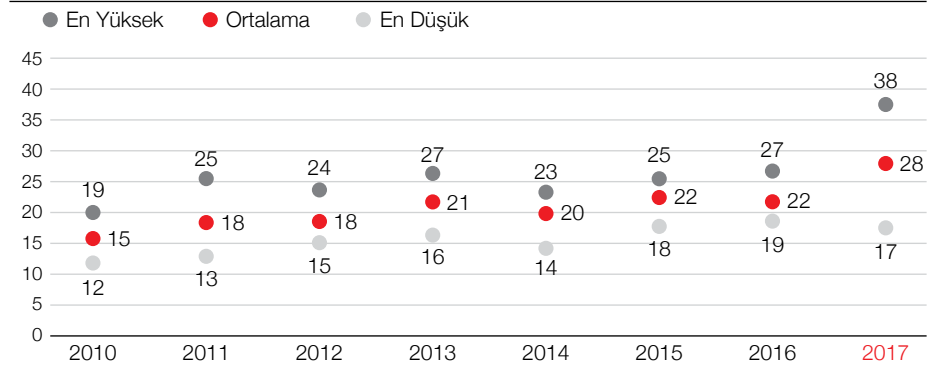
Hisse senedi piyasalarının üzerinde gösterdiği performans sonucunda Tüpraş'ın piyasa değeri, 2016 yıl sonuna göre dolar bazında %72 artmıştır.

Tüpraş Hisselinin Fiyat Seyri (TL/Hisse)

Hisse Fiyat Seyri (ABD doları)

Yatırımcı İlişkileri

Tüpraş Hissesinde Yatırımcı Kompozisyonu

- Yabancı Payı %82
- Yerli Payı %18

Analist Tavsiyeleri

- Al: 18 %62
- Tut: 11 %38

Tüpraş Hissesindeki Yerli/Yabancı Dağılımı

Tüpraş hisselerinin %49'u Borsa İstanbul (BİST)'da işlem görmektedir. Yatırımcı portföyünün çeşitliliği ve zenginliği, yatırımcılar nezdinde güven ve istikrarın önemli bir göstergesi olarak kabul edilmektedir. Bu durumun göstergesi olan halka açık hisselerdeki uluslararası kurumsal yatırım bankası, fonların ve yabancı kuruluşların payı yıl sonu itibarıyla %82'dir.

Analist Tavsiyeleri

Tüpraş'ı aktif olarak raporlayan 29 yatırım kuruluşu tarafından, 2017 yılında yayınlanan en son raporlar baz alındığında 18 Al, 11 Tut yönünde yatırım tavsiyesi verildiği görülmektedir.

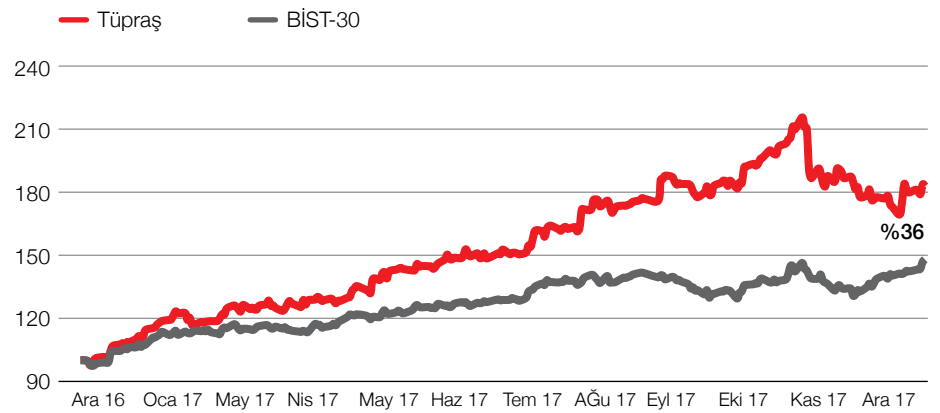
Hisse Performansı

Tüpraş'ın hisse fiyatı 2017 yılında %85 artarak 65,82 TL'den 121,50 TL'ye yükselmiş ve BİST-30 endeksinin %36 üzerinde performans göstermiştir.

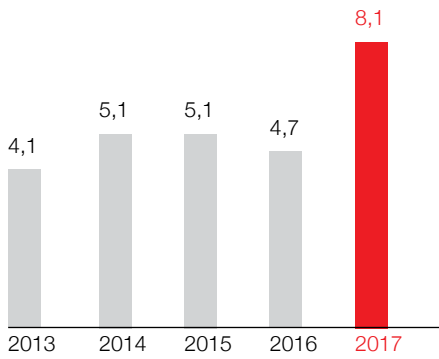
Piyasa Değer Gelişimi

2017 yılı içinde hisse senedi piyasalarında yaşanan yükseliş ve Tüpraş'ın piyasanın üzerinde gösterdiği performans sonucunda, Şirket'in piyasa değeri 2016 yıl sonuna göre dolar bazında %72 artarak, 4,7 milyar ABD dolarından 8,1 milyar ABD dolarına yükselmiştir.

2017 Tüpraş-BİST-30 Endeksi Relatif Performansı

Brüt Temettü Hariç Şirket Değer Değişimi (milyar ABD doları)

Hisse Başına Kâr

Tüpraş'ın hisse başına kârlılığı 2017 yılında bir önceki yıla göre %113 artarak 7,16 TL/hisseden, 15,22 TL/hisse seviyesine yükselmiştir.

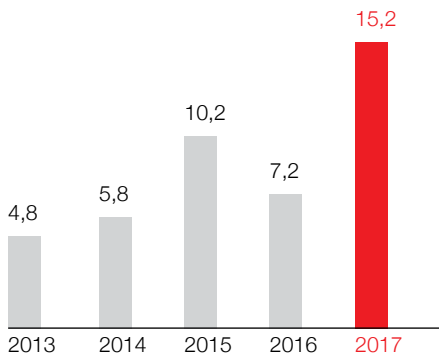
Kurumsal Yönetim Endeksi

Tüpraş, kurumsal yönetim ilkelerine uyum performansını her geçen yıl daha üst seviyelere taşımaktadır. Şirket'in ilk defa 8 Ekim 2007 tarihinde 7,91 olarak belirlenen Kurumsal Yönetim Derecelendirme Notu sağlanan gelişmeler paralelinde 9,47'ye yükselmiştir.

Kurumsal Yönetim Derecelendirme raporunda Tüpraş'ın BİST Kurumsal Yönetim Endeksi'ne 9,47'lik not ile üst seviyede dahil edilmesinin nedenleri;

- SPK Kurumsal Yönetim İlkeleri'ne büyük ölçüde uyum sağlaması,
- Tüm politika ve önlemleri uygulamaya koyması,
- Yönetim ve iç kontrol mekanizmalarını etkin bir şekilde oluşturması,
- Tüm kurumsal yönetim risklerinin tespit edilmesi ve aktif bir şekilde yönetilmesi,
- Pay ve menfaat sahiplerinin haklarının en adil şekilde gözetilmesi,
- Kamuyu aydınlatma ve şeffaflık faaliyetlerinin en üst düzeyde olması ve yönetim kurulunun yapı ve işleyişinin en iyi uygulama kategorileri arasında yer almasıdır.

Hisse Başına Kâr (TL)

Tüpraş, SAHA Kurumsal Yönetim ve Kredi Derecelendirme Hizmetleri A.Ş.'nin 21 Temmuz 2017 tarihinde yayımlanmış olduğu Dünya Kurumsal Yönetim Endeksi (DKYE)'ne göre 1. grup içinde yer almaktadır.

Tüpraş'ın Kurumsal Yönetim Notu Dağılımı (%)

Pay Sahipleri	95,51
Kamuyu Aydınlatma ve Şeffaflık	94,00
Menfaat Sahipleri	98,59
Yönetim Kurulu	92,86
Ortalama	94,67

BİST Sürdürülebilirlik Endeksi

Borsa İstanbul tarafından Kasım 2014'te oluşturulan ve kurumsal sürdürülebilirlik performansları üst seviyede olan şirketlerin yer aldığı BİST Sürdürülebilirlik Endeksi (XUSRD), şirketlere ekonomik, çevresel ve sosyal performanslarını değerlendirmenin yanı sıra kurumsal şeffaflık ve hesap verebilirliklerini ve sürdürülebilirlik konularına ilişkin risk yönetim becerilerini geliştirme imkanı sağlamaktadır.

Tüpraş, Borsa İstanbul şirketlerini uluslararası sürdürülebilirlik ölçülerine göre değerlemeye tabi tutan BİST Sürdürülebilirlik Endeksi'ne oluşturulduğu 2014 yılında dahil olmuştur.

Nitelikli insan kaynağı

Petrol sektöründe performansı yakından takip edilen, çevre ve yaşam değerlerine saygılı bir rafineri şirketi vizyonunu benimseyen Tüpraş, en büyük yatırımını insan kaynağına yapmaktadır.

5.185

2017 yıl sonu itibarıyla Tüpraş'ın toplam çalışan sayısı 5.185 olmuştur.

İnsan Kaynakları

Tüpraş, çalışan mutluluğunu ve bağlılığını arttıran insan kaynakları uygulamalarını hayata geçirmektedir.

360°

2017 yılı ortasında 360° Yetkinlik Değerlendirme Modülü uygulamaya alınmış, tüm aylık ücretli çalışanların yetkinlik raporları oluşturulmuştur.

Tüpraş, çalışanlarının mesleki ve kişisel gelişimlerini desteklemekte, iyi yaşam standartlarına sahip olmalarını gözetmekte, çalışma ortamlarını ve iş süreçlerini daha sağlıklı ve daha verimli olacak şekilde düzenlemektedir.

Türkiye enerji sektörünün lider kuruluşu olan ve dünya klasında bir rafineri şirketi vizyonunu benimseyen Tüpraş, bu anlayış doğrultusunda en büyük yatırımını insan kaynağına yapmaktadır.

Tüpraş'ın İnsan Kaynakları anlayışı;

- Doğru İşe Doğru İnsan,
  - Performansa ve Yetkinliklere Bağlı Ücret,
  - Başarıya Bağlı Değerlendirme,
  - Herkes İçin Eşit Fırsat
- ilkelerine bağlı kalarak insan gücünü sürekli geliştirmek ve global rekabet ortamında kalıcı üstünlük haline getirmektedir.

Tüpraş, çalışanlarının gerek mesleki bilgi ve becerilerinin, gerekse kişisel yeteneklerinin geliştirilmesine yönelik eğitimlere ve gelişim faaliyetlerine büyük önem vermektedir.

233 bin saat

2017 yılında Tüpraş'ta 233 bin saat çalışan eğitimi verilmiştir.

Tüpraş, çalışan mutluluğunu ve bağlılığını artırmayı hedefleyen insan kaynakları uygulamalarını hayata geçirmektedir.

Petrol rafinaj sektöründe yetiştirilmesi önemli bir süre gerektiren nitelikli, deneyimli, eğitilmiş çalışan unsuru, rafinerilerin kârlı, verimli ve güvenli şekilde çalıştırılmasında büyük önem arz etmektedir.

Tüpraş, uzun vadeli insan kaynağı planlarını; Şirket'in hedeflerini en iyi şekilde gerçekleştirecek çalışanların ekibe katılması, liderlik kabiliyetlerinin artırılması, sürekli eğitimlerle bilimsel ve operasyonel yetkinliklerinin geliştirilmesi ve doğru kariyer planlamaları yapılması doğrultusunda oluşturmuştur.

Tüpraş, çalışanlarının gelişim faaliyetlerine önem vermektedir.

Nitelikli işgücünü bünyesine katarak en etkin ve verimli biçimde değerlendirmeyi amaçlayan Tüpraş, çalışanlarının gerek mesleki bilgi ve becerilerinin, gerekse kişisel yeteneklerinin geliştirilmesine yönelik eğitimlere ve gelişim faaliyetlerine büyük önem vermektedir.

2015 yılının Kasım ayında, "Mozaik Kültürel Gelişim Projesi" kapsamında çalışanların da katılımı ile belirlenen Tüpraş'ın değerleri ve çalışma kültürü prensiplerinin anlaşılması ve özümsemesi amacıyla tüm çalışanları kapsayan "Tüpraşlı Olmak" eğitim programı başlatılmıştır.

Tüpraş'ta başarılı ve yaygın bir iç eğitim sistemi bulunmaktadır.

Tüpraş'ın iç kaynakları kullanılarak, bölümler bazında mesleki gelişimi destekleyecek nitelikte ve işgücünün bilgi, beceri ve yetkinliklerini artırmaya odaklı eğitim programları geliştirilmektedir. Üretim, Bakım, İşletme Güvenliği ve Kalite Sistemleri Müdürlükleri'nde eğitim projeleri yapılandırma çalışmaları sürdürülmekte, ayrıca eğitim programı tamamlanan bölümlerde, eğitim uygulamaları başlatılarak gelişimin sürekliliği sağlanmaktadır.

Şirket'in iç eğitim sisteminde yer alan eğitimlerin gelişimini sürekli kılmak amacıyla her yıl eğitim zirveleri düzenlenmektedir. 2017 yılında 200 iç eğitim bir araya getirilerek 4 farklı seminer ile gelişimleri desteklenmiştir.

İnsan Kaynakları

Çalışan Dağılımı (Kişi)

- İzmit Rafinerisi **1.991**
- İzmir Rafinerisi **1.391**
- Kırıkkale Rafinerisi **904**
- Batman Rafinerisi **501**
- Genel Müdürlük **398**

Çalışanların Saat/Aylık Ücrete Göre Dağılımı (Kişi)

- Saat Ücretli **4.042**
- Aylık Ücretli **1.143**

2017 yılında eğitim başlığı altında yürütülen diğer çalışmalara aşağıda yer verilmiştir:

- Tüpraş'ta çalışanların bilgi ve becerilerinin geliştirilmesi, yetkinliklerinin artırılması ve sektördeki çalışmaların akademik bilgilerle zenginleştirilmesi amacıyla lisansüstü programlara katılmaya yönelik teşvik programları bulunmaktadır.
- 2017 yılında yetenek yönetimi konusunda çalışmalar yaygınlaştırılarak sürdürülmüştür. Success Factors yazılımının devreye alınan modülleri ile kritik pozisyonlar ve yedekleme planları oluşturulmuş ve Tüpraş potansiyel havuzu belirlenmiştir. 2017 yılında yetenek yönetimi konusunda tüm aylık ücretli çalışanlar için değerlendirmeler tamamlanmıştır.
- "Tüpraşlı Olmak" liderlik yetkinlikleri seti kullanılarak orta kademe değerlendirme merkezi oluşturulmuş ve uygulama 2017 yılı ilkbahar döneminde devreye alınmıştır.
- Çalışanların "Tüpraşlı Olmak" yetkinlik seti kullanılarak, 2017 yılı ortasında 360° Yetkinlik Değerlendirme Modülü uygulamaya alınmış, tüm aylık ücretli çalışanların yetkinlik raporları oluşturulmuştur.

- Çalışanların gelişim planlarının daha sağlıklı yapılabilmesi amacıyla gelişim planlama modülü kurulum çalışmaları devam etmektedir. Modülün 2018 yılında kullanıma alınması hedeflenmiştir.
- İşe yeni başlayan çalışanlar için uygulanan oryantasyon sürecine ek olarak uyum sürecini hızlandırmak amacıyla uyum süreci modülü devreye alınmıştır.

Tüpraş'ta çalışan bağlılığı yüksek seviyededir.

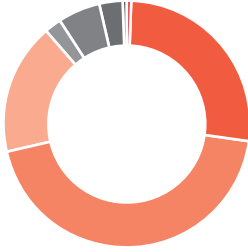
Bağımsız bir kuruluş tarafından uzun süredir tekrarlanan Çalışan Bağlılığı Anketi sonuçları, 2017 yılında, bir önceki yıla göre %15'lik artış göstererek 61 puana ulaşmıştır.

Tüpraş'ta çalışan bağlılığının ana göstergelerinden biri olan personel değişim oranı (istenmeyen kayıplar) ise %1,8 seviyelerindedir. Bu oran; sektör, ülke ve dünya ortalamalarına bakıldığında Şirket'in insan kaynakları uygulamalarının ne denli başarılı olduğunu kanıtlar.

Çalışanlara Verilen Eğitim

	Çalışan Sayısı	Toplam Eğitim Saati	Ortalama Eğitim Saati
Aylık Ücretli	1.143	103.864	91
Saat Ücretli	4.042	129.170	32
Toplam	5.185	233.034	45

Aylık Ücretli Personelin Eğitim Durumu (Kişi)

- Doktora **7**
- Yüksek Lisans **307**
- Lisans (Teknik) **505**
- Lisans (İdari) **196**
- Ön Lisans **25**
- Endüstri Meslek Lisesi **62**
- Lise **37**
- Diğer **4**

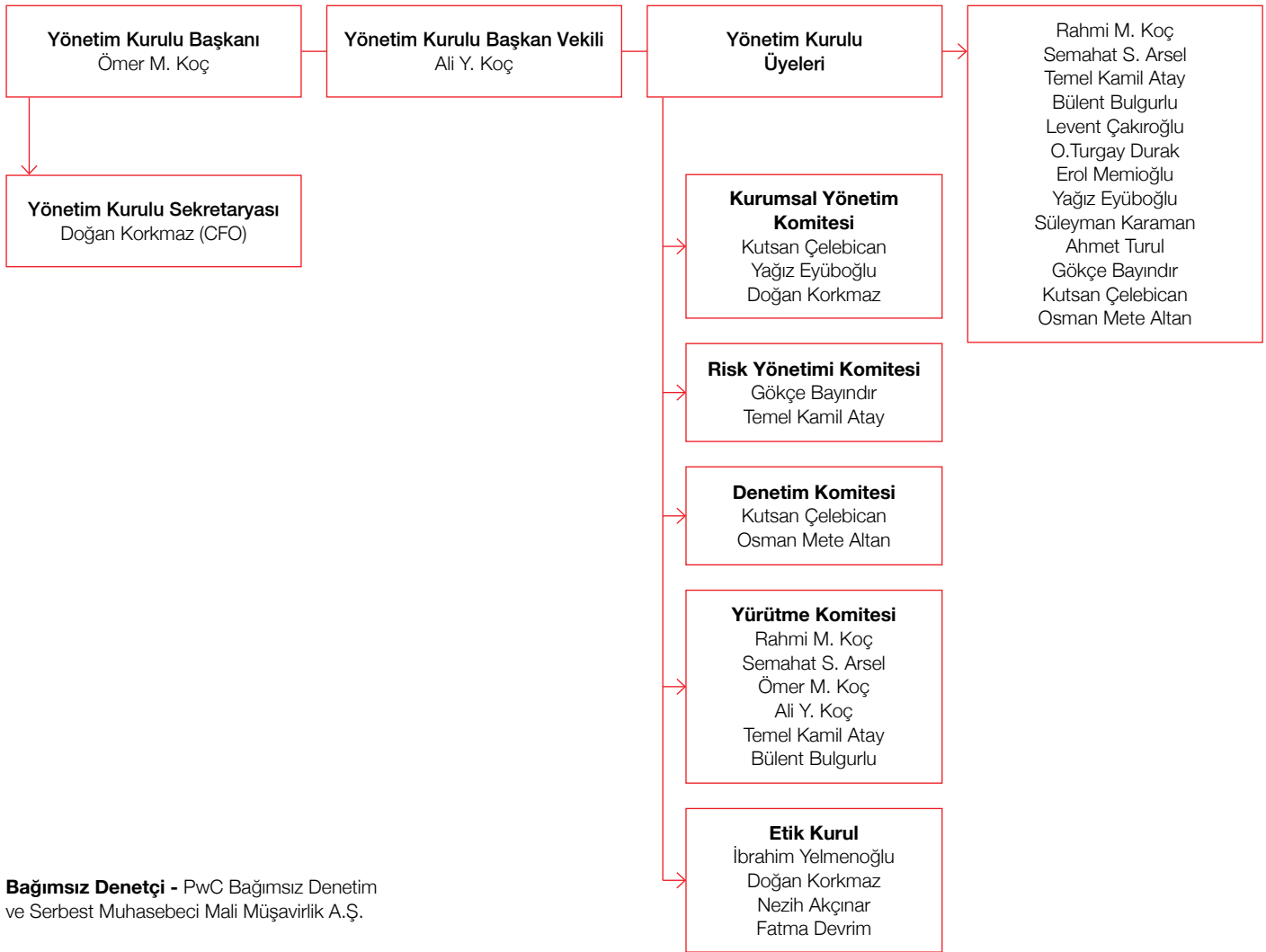
Çalışan Destek Uygulamaları

- **Çalışan Destek Programı:** Tüpraş çalışanlarının ve ailelerinin yaşam tarzlarına ve bireysel ihtiyaçlarına yönelik hizmet veren, profesyonel bir destek programıdır. Program, konu uzmanları tarafından sağlanan mali, hukuki ve psikolojik danışmanlık ile günlük hayattaki özel ihtiyaçlara karşı üretilen hızlı çözümleri içermektedir. 7/24 aranabilecek bir destek hattı ile hizmet sunulan programın performansı, sürekli ölçümlenerek takip edilmektedir.
- **İş'te Destek Programı:** 2016 yılında başlatılan ve tüm rafinerilerde endüstriyel psikologlar tarafından yürütülen tarama, eğitim ve bireysel psikolojik destek çalışmalarını içeren program devam etmektedir.
- **Genişletilmiş Sağlık Sigortası Programı:** Tüm çalışanlar tamamlayıcı sağlık sigortası kapsamına alınmış, kendilerinin ve ailelerinin özel sağlık kurumlarından çok uygun maliyetler ile yararlanmaları sağlanmıştır.
- **Esnek Çalışma Saatleri:** Tüpraş'ta aylık ücretli çalışanlar, kişisel ihtiyaç ve tercihlerine göre günlük ve haftalık çalışma sürelerinin başlangıç ve bitiş saatlerini, yönetimin bilgisi ve belirli sınırlar dahilinde düzenleyebilme olanağına sahiptir.

- **Takdir ve Ödül Sistemleri:** Anlık Ödül ve "SEÇ (Sağlık, Emniyet ve Çevre) Ödülü" uygulamaları güncellenerek çalışanların başarılarının hızla ödüllendirip takdir edilmesi sağlanmıştır.
- **Kreş Yardımı Yan Hak Paketi:** Özellikle kadın çalışanların iş-özel yaşam dengesine ve kariyer gelişimlerine destek olmak amacıyla Kreş Yan Hak Paketi uygulaması başlatılmıştır.
- **Uyum Süreci Rehber Programı:** İşe yeni giren Tüpraş çalışanlarının kurum kültürüne ve işe adaptasyonunun hızlı bir şekilde sağlanması amacıyla, ilk 3 aylık oryantasyon döneminde "Rehber Destek Programı" uygulaması bulunmaktadır.
- **Flextra Paketi:** Esnek ek yan hak uygulaması olan bu paket kapsamında; hayat sigortası, hediye ve indirim çekleri, bireysel emeklilik programları gibi seçenekler, yaşam tarzlarına ve farklı ihtiyaçlarına göre opsiyon olarak çalışanlara sunulmaktadır.

İnsan Kaynakları

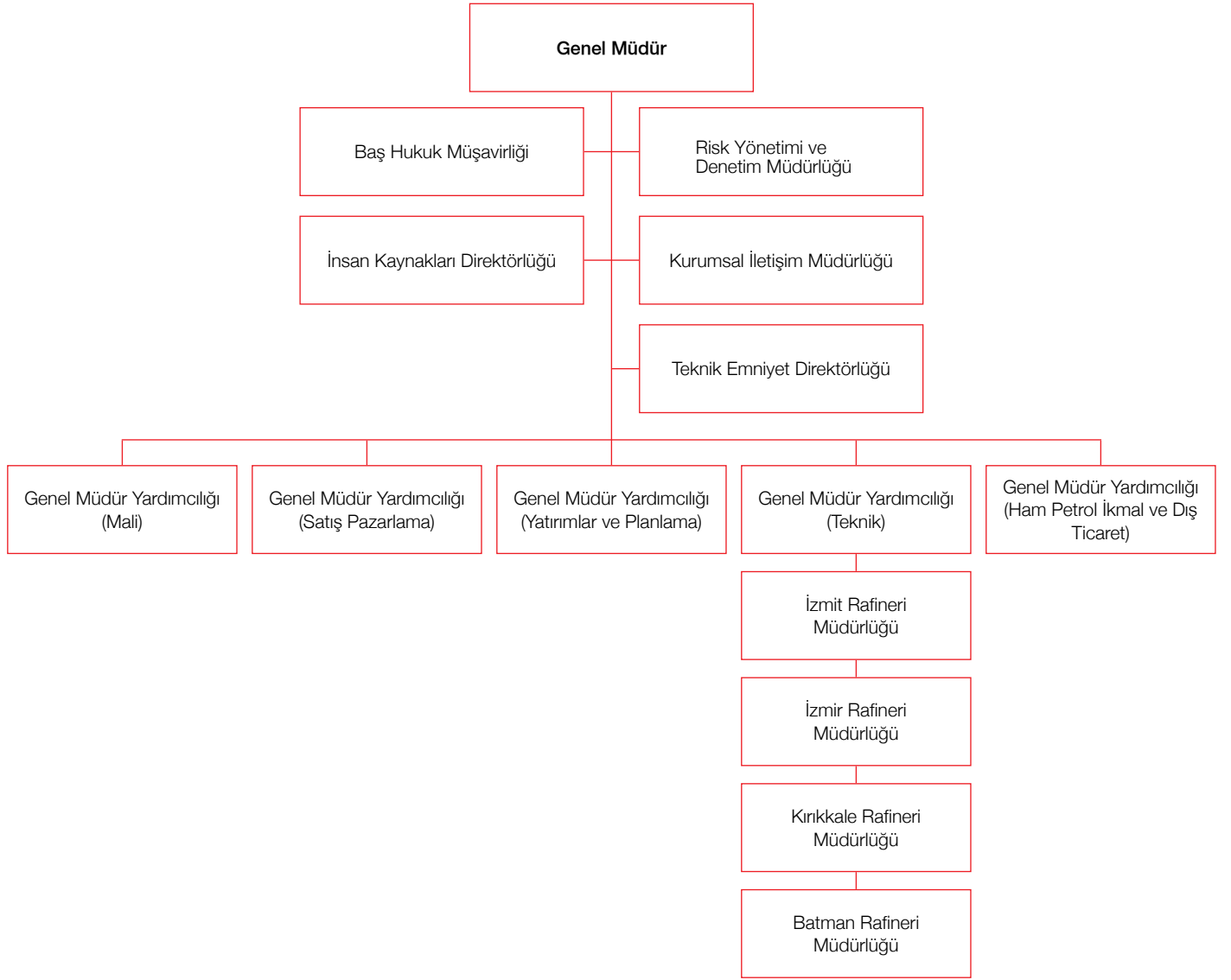
Yönetim Kurulu Yapısı

Bağımsız Denetçi - PwC Bağımsız Denetim ve Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik A.Ş.

Yönetim Kurulu 2017 yılı içerisinde 12 Nisan, 25 Temmuz ve 20 Aralık olmak üzere üç kez toplanmıştır.

Tüpraş Organizasyon Şeması

Başarı ve Ödüller

İstanbul Sanayi Odası'nın "Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu-2016" araştırması sonuçlarına göre Tüpraş, sanayinin zirvesinde yer almıştır.

#5

Tüpraş, Türkiye İhracatçılar Meclisi'nin açıkladığı "İhracatta İlk 1.000 Firma" listesi genel sıralamada beşinci sırayı almıştır.

Tüpraş Ar-Ge Merkezi, petrol ve petrol ürünleri sektöründe "En İyi Ar-Ge Merkezi" seçilmiştir.

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'nca 20-21 Aralık tarihlerinde 6'ncısı yapılan Özel Sektör Ar-Ge ve Tasarım Merkezleri Zirvesi'nde Tüpraş kendi sektöründe "En İyi Ar-Ge Merkezi" ödülüne layık görülmüştür.

ISO 500

İstanbul Sanayi Odası'nın "Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu-2016" araştırması sonuçlarına göre, 32 milyar 594 milyon lira üretimden satışları ile Tüpraş, sanayinin zirvesinde yer almıştır.

Fortune 500 Türkiye'nin birincisi Tüpraş olmuştur.

Tüpraş, 34,8 milyar TL net satış geliriyle Fortune 500 Türkiye sıralamasında Türkiye'nin en büyük şirketi olmuş, 2007 yılından bu yana dokuz kez listenin ilk sırasında yer almıştır.

CAPITAL 500

Bu yıl 20'incisi düzenlenen "Türkiye'nin En Büyük 500 Özel Şirketi" araştırmasında Tüpraş birinci olmuştur.

TİM ihracat ödülü

Türkiye İhracatçılar Meclisi'nin açıkladığı "İhracatta İlk 1.000 Firma" listesinde Tüpraş, 2,1 milyar ABD doları ile kimyevi maddeler ve mamulleri sektöründe birinci olurken, genel sıralamada da beşinci sırayı almıştır.

Platin Global 100 ödülleri

Tüpraş, Platin Global 100 araştırmasında enerji-petrol sektör lideri olarak belirlenirken, Global 100 genel endeksinde de ikinci sırayı elde etmiştir.

ICCI'den Batman Rafineri'sine Verimlilik Ödülü

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı ve EPDK desteğiyle düzenlenen "Enerji Ödülleri" yarışmasının 6'ncısı gerçekleştirilmiştir. Yarışmaya "Kızgın Yağ Sisteminin Yenilenmesi" projesiyle Verimlilik Projesi kategorisinde katılan Batman Rafinerisi birincilik ödülünü almıştır.

Sanayide Enerji Verimliliği Proje yarışmasında İzmit ve Kırıkkale rafinerilerine ödül

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı tarafından, 8'inci Enerji Verimliliği Forumu kapsamında Sanayide Enerji Verimliliği Proje Yarışması'nda (SENER) İzmit Rafinerisi "Enerji Ağı Optimizasyon Programının Devreye Alınması Projesi"yle SEVAP-3 kategorisinde ikincilik, Kırıkkale Rafinerisi "Plant-1650 DHP Ünitesi E-1652 A-B Kimyasal Temizlik Çalışması" ile SEVAP-3 kategorisinde üçüncü olmuştur.

Tüpraş, yarıştığı 10 enerji tasarrufu projesiyle enerji tüketiminde yıllık 18.962 TEP/yıl düşüş ve sera gazı emisyonunda yılda 45.018 ton CO₂ azalma sağlamıştır. Bu sonuçlar 135 bin ağaç dikimine denk gelmektedir.

Kocaeli Sanayi Odası'ndan Tüpraş'a ödül

Kocaeli Sanayi Odası'nın başarılı sanayi kuruluşlarını ödüllendirmek amacıyla bu yıl 9'uncu kez düzenlediği "Sektörel Performans Değerlendirmesi"nde Tüpraş, petrol ve petrol ürünleri sanayi sektöründe ödüle layık görülmüştür.

Ege Bölgesi Sanayi Odası (EBSO) Başarılı Sanayi Kuruluşları ödülü

Ege Bölgesi Sanayi Odası 2016 yılı üretimden satış kriterine göre üyesi olan ilk 100 büyük firmasını açıklamıştır. Tüpraş, üretimden satışlar ve ihracat kategorileri listesinde birinci olmuştur.

EBSO Çevre Ödülleri

Ege Bölgesi Sanayi Odası'nın düzenlediği Çevre Ödülü yarışmasına 2 projeye iştirak eden Tüpraş İzmir Rafinerisi ikincilikle ödüllendirilmiştir.

2017 yılında rekor satışlar

Tüpraş, yurt içi satışlarda motorin ve bitümde, toplam satışlarda ise benzin, motorin, bitüm ve satış toplamında rekor satış hacimlerine ulaşmıştır.

%76,3

Tüpraş, uluslararası rafinaj kârlılıklarının arttığı 2017'de tam kapasite kullanımıyla 28,9 milyon ton üretim ve %76,3 oranında beyaz ürün verimine ulaşmıştır.

Sektör

2017 yılında binek araç parkında görülen büyüme dünya benzin talep artışına olumlu katkısını sürdürmüş ve güçlü petrokimya talebi de benzin ve türevlerinin marjlarını desteklemiştir.

%8,3 artış

Türkiye Motorin Tüketimi

%3,1 artış

Türkiye Benzin Tüketimi

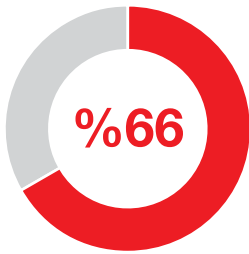
Dünya petrol ürünleri talebinin yaklaşık 1,5 milyon varil/gün arttığı 2017 yılı, dönem dönem yaşanan dalgalanmalara rağmen rafine sektörü açısından olumlu bir yıl olarak değerlendirilebilir. Birinci çeyrek dönemde Çin ve ABD'nin zayıf talep artışının yanı sıra Hindistan'ın demonetizasyon nedeniyle azalan motorin tüketimi ve zayıf benzin talep büyümesi marjları baskılamıştır. İkinci çeyrek dönemden itibaren toparlanan küresel ekonomik faaliyetlerin petrol ürünleri talebine olumlu yansımaları özellikle orta distilat katında görülmeye başlanmıştır. Yıl boyunca Güney Amerika ve Batı Afrika'nın ürün açıkları, arzi duruşların getirdiği şarj kayıpları ve kasırga gibi doğal afetler, rafine stoku fazlasını eriten faktörler olarak dikkati çekmiştir.

Motor verimliliklerindeki artışa rağmen, binek araç parkında görülen büyüme dünya benzin talep artışına olumlu katkısını sürdürmüş ve güçlü petrokimya talebi de benzin ve türevlerinin marjlarını desteklemiştir.

Küresel ekonomik faaliyetlerdeki toparlanma genel anlamda motorin talebini yıl boyunca olumlu etkilemiştir. Asya talebi büyük ölçüde ağır araç parkının büyümesiyle desteklenirken, ABD talep artışında endüstriyel ve petrol üretim faaliyetlerindeki artış, AB bölgesinde ise devam eden ekonomik iyileşme diğer etkenler olmuştur. Ayrıca 2017 yılında havacılık sektörünün güçlü bir büyüme göstermesi orta distilat kârlılığını desteklemiştir.

2017 yılına 54,86 ABD doları/varil seviyesinden başlayan Dated Brent ham petrol fiyatı, Haziran ayında 44 ABD doları/varil seviyesine kadar gerilemiştir.

Türkiye Depolama Kapasitesi Dağılımı

- Tüpraş (Opet dahil)
- Diğer

2017 yılında öne çıkan gelişmelerden birisi de fuel oil marjlarındaki iyileşme olmuştur. Son 10 yılın en yüksek fuel oil crack marjları basit rafinerilerin yüksek kapasite kullanımına imkan sağlamıştır. Çin'in bağımsız tea-pot rafinerilere verdiği ham petrol ithal izni sonucunda Çin'in ihracatında artış görülmüştür. WTI ve düşük doğalgaz maliyet avantajının desteğiyle ABD rafineri kapasite kullanımı tarihin en yüksek seviyelerine çıkarak, dünyanın en büyük motorin ihracatçısı olan ülkeyi benzinde de net ihracatçı konumuna yükseltmiştir.

2017 yılına 54,86 ABD doları/varil seviyesinden başlayan Dated Brent ham petrol fiyatı, Çin, Hindistan ve ABD'nin zayıf talep artışına karşın ABD, Libya, Nijerya'dan gelen üretim artışları, yükselen ABD stoklarının ve OPEC ülkelerinin kesinti kararına uyumlarının azalmasının etkisiyle Haziran ayında 44 ABD doları/varil seviyesine kadar gerilemiştir.

2017 yılında Kuzey Irak referandumu ve Suudi Arabistan gerginliği gibi etmenlerle daha da artan jeopolitik tansiyonun yanı sıra OPEC ve Rusya'nın kesinti taahhütlerine yüksek oranda uymaları ve anlaşma süresinin 2018'e kadar uzatılması, ayrıca toparlanan küresel talep ve stok düşüşünün etkisiyle ham petrol fiyatları yılı 66,54 ABD doları/varil seviyesinde kapatmıştır.

Türkiye ekonomisinde 2017 yılında %6,5-%7 mertebesinde büyüme gerçekleşmesi beklenmektedir. Petrol ürünleri tüketiminde ise standart ve kayıt dışı ürünlerin kullanımı, alınan önlemlerle azalmış ve GSYİH ile doğrudan ilişkili olan toplam motorin tüketimi; havalimanı ve İzmir-İstanbul otoyol projeleri gibi mega projeler ve kentsel dönüşüm çalışmalarının Türkiye

motorin tüketimine olumlu desteği ile artış eğilimini sürdürmüş, 2017 yılında %8,3 artış göstererek 24,2 milyon tona ulaşmıştır.

2017 yılında, benzinli motorlardaki verimlilik artışının ve araç parkındaki büyümenin olumlu etkisiyle benzin tüketiminde %3,1 artış sürerken 2,3 milyon ton tüketime ulaşılmıştır. Tüpraş, depolama ve terminal altyapısından gelen rekabetçi gücünün de olumlu katkısıyla ülke ihtiyacının tamamını karşılamıştır.

Jet yakıtında, havayolu taşımacılığını etkileyen terör olaylarının baz etkisi ve Mayıs ayından itibaren turizm sektöründe yaşanan iyileşmenin yansımaları yıl boyunca devam etmiştir. 2017 yılı uçak trafiği bir önceki yıla göre %3,2, yolcu sayısı %11,1 artışla (19,3 milyon kişi) yaklaşık 193 milyon kişi olarak gerçekleşmiştir. Bu paralelde Tüpraş'ın sivil jet yakıtı satışı bir önceki yılın 84 bin ton (%2) üzerinde gerçekleşmiştir.

2017 yılında altyapı yatırımlarına bağlı hız kazanan asfaltlama çalışmalarının etkisiyle Tüpraş'ın bitüm satışları 160 bin ton(%5) artışla 3,5 milyon ton olarak gerçekleşmiştir.

EPDK'nın 2011 yılı Eylül ayında yayınlanan tebliği doğrultusunda, benzine 1 Ocak 2013 tarihinden itibaren en az %2 oranında yerli tarım ürününden elde edilmiş biyoetanol katılmaya başlanmış olup biyoetanol katkı oranı 2014 yılı başında %3'e çıkarılmıştır.

2018 yılı Ocak ayından itibaren rafineriden temin edilen motorinin toplamına en az %0,5 oranında yerli tarım ürünlerinden ve/veya bitkisel atık yağlardan üretilmiş biodizelin harmanlanması zorunluluğu getirilmiştir.

Üretim ve Satış

Tüpraş, tedarik zincirinde riskin dağıtılması, fiyat ve navlun avantajlarının sağlanması amacıyla ham petrol alım operasyonlarında optimizasyona ve kaynak çeşitlendirmesine gitmektedir.

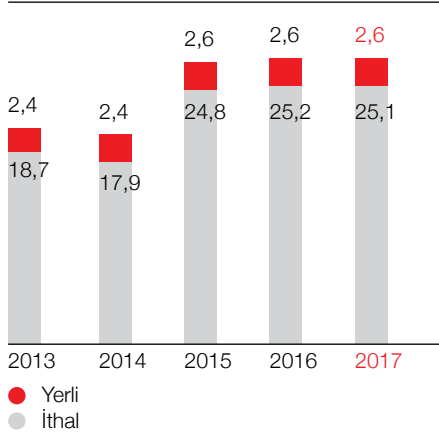
Tüpraş, ülkenin petrol ürünleri ihtiyacını eksiksiz olarak karşılamak, yenilikçi uygulamalarla sektörü yönlendirmek, temiz ve güvenilir ürünleri rekabetçi fiyatlandırma ile piyasaya sunarak müşteri memnuniyetini en üst düzeye çıkarmaya çalışmaktadır.

Tüpraş'ın ana faaliyet konusu; ülkemizin petrol ürünleri ihtiyacını karşılamak için gerekli ham petrolün tedariki ve rafinajı, ürettiği petrol ürünlerinin yurt içi ve yurt dışı satışı ve dağıtımıdır. Şirket ham petrol rafinaj faaliyetleri sonucunda LPG, benzin ve nafta, jet yakıtı, gazyağı, motorin, fuel oil, bitüm ve makine yağları gibi petrol ürünleri üretmektedir.

Tüpraş ham petrol alım operasyonlarında optimizasyona gitmektedir.

Tüpraş, tedarik zincirinde riskin dağıtılması, fiyat ve navlun avantajlarının sağlanması amacıyla ham petrol alım operasyonlarında optimizasyona ve kaynak çeşitlendirmesine gitmektedir. Ham petrol alımlarının önemli bir kısmı ülkelerin ulusal petrol şirketleriyle yapılan yıllık anlaşmalar yoluyla gerçekleştirilmektedir. Bunun yanı sıra ürün taleplerinin gerektirdiği özelliklere sahip ham petrol türleri için tedarik esnekliği sağlamaya ve ilave opsiyonları artırmaya yönelik alımlar da yapılmaktadır.

Tüpraş, 2017 yılı içinde 18 API ile 47 API arasında değişen gravitelerde, yerli dahil

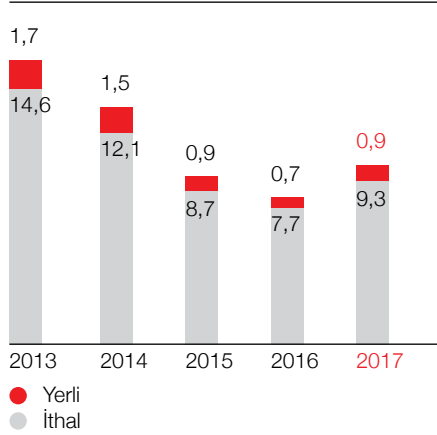
Ham Petrol Temini (milyon ton)

14 ülkeden 25 farklı çeşit ham petrol alımı yapmıştır. 11,3 milyar ABD doları seviyesinde gerçekleşen ham petrol, ürün ve yarı mamul ithalatının 9,3 milyar ABD doları tutarındaki kısmı yıl içinde ikmal edilen 25,1 milyon ton ham petrol için ödenmiştir.

Tüpraş, iç piyasadaki ürün açıklarını ve dönemsel talep artışlarını karşılayabilmek amacıyla 4,4 milyon ton nihai ürün ve yarı mamul ithal etmiştir.

Tüpraş Türkiye'nin petrol ürünleri ihtiyacını maksimum düzeyde karşılamaktadır.

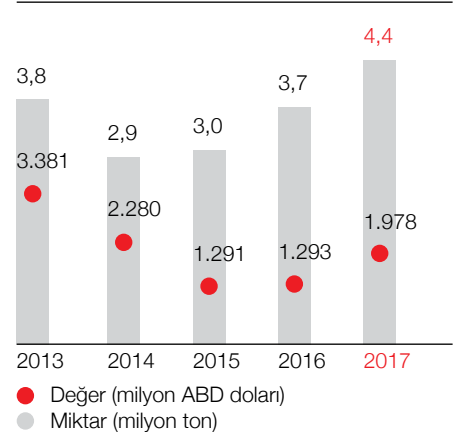
Tüpraş, uluslararası rafinaj kârlılıklarının arttığı 2017 yılında, 28,5 milyon tonu ham petrol, 1,9 milyon tonu yarı mamul olmak üzere toplam 30,4 milyon ton şarjı ünitelerine vermiş, tam kapasite kullanımıyla 28,9 milyon ton üretim ve %76,3 oranında beyaz ürün verimine ulaşmıştır.

Ham Petrol Temini (milyar ABD doları)

İthalatın tamamen serbest olduğu yurt içi piyasada petrol ürünü fiyatları tam rekabet koşulları altında belirlenmektedir. Bu kapsamda rafinerilerin operasyonel kârlılığı uluslararası piyasalarda belirlenen ham petrol maliyeti ve bu ham petrolden üretilen ürünlerin hasılatı arasındaki fark olarak tanımlanan brüt rafineri marjı ile açıklanmaktadır. Tüpraş'ın yurt içi

Tüpraş Rafinerileri Üretimleri (bin ton)

Ürünler	2016	2017	Değişim %
LPG	976	1.024	4,9
Benzin/Nafta	6.078	6.148	1,2
Jet Yakıtı/Gazyağı	4.565	4.860	6,5
Motorin	9.361	9.584	2,4
Fuel Oil	1.979	2.103	6,3
Bitüm	3.436	3.496	1,7
Makina Yağları	126	199	58,1
Kok	682	868	27,2
Diğer	724	600	-17,2
Toplam	27.928	28.883	3,4

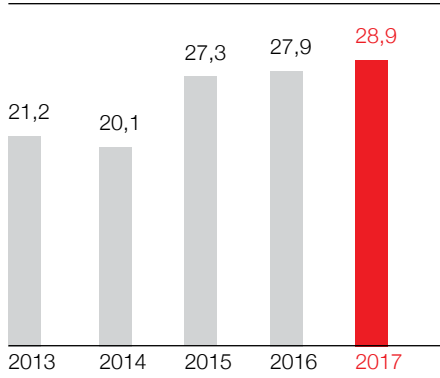
Ürün Dış Alımı

petrol ürünlerinin fiyatları, Petrol Piyasası Kanunu'nda belirtildiği gibi referans alınacak en yakın piyasa olan CIF Ceneva Akdeniz Platts fiyatlarıyla doğrudan ilişkilidir.

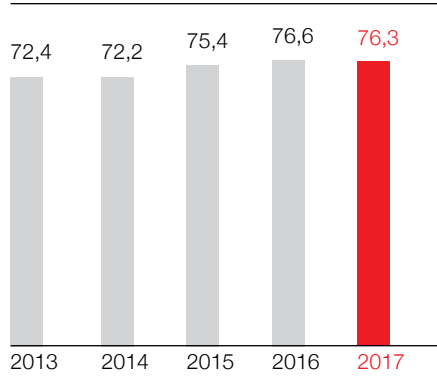
2017 yılında Tüpraş'ın işletme giderleri çıkarılmış net rafineri marjı, 8,1 ABD doları/varil seviyesinde gerçekleşmiştir.

Üretim ve Satış

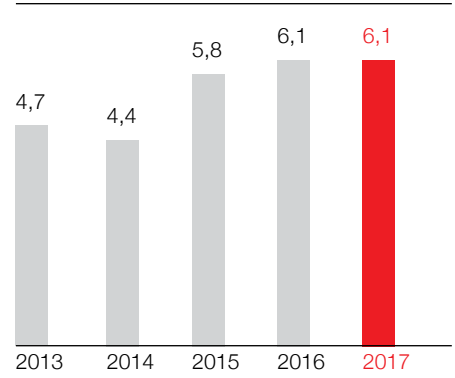
Üretim (milyon ton)

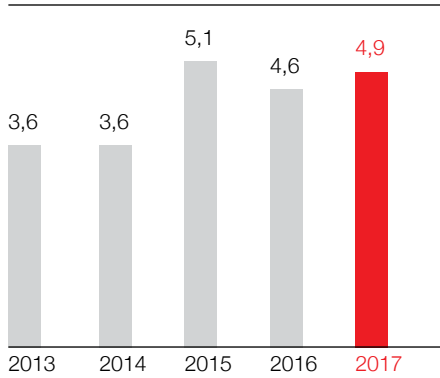
Beyaz Ürün Üretim (%)

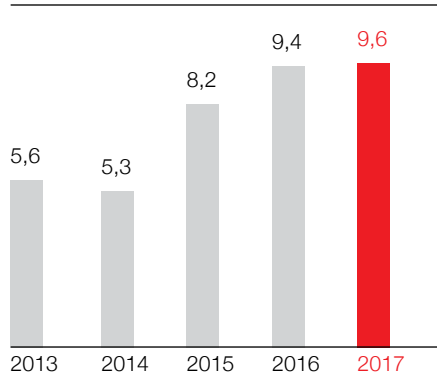
Benzin ve Nafta (milyon ton)

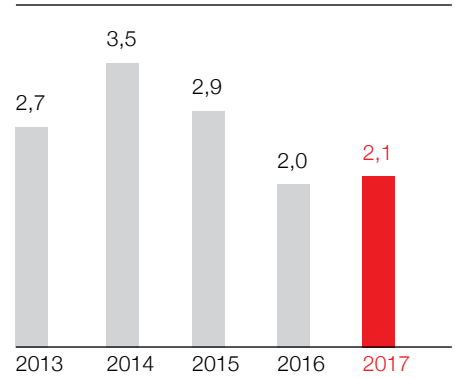
Jet Yakıtı (milyon ton)

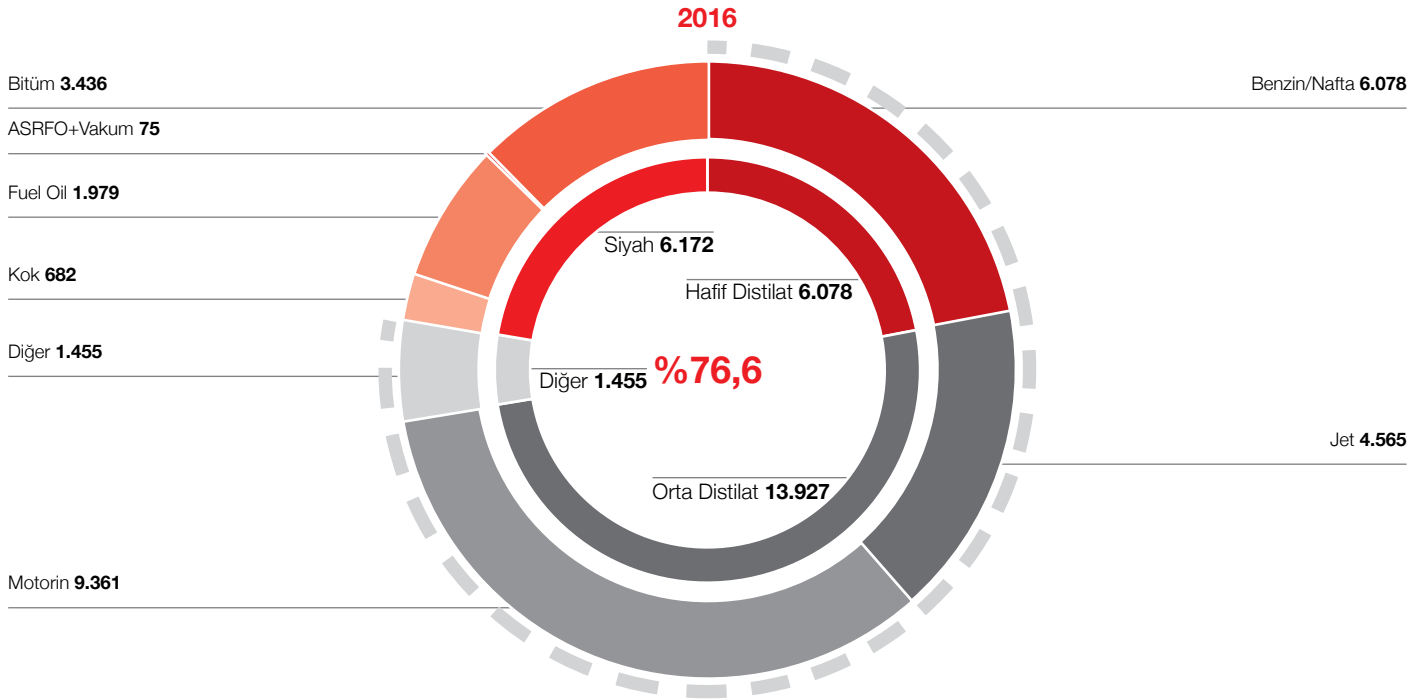
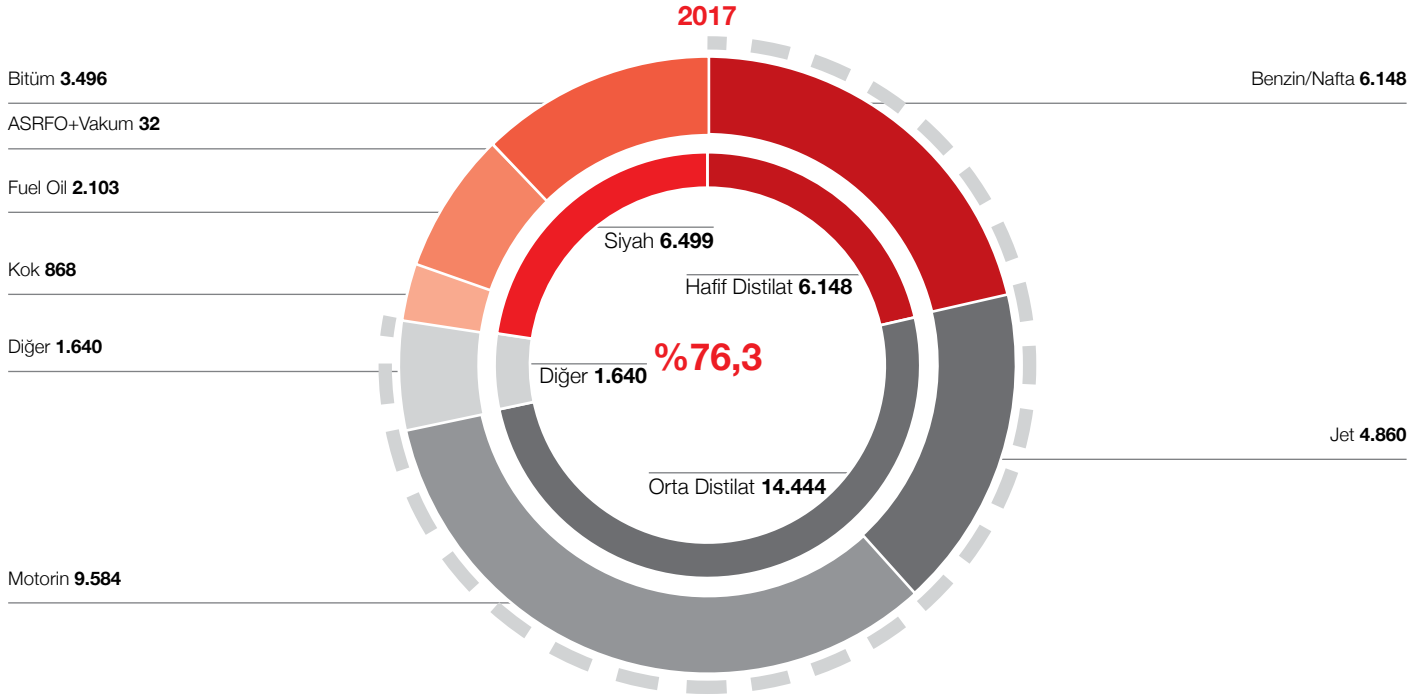
Motorin (milyon ton)

Fuel Oil (milyon ton)

Ürün Verimliliği

Üretim ve Satış

Tüpraş, ülke talebinin üzerinde ürettiği nitelikli ürünleri uluslararası pazarlara sunmaktadır.

2,8

milyar ABD doları
2017 yılında 2,8 milyar ABD doları değerinde ihracat gerçekleştirilmiştir.

2017 Yılı Kapasite Kullanımı

Kapasite Kullanım Oranı (%)	Ham Petrol	Yarı Mamul	Toplam
1. Çeyrek	99,9	6,5	106,4
2. Çeyrek	108,9	7,6	116,5
3. Çeyrek	107,2	7,6	114,8
4. Çeyrek	89,7	4,8	94,6

Tüpraş rafinerilerinin yapısal üstünlükleri rekabet avantajı yaratmaktadır.

Tüpraş'ın aralarında üretim ve satış optimizasyonuna olanak tanıyan dört rafineriye sahip olması ve rafinerilerin mevcut depo ve terminalleri ile ülke genelinde büyük tüketim bölgelerine yakın konumlanmış olması, Şirket için rekabet avantajı yaratmaktadır. Ayrıca Tüpraş'ın ihtiyaçları doğrultusunda ham petrol ve petrol ürünü taşımacılığı yapan bağlı ortaklığı DİTAŞ ve rafinerileri arasında akaryakıt taşıması yapan demiryolu taşımacılığı şirketi Körfez Ulaştırma A.Ş. ile kesintisiz ikmal imkanı sağlayarak bu avantajı pekiştirmektedir.

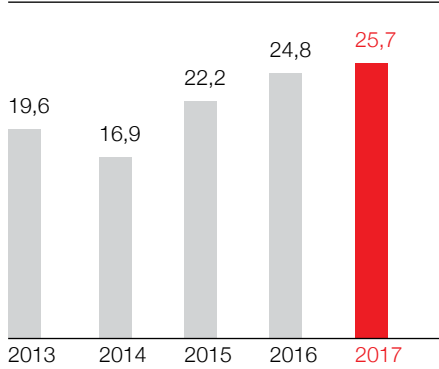
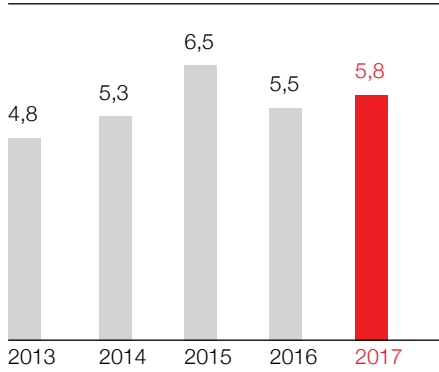
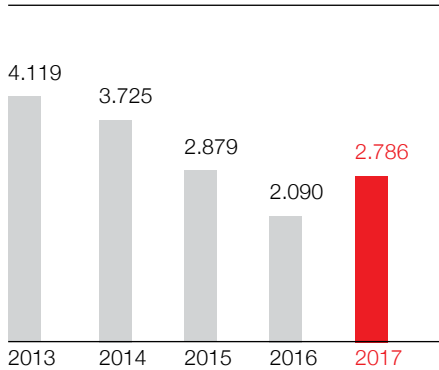
Tüpraş rafinerilerinin diğer bölge rafinerilerine yapısal üstünlükleri:

- Rafinerilerin büyük tüketim merkezlerine yakın konumlandırılmış olması,
- Rafineri tasarımlarının ağır ve yüksek kükürlü ham petrol işleyebilecek konumda yapılmış olması,
- Hacimli ham petrol ve ürün alımlarının getirdiği fiyat avantajları,

- Ham petrol tedarik merkezlerine yakınlıkla uygun maliyet ve çeşitlilikte ham petrol tedarik edilebilmesi,
- Türkiye'nin birçok üründe net ithalatçı konumunda olması,
- Ham petrol ve ürün ithalatı ve satışı kanalları için güçlü altyapı ve tesis,
- Yurt içi müşterilere direkt boru hattı bağlantıları,
- Yüksek ihracat kabiliyetidir.

Tüpraş, Türkiye genelinde 37 çeşit petrol ürününün tedarikini sağlayarak doğrudan satışını yapmaktadır.

Şirket'in doğrudan ürün satışı yaptığı müşteriler; T.C. Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu (EPDK) tarafından lisanslandırılmış akaryakıt, LPG, ihrakiye, jet yakıtı ve madeni yağ dağıtım firmaları, sanayide ağırlıklı olarak petrol ürünlerini kullanan petrokimya ve boya şirketleri, Karayolları Genel Müdürlüğü, belediyeler ile bu kurumlar tarafından onaylanmış yüklenici firmalar ve Türk Silahlı Kuvvetleri adına Milli Savunma Bakanlığı'dır.

Yurt İçi Satışlar (milyon ton)**Yurt Dışı Satışlar** (milyon ton)**Yurt Dışı Satışlar** (milyon ABD doları)

Tam kapasite kullanımı ve uygulanan başarılı satış stratejilerinin katkısıyla, 2017 yılında Tüpraş'ta 25,7 milyon ton yurt içi, 5,8 milyon ton ihracat olmak üzere, geçtiğimiz yılın 1,2 milyon ton (%4) üzerinde, toplam 31,5 milyon ton ürün satışı gerçekleştirilmiştir.

Şirket, ürün crack marjları dikkate alarak yaptığı optimizasyon ve talep paralelinde benzin, motorin ve bitüm üretiminde maksimizasyona gitmiş, yurt içi satışlarda motorin ve bitümde, toplam satışlarda ise benzin, motorin, bitüm ve toplamda rekor satışlara ulaşmıştır.

Tüpraş, Fuel Oil Dönüşüm Projesi'nin katkısıyla motorin üretimindeki artışın paralelinde yurt içi satışlarını geçtiğimiz yılın 472 bin ton üzerinde (%4,4) artırarak ülke talebinin %46'sını karşılamıştır. Sivil jet yakıtı satışı ise bir önceki yılın 84 bin ton (%2) üzerinde gerçekleştirilirken, altyapı yatırımlarına bağlı olarak hız kazanan asfaltlama çalışmalarının etkisiyle bitüm satışları 160 bin ton (%5) artışla 3,5 milyon tona yükseltilmiştir.

Tüpraş Rafinerileri Satışları (bin ton)

Ürünler	2016	2017	Değişim %
LPG	1.126	1.117	-0,8
Nafta	219	245	11,8
Benzinler	2.155	2.205	2,3
Jet Yakıtı/Gazyağı	4.529	4.530	0,0
Motorin	10.820	11.292	4,4
Fuel Oil	1.343	1.263	-6,0
Bitüm	3.367	3.527	4,8
Makina Yağları	129	177	37,4
Kok	728	961	32,1
Diğer	348	373	7,1
Toplam Yurt İçi Satışlar	24.764	25.689	3,7
Dış Satım	5.491	5.804	5,7
Toplam Satış	30.255	31.493	4,1

Tüpraş 2017 yılında 5,8 milyon tonluk ürün ihracatı yapmıştır.

Ülke talebinin üzerinde ürettiği nitelikli ürünleri uluslararası pazarlara da sunan Tüpraş, 2017 yılında da konjonktürdeki değişiklikler paralelinde, yurt içi piyasanın pazar koşullarına bağlı olarak daraldığı dönemlerde, ortaya çıkan talep fazlası ürünleri ihraç etmiştir. Bu sayede üretim ve stok maliyetleri aşağı çekilirken, döviz riskine karşı doğal korunma mekanizması da yaratılmaktadır.

Tüpraş, toplam 2,8 milyar ABD doları değerinde 5,8 milyon ton ürün dış satımı gerçekleştirmiştir. İhracatın 3,2 milyon tonunu benzin, 1,6 milyon tonunu fuel oil, 316 bin tonunu jet yakıtı, 454 bin tonunu reformate, 228 bin tonunu motorin, 33 bin tonunu LPG, 41 bin tonunu nafta, 9 bin tonunu ise diğer ürünler oluşturmuştur.

İzmit Rafinerisi

11,0
milyon ton

Rafinaj Kapasitesi

14,5

Nelson Kompleksite

3,0
milyon m³

Depolama Kapasitesi

1.991

Dönem Sonu Çalışan Sayısı

İzmit Rafinerisi, ulaştığı 14,5 Nelson Kompleksite değeri ile dünyanın dönüşüm oranı en yüksek rafinerileri arasında konumlanmıştır.

İzmit Rafinerisi, 1 milyon ton/yıl ham petrol işleme kapasitesi ile 1961 yılında üretime başlamıştır. Yıllar içinde gerçekleştirilen önemli kapasite artırımları ve dönüşüm ünite yatırımları sonucunda Rafineri'nin tasarım kapasitesi 11,0 milyon ton/yıl olarak tescil edilmiştir.

Euro V standartlarında üretim yapan İzmit Rafinerisi, Türkiye petrol ürünleri tüketiminin yaklaşık %33'ünün gerçekleştiği tüketim merkezinin odağında yer almaktadır.

İzmit Rafinerisi'nde 4,2 milyon ton ağır siyah ürünü, çoğunluğu motorin olmak üzere benzin ve LPG gibi daha değerli yaklaşık 3,5 milyon ton çevreci beyaz ürüne dönüştüren Fuel Oil Dönüşüm Tesisi, 2014 yılı sonunda tamamlanmıştır. İzmit Rafinerisi, Fuel Oil Dönüşüm Tesisi'nin devreye girmesinin ardından ulaştığı 14,5'lik Nelson Kompleksite değeri ile dünyanın dönüşüm oranı en yüksek rafinerilerinden biri olmuştur.

2017 yılında İzmit Rafinerisi'nde 11,4 milyon ton ham petrol, 1,4 milyon ton yarı mamul, toplamda 12,8 milyon ton şarj verilerek tam kapasite kullanımı gerçekleştirilmiştir.

Rafineri'nin 2017 yıl sonu itibarıyla toplam ürün satışı, 12,9 milyon tonu yurt içi olmak üzere, 15,6 milyon ton olmuştur.

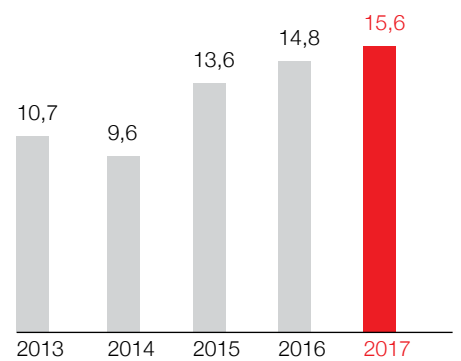
Yıl içerisinde tamamlanan başlıca projeler:

- Güç santrallerinde optimizasyon uygulamaları
- Propan tankları tesisi
- 7K-201 off-gaz geri kazanım kompresörü tesisi
- Gaz Türbini alternatif sıvı yakıt projesi
- Kükürt ünitesi oksijen zenginleştirme sistemi

Devam eden projeler:

- FCC ünitesi modernizasyonu, baca gazı artımı ve enerji geri kazanımı
- Hydrocracker ısı entegrasyon projesi
- Hydrocracker ünitesi dönüşüm oranının artırılması
- Plt-33 İzomerizasyon ünitesi kapasite artışı
- Vakum üniteleri off-gaz geri kazanımı
- Yeni kükürt ünitesi

İzmit Rafinerisi Satışları (milyon ton)

İzmir Rafinerisi

11,0
milyon ton

Rafinaj Kapasitesi

7,66

Nelson Kompleksite

2,5
milyon m³

Depolama Kapasitesi

1.391

Dönem Sonu Çalışan Sayısı

İzmir Rafinerisi, Türkiye’de 400 bin ton/yıl kapasiteli makine yağları üretim kompleksine sahip tek rafineridir.

İzmir Rafinerisi, Türkiye’nin giderek artan petrol ürünleri ihtiyacını karşılamak hedefiyle 1972 yılında işletmeye alınmıştır. 3 milyon ton/yıl ham petrol işleme kapasitesiyle üretime başlayan Rafineri’de zaman içinde gerçekleştirilen önemli kapasite artırımları ve ünite modernizasyonları sonucu ham petrol işleme kapasitesi 11 milyon ton/yıl olarak tescil edilmiştir.

7,66 Nelson Kompleksitesi’ne sahip olan Rafineri’de, 2017 yılında 10,7 milyon tonu ham petrol olmak üzere yarı mamuller dahil toplam 11,0 milyon ton şarja verilerek tam kapasite kullanımı sağlanmıştır.

2017 yılında ana ürünler olarak LPG, nafta, benzin, jet yakıtı, motorin, baz yağ, kalorifer yakıtı, fuel oil, bitüm, wax, ekstrakt ve diğer ürünlerden oluşan, satılabilir 10,6 milyon ton petrol ürünü üretilmiştir. İzmir Rafinerisi, Türkiye’de 400 bin ton/yıl kapasiteli makine yağları üretim kompleksine sahip tek rafineridir.

İzmir Rafinerisi’nde, 2017 yılında 7,6 milyon tonu yurt içinde olmak üzere toplam 10,7 milyon ton ürün satışı gerçekleştirilmiştir.

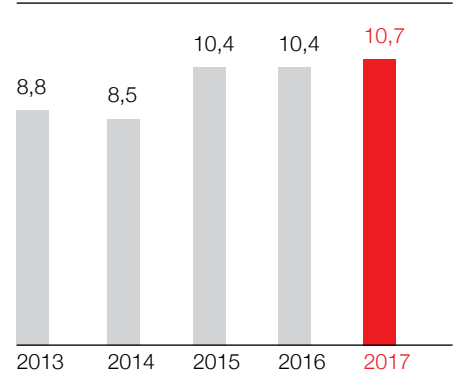
Yıl içerisinde tamamlanan başlıca projeler:

- Yeni siyah ürün ve yağ satış terminali
- 300-400 kompresörlerinin temini ve tesisi
- Dolum platformu güçlendirme ve iskelelerde dolum kapasite artırımı

Devam eden projeler:

- U-7000 ham petrol distilasyon ünitesi modernizasyonu ve elektrik sistemi yenilenmesi
- FCC ünitesi revamp, baca gazı artımı ve enerji geri kazanımı
- CCR platformer ünitesi kapasite artışı
- Vakum üniteleri off-gaz geri kazanımı

İzmir Rafinerisi Satışları (milyon ton)

Kırıkkale Rafinerisi

5,0
milyon ton

Rafinaj Kapasitesi

6,32

Nelson Kompleksite

1,3
milyon m³

Depolama Kapasitesi

904

Dönem Sonu Çalışan Sayısı

2017 yılında Kırıkkale Rafinerisi'nde toplam 5,4 milyon ton şarja verilmiş ve tam kapasite kullanımı gerçekleştirilmiştir.

Kırıkkale Rafinerisi, başta Ankara olmak üzere İç Anadolu, Doğu Akdeniz ve Doğu Karadeniz bölgelerindeki birçok ilin petrol ürünleri talebini karşılamak amacıyla 1986 yılında kurulmuştur.

Zaman içinde, hydrocracker, izomerizasyon, dizel kükürt giderme ve CCR reformer ünitelerinin ilave edilmesiyle geliştirilen konfigürasyon ile Kırıkkale Rafinerisi, Akdeniz standartlarına göre orta düzeyde kompleksiteye sahip bir rafineri haline getirilmiştir.

Yıllık 5 milyon ton ham petrol işleme kapasitesi bulunan Rafineri'nin ham petrol ikmali, Ceyhan-Kırıkkale boru hattı kullanılarak Botaş'ın Ceyhan Terminali'nden sağlanmaktadır.

Nelson Kompleksitesi 6,32 olan Kırıkkale Rafinerisi, Türkiye'nin en büyük kara tankeri dolun kapasitesine de sahiptir.

İzmit Rafinerisi Fuel Oil Dönüşüm Tesisi'nin üretime başlaması ile bu üniteye şarja verilmek üzere yarı mamül gönderen Kırıkkale Rafinerisi'nin hedeflenen operasyonel performansa ulaşması sağlanmıştır. 2017 yılında Rafineri'de 5,3 milyon tonu ham petrol olmak üzere,

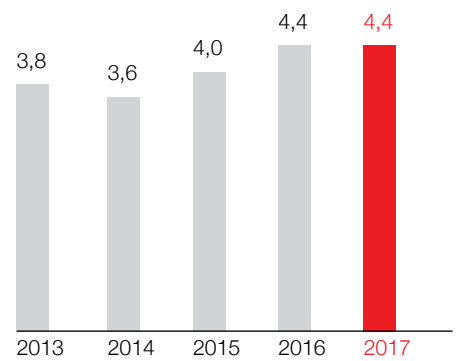
yarı mamullerle birlikte toplam 5,4 milyon ton şarja verilmiş ve tam kapasite kullanımı gerçekleştirilmiştir.

2017 yılında Kırıkkale Rafinerisi'nde ana ürünler olarak LPG, benzin, jet yakıtı, gaz yağı, motorin, fuel oil, bitüm ve Fuel Oil Dönüşüm Projesinde şarj edilecek ürünlerle beraber 5,2 milyon ton petrol ürünü üretilmiştir. Yıl sonu itibarıyla toplam ürün satışı, rafineri transferleri de ilave edildiğinde 4,4 milyon ton olmuştur.

Yıl içerisinde tamamlanan başlıca projeler:

- Yeni kuvvet santrali ve gaz türbininin devreye alınması
- Buhar türbini ve Dearatör Sistemi

Kırıkkale Rafinerisi Satışları (milyon ton)

Batman Rafinerisi

1,1
milyon ton

Rafinaj Kapasitesi

1,83

Nelson Kompleksite

268

bin m³

Depolama Kapasitesi

501

Dönem Sonu Çalışan Sayısı

AYGAZ

Batman Rafinerisi'nde 2017 yılında 1,1 milyon ton ile bitüm modunda tüm zamanların en yüksek ham petrol işleme miktarına ulaşılmıştır.

Türkiye'nin ilk rafinerisi olma özelliğini taşıyan Batman Rafinerisi, 1955 yılında Batman'da, yıllık 330 bin ton ham petrol işleme kapasitesiyle kurulmuştur. 1972 yılında yeni bir ham petrol işleme ünitesinin devreye alınması sonucunda Batman Rafinerisi'nin yıllık ham petrol işleme kapasitesi 1,1 milyon ton/yıla yükselmiştir.

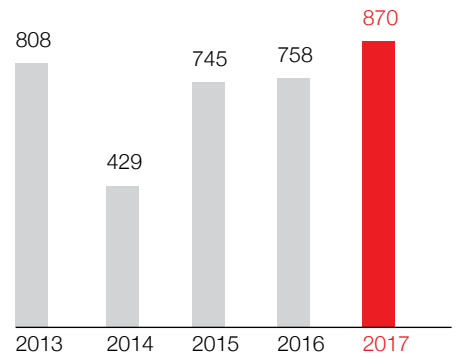
Coğrafi açıdan yerli ağır ham petrol kaynağına yakınlık avantajına sahip olan Batman Rafinerisi, bu ham petrolün işlenmesi amacıyla basit bir konfigürasyonda yapılandırılmıştır. Rafineri'nin Nelson Kompleksite Endeksi 1,83'tür.

Batman Rafinerisi'nde 2017 yılında 1,1 milyon ton ile bitüm modunda tüm zamanların en yüksek ham petrol işleme miktarına ulaşılmış, bitüm taleplerinde görülen iyileşme paralelinde, 653 bin tonluk satışla yine tüm zamanların bitüm satış rekoru kırılmıştır.

Batman Rafinerisi'nde üretilen yarı mamul kapsamındaki ürünler ile Kırıkkale ve İzmir Rafinerilerinde üretilen motorin ve benzin ürünleri, demiryolu ile karşılıklı olarak taşınmaktadır.

Batman Rafinerisi'nde Kırıkkale ve İzmir Rafinerilerinden taşınan ürünlerle, AB spesifikasyonlarına uygun 870 bin ton ürün satışı gerçekleştirilmiştir.

Batman Rafinerisi Satışları (bin ton)

Dağıtım

İç Piyasa Pozisyonu

2'nci

Beyaz ürünlerde %17,9 pazar payı
ile 2'nci
Siyah ürünlerde %21,2 pazar payı
ile 2'nci

28.391 milyon TL

Toplam Ciro

1.056 milyon TL

FAVÖK*

744 milyon TL

Vergi Öncesi Kâr

620 milyon TL

Net Kâr

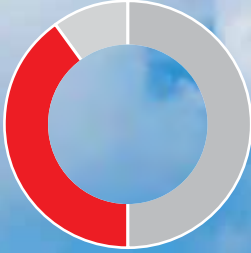
3.429 milyon TL

Yurt Dışı Gelirleri

* Ticari işlemlere ilişkin kur farkı ve vade farkı gelir/giderleri hariçtir.

Ortaklık Yapısı

- %40 Tüpraş
- %10 Diğer Koç
- %50 Öztürk Grubu

1992 yılında Öztürk Ailesi'nin kurduğu Opet Petrolcülük A.Ş., 2002 yılından bu yana Öztürk Grubu ve Koç Grubu tarafından müşterek olarak yönetilmektedir. Şirket, akaryakıt dağıtım sektöründe perakende satışlar, ticari ve endüstriyel yakıt satışları, depolama ve uluslararası ürün ticareti alanlarında faaliyet göstermektedir. 800'ü aşkın çalışana, Sunpet markası ile birlikte 1.500'ün üzerinde istasyona ve 1,1 milyon m³ depolama kapasitesine sahip olan Opet, 5 terminali ile Türkiye genelinde yaygın bir hizmet ağını yönetmektedir.

Opet ayrıca, Alman madeni yağ şirketi Fuchs ile %50-50 ortaklığı Opet-Fuchs kanalıyla madeni yağların üretimi ve pazarlamasını, Türk Hava Yolları ile %50-50 ortaklığı THY-Opet ile de jet yakıtı ikmali ve satışını yapmaktadır.

Opet, 2017'de pazar payını artırmıştır. 2017, Opet'in etkin konumlanmış bayi ağı ile satışlarını pazar büyümesinin üzerinde artırdığı bir yıl olmuştur. Şirket, 2017 yılında yaklaşık %7 büyüyen akaryakıt dağıtım sektöründe, pazar payını beyaz ürünlerde %17,9'a, siyah ürünlerde ise %21,2'ye yükselterek 2'ncilik konumunu sağlamıştır.

Opet, kur ve fiyat hareketlerine karşı geliştirdiği etkin risk politikaları çerçevesinde güçlü finansal sonuçlar kaydetmiştir.

Türkiye'deki tüm havalimanlarda yerli ve yabancı pek çok havayoluna hizmet veren Opet iştiraki THY-Opet, konjonktürel şartlara rağmen bir önceki yıl elde ettiği 3,7 milyon m³ jet yakıtı satışı seviyesini 2017 yılında da korumuştur.

"Kusursuz Hizmet Anlayışı" ile sektöründe tüketicinin ilk tercihi olmayı hedefleyen Opet, bu hedefi gerçekleştirmek amacıyla birçok alanda yeni projeler uygulamaya koymaktadır.

Opet, sosyal sorumluluk yaklaşımıyla sektörde fark yaratmaktadır.

Opet, finansal başarılarla imza atmanın yanı sıra tüm paydaşları ve toplum için katma değer yaratmayı ve çevresel etkisini en aza düşürmeyi hedeflemektedir. Bu hedef doğrultusunda sosyal sorumluluk projeleri geliştiren ve uygulayan Şirket, "Tarihe Saygı", "Yeşil Yol", "Örnek Köy", "Temiz Tuvalet" ve "Trafik Dedektifleri" gibi birçok başarılı çalışmayı hayata geçirmiştir.

Ödüller

- The One Awards Bütünleşik Pazarlama Ödülleri - Akaryakıt Sektörü "Yılın En Başarılı Markası" ödülü
- Capital Dergisi - Akaryakıt Sektörünün "En Beğenilen Şirketi" ödülü
- IPSOS ve KalDer - Müşteri bağlılık seviyesi en yüksek marka
- Turuncu Ödülleri - Akaryakıt İstasyonu Kategorisi "En Çok Tercih Edilen Marka" ödülü
- 6'ncı Türkiye İtibar Endeksi (TİE) - Akaryakıt Sektörü "İtibarı En Yüksek Marka" ödülü

Geleceğe yönelik beklentiler

Opet, önceliği olan müşteri memnuniyetini koruyarak, kârlılıktan ödün vermeden sektörün üzerinde büyümeyi hedeflemektedir. 2018 yılının da bu hedefler doğrultusunda gerekli yatırımların yapılacağı bir yıl olması beklenmektedir. Şirket, dijital dönüşüm kapsamında da kararlı adımlar atarak, bu alanda rakiplerinin önünde yer almayı amaçlamaktadır.

Deniz Taşımacılığı

Ditaş, 2017 yılında 17,3 milyon ton ham petrol ve 6,0 milyon ton petrol ürünü taşımaya başlamıştır.

17,3

milyon ton
Taşınan Ham Petrol Miktarı

6,0

milyon ton
Taşınan Petrol Ürünü Miktarı

253,7

milyon ABD doları
Net Satışlar

Ditaş, 40 yılı aşkın deneyimiyle Tüpraş'a operasyonel ve mali avantaj sağlamaya devam etmektedir.

Ditaş Deniz İşletmeciliği ve Tankerciliği A.Ş., deniz tankerleri satın alarak, inşa ettirerek veya kiralarak bunları ham petrol ve petrol ürünlerinin deniz nakliyatında kullanmak amacıyla; TPAO, İpraş ve Türk Donanma Vakfı tarafından 16 Mart 1974 tarihinde İstanbul'da kurulmuştur.

İpraş'ın Ditaş'taki %29 hissesi, 1983 yılında Şirket'in kuruluş aşamasında Tüpraş'a devredilmiştir. Tüpraş Ekim 2002'de Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'na ait %50,98'lik Ditaş hissesini satın alarak Şirket hisselerinin toplam %79,98'ine sahip olmuştur.

Ditaş, 2006 sonrası yeniden yapılanma ve büyüme sürecine girmiş, bu süreç çerçevesinde sermayesi %100 Ditaş'a ait 14 şirket kurulmuştur.

Şirket; armatörlük, brokerlik/gemi kiralama, kılavuzluk, römorkörcülük, denetim ve acentelik hizmetleri vermektedir. Tüpraş'ın ihtiyaçları doğrultusunda ham petrol taşımacılığı, Tüpraş ve diğer tedarikçilerin de ihtiyaçlarını dikkate alarak petrol ürünü taşımacılığı yapan Ditaş, bu hizmetleri sahip olduğu tankerlerin yanı sıra, zaman ve sefer esaslı olarak kiraladığı tankerler aracılığıyla gerçekleştirmektedir.

Ortaklık Yapısı

- %79,98 Tüpraş
- %20,00 TSK Güçlendirme Vakfı
- %0,02 Aygaz-Akpa-Demir Export

Ditaş, 2017 yılında toplam 23,3 milyon ton ham petrol ve ürün taşıması yapmıştır.

40 yılı aşkın deneyimiyle Tüpraş'a operasyon ve maliyet avantajı sağlayan Ditaş, 2017 yılında 17,3 milyon ton ham petrol ve 6,0 milyon ton petrol ürünü taşıması yapmıştır. Ham petrol taşımalarının %100'ü, petrol ürünü taşımalarının ise %44,1'i Tüpraş rafinerileri ihtiyacı doğrultusunda gerçekleştirilmiştir. Ditaş, 2017 yılında toplam ürün taşımalarının %41,3'ünü THY Opet, %14,6'sını ise diğer dağıtım kuruluşları adına yapmıştır.

Ditaş, liman ve boğaz acentelik hizmetleri de sağlamaktadır.

Yerli ve yabancı tankerleri kiralayarak gemi sahipleriyle ham petrol ve petrol ürünlerinin ithalat ve ihracatçıları arasında aracılık görevi yapma fonksiyonuna sahip olan Ditaş, liman ve boğaz acentelik hizmetlerini de sağlamaktadır.

Şirket, Tüpraş'ın İzmit ve Aliağa limanlarında ihtiyaç duyulan römorkörcülük ve palamar hizmetlerini Ditaş filosundaki 11 adet römorkör, sekiz adet palamar botu, iki adet servis botu ve bir adet pilot motoru ile sürdürmektedir.

2017 yılında iki yeni Suezmaks tanker Ditaş filosuna katılmıştır.

2016 yılı Şubat ayında inşasına başlanan iki yeni Suezmaks tankerden 157.453 DW tonluk T. Sadberk 22 Ağustos 2017 tarihinde, 157.453 DW tonluk T. Semahat

ise 23 Ekim 2017 tarihinde teslim alınmıştır. Ditaş Suezmaks tanker sayısını 3'e çıkararak, Türk Bayrak Tanker filosu sıralamasındaki yerini üst sıralara taşımıştır.

Ditaş, 479.765 DW tonluk üç ham petrol tankeri, 51.532 DW tonluk ham petrol/ürün tankeri, toplam 90.534 DW tonluk yedi ürün tankeri ve 11 adet römorkör, sekiz adet palamar botu, iki adet servis botu ve bir adet pilot botu ile faaliyetlerini sürdürmektedir.

Filoyu genişletmeye yönelik çalışmalar sürdürülmektedir.

2016 yılında inşasına başlanan 15.000 DW tonluk asfalt tankerinin sac kesimi Haziran 2017'de, 16.000 DW tonluk kimyasal tankerinin sac kesimi ise Kasım 2017'de yapılmıştır. Tankerler 2019 yılında teslim alınarak, filoya katılacaktır.

Ditaş, ISPO Sertifikası'na sahip Türkiye'deki ilk şirkettir.

Ditaş; gemiler için ISM (Uluslararası Emniyetli İşletim) koduna, ISPS (Uluslararası Gemi ve Liman Güvenlik Kuralları) koduna ve Gönüllü MLC (Denizcilik Çalışma Konvansiyonu) Uygunluk sertifikalarına sahiptir.

İzmir Terminal'in kılavuzluk, römorkaj ve palamar hizmetleri için Uluslararası Pilotaj Organizasyonu Standardı'na Uygunluk Sertifikası (ISPO) alınmış, böylece Ditaş ISPO Sertifikası'na sahip Türkiye'de ilk, dünyada ise 11'inci şirket unvanını almıştır.

Deniz Taşımacılığı

Ditaş, 2017 yılında toplam ürün taşımalarının %44,1'ini Tüpraş, %41,3'ünü THY Opet, %14,6'sını ise diğer dağıtım kuruluşları adına yapmıştır.

Tanker işletmeciliğinde önemli bir referans olan ve petrol şirketleri tarafından uygulanması talep edilen TMSA 3 uygulama çalışmaları devam etmektedir. Ditaş işletmesinde bulunan gemilerin, OCIMF Sire sistemine üye kuruluşlarca denetimleri yapılmakta, uygunlukları bulunmaktadır. Faaliyetlerini kurumsal vatandaşlık bilinciyle yürüten Ditaş, aynı zamanda KalDer ve Deniz Temiz Derneği/TURMEPA üyesidir.

Ditaş, kaliteli, emniyetli ve çevreci hizmet için çalışma alanını ilgilendiren ulusal ve uluslararası mevzuatı sürekli takip etmekte, gerekli uyum çalışmalarını zamanında tamamlamaktadır. Bu kapsamda, gemiler ve terminaler için 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu ve ilgili yönetmelikler çerçevesinde zorunlu eğitimler alınmıştır. Ayrıca risk değerlendirme, acil eylem planları,

periyodik sağlık kontrolleri gibi mevzuat gereği yapılması gereken çalışmalar, iş güvenliği uzmanı ve iş yeri hekimleri ile birlikte yürütülmektedir.

2017 yılında 115 gemiye denetim hizmeti verilmiştir.

2009 yılında Tüpraş deniz terminallerine gelen ham petrol ve kimyasal ürün gemilerinin operasyonları sırasında emniyeti artırmak amacıyla yük operasyon kaptanlığı hizmeti verilmeye; 2010 yılından itibaren ise gelen gemilerin ulusal, uluslararası kurallara ve Tüpraş standartlarına uygunluğu kontrol edilip raporlanmaya başlanmıştır.

Bu kapsamda 2017 yılında İzmit ve İzmir terminallerinde toplam 115 adet gemiye denetim, 134 gemiye loading master (yük operasyon kaptanlığı) hizmeti verilmiştir.

Taşınan Ham Petrol ve Petrol Ürünleri (bin ton)

	2013	2014	2015	2016	2017
Ham Petrol	6.435	4.825	6.606	9.332	17.338
Petrol Ürünleri	3.126	3.526	5.209	5.869	5.976

Finansal Göstergeler (milyon ABD doları)

	2013	2014	2015	2016	2017
Net Satışlar	103,1	101,7	113,6	151,3	253,7
Faaliyet Kâr	25,2	27,3	37,1	40,5	49,6
Net Kâr	4,7	24,6	25,0	32,0	39,7

Körfez Ulaştırma

%100 Tüpraş sermayesi ile kurulan Körfez Ulaştırma Türkiye'nin ilk özel demiryolu tren işletmecisi olarak faaliyet göstermektedir.

Körfez Ulaştırma A.Ş.

Körfez Ulaştırma, Tüpraş Rafinerileri arasında akaryakıt taşımacılığının tamamını demiryolu üzerinden sağlamayı hedeflemektedir.

Tüpraş, Türkiye'de demiryolu taşımacılığının serbestleşmesi sonrası süreçlerinde verimliliğin artırılması hedefi ile demiryolu taşımalarının %100 iştiraki olan Körfez Ulaştırma A.Ş. bünyesinde yapılmasına karar vermiştir. %100 Tüpraş sermayesi ile kurulan Körfez Ulaştırma A.Ş. Türkiye'nin ilk özel demiryolu tren işletmecisi olarak faaliyetlerine başlamıştır.

Körfez Ulaştırma, 16 Haziran 2017 tarihinde "Demiryolu Tren İşletmeciliği Yetki Belgesi"ni, 20 Eylül 2017 tarihinde

de tüm ulusal hatlarda geçerli olmak üzere ülkemizin ilk "Emniyet Yönetim Sertifikası"nı almıştır. Şirket, 10 Aralık 2017 tarihinden itibaren yük treni işletmeciliğine başlamıştır.

Körfez Ulaştırma demiryolu taşımacılığı faaliyetini, 441 adet Tüpraş vagonu, 48 adet Opet vagonu, 60 adet TCDD vagonu ve TCDD'den bu yıl kiralanan 5 adet DE 36000 tipi dizel lokomotifle gerçekleştirmektedir.

Körfez Ulaştırma bu girişimiyle, hem Türkiye hem de yatırımcıları için daha büyük katma değer üretirken, rafineriler arası taşımada kaynak çeşitlenmesine gitmeyi, ilerleyen yıllarda daha yüksek oranda demiryolu taşıması yapmayı amaçlamaktadır.

Şirket ayrıca, yıllık 2,5 milyon tona yakın akaryakıt taşımacılığı ile Türkiye demiryolu taşımacılığının %10'luk tutarını tek başına üstlenmeyi ve en büyük akaryakıt taşımacısı olmayı hedeflemektedir.

ECM İstasyonu

Türkiye'deki ECM standartlarına göre hizmet veren en kapsamlı vagon bakım ve onarım atölyesidir. Kırıkkale'de 2.800 m² kapalı alana kurulu, içinde 3 adet paralel hat bulunan atölye, Kasım 2016'da faaliyete geçmiştir.

ECM İstasyonu, yıllık 240 vagon revizyon ve 900 vagon bakım-onarım kapasitesine sahiptir.

Yatırımlar

Tüpraş'ın sürdürülebilirliği kadar verimlilik ve kârlılığına önemli katkılar sağlamak üzere 2017 yılı içerisinde 128 adet yeni yatırım projesi yürütülmüştür.

184

milyon ABD doları
2017 Yatırım Harcaması

157

Devam Eden Yatırım Projesi

128

Yeni Yatırım Projesi

Tüpraş, yeni üniteler ve proses iyileştirilmesine yönelik ana yatırımların yanı sıra operasyonel mükemmellik, verimlilik, çevre düzenlemeleri ve iş güvenliği konularında da yatırımlar gerçekleştirmektedir.

Gelişen teknoloji, sektörel gelişmeler ve talepler paralelinde yatırımlarına devam eden Türkiye'nin lider sanayi kuruluşu Tüpraş, 2017 yılında 184 milyon ABD doları tutarında yatırım harcaması gerçekleştirmiştir.

Tüpraş'ın Koç Topluluğu'na devri sonrası başlayan ürün kalitesinin iyileştirilmesine yönelik ana yatırımların yanında, operasyonel mükemmellik, verimlilik, çevre düzenlemeleri ve iş güvenliği konularında da teknolojik gelişim, değişim ve dönüşüme odaklı, stratejik yatırım kararları alınmıştır. Tüpraş'ın 12 yılda gerçekleştirdiği

yatırım harcaması 5,9 milyar ABD dolarına ulaşmıştır.

İzmit, İzmir, Kırıkkale ve Batman Rafinerilerinde devam eden Modernizasyon Projeleri için "Bölgesel Teşvik" kapsamında alınan toplam teşvik tutarı 403 milyon TL'dir. 2017 sonunda RUP Projesi için sağlanan Büyük Ölçekli ve Stratejik Yatırım Teşvik Belgeleri kapatılmış, yatırım tamamlama vizeleri alınmıştır.

%100 Tüpraş sermayesi ile kurulan Körfez Ulaştırma A.Ş. ile demiryolu taşımacılığı alanına yatırım yapan Tüpraş, Türkiye'nin ilk özel demiryolu tren işletmecisi olmuş ve özel demiryolu taşımacılığına 2017 Aralık ayı içerisinde fiilen başlamıştır.

2018 yılında 549 adet sarnıçlı vagon ve TCDD'den kiralanan 5 dizel lokomotif vasıtasıyla faaliyetlerini yürütecektir.

Tüpraş'ın idamesine, verimliliğine ve kârlılığına önemli katkılar sağlamak üzere 2017 yılı içerisinde yürütülen 128 adet yeni ve 157 adet devam eden yatırım projelerinden başlıcaları aşağıda verilmektedir:

Rafinerilerin Vakum Ünitelerinde Off-Gazları Geri Kazanım Projeleri

İzmit, İzmir, Kırıkkale Rafinerileri'nde mevcut durumda vakum kolonlarından alınan H₂S içeren gazın, basınçlandırılıp amin çözültisi ile temizlenmesi ve temizlenen gazın fırın yakıt sistemine enjekte edilmesi amaçlanmaktadır. Enerji tasarrufu sağlayacak yaklaşık 49 milyon ABD doları bedelli projede detay mühendislik sürecine geçilmiştir.

İzmit Rafinerisi

Hydrocracker Ünitesinin Isıl Entegrasyonu

PLT-47 Hydrocracker ünitesinde bulunan hava soğutucularında yüksek korozyona bağlı sorunların önüne geçebilmek için başlatılan projede 2017 yılı içerisinde detay mühendislik çalışmaları tamamlanmış ve ekipman siparişleri verilmiştir. Sahada inşaat-montaj çalışmaları devam eden 10,7 milyon ABD doları tutarındaki projenin 2018 yılı içinde tamamlanması planlanmaktadır.

FCC Ünitesinin Revamp'ı, Baca Gazı Arıtımı ve Enerji Geri Kazanımı

İzmit Rafinerisi FCC Ünitesi'nde enerji geri kazanımı ve reaktör verim iyileştirme çalışmaları kapsamında yapılan projede 2017 yılında detay mühendislik çalışmalarına devam edilmiştir. 57 milyon ABD doları tutarındaki projede inşaat-montaj ihalesi sürecine başlanmıştır. 2018 yılı içinde montaj çalışmalarının yapılması ve ünite durumu ile birlikte projenin tamamlanması planlanmaktadır.

İzmir Rafinerisi

U-7000 Ham Petrol Ünitesi Revamp Projesi

Mevcut Ham Petrol Ünitesi'nin kapasitesinin 1.000 m³/saate artırılmasını ve enerji verimliliğinin sağlanmasını hedefleyen proje çerçevesinde üniteye bulunan fırınlar ve bazı ekipmanlar yenilenecektir. Projede detay mühendislik çalışmaları ve ekipmanların siparişleri tamamlanmıştır. 2017 yılı içerisinde inşaat-montaj işlerine başlanmıştır. Sahada montaj işleri devam eden 56 milyon ABD doları tutarındaki projenin 2018 yılının ilk çeyreğinde tamamlanması planlanmaktadır.

CCR Platformer Ünitesi Kapasite Artışı

Proje ile U-9200 Platformer ünitesinin kapasitesinin 160 m³/saatten 225 m³/saate çıkarılması hedeflenmektedir. Tüm ağır naftaların proses içerisinde işlenmesi ve böylece katma değeri yüksek platformate ve hidrojen gibi ürünlerin elde edilmesi amaçlanmaktadır. 20 milyon ABD doları tutarındaki projede 2017 yılı içerisinde temel mühendislik çalışmaları tamamlanmış olup, detay mühendislik çalışmaları devam etmektedir.

FCC Ünitesinin Revamp'ı, Baca Gazı Arıtımı ve Enerji Geri Kazanımı

Proje kapsamında FCC Ünitesi'nde enerji geri kazanımı ve reaktör verim iyileştirme çalışmaları yapılacaktır. 52 milyon ABD doları tutarındaki projede 2017 yılı içerisinde temel mühendislik çalışmaları tamamlanmış olup, detay mühendislik çalışmaları devam etmektedir.

Yeni Siyah Ürün ve Yağ Satış Terminali Yapılması

Proje kapsamında Rafineri'de dört farklı yerde yapılan dolun hizmetlerini tek bölgede toplayarak maliyetleri azaltmak, emniyetli ve hızlı dolun yapmak, rafineri içindeki tanker trafiğini kaldırmak için yeni

bir siyah ürün terminali yapılmaktadır. Bu doğrultuda Fuel-oil, Kalorifer Yakıtı, Spindle oil, Light Neutral, Heavy Neutral, Bright Stock yağ satışları yeni dolun terminalinden yapılacaktır. 24,4 milyon ABD doları tutarındaki projede detay mühendislik çalışmaları tamamlanmış ve montaj işlerine başlanmıştır.

Kırıkkale Rafinerisi

Yeni Kuvvet Santrali Tesisi

Proje kapsamında, Kırıkkale Rafinerisi'nin buhar ve elektrik ihtiyacını karşılayan ve oldukça eskimiş olan Kuvvet Santrali yerine yeni teknolojiler kullanılarak daha az maliyetli ve güvenilir yeni bir enerji santrali yapılması amaçlanmaktadır. 115,5 milyon ABD doları tutarındaki projede yeni kuvvet santraline ait ekipmanlar ve sistemler devreye alınmıştır. Eski santralden taşınması planlanan mevcut buhar türbini ve pompalar ile ilgili çalışmalar devam etmektedir.

Yeni Laboratuvar Binası Yapımı

Kırıkkale Rafinerisi Deney Laboratuvarı'nın havalandırma sistemlerinin iyileştirilmesi, sıcaklık ve nem gibi çalışma koşulları parametrelerinin daha verimli hale getirilmesi ve artan iş yükünü karşılayabilmesi amacıyla 6,5 milyon ABD doları tutarında yeni laboratuvar binası yapılması planlanmıştır. Projenin bina-inşaat ve montaj işleri devam etmektedir.

Batman Rafinerisi

Ham Petrol Fırınının Yenilenmesi

Bu proje ile F-1101 fırınının yenilenmesi, verimlilik artışının sağlanması, ESD/BMS sistemlerinin kurulması ve doğal gazla uyumlu hale getirilmesi amaçlanmaktadır. 6,8 milyon ABD doları tutarındaki projede montaj işleri tamamlanmış ve yeni fırın 13 Haziran 2017 tarihi itibarıyla devreye alınmıştır.

Ar-Ge

Tüpraş'ta Ar-Ge projeleri, tüm rafineri ekipleriyle iş birliği halinde ve ortak hedefler doğrultusunda çalışan 9 ekip tarafından yürütülmektedir.

12.950 m²

Ar-Ge Merkezi'nin Alanı

79

Toplam Patent Başvuru Sayısı

193

Ar-Ge Merkezi'nin Yayın Sayısı

Tüpraş Ar-Ge Merkezi, yenilikçi teknolojileri, uygulamaları ve çözümleri hayata geçirmek, sektör ihtiyaçlarına cevap veren yeni ürünleri geliştirmek ve rafineri verimliliklerini artırmak hedefiyle çalışmalar yürütmektedir.

Tüpraş Ar-Ge Merkezi, sektörde değişen yasal mevzuata uyumun ve sürdürülebilir kârlılığın sağlanması amacıyla faaliyetlerini sürdürmektedir. Bu bağlamda Tüpraş Ar-Ge Merkezi, yenilikçi teknolojileri, uygulamaları ve çözümleri hayata geçirmek, sektör ihtiyaçlarına cevap

veren yeni ürünleri geliştirmek ve rafineri verimliliklerini artırmak hedefleriyle 2017 yılında da nitelikli ve yenilikçi projeler geliştirmeye devam etmiştir.

Tüpraş Ar-Ge Merkezi, tasarım binası, laboratuvar binası ve pilot tesis binası olmak üzere üç binadan oluşan 12.950 m²'lik bir alanda çalışmalarını sürdürmektedir.

Laboratuvar binasında bulunan 87 adedi analiz cihazı olmak üzere 150'den fazla cihaz ile 180'den fazla analiz metodu uygulanabilmektedir.

Tüpraş'ta Ar-Ge projeleri, tüm rafineri ekipleriyle iş birliği halinde ve ortak hedefler doğrultusunda çalışan 9 ekip tarafından yürütülmektedir;

- Proje ve Teknoloji Yönetimi
- Ürün Geliştirme
- Modelleme ve Kontrol
- Süreç Geliştirme ve Optimizasyon
- Malzeme Geliştirme ve Reaksiyon
- Modelleme ve Karakterizasyon
- Laboratuvar ve Pilot Tesisler
- Katalizör Yönetimi ve Geliştirme
- Fikri Haklar

Tüpraş'ın Ar-Ge faaliyetleri çerçevesinde 2017 yılında 8 adet TEYDEB projesi yürütülmüştür. Ayrıca 2017 yılında, delayed coker ünitesinde verimliliği artırmaya yönelik yenilikçi bir uygulama geliştirilmesi, farklı ve yüksek nitelikli yakıt ürünlerinin geliştirilmesi, rafineri süreçlerine yönelik moleküler düzeyde modelleme ve dijitalleşme gibi Tüpraş'ın stratejik hedeflerine hizmet eden 4 yeni projenin TEYDEB başvurusu TÜBİTAK tarafından kabul edilmiştir. Bunun yanında, Tüpraş'ın kendi teknolojisini geliştirme hedefine yönelik olarak özkaynaklarla yürütülen Ar-Ge projeleri sürdürülmekte ve yeni proje fikirleri hayata geçirilmektedir.

Avrupa Birliği Projeleri

Avrupa'nın bilim, teknoloji ve politika uygulamalarının uyumlaştırılması amacıyla başlatılan UFUK 2020 programı, AB ülkeleri ve iş birliği yaptığı ülkelerle farklı alanlarda iş birliğini geliştirmek amacıyla yürütülmektedir. Bu program dahilinde pazar odaklı yenilikçi projelerle,

araştırmadan satışa kadar tüm aşamalar desteklenmektedir.

A. SPIRE, alanında öncü firma ve araştırma kuruluşlarından oluşan ve UFUK 2020 projelerine yön veren bir platformdur. Tüpraş, 2016 yılında üye olduğu A. SPIRE platformundaki üyeliğini 2017 yılında da sürdürmüştür.

UFUK 2020 Programı'nın hazırlık ve bütçe görüşmelerini yakından takip eden ve bu doğrultuda kendi stratejisini belirleyen Tüpraş, ortağı olduğu 5 adet UFUK 2020 projesi ile AB nezdinde performansı en yüksek Türk şirketlerinden biri olmuştur.

Tüpraş'ın yer aldığı UFUK 2020 projelerinin ayrıntıları aşağıdaki gibidir:

Indus3Es

Tüpraş'ın Ar-Ge çalışmalarıyla çözmeyi amaçladığı öncelikli konulardan biri olan düşük kaliteli atık ısı kazanımı konusunda dahil olunan Indus3Es (Industrial Energy and Environment Efficiency) projesinin amacı; endüstrilerdeki süreçlerden çıkan düşük kalitedeki atık ısıların geri kazanımı ve yeniden değerlendirilmesidir.

Bu amaçla yenilikçi, yeni koşullara uyarlanabilen, kompakt ve ekonomik olarak rekabetçi bir absorpsiyon ısı dönüştürücüsü geliştirilmesi hedeflenmektedir. Projede pilot ölçekli çalışmalar devam etmektedir. Buna paralel olarak Tüpraş İzmit Rafinerisi'nde kurulması planlanan demo ölçekli sistemin mühendislik çalışmaları başlatılmıştır.

SafeAST

SafeAST (Continuous Structural Condition Tank Integrity Monitoring of Above Ground Storage Tanks) projesi, 3 ülkeden 5 ortak ile yürütülmüş bir UFUK 2020 projesidir. Projenin amacı, "Guided Wave" metoduyla tank tabanlarının, servis esnasında kalınlıklarını ölçümleyebilmek için yeni bir ürün geliştirilmesidir. Ürünün saha denemeleri, Tüpraş İzmit Rafinerisi tank sahasında İşletme Güvenirliği Müdürlüğü Teknik Kontrol ekiplerinin desteği ile yapılmıştır.

INTEGROIL

INTEGROIL (Demonstration of a Decision Support System for a Novel Integrated Solution Aimed at Water Reuse in the Oil and Gas Industry) projesiyle ileri atık su arıtım teknolojilerinin petrol endüstrisinde de uygulanması amaçlanmıştır. Proje kapsamında petrol sondajı ve petrol işlenmesi sırasında açığa çıkan atık suların arıtılabilmesi için her iki sektörün de ihtiyaçlarına cevap verebilecek, yenilikçi bir arıtım sistemi tasarlanması, bu sayede dögüsel ekonomiye katkı sağlanması hedeflenmektedir.

Proje çalışmaları çerçevesinde son kullanıcı gereksinimleri belirlenmiş ve bu parametrelere göre tasarlanan INTEGROIL demonstrasyon ünitesinin kurulum çalışmaları başarı ile tamamlanmıştır.

Petrol sondajı atık suyunun artımıyla ilgili denemelerin sona ermesinin ardından, petrol rafinerisi atık suyu artımıyla ilgili demonstrasyon çalışmaları devam edecektir.

Ar-Ge

Tüpraş Ar-Ge Merkezi, 2017 yılında da nitelikli ve yenilikçi projeler geliştirmeye devam etmiştir.

FUDIPO

FUDIPO (Future Directions of Production Planning and Optimized Energy and Process Industries) projesi kapsamında Tüpraş İzmit Rafinerisi'nde seçilen bir üniteye optimum çalışma koşullarının belirlenmesi hedeflenmiştir. Bu amaçla, ünitenin fiziksel ve veri bazlı modelleri tasarlanacak, bu modeller sayesinde ünitenin kontrol döngülerindeki hataların tespit edilmesi sağlanacaktır. Proje kapsamında, ürün kalitesinin kontrolünü daha iyi yapabilecek ve geliştirilen modeller ile koordineli çalışabilecek, ileri beslemeli bir kontrol döngüsü tasarlanacaktır. Proje sonunda ortaya çıkacak kontrol platformu model modifikasyonuna izin verebilecek ve diğer ünitelere de uygulanabilecektir.

iPERM

iPERM (Guided Wave Monitoring Tool) projesinin amacı "Guided Wave" teknolojisi kullanılarak erişimin zor olduğu bölgelerde teknik kontrol yapılmasını sağlayan, yenilikçi bir izleme sistemi geliştirmektir. Bu sistem ile boru hatlarındaki problemlerin tespit edilmesi, değerlendirilmesi ve izlenmesinde ölçülebilir bir artış

sağlanması planlanmaktadır. Proje ayrıca geleneksel yöntemlerde gerekli olan iskele maliyetlerinin ve oluşabilecek iş güvenliği risklerinin en aza indirilmesine olanak sağlayacaktır. 2018 yılında Tüpraş İzmit Rafinerisi'nde ürünün saha denemelerine başlanması planlanmaktadır.

Yeni ITEA Projesi

Tüpraş'ın teknoloji geliştirici ve son kullanıcı olarak yer alacağı, KoçSistem'in koordinatörlüğünde yürütülecek olan PIANiSM (Predictive and Prescriptive Automation Smart Manufacturing) projesi Avrupa Birliği Eureka programı ITEA-3 kümesi kapsamında "proje taslağı" aşamasını geçmiştir. Projenin "tam proje önerisi" aşaması devam etmektedir.

Projenin amacı, üretim süreçlerinde "ileri veri analizi" yöntemleri ile tahminler oluşturmak ve bu tahminleri kullanarak süreçlerin otomasyonunu sağlayacak bir uygulama geliştirerek süreç verimliliğine ve işletme güvenliğine katkıda bulunmaktadır. Proje, Tüpraş'ta hayata geçirilecek Endüstri 4.0 uygulamalarına bir örnek teşkil edecektir.

Türkiye’de bir ilk: Katalizör Pilot Tesisi

Tüpraş Ar-Ge Merkezi Pilot Tesisler binasında kurulmuş olan Pilot Tesisi’nin saha kabul testleri 2017 yılında gerçekleştirilmiştir. Yardımcı sistemleriyle entegre olarak pilot ölçekte Türkiye’deki ilk katalizör test sistemi olan pilot tesiste 7/24 kesintisiz operasyonlar gerçekleştirilmekte ve hydrocracker ve desulfurizasyon ünitelerindeki katalizörlerin performansları test edilmektedir. Pilot tesisteki performans testleri, orta distilat elde edilmesini sağlayan katalizörlerin geliştirilmesine ve rafinerideki mevcut katalizörlerin en verimli şekilde kullanımının araştırılmasına olanak tanıyacaktır.

Sektöründe “En İyi Ar-Ge Merkezi” Ödülü

Tüpraş Ar-Ge Merkezi, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı’nca 20-21 Aralık 2017 tarihlerinde 6’ncısı düzenlenen Özel Sektör Ar-Ge ve Tasarım Merkezleri Zirvesi’nde kendi sektöründe en iyi Ar-Ge Merkezi ödülüne layık görülmüştür. Tüpraş petrol ve petrol ürünleri sektöründe faaliyet gösteren altı Ar-Ge Merkezi arasında birinciliği elde etmiştir.

Üniversitelerle İş birliği

Tüpraş, teknolojik gelişmelerin nabzını tutmak ve ülkemize her açıdan katma değer sağlayabilmek amacıyla üniversite-sanayi iş birliğine büyük önem vermektedir. Bunun en somut göstergesi Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı’nın her yıl yayınladığı Ar-Ge Merkezleri Performans Endeksi çalışmalarında ortaya çıkmaktadır. Endeks sonuçlarına göre, Tüpraş Ar-Ge Merkezi kurulduğu günden bu yana iş birliği alanında en yüksek performanslı şirketler arasında bulunmaktadır.

Üniversite-sanayi iş birliği konusunda atılan somut adımlardan biri de Koç Üniversitesi Tüpraş Enerji Merkezi (KÜTEM)’dir. KÜTEM, Tüpraş’ın verdiği destek ile Koç Üniversitesi içerisinde kurulmuş olan önemli bir bilim merkezidir. Ayrıca, Türkiye’de özel sektör işbirliği ile kurulan ilk enerji merkezi olma özelliğine sahiptir.

Bunun yanı sıra delayed coker “hot spot” probleminin giderilmesi ve ürün seçiciliğinin iyileştirilmesi amacıyla Tulsa Üniversitesi (ABD) koordinatörlüğünde 18 yıldır yürütülen “Tulsa University Delayed Coker Project”in üyesi olmuştur. Proje üyeleri arasında Foster Wheeler, Shell, Exxon Mobil, Suudi Aramco, Albemarle ve Nalco gibi sektördeki önemli kuruluşlar da bulunmaktadır.

Patentler ve Bilimsel Yayınlar

Tüpraş’ın fikri haklar çalışmaları çerçevesinde, 2017 yılında 3 adet ulusal, 3 adet uluslararası patent başvurusu yapılmıştır. Böylece Ar-Ge Merkezi’nin faaliyete geçmesinden bu yana yapılan patent başvurusu sayısı; 55’i ulusal, 24’ü uluslararası olmak üzere toplamda 79’a ulaşmıştır.

2017 yılı içerisinde 2’si Avrupa patent, 6’si ulusal olmak üzere 8 adet patent başvurusu daha tescil edilmiştir. Böylece 2017 yılı sonunda Tüpraş’ın toplam tescilli patent sayısı; 15 ulusal, 2 Avrupa patent ve 2 ülkesel (Amerika ve Kanada) patent olmak üzere 19’a ulaşmıştır.

Ayrıca 2017 yılında, 2 adet uluslararası (PCT) başvurusu için Avrupa patent (EP) başvurusu gerçekleştirilmiş, 1 adet PCT başvurusu için de 2 ülkesel patent başvurusu yapılmıştır.

Tüpraş Ar-Ge Merkezi 2017 yılında 20 adet uluslararası ve ulusal bilimsel yayına imza atmış, böylece faaliyete geçmesinden bu yana bilimsel yayın sayısı 193’e ulaşmıştır.

İnovasyon

Tüpraş içinde inovasyon kültürünün yayılmasında yardımcı olmaları için inovasyon katalizörleri ekibi oluşturulmuştur.

Fikir Ünitesi

Şirket içerisinde inovatif fikirlerin paylaşıldığı Fikir Ünitesi portalı 2017 yılında devreye alınmıştır.

Tüpraş; lider şirket olmanın verdiği sorumluluk ve geleceğe dönük bakış açısı ile yeni ürün, hizmet, süreç ve iş modelleriyle değer yaratmak üzere, kurum içi girişimcilik ve açık inovasyon çalışmalarını yürütmektedir.

Tüpraş, Koç İnovasyon Programı'na 2017 yılı itibarıyla dahil olmuştur. İlk adım olarak inovasyon stratejisi belirlenip süreçler yayınlanmış; çalışanlardan fikir toplamaya başlamadan önce girişimcilik ve süreçlere ilişkin birebir toplantılar yapılmıştır.

Bu bilgilendirme dönemine zaman zaman Şirket dışından profesyonel eğitimler de dahil olmuş ve geniş katımlı seminerler gerçekleştirilmiştir.

İnovatif fikirlerin paylaşılabilirdiği, Şirket içerisinde dünya trendleri, teknolojik ve sektörel gelişmeler ve inovasyon odaklı paylaşım yapılmasını sağlayan, interaktif bir platform olan Fikir Ünitesi portalı 2017 yılında devreye alınmıştır.

Tüpraş içinde inovasyon kültürünün yayılmasında yardımcı olmaları için inovasyon katalizörleri ekibi oluşturulmuş ve bu ekibe özel eğitim verilmiştir.

Altyapı çalışmalarının tamamlanmasını takiben, fikir toplama sürecinde gelen fikirler arasından önceliklendirilen fikirler için 23 farklı departmandan çalışanların bulunduğu 30 kişilik ilk kurum içi girişimcilik ekibi kurulmuştur. Yalın girişim, pazar araştırmaları, müzakere eğitimleri ile Şirket içi ve dışı aldıkları mentorluklarla desteklenen proje ekipleri çalışmalarına devam etmektedir.

2018 yılı itibarıyla kurum içi girişimcilik çalışmalarının yanı sıra açık inovasyon çalışmalarının da hız kazanması hedeflenmektedir.

Dijital Dönüşüm ve Siber Güvenlik

Tüpraş, 2017 yılında başladığı Dijital Dönüşüm programı ile değişen enerji sektörünün her alanında hazır olmayı hedeflemektedir.

Yeni dijital akımlar kişilerin hayatını değiştirirken, iş yapış şekli ve sanayide bu akımlardan etkilenmektedir. Değişime hızlı biçimde uyum sağlayanın kazanacağı bu akıma, iş ve proses emniyetini göz ardı etmeden adapte olmayı amaçlayan Tüpraş, 2017 yılında somut adımlar atarak başladığı Dijital Dönüşüm programı ile hem verimliliğini, hem de iş emniyetini artırarak değişen enerji sektörünün her alanında hazır olmayı hedeflemektedir.

Yenilikçi uygulamalar ile tüm paydaşlara değer katan dijital düşünce yapısını kurum kültüründe oluşturmak ve Şirket'i gelecek Endüstri 4.0 çağına hazırlamak vizyonu ile çıkılan bu yolculukta, mevcut durumu da göz önünde tutarak, paydaşlar, saha uygulamaları, süreç ve ürün alanlarında yenilikçi yaklaşımlarla Şirket faaliyetlerini desteklemek, gelişimini sağlamak amaçlanmaktadır.

Projeler, iş yaşamını değiştirecek dijital dönüşüm konseptlerinden, rafineri süreçlerini etkileyen Endüstri 4.0 konseptlerine kadar geniş bir yelpazede; kablosuz iletişim, mobil teknolojiler, data analitiği ve yapay zeka uygulamaları, sanal gerçeklik, bulut teknolojiler, IoT gibi teknolojileri içermektedir.

Yıkıcı teknolojilerden sınırlı etkilenip, fırsatlara çevirmeye odaklanan Şirket'in dijital stratejisi, her dijital teknolojiyi çalışmak değil, süreç ve üretimini destekleyen, gerek iş emniyeti gerekse de siber güvenlikten taviz vermeyen teknolojileri hayata katmak üzerine kurulmuş olup, 4 odak noktasını içermektedir:

• **Çalışanlarla ve Paydaşlarla Dijitalleşme:** Tüpraş çalışanlarının ofis faaliyetlerindeki yaşamını kolaylaştıracak, verimliliğini artıracak, Tüpraş'ın paydaşları ile iletişimini otomatikleştirecek projeler bu odak noktasında değerlendirilmektedir.

• **Endüstri 4.0 Uygulamaları, Data Analitiği & Optimizasyon:** Rafinerilerin üretim verilerinden toplanan yüz milyonlarca satır veriden gerek üretim optimizasyonu, gerekse de kestirimci bakım, ileri analitik ile verimlilik artırımı veya ısı haritaları ile iş güvenliği yönetimi gibi projeler bu kapsamda oluşturulmaktadır.

• **Endüstri 4.0 Uygulamaları, Üretim & Saha Faaliyetleri:** Rafineri sahasında ve üretimde yapılan bakım, onarım, proje faaliyetleri, iş takibi ve onayı, üretime ait olmayan her türlü operasyonlar bu kapsamda değerlendirilmektedir.

• **İş Uygulamaları:** Üretim veya rafineri sahasında olmayan, daha çok ofis çalışanlarının operasyonlarında kullandığı, nakliye, satın alma, depo yönetimi, hukuk, İK gibi uygulamaların dijitalleştirilmesini içermektedir.

Dijital Dönüşüm ve Siber Güvenlik

Tüpraş'ı gelecek Endüstri 4.0 çağına hazırlamak vizyonu çerçevesinde yenilikçi uygulamalar hayata geçirilmektedir.

Endüstri 4.0

Dijital dönüşüm projeleri, rafineri süreçlerini etkileyen Endüstri 4.0 konseptlerini de içermektedir.

Bu odak noktalarında, iş güvenliğini ve sürekliliğini destekleyen doğru teknolojiler ile oluşturulan projeler, getirdikleri fayda ve avantajları içeren fizibilitelerinin yanında, siber güvenlik gereksinimleriyle de değerlendirilmekte ve kurgulanmaktadır.

Uzun dönemli bir yolculuk olarak planlanan dijital dönüşüm sürecinin başarıya ulaşması için Şirket içinde özkaynaklarla yapılan çalışmaların yanında, doğru teknolojiyi geliştiren girişimlerin öneminin de farkında olan Tüpraş, bu amaçla gerek teknokentler, gerekse bu tip girişimcilik platformları ile çalışmaktadır.

Ayrıca henüz sektörde kendini kanıtlamamış teknolojileri, kendini ispat etme ve uygulama alanı bulması durumunda hızlıca sisteme kazandırmak amacıyla "Gelecek Nesil Rafineri" (Next Generation Refinery) inisiyatifi oluşturulmuştur.

Bu dönüşümü ve değişimi desteklemek için Koç Üniversitesi, ODTÜ ve İTÜ'de analitik merkezleri açılması planlanmakta, böylece sanayi-üniversite iş birliğini artırarak, hem akademik kadro hem de üniversitelerdeki genç ve dinamik iş gücünü, dönüşüm gücüne eklemek hedeflenmektedir.

Dijital Projeler

Mobil İş Takip ve Isı Haritaları ile Saha Faaliyetlerinin İzlenmesi

Rafineri sahalarında bakım ve yeni yatırım amaçlı faaliyetlerde, sahada yapılacak işin mahiyetine uygun olarak iş izinlerinin alınması, çalışacak elemanların yetkinlikleri, risk değerlendirmesinin yapılması, alınması gereken önlemler gibi konuların online olarak sorgulanabileceği bir mobil uygulama oluşturulmuştur.

İş emirlerinin saha kontrolleri sonucunda hemen hazırlanmasını sağlayarak, iş izin sürecini çok hızlı ve yalın bir hale getiren proje ile bu faaliyetler merkezi olarak izlenebilir duruma da gelmiştir.

Ayrıca faaliyet ve iş güvenliği bazında daha önce meydana gelen olayların sahada modellendiği ısı haritaları ile sahadaki faaliyetler rafineri haritası üzerinde adreslenmekte, risk değerlendirmesi için baz oluşturulmaktadır. Sahadaki tüm faaliyetler merkezi olarak izlenebilir ve raporlanabilir duruma gelmiştir. Bu uygulamayla iş ve işçi sağlığının yanı sıra doğru analizler ile verimliliğe de direkt etki edilmiştir.

Sonraki aşamalarında iş sağlığı ve güvenliğini destekleyecek şekilde farklı sensör ve giyilebilir teknolojilerin de sisteme katılması planlanan projenin, ilk fazı Kırıkkale Rafinerisi'nde devreye alınmış, diğer rafinerilere de yaygınlaştırılması planlanmıştır.

Büyük Veri Platformu

Tüpraş'ta 2017 yılında oluşturulan büyük veri platformunda tüm verilerin toplanıp, anlamlandırılması ve veriden bilgi üretilmesi için 100.000'in üzerinde sensörden günlük 200 milyon satır veri gerçek zamanlı depolanmaktadır.

Tüm uygulamaların proses veri kaynağı olarak bu ortamı kullanması sağlanarak, ticari tarihsel veri tabanına göre 10 katın üzerinde bir hız kazanılmıştır. Gerek yönetsel raporlamalarda, gerekse mühendislik analizlerinde kullanılan bu veri ile amaçlanan ileride yapay zeka, makine öğrenmesi, derin öğrenme gibi teknolojilere baz oluşturan veri yığını oluşturmak ve yönetmektir.

Üretim Parametrelerinin Makine Öğrenmesi Algoritmaları ile Belirlenmesi

Rafinerilerdeki üretim ham petrolün karakteristiğini baz alarak optimize edilmektedir. Şimdiye kadar gerek laboratuvar verileri, gerekse de çeşitli lineer hesaplamalar ile oluşturulan bu modeller, üzerinde çalışılan ve pilot aşamasına getirilen yeni sistemde; makine öğrenmesi ve derin öğrenme metotları gibi ileri teknikler ile yapılan hesaplamaların üretime baz oluşturarak,

üretilecek ürün özelliklerinin daha az sapma ile tahmin edilmesi ve kârlılığın artırılması hedeflenmektedir.

Rafineri 3D Dijital İkizi

3D lazer tarayıcılar ile rafineri binaları ve üretim tesisleri taranarak, üç boyutlu olarak bilgisayar ortamına aktarılması, böylece gerek yatırım planlamalarının daha hassas oluşturulması, gerekse de çeşitli faaliyetlerde bu planlara anında ulaşılması hedeflenmiştir. Tamamlanan ünitelerin P&ID, izometri, elektrik, enstrüman gibi çizimleri ve teknik bilgilerinin entegrasyonu da yapılan proje ile birlikte artırılmış ve sanal gerçeklik gibi uygulamaların temeli oluşturulmuştur. Proje tamamlandığında sanal ünite simülasyonları, online eğitimler, giyilebilir AR teknolojileri gibi ileri teknoloji uygulamalarına altyapı sağlanacaktır.

İleri Proses Kontrolü (APC) ile Üretim Optimizasyonu

Üzerinde çalışılan en önemli konulardan bir tanesi de İleri Proses Kontrolü ile Üretim Optimizasyonu'dur. Bilgisayar destekli öngörüler oluşturup, kontrolörler tasarlayarak, kalite limitlerini aşmadan üretimi optimum düzeyde gerçekleştirme hedeflenmektedir. Kendi kendine test ve güncelleme yapabilen, diğer bir deyişle öğrenen yeni sistemle, binlerce veriyi kullanarak tasarlanan algoritmalarla üretimdeki standart sapma %3'den %1'e indirilmiş, insan müdahalesi %40 azaltılmıştır. Önemli maliyet avantajları kazandıran yeni sisteme geçiş, tüm rafinerilerde uygulanmaya devam etmektedir.

İleri Analitik ile Ünite Bazında Verimlilik Takibi

Ünite bazlı verimlilik takibi projesinde, ileri analitik yardımı ile çalışma giderleri, ürün özellikleri ve kârlılığı gibi bilgiler en hassas seviyede izlenebilmekte, böylece bunu oluşturulan parametreler gerçek zamanlı raporlanabilmektedir.

360° Siber Güvenlik

Dijitalleşmenin yaygınlaşması ile etkisi de artan siber tehditlere karşı alınması gereken önlemleri içeren projede, üretim sistemleri ve ofis ortamlarının siber saldırı ve anomaliler proaktif olarak takip edilerek olası alarm durumlarından haberdar olunması, tüm dijital altyapının izlenmesi amaçlanmıştır.

Süreçsel ve teknik yatırımların yanında çalışanların bilinçlenmesi için de çeşitli eğitim programları düzenlenen proje süresince yapılan çeşitli tatbikatlar ile hem işleyişler denenmiş, hem de iş sürekliliği planları oluşturulmuştur. Siber risklerin olası etkisini azaltmak adına 2017 yılında "Siber Risk Poliçesi" de yaptırılmıştır.

Uluslararası standart ve uygulamalar

Tüpraş, tüm faaliyetlerinde risk düzeylerini tanımlayarak riskleri ortadan kaldırma veya standartlar çerçevesinde kabul edilebilir düzeye indirmeyi hedeflemektedir.

299

2017 yılında rafineriler arası iş süreçlerinin iyileştirilmesi ve ortak hale getirilmesi amacıyla 10 adet yeni standart oluşturulmuş ve toplam standart sayısı 299'a yükselmiştir.

Genel Kurul

Kısaca Tüpraş

2017 Performansı

Sürdürülebilirlik

Kurumsal Yönetim

Finansal Tablolar

Sağlık ve Emniyet Uygulamaları

İş Sağlığı ve Güvenliği (İSG) Sistemi'nin temel amacı, proaktif yaklaşımlar ile iş kazaları ve meslek hastalıklarının önüne geçilmesidir.

SRD

Tüm Tüpraş rafinerilerinde Sağlık-Risk Değerlendirmesi (SRD) çalışmaları yapılmaktadır.

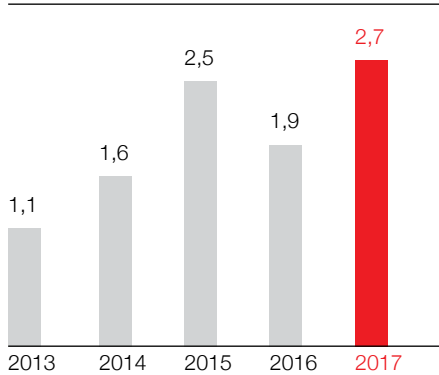
Tüpraş; Sağlık, Emniyet, Çevre (SEÇ) standartlarına tüm çalışanları ile birlikte çözüm ortaklarının da ödünsüz bir şekilde uymalarını beklemektedir.

Tüpraş, tüm operasyonel faaliyetlerinde bütün risk düzeylerini tanımlayarak riskleri ortadan kaldırma veya standartlar çerçevesinde kabul edilebilir düzeye indirme hedefi doğrultusunda gelişimini sürdürmektedir. Bu kapsamda oluşturulan Sağlık, Emniyet, Çevre (SEÇ) standartlarına tüm çalışanlar ile birlikte çözüm ortaklarının da ödünsüz bir şekilde uymaları beklenmektedir.

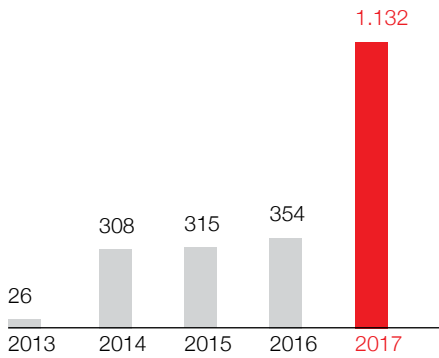
Proses Emniyeti Yönetim Sistemi ve Kültürel Değişim projesi kapsamında, proses emniyeti liderlik programı, proses emniyeti bilgi sistemi, proses tehlike analizi, mekanik bütünlük ve kalite

güvence, yüksek riskli iş prosedürleri, iş izin sistemi, müteahhit yönetimi, değişiklik yönetimi, kaza araştırmaları, operasyonel prosedürler, güvenlik yönetimi denetim sistemi, motivasyon ve farkındalık alanlarında takım çalışmaları tamamlanmıştır. Pilot olarak İzmit Rafinerisi'nde başlatılan uygulamaların diğer rafinerilere yayılımı devam etmektedir.

Uluslararası standart ve uygulamalar (API754, CCPS vb.) referans alınarak hazırlanan 16 adet Proses Emniyeti öncül ve artçıl Temel Performans Göstergeleri (KPI) aylık olarak izlenmektedir. Öncül ve artçıl göstergeler KPI'lar ile takip edilerek, özellikle kazalar olmadan önce önlem alınması ve yaşanan kazalardan ders çıkartılarak tekrarlanmaması hedeflenmektedir.

Kaza Sıklık Oranı*

* (kaza adedi x 1.000.000) / (kişi x saat)

Kaza Şiddet Oranı*

* (kayıp iş günü x 1.000.000) / (kişi x saat)

Rafinerilerde olumlu emniyetli davranışları desteklemek, genel emniyet farkındalığını artırmak, emniyet standartlarının saha uygulamalarının takibini yapabilmek amacıyla, “görünür liderlik” uygulaması kapsamında, Tüpraş yöneticilerinin de katıldığı davranış odaklı emniyet turları yapılmaktadır. Emniyet turlarında yönetim kademesinin aktif katılımı ile “görünür liderlik” gösterilmekte, olumlu emniyet davranışları takdir ve teşvik edilmekte, kişilerin davranışlarındaki ve çalışma koşullarındaki riskler tespit edilmekte ve düzeltilmekte, emniyetli çalışma ortamı için iletişim ve diyalog güçlendirilmekte, farkındalık sağlanmakta, çalışanların emniyet ile ilgili görüş ve gözlemlerini paylaşabilecekleri bir ortam oluşturulmaktadır.

Tüm rafinerilerde Sağlık-Risk Değerlendirmesi (SRD) çalışmaları yapılmaktadır. SRD çalışmalarında sahaya özgü (ünite, atölye, laboratuvar, ambar vb.) kimyasal, fiziksel, biyolojik, ergonomik ve psikolojik etmenler detaylı olarak incelenmektedir.

Acil durumlarda oluşabilecek riskleri en aza indirmek ve müdahale edebilmek amacı ile tüm rafinerilerde yangın, felaket planı, hidrokarbon bulutu/toksik gaz yayılımı, çevre döküntüsü tatbikatları yapılmaktadır.

“Büyük Endüstriyel Kazaların Önlenmesi ve Etkilerinin Azaltılması Hakkında Yönetmelik” (Seveso-II Direktifi) uyarınca hazırlanan güvenlik raporu, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı’na sunulmuştur.

Mevcut ünitelerde tehlikeleri ve büyük operasyon problemlerini tanımlamak, normal çalışma koşullarından ve amaçlanan tasarımdan sapmaların nasıl oluştuğunu tespit etmek, prosesin her parçasını sistematik olarak gözden geçirmek amacıyla Tehlike ve İşletilebilirlik (HAZOP) çalışmaları yapılmış ve senaryolar hazırlanmıştır.

Seveso-II Direktifi kapsamında kritik ekipmanlar için oluşturulan Senaryo Bazlı Acil Durum Eylem Planları kapsamında, ilgili ünite ve teknik emniyet personelleri ile masa başı ve saha tatbikatları yapılarak olası acil durumlara hazırlık yapılmıştır.

İş Sağlığı ve Güvenliği (İSG) Sistemi’nin temel amacı, proaktif yaklaşımlar ile iş kazaları ve meslek hastalıklarının önüne geçilmesidir. 2017 yılında İSG performansını sürekli geliştirmek ve performans takibini sağlamak amacıyla 14 Temel Performans Göstergesine (TPG) alt kırılımlar eklenmiş ve yakından takip edilen toplam TPG sayısı yirmi bire çıkarılmıştır.

Bunların yanında 2017 yılında da mevzuat uyarınca yürütülen “Tehlike ve Etkilerin Yönetimi” (TEYS) sürecinde, risk analizlerinin hazırlanması kapsamında; risklerin farkına varılmasına, yönetilmesine, sağlık-risk değerlendirme çalışmalarının yapılmasına ve kritik işlere kaynak aktarılmasına öncelik verilmiştir.

Kalite Yönetim Sistemleri

Tüpraş iş süreçlerini Entegre Yönetim Sistemi çerçevesinde belirlediği çevre, insan ve müşteri odaklı politikaları ile yönetmektedir.

299

Toplam Standart Sayısı

10

Yeni Standart Sayısı

Tüpraş'ın Entegre Yönetim Sistemi her yıl uluslararası kuruluşlar tarafından denetlenmektedir.

Tüpraş süreçlerini; ISO 9001 Kalite Yönetim Sistemi, ISO 14001 Çevre, OHSAS 18001 İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetim Sistemi ve ISO 50001 Enerji Yönetim Sistemi'nden oluşan Entegre Yönetim Sistemi çerçevesinde belirlediği çevre, insan ve müşteri odaklı politikaları ile yönetmektedir.

2017 yılında, her rafineriden ve farklı Genel Müdürlük birimlerinden Tüpraş çalışanlarının denetçi olarak görevlendirildiği Entegre Yönetim Sistemi iç denetimleri yapılmış ve gelişmeye açık alanlarla ilgili bulgular raporlanmıştır. Bulguların kesin çözümü için kök nedenleri

değerlendirilerek belirlenen aksiyonlar alınmaktadır.

2017 yılında İzmir Rafinerisi, Kırıkkale Rafinerisi ve Genel Müdürlük'te BSI tarafından yürütülen Entegre Yönetim Sistemi ve Bureau Veritas tarafından yürütülen ISO 27001 Bilgi Güvenliği Yönetim Sistemi dış denetimlerinde majör bulgu raporlanmamış ve belgelerin devamlılığı sağlanmıştır.

Tüpraş'ın İzmit, İzmir, Kırıkkale ve Batman Laboratuvarları, 2017 yılında Türk Akreditasyon Kurumu'nun, laboratuvarların uluslararası düzeyde tanınırlığının ve kabul edilebilirliğinin belgesi olan TS EN IEC/ISO 17025 standardı denetimlerinden geçmiş ve belgelerin süresi uzatılmıştır.

Tüpraş'ın İzmit, İzmir, Kırıkkale ve Batman Laboratuvarları, 2017 yılında Türk Akreditasyon Kurumu'nun denetimlerinden başarıyla geçmiştir.

İzmit ve Kırıkkale Rafinerilerinde EN 12591 (Kaplama Sınıfı) ve EN 15322 (Kat-bek) bitümlerin CE belgelendirme dış denetimleri gerçekleştirilerek yıllık verilen belgenin 10 Mart 2018 tarihine kadar geçerliliği sağlanmıştır.

2017 yılında rafineriler arası iş süreçlerinin iyileştirilmesi ve ortak hale getirilmesi amacıyla 10 adet yeni standart oluşturulmuş ve toplam standart sayısı 299'a yükselmiştir.

Tüpraş paydaş memnuniyetine verdiği önemle, paydaş şikayetlerinin yönetimi konusunda tüm bildirimlerin tek havuzda toplandığı Paydaş İletişim Yönetimi uygulamasına, programı geliştirerek devam etmiştir. Paydaş İletişim Yönetim

Sistemi ile Şirket faaliyetlerine ilişkin olarak tüm paydaşlardan gelen bildirimler (şikayet, memnuniyet, istek, dilek, vb.) incelenmiş ve çözüm sonuçları paydaşlara ulaştırılmıştır.

28 Aralık 2016 tarihinde BSI tarafından yapılan ISO 10002 Müşteri Memnuniyeti Yönetim Sistemi belgelendirme çalışması sonrasında belge alınmıştır. 2017 yılında yapılan denetimle söz konusu belgenin 2018 yılı sonuna kadar devamlılığı sağlanmıştır.

Çevre Yönetimi

Tüm üretimini ve hizmetlerini çevreye duyarlılık prensibi çerçevesinde gerçekleştiren Tüpraş, faaliyetlerinde çevreye olan olumsuz etkiyi en aza indirmeyi hedeflemektedir.

45,9

bin ton

Tüpraş'ın 2017 yılı sera gazı emisyon tasarrufu 45,9 bin tondur.

Tüpraş, en ileri teknolojiler ile çevresel etkileri düşürülmüş ürün üretebilen ünite yatırımları sayesinde, piyasaya AB spesifikasyonlarına uygun, çevre dostu ürünler sunmaktadır.

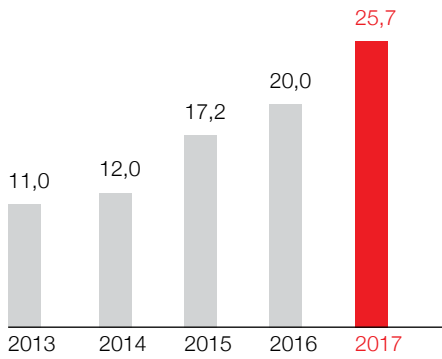
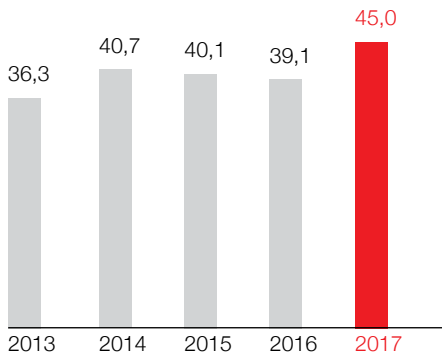
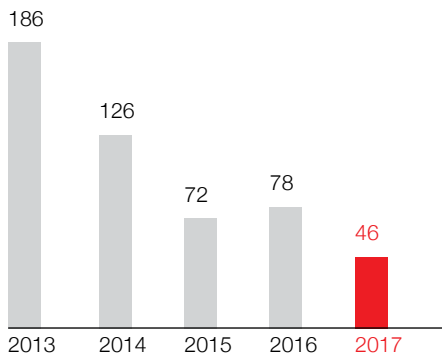
Tüm üretimini ve hizmetlerini çevreye duyarlılık prensibi çerçevesinde gerçekleştiren Tüpraş, insan sağlığını, işletme güvenliğini, çevrenin korunmasını ve toplum yararını her zaman ön planda tutan bir anlayışla faaliyetlerini sürdürmektedir.

Şirket, en ileri teknolojiler ile çevresel etkileri düşürülmüş ürün üretebilen ünite yatırımları sayesinde, piyasaya AB spesifikasyonlarına uygun, çevre dostu ürünler sunmaktadır.

Tüpraş'ın amacı tüm faaliyetlerinde çevreye olan olumsuz etkiyi en aza indirmek; çalışanlarına, müteahhitlere, müşterilerine, topluma ve faaliyetlerinden etkilenebilecek kişilere gelebilecek zararları önlemektir. Çevreyi koruma konusunda dünya standartlarını temel alan Tüpraş, doğayı korumak kadar iyileştirilmesinin de önemli olduğunu bilinciyle projeler üretmekte ve yürütülen çalışmalarını desteklemektedir.

Sera Gazı Emisyonları Kapsamında Yapılan Çalışmalar

Almanya'nın Bonn şehrinde gerçekleşen 23. İklim Değişikliği Taraflar Konferansı'na (COP23) katılım sağlanarak uluslararası gelişmeler yakından takip edilmiştir. Ayrıca Türkiye Pavillionu'nda Tüpraş'ın iyi uygulamalarını ve sera gazı emisyonlarının

Geri Kazanılan Su Miktarı (milyon m³)**Geri Kazanılan Suyun Toplam Tüketime Oranı (%)****Sera Gazı Emisyon Tasarrufu**
(CO₂ Emisyon - bin ton)

izlenmesi, raporlanması ve doğrulanması konularındaki deneyimleri aktarmıştır.

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından yürütülen PMR (Karbon Piyasasına Hazırlık Ortaklığı) projesi kapsamında, "Türkiye'de Emisyon Ticaret Sisteminin Uygunluğunun Değerlendirilmesi", "Piyasa Temelli Emisyon Azaltım Politika Seçeneklerinin Değerlendirilmesi", "Seçilen Mekanizmaların Model ve Simülasyon Çalışmalarının Yapılması" bileşenleri ve TÜSİAD tarafından yürütülen "İklim Değişikliği Mücadele Alanında TÜSİAD Tutum Belgesi" hazırlanması çalışmalarına katkı sağlamıştır.

Sera Gazı Emisyonlarının Takibi Hakkında Yönetmelik kapsamında tüm rafinerilerin 2015 ve 2016 yılı sera gazı emisyon raporları hazırlanarak doğrulatilmiştir.

Ar-Ge Çalışmaları Kapsamında Yürütülen Çalışmalar

Tüpraş İzmit Rafinerisi, Avrupa Birliği fonu destekli Ar-Ge projesi olan Integroil-Horizon 2020 projesinde uygulama ortağıdır. Petrol sondajı ve rafinaj sektörleri için su geri kazanım sistemi geliştirilen söz konusu proje kapsamında atık suyun detaylı karakterizasyonu yapılmış, proje partnerleri ile teknik ve idari toplantılar düzenlenmiştir.

Su ve Atık Su Geri Kazanım Kapsamındaki Çalışmalar

Ham su çekişinin, dolayısıyla doğal kaynak tüketiminin azaltılması, doğal kaynakların sürdürülebilir kullanımı, biyolojik çeşitliliğin yapısının korunması ve ekonomik fayda sağlanması için 2016 yılında devreye alınan İzmit Rafinerisi'nde Yeni Atık Su Geri Kazanım/Su Hazırlama

Ünitesi ile birlikte; 2017 yılında rafineri atık suyunda %63 oranında geri kazanım gerçekleştirilmiştir.

İzmit Rafinerisi Belediye Kentsel Atık Suların Geri Kazanımı Projesi sayesinde, İzmit Rafinerisi'nin kullanma suyu hariç su ihtiyacının geri kazanılan sudan karşılanma oranı 2017 yılında yaklaşık %97'dir.

Batman Rafinerisi Atık Su Geri Kazanım Projesi için ihaleye çıkmış, yıl içerisinde teknik değerlendirme çalışmaları tamamlanmıştır.

Kırıkkale Rafinerisi Atık Su Geri Kazanım Projesi'nde ise ihale için baz proses şartnamesi hazırlanmıştır.

2017 yılında "Su Risklerinin Tespiti Projesi" kapsamında "Koç Topluluğu Su Riskleri Raporu" hazırlanmıştır. Raporda su risklerinin belirlenmesi sistematüğünü oluşturmak ve aynı havzada yer alan farklı topluluk şirketlerinin karşılaşılabilecekleri riskler, su kaynaklarının miktarı ve kalitesi açısından ve "havza" bazlı değerlendirilmiştir.

Havza bazlı riskler değerlendirilirken, ülkemizdeki yasal düzenlemelerin fiziksel risklere etkisi araştırılmıştır. Raporda gelecekte Şirket bazlı veya ortak yürütülebilecek konular ele alınmıştır.

Enerji Verimliliği

Dört rafineride gerçekleştirilen enerji verimliliği faaliyetleri kapsamında 4,9 milyon ABD doları maddi kazanç elde edilmiştir.

4,9

milyon ABD doları
Enerji Tasarrufu

45.945 ton

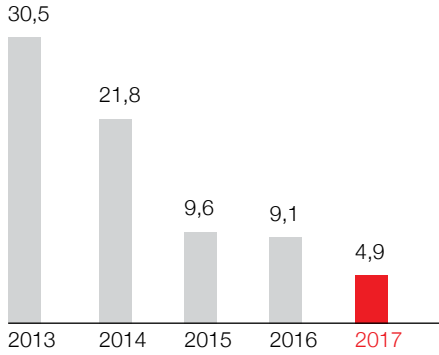
Co₂ Emisyonunda Sağlanan Düşüş

Tüpraş, enerji verimliliğinin faaliyetlerinin ve dünyamızın geleceği için kritik öneme sahip olduğuna inanmakta ve bu alandaki çalışmalarına kararlılıkla devam etmektedir.

Tüpraş, Solomon firması tarafından dünya genelindeki tüm rafinerilerin performanslarının değerlendirildiği kıyaslama çalışmalarına uzun yıllardır katılmaktadır. Yürütülen enerji tasarruf projeleri ve modernizasyon çalışmaları sonucunda, Şirket'in 2008 yılında 119,1 olan EII® (Enerji Yoğunluk Endeksi) değeri 2017 yılında 102,2 puan olarak gerçekleşmiştir.

2017 Yılı Enerji Verimliliği Projeleri

Tüpraş, uzun vadeli planları çerçevesinde dünyada enerji tasarrufu ile ilgili en ileri teknoloji ve programları uygulamaya 2017 yılında da devam etmiştir. Dört rafineride gerçekleştirilen enerji verimliliği faaliyetleri kapsamında 15 adet enerji tasarrufu projesi ile 4,9 milyon ABD doları maddi kazanç, CO₂ emisyonunda 45.945 ton düşüş sağlanmıştır.

Enerji Tasarrufu (milyon ABD doları)**2017 yılı içerisinde gerçekleştirilen enerji verimliliği projelerinden örnekler****İzmit Rafinerisi Plt-5 Ham Petrol Ünitesinde Isı Değiştirici Temizlik Çalışmaları**

Plt-5 ünitesinde eşanjörlerin mekanik temizliği yapılmış, fırın giriş sıcaklıklarında iyileşme ve yakıt tüketiminde tasarruf sağlanmıştır. Temizlik sonrası 2017 yılında 44.900 Gcal enerji tasarrufu ve CO₂ emisyonunda 10.400 ton düşüş sağlanmıştır.

İzmit Rafinerisi Güç Santrallerinde Optimizasyon Uygulamaları

A bölgesi kuvvet santrallerinde optimizasyon çalışması kapsamında bir kazan ve bir turbo alternatör devre dışı bırakılmış ve yakıt tüketiminde tasarruf sağlanmıştır. 2017 yılında 41.800 Gcal enerji tasarrufu ve CO₂ emisyonunda 9.682 ton düşüş gerçekleştirilmiştir.

İzmit Rafinerisi Fırınlarında Yakıt Tasarrufu Sağlayıcı Çalışmalar

63F-1 fırınında yapılan mekanik temizlik ile verimde artış ve ekonomik getiri sağlanmış, çalışma sonrası fuel

oil yerine daha ekonomik olan fuel gaz yakılabılmıştır. 2017 yılında enerji tüketiminde 29.400 Gcal tasarruf, CO₂ emisyonunda 6.810 ton düşüş sağlanmıştır.

Batman Rafinerisi F-1101 Fırını Değişimi

Plt-1100 ünitesi fırını yenilenmiştir. Yeni fırın 2017 yılı Haziran ayında devreye alındıktan sonra 22.900 Gcal enerji tasarrufu ve CO₂ emisyonunda 5.300 ton düşüş sağlanmıştır.

Kırıkkale Rafinerisi Online Fırın Temizlikleri

Ham petrol ünitesi, vakum ünitesi ve hydrocracker ünitesi fırınlarında online kimyasal temizlik uygulaması yapılmıştır.

Uygulama sonrası baca gazı sıcaklıklarında düşüş sağlanarak fırın verimlerinin artırılmıştır. 2017 yılında 19.327 Gcal toplam tasarruf ve CO₂ emisyonunda 4.477 ton düşüş olmuştur.

2017 Yılı Enerji Verimliliği Projeleri Enerji ve CO₂ Kazançları

	Proje Sayısı	Enerji Gcal/yıl	CO ₂ ton
İzmit	4	123.630	28.637
İzmir	6	17.417	4.034
Kırıkkale	3	27.157	6.290
Batman	2	30.152	6.984
Toplam	15	198.356	45.945

Performans Göstergeleri

Ekonomik ve İdari Performans

	2013	2014	2015	2016	2017
Net Satışlar (milyon ABD doları)	21.595	18.165	13.571	11.547	14.801
Faaliyet Kârı (milyon ABD doları)	22	199	1.012	781	1.333
Vergi Öncesi Kâr (milyon ABD doları)	7	84	819	644	1.227
Vergi Sonrası Kâr (milyon ABD doları)*	629	667	938	594	1.046
FAVÖK (milyon ABD doları)	560	338	1.397	1.125	1.614
Net Borç (nakit) (milyon ABD doları)	1.340	1.663	2.370	1.729	1.657
Özkaynak Kârlılığı (ROE) (%)	24	26	35	22	41
Borç Kaldıraç Oranı (%)	36	38	45	43	38
Net Çalışma Sermayesi (milyon ABD doları)	-296	-677	-53	286	713
Yatırım Harcamaları (milyon ABD doları)	1.213	959	344	213	184
Hisse Başına Kâr (TL)	4,78	5,83	10,18	7,16	15,22
Hisse Başına Temettü Brüt (TL)	1,58	-	6,5	6,22	13,60
Hisse Başına Temettü Net (TL)	1,34	-	5,53	5,29	11,56
Vergi ve Benzeri Yükümlülük Ödemeleri (milyon TL)	28.607	23.433	31.916	37.548	42.430
Kurumsal Yönetim Derecelendirme Notu	9,34	9,31	9,44	9,42	9,47
Fitch Ratings Uzun Vadeli Döviz Notu	BBB-	BBB-	BBB-	BBB-	BBB-
Fitch Ratings Uzun Vadeli TL Notu	BBB-	BBB-	BBB-	BBB-	BBB-
Tedarik Operasyonları (milyon TL)	386	769	1.573	1.921	1.692
Yurt İçi	214	305	1.122	1.200	1.217
Özel İmalat	14	20	12	5	4
Yurt Dışı	158	444	439	716	471
Yerel Alım Oranı (%)	59,05	42,21	72,10	62,72	72,16
Toplam Tedarikçi Sayısı	1.595	2.016	2.238	2.266	2.120

* Ana ortaklık payı

Tüpraş, faaliyetleri dolayısıyla ortaya çıkabilecek sosyal, ekonomik ve çevresel olumsuzlukları bertaraf etmeye, faaliyet gösterdiği coğrafyanın ekonomik ve sosyo-kültürel gelişimine katkıda bulunmaya yönelik çalışmalara ağırlık vermektedir.

Operasyonel Performans

	2013	2014	2015	2016	2017
İşlenen Ham Petrol (bin ton)	21.568	20.044	27.559	28.348	28.502
Üretim Rafinaj (bin ton)	21.175	20.101	27.268	27.928	28.883
Satış (bin ton)	24.083	22.194	28.739	30.255	31.493
Ürün Dış Satımı (bin ton)	4.844	5.333	6.494	5.491	5.804
Ürün Dış Alımı (bin ton)	3.805	2.920	2.999	3.749	4.388
Üretimde Beyaz Ürün Oranı (%)	72,4	72,2	75,4	76,6	76,3
Ham Petrol Kapasite Kullanım Oranı (%)	76,8	71,3	98,1	100,9	101,4
Yarı Mamul Dahil Kapasite Kullanım Oranı (%)	79,1	74,9	102,5	105,3	108,1

Performans Göstergeleri

Çevresel Performans

	2013	2014	2015	2016	2017
Doğrudan Enerji Tüketimi (TJ)	68.752	66.529	90.313	101.639	104.749
Doğalgaz	32.863	32.906	36.005	39.085	47.306
Fuel Oil	10.966	8.811	13.184	15.487	8.581
Fuel Gaz	22.285	22.770	38.512	44.265	46.164
Kok	2.638	2.042	2.612	2.802	2.698
Dolaylı Enerji Tüketimi - Elektrik (TJ)	395	505	483	518	1.102
Toplam Enerji Tüketimi (TJ)	69.147	67.034	90.796	102.156	105.851
Enerji Tüketimindeki Değişim (%)	2,73	3,06	-35,45	-12,51	-3,62
İşlenen Ham Petrol Başına Enerji Tüketimi (GJ/ton)	3,21	3,34	3,29	3,60	3,71
Solomon Enerji Yoğunluk Değeri, EII	102,3	107,6	102,3	103,4	102,2
Enerji Verimliliği Sağlayan Proje Sayısı	40	22	21	18	15
Enerji Verimliliği Sağlanan Yıllık İlave Tasarruf (TJ)	2.841	1.772	1.031	1.054	830
Enerji Verimliliği Sağlanan Tasarruf (milyon ABD doları)	30,5	21,8	9,6	9,1	4,9
Enerji Verimliliği Projeleriyle Sera Gazı Emisyonunda Sağlanan Düşüş (ton CO₂e)	186.019	126.442	71.744	77.666	45.945
Toplam Ham Su Tüketimi (milyon m³)	19,4	17,7	20,1	17,5	15,7
Toplam Su Tüketimi (milyon m³)	19,4	17,8	25,7	31,2	31,4
Su Tüketimindeki Değişim (%)	-6,7	-8,4	13,0	-10,1	-5,7
Üretim Başına Su Kullanım Oranı (m³/ton)	0,9	0,9	0,7	0,6	0,5
Toplam Su Geri Kazanımı (milyon m³)	11,0	12,0	17,2	20,0	25,7
Geri Kazanılmış Suyun Toplam Tüketime Oranı (%)	36,3	40,7	40,1	39,1	45,0
Geri Kazanılmış Suyun Toplam Su Tüketimine Oranı (%)	56,9	67,4	67,0	64,1	81,9
Toplam Atık Su Deşarjı (milyon m³)	11,6	10,2	11,3	17,1	14,9
Toplam Katı Atık Miktarı (ton)	27.450	112.664	25.538	41.506	31.392
Tehlikeli Atık Miktarı (ton)	19.411	94.974	14.192	30.971	17.811
Tehlikesiz Atık Miktarı (ton)	8.039	17.690	11.346	10.534	13.581
Bertaraf Metoduna Göre Katı Atıklar					
Ger dönuşüm (ton)	21.045	39.724	17.812	27.746	22.618
Bertaraf (ton)	6.405	72.940	7.726	13.759	8.774
Katı Atık Geri Kazanım Oranı (%)	76,7	35,3	69,7	66,8	72,1
Çevre Yatırım ve İşletme Harcamaları (milyon TL)	197	179	208	346	390
Çevre Eğitimi (kişi x saat)	46.418	15.512	17.787	17.331	16.012
Tüpraş Çalışanı	23.751	3.302	7.438	4.310	4.010
İş Ortağı Çalışanı	19.727	8.385	10.121	13.021	11.971
Toplum	2.940	3.825	228	-	31

Sosyal Performans

	2013	2014	2015	2016	2017
Toplam Eğitim (kişi x saat)	167.961	388.696	234.311	284.878	233.034
Kadın	19.562	31.172	31.140	21.827	35.601
Erkek	148.399	357.524	203.171	263.051	197.434
Aylık Ücretli	68.240	92.571	98.314	68.836	103.864
Saat Ücretli	99.721	296.125	135.997	216.042	129.170
Toplam Eğitim (kişi başı ortalama saat)	36	82	49	59	45
Kadın	49	80	79	55	79
Erkek	34	83	46	59	42
Aylık Ücretli	65	89	93	65	91
Saat Ücretli	27	81	36	57	32
Toplam İSG Eğitim Saati (kişi x saat)	82.533	94.036	104.091	135.951	141.729
Tüpraş Çalışanları	44.775	74.556	63.596	85.609	83.381
İş Ortağı Çalışanları	37.758	19.480	40.495	50.342	58.348
Kaza Sıklık Oranı (kaza adedi x 1.000.000/kişi x saat)	1,1	1,6	2,5	1,9	2,7
Kaza Şiddet Oranı (kayıp iş günü x 1.000.000/kişi x saat)	26	308	315	354	1.132
Çalışan Memnuniyeti (%)	60,0	56,0	50,0	53,0	61,0
Müşteri Memnuniyeti (%)	98,0	98,0	88,8	89,0	88,2
Tedarikçi Memnuniyeti (%)	97,3	92,9	95,8	88,8	86,9
Yüklenici Memnuniyeti (%)		82,1	80,4	84,8	78,1
Emeklilik Fonu Yükümlülükleri (milyon TL)	48,2	54,9	63,9	77,4	89,0
Bağış ve Sponsorluklar (milyon TL)	25,6	8,9	17,3	24,4	30,0
Toplam Stajyer Sayısı	1.625	798	1.009	935	1.063
Minimum Başlangıç Ücretinin Asgari Ücrete Oranı					
Aylık Ücretli	2,6	2,6	2,6	2,0	2,2
Saat Ücretli	4,4	4,2	4,1	3,3	3,3

Kurumsal Sorumluluk Projeleri

Tüpraş, faaliyette
bulunduğu
coğrafyalarda
toplumsal iyileşme
ve gelişmeye
duyarlı bir yaklaşım
benimsemiştir.

1.500

23 Nisan Batman Çocuk
Şenliği'nde 1.500 çocuk
ağırlanmıştır.

**Tüpraş, toplumun yaşam kalitesini
artırmaya yönelik sosyal sorumluluk
projeleri geliştirerek ya da var olan
girişimlere destek vererek toplumsal
sorumluluğunu yerine getirmektedir.**

Eğitim

**23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk
Bayramı, Tüpraş Batman Dokuzuncu
Çocuk Şenliği ile kutlanmıştır.**

Geleneksel 23 Nisan Batman Çocuk
Şenliği'nin dokuzuncusu 28 Nisan
2017'de düzenlenmiştir. Batman Valiliği, İl
Milli Eğitim Müdürlüğü iş birliği ile Tüpraş
gönüllüleri tarafından düzenlenen şenliğe
Batman merkez okullarının öğrencileri ile
Şirket çalışanlarının çocukları katılmıştır.

Tüpraş 23 Nisan Çocuk Şenliği'nin
düzenlenmesinde tüm emek, her zaman
olduğu gibi yine gönüllülere ait olmuştur.
30 çalışanın, Batman Üniversitesi Beden
Eğitimi ve Spor Yüksekokulu'nun farklı
sınıflarından 25, Toplum Gönüllüleri Vakfı
(TOG) Dicle Gençlik Merkezi'nden 16
gönüllünün ve 60 gönüllü öğretmenin
rehberliğinde gerçekleşen şenlik 1.500
çocuğun doyasıya eğlendiği bir güne
dönüşmüştür.

Tüpraş'ın kurumsal vatandaş olma
ilkesi ile faaliyet gösterdiği coğrafyalarda
sürdürülebilir gelişime katkı sağlamak
hedefiyle Batman Rafinerisi İnsan
Kaynakları Müdürlüğü'nce tasarlanan ve 9
yıldır istikrarla yürütülen "23 Nisan Batman
Çocuk Şenliği"nde 2008 yılından bu yana
19.750 çocuk ağırlanmıştır.

EBK ödüllü toplumsal gelişim projelerinden biri olan şenlik, Batman Valiliği İl Millî Eğitim Müdürlüğü'nü, çevre okul yönetici ve öğretmenlerini, Sivil Toplum Kuruluşlarını, Tüpraş çalışanlarını ve ailelerini buluşturan güçlü bir iş birliğinin ürünüdür.

İzmir, İzmit ve Kırıkkale rafinerilerinde 23 Nisan kutlaması yapılmıştır.

23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı kutlaması, çalışan eş ve çocuklarının katılımıyla gerçekleşmiştir. 23 Nisan dilek panosuna minik yürekleri ile dileklerini asan çocuklar Atatürk ile hatıra fotoğrafı çekirmiş ve iş kıyafetleri ile yapılan çekimlerle günü tamamlamışlardır.

Gönüllülerce düzenlenen etkinliklere, Kırıkkale Rafinerisi'nde 327, İzmit Rafinerisi'nde ise 250 çalışan çocuğu katılmıştır.

Ateşböcekleri 2017'de 6 ilde öğrencilerle buluşmuştur.

Tüpraş'ın 2008'den beri işletme sponsorluğunu üstlendiği TEGV Ateşböceği Gezici Öğrenim Birimleri, 2017 yılında 6 ilde binlerce öğrenciyle buluşmuştur. TEGV, etkinlik noktalarının bulunmadığı bölgelere Ateşböceği Gezici Öğrenim Birimleri ile ulaşmaktadır.

Çocukları yaşam boyu öğrenmeye alıştırmak, onların duygusal ve zihinsel gelişimlerine katkıda bulunmak üzere hizmet veren Ateşböceği Gezici Öğrenim Birimleri; bilişim, matematik, fen, okuma ve sanat alanlarında etkinliklerden oluşan bir eğitim programı uygulamaktadır.

12 saatlik Ateşböceği Eğitim Programı; algoritmik düşünme, problem çözme, dijital yurttaşlık, dijital okur-yazarlık ve bilişsel becerilerinin gelişmesini hedefleyen Algo Dijital, Matematik-Fen Eğlenerek Öğren, Okuyorum Oynuyorum, Drama Atölyesi ve Eğlen Öğren Hijyen etkinliklerinden oluşmaktadır.

Ateşböceği Gezici Öğrenim Birimleri 2017 yılında Afyonkarahisar, Bilecik, Hatay, Van, Kars ve Şanlıurfa'da 10.304 çocuğa eğitim vermiştir.

SEK Kulüp Etkinlikleri, sivil toplum kuruluşlarının yararına düzenlenmiştir.

Kerem Kobanbay'ın yazdığı, yönetmenliğini Aydın Sigalı'nın, drama yönetmenliğini Haluk Acar'ın üstlendiği tek perdelik oyun "Deliler Evi"nin gösterimi 9 Ocak 2017'de Türkiye Eğitim Gönüllüleri Vakfı (TEGV) yararına yapılmıştır.

Tüpraş tarafından geçtiğimiz yıl Türk Eğitim Vakfı (TEV) iş birliğiyle "Enerjimiz Bitmez Burs Fonu" oluşturmuştur. Fonun amacı; toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin olumsuz göstergelerinden biri olan "eğitim ve kadın" başlığına dikkat çekerek kız öğrencilere fırsat eşitliği sağlamaktır. 2017 yılında SEK Müzik, Gezi Gurme, Fotoğraf Kulüpleri, düzenledikleri etkinlikler ile fona kaynak sağlamayı sürdürmüşlerdir. Kulüplerce kaynak sağlanan diğer vakıflar arasında Unicef Türkiye ve Türkiye Çocuklara Yeniden Özgürlük Vakfı (TCYOV) da bulunmaktadır.

MEGEP Mesleki Eğitim ve Öğretim öğrencileri için "Özel Sektör Gönülleri Derneği" iş birliği ile Meslek Lisesi Koçları Projesi yürütülmektedir.

ÖSGD Meslek Lisesi Koçları Programı, Koç Holding'in 2007'de uygulamaya başladığı Meslek Lisesi Memleket Meselesi Projesi'nin meslek liselerinde koçluk ayağının Haziran 2012'de düzenlenen basın toplantısı ile ÖSGD'ye devrolması ve Mart 2013'te Millî Eğitim Bakanlığı ile imzalanan protokol ile hayata geçmiştir. Program çerçevesinde şirketler lokasyon ve alanlarına göre meslek liseleri ile eşleştirilmekte, öğrenci başvurularının ardından 10-12'şer kişilik gruplar oluşturularak gönüllü koçlar ile eğitim modülleri uygulamak üzere 2 yıl boyunca bir araya gelmektedirler.

Bu kapsamda Körfez Teknik Endüstri Meslek Lisesi Makine Bakım Onarım dalı 12. sınıftan 17 öğrenci İzmit Rafinerisi'nde stajını sürdürmüştür. 11. sınıftan 17 öğrenci okullarında işledikleri modül gereği zaman zaman saha uygulaması için rafineriye gelerek "Makine Bakım ve Rafineri İşleyişi" konularında eğitim almaktadırlar.

Ayrıca 11. sınıf, 17 MEGEP öğrencisi için gönüllü koçlar aracılığıyla döneme başlarken öğrenciler ve proje sorumlusu öğretmenlerin bulunduğu bir tanışma etkinliği düzenlenmiş, öğrencilerin kişisel gelişim eğitimleri ÖSGD projesindeki gönüllü koçların aracılığı ile sürdürülerek tamamlanmıştır. Öğrenciler, koçları ile birlikte İznik Kültür Gezisi ve Koç Müze Gezisi etkinliklerine de katılmışlardır. Aynı şekilde Kırıkkale Rafinerisi'nde gönüllüler de 8 öğrencinin MEGEP projesi kapsamında desteklenmesini sağlamışlardır.

Kurumsal Sorumluluk Projeleri

Tüpraş, Koç Üniversitesince başlatılan Anadolu Bursiyerleri Programı'na destek vermeye devam etmektedir.

Kocaeli Büyükşehir Belediyesi'nce dokuzuncusu düzenlenen 23 Nisan Uluslararası Çocuk ve Bilim Festivali'ne Tüpraş desteği sürmektedir.

Tüpraş, Kocaeli Büyükşehir Belediyesi'nce dokuzuncusu düzenlenen "23 Nisan Uluslararası Çocuk ve Bilim Festivali"nde "Rafadan Tayfa Müzikali"nin sponsorluğunu üstlenmiştir.

Bu yıl 33 ülkeden konukların geldiği festivalde çok sayıda eğlenceli atölye, bilim etkinliği, yarışma ve sahne gösterileri düzenlenmiştir.

Tüpraş, Koç Üniversitesi Sosyal Bilimler Üstün Başarı Burs Programı'na destek olmaya devam etmektedir.

Koç Üniversitesi bünyesinde sürdürülen ve Tüpraş'ın da 2011 yılı itibarıyla desteklemeye başladığı "Koç Üniversitesi Sosyal Bilimler Üstün Başarı Burs Programı" Türkiye'de sosyal bilimlerin gelişimine hizmet etmeyi hedeflemektedir.

2011 yılında 2 öğrencinin fonlanmasıyla başlayan süreçte 2015 yılında 8 öğrenciye ulaşılmıştır. 2017 yılında ise programda 2 Arkeoloji ve Sanat Tarihi, 1 Sosyoloji ve 1 Ekonomi doktora öğrencisi eğitimini Tüpraş bursu ile sürdürmektedir.

Koç Üniversitesi Anadolu Bursiyerleri Programı'na Tüpraş katkısı artmıştır. Koç Üniversitesince 2011-2012 akademik yılında başlatılan, ülke genelinde başarılı ve ihtiyaç sahibi öğrencilere burs desteği sağlayarak gençlere eğitimde fırsat eşitliği sunan Anadolu Bursiyerleri Programı'nda Tüpraş, 2017 yılında 2 öğrenciye daha burs desteği vermiştir.

Bugüne dek 12 öğrencinin Tüpraş tarafından desteklendiği programda Şirket'in ilk bursiyerlerinden biri mezun olarak bu yıl Kırıkkale Rafineri'sinde göreve başlamıştır. Ayrıca Anadolu Bursiyerleri projesinde Eti tarafından desteklenen İktisadi İdari Bilimler Fakültesi mezunu bir başka öğrenci de Batman Rafineri'sinde görev yapmaktadır.

Tüpraş, Türkiye İhracatçılar Meclisi ve Young Guru Academy iş birliği ile hazırlanan Liselerarası İnovasyon Yarışması'nın proje partneri olmuştur.

2000 yılında kurulmuş, uluslararası bir sivil toplum örgütü olan Young Guru Academy (YGA), gelecek nesillere iyi bir dünya bırakmayı hedeflemektedir. Bu hedefi de geleceğin liderlerini keşfedip yetiştirerek yapmaktadır.

YGA ve TİM iş birliği ile gerçekleşen Liselerarası İnovasyon Yarışması'nın bu yıl proje ortaklarından biri de

Tüpraş olmuştur. 1,5 yılı kapsayacak süreçte MEB desteği ile 5 milyon liseliye ulaşılabilecek yarışmada amaç; lise öğrencilerine inovasyonu sevdirmek ve geleceğin inovatif gençlerini yetiştirmektir. Lise öğrencileri bireysel veya grup halinde o senenin tasarımına uygun projelerini oluşturarak yarışmaya başvurabileceklerdir. Başvurular YGA mezunları tarafından değerlendirildikten sonra seçilen ilk 3 projeye TİM inovasyon haftasında Sosyal İnovasyon ödülü verilecek, 10 proje de inovasyon haftası içerisinde sergilenecektir.

İnovasyon Platformu, Prototip Geliştirme, İnovasyon Kampı, Uluslararası Kamp, YGA Mezunu Danışmanlığı adımlarından oluşan süreçte öğrenciler vizyonlarını geliştirecekleri, YGA Hayal Ortaklarının tecrübelerinden faydalanacakları bir süreci deneyimleyerek projelerini hayata geçireceklerdir.

Kültür/Sanat

Dünya Sahnelerinde Genç Müzisyenler

Uluslararası üne sahip piyanistler Güher-Süher Pekinel'in ülkemizdeki konservatuar öğrencileri arasından seçip dünya sahnelerine kazandırma hedefiyle başlattıkları ve 2013 yılından beri Tüpraş'ın desteklediği "Dünya Sahnelerinde Genç Müzisyenler" projesi 2017'de de devam

etmiştir. Program kapsamında Veriko Tchumburidze, Doğa Altınok, Can Çakmur, Tolga Atalay Ün, Görkem Çiçek, Eren Aydoğan ve Alican Süner eğitimlerini sürdürmektedirler. Program; öğrencilerin yaşam burslarını, en önemli kurslara ve yarışmalara katılımlarını, enstrüman kiralalarını ve projenin PR çalışmalarını kapsamaktadır.

İKSV 21. İstanbul Tiyatro Festivali

Koç Holding Enerji Grubu şirketleri Aygaz, Opet ve Tüpraş desteği ile İstanbul Kültür Sanat Vakfı tarafından düzenlenen 21. İstanbul Tiyatro Festivali 13-26 Kasım 2017 tarih aralığında gerçekleşmiştir. 18 bine yakın tiyatro severin takip ettiği festival; yurt içi ve yurt dışından 18 tiyatro, dans ve performans topluluğunun 55 gösterisi ile tamamlanmıştır.

Öğrencilerin festivale erişimlerini artırmak için Aygaz, Opet ve Tüpraş sponsorluğunda "21. İstanbul Tiyatro Festivali Öğrenci Projesi" hayata geçirilmiş, İKSV'nin hazırladığı ve tiyatro festivalinin 20 yıllık hikâyesinin yer aldığı "Yirmi: 1986'dan Bugüne İstanbul Tiyatro Festivali" kitabına yayın desteği verilmiştir.

Anadolu Uygarlıkları serisinin 6. Kitabı: Persler

Anadolu Uygarlıkları serisinin Urartu, Frigler, Hititler, Pergamon ve Likya'dan sonraki altıncı kitabı olan Persler, binlerce yıl öncesinden günümüze koruna gelen kültür hazinesinin bir diğer yapı taşı olarak okuyucularla buluşturulmuştur.

Yapı Kredi Yayınları iş birliği ile gelecek kuşaklara evrensel değerde kalıcı eserler bırakma sorumluluğundan yola

Kurumsal Sorumluluk Projeleri

525 çocuğa “Atıkların Geri Dönüşümü, Çevre ve Sağlık Bilincinin Artırılması Eğitimleri” verilmiştir.

çıkarak yayımlanan “Persler: Anadolu’da Kudret ve Görkem”, Şirket’in insanlığın ortak kültür mirasına verdiği önemin bir göstergesi olmuştur.

Aktüel Arkeoloji Dergisi yayın desteği

2007 yılında yayın hayatına başlayan, 2010 yılından beri de Tüpraş desteğiyle yayınına sürdüren Aktüel Arkeoloji Dergisi, asırlar boyu yüzlerce medeniyete ev sahipliği yapan ve bu medeniyetlerden zengin izler taşıyan Anadolu’nun, dünya kültürel mirasında hak ettiği yeri bulması için çabalamaktadır. “Geleceğe Bir Anadolu Bırakmak” sloganı ile Anadolu tarihini Anadolu insanına anlatan dergi, tek ulusal arkeoloji dergisidir.

Çevre

DTO Fethiye Atık Alım Teknesi denizlerde

Türkiye’nin denizlerini, kıyılarını ve su yollarını korumak üzere faaliyet gösteren Turmepa, denizlerimizin ve kıyılarımızın kirlenmesini önlemek, kirlilikle mücadeleyi özendirme, geliştirmek ve halk katılımını sağlamak, gelecek nesillere yaşanabilir sağlıklı bir ortam bırakmak üzere faaliyet gösteren bir sivil toplum kuruluşudur. Tüpraş’ın iki yıl önce Turmepa ile yaptığı iş birliği kapsamında, DTO Fethiye Atık Alım Teknesi ile 2017 yılında 1.154 tekneden 779 bin litre gri ve siyah su ile 1.147 litre sintine toplanmıştır.

Toplam kirlı suyun miktarı 1,0 milyon litre olup bu rakam 55 bin adet damacanaya eşdeğerdır. Toplanan atık sular sayesinde 8,4 milyon litre suyun temiz kalması sağlanmıştır.

İzmir Rafinerisi “Mutlu Atıklar” 8. Uçurtma Şenliği

Mutlu Atıklar projesi, 2010 yılında İzmir Rafinerisi gönüllülerince ambalaj atıklarının ayrıştırılmasını sağlamak ve geri kazanılmasına yardımcı olmak fikriyle ortaya çıkmıştır. Proje kapsamında geleneksel hale gelen Uçurtma Şenliği’nin sekizincisi 19 Mayıs Atatürk’ü Anma Gençlik ve Spor Bayramı’nda Aliağa Avcı Ramadan Parkı’nda düzenlenmiştir. Şenlikte Aliağa halkı için hazırlanan 3.000 adet rengârenk uçurtma gökyüzünü süslemiştir.

Batman gönüllüleri “Atıkların Geri Dönüşümü, Çevre ve Sağlık Bilincinin Artırılması Eğitimleri”nde 525 çocuğa erişmiştir.

“Atıkların Geri Dönüşümü, Çevre ve Sağlık Bilincinin Artırılması Eğitimleri” 2017 yılında Batman’da 2 okulda devam etmiş, 525 öğrenciye 1.050 kişixsaat eğitim verilmiş, yapılan farkındalık çalışmasının yanı sıra atık pil, atık yağ ve plastik kapak toplanmıştır.

Engelleri kaldırmak için “Atık Bitkisel Yağ Topluyoruz”.

Batman Rafinerisi’nde başlatılan kampanya 2017 yılında da devam etmiştir. Atık bitkisel yağların geri dönüşümünden elde edilen gelir, lisanslı geri dönüşüm firması tarafından engellilere destek kapsamında işitme cihazı, tekerlekli sandalye ve muhtelif aparat temininde kullanılmıştır.

2017 yılında yaklaşık 180 litre atık bitkisel yağ lisanslı geri dönüşüm firmasına teslim edilmiştir. 80 litrelik kısım, Gültepe Anadolu Lisesi öğrencilerinin desteği ile toplanmıştır.

Canlı Çevre, Renkli Şehir

Yerel ölçekte yakın çevreyi ve küresel ölçekte gezegenimizi daha yaşanabilir kılmak ve farkındalık yaratmak amacıyla, her yıl 5 Haziran’da “Dünya Çevre Günü” etkinliklerle kutlanmaktadır. Bu yıl Batman’da 5 Haziran 2017 Dünya Çevre Günü etkinlikleri kapsamında, Tüpraş-Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü-İl Milli Eğitim Müdürlüğü iş birliği ile çocuklara çevre bilinci kazandırmanın yanı sıra, kent estetiğine de katkı sunacak bir dizi etkinlik hayata geçirilmiştir.

Şehrin işlek bir bulvarında yer alan Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü binasının çevre duvarı “temiz sanayi ve sürdürülebilirlik” temasıyla boyanarak kent estetiğine olumlu katkı sağlanırken, Şirket imaj ve söylemlerinin görsel olarak anlatıldığı bir alan yaratılmıştır. İlköğretim okulu öğrencilerinin doğa ve çevre bilincini iyileştirmeye yönelik bu çalışmaya katılımları sağlanmış; 5 ilköğretim okulundaki 25 çocuk, bir yandan çevre bilinci edindirilirken bir yandan da sokak sanatları konusunda bilgilendirilmişlerdir.

Spor

Tüpraş Batman Engelliler Spor Kulübü engel tanımıyor.

2006 yılında kurulan Batman Engelliler Spor Kulübü Derneği 2007-2008 sezonundan bu yana Türkiye Bedensel Engelliler Tekerlekli Sandalye Basketbol 2. Liginde mücadele etmektedir. Halen 27’si lisanslı 60 sporcusu bulunan, kurulduğu günden bu yana yüzlerce engelli vatandaşımıza spor yapma imkanı sağlayan kulüp, elde ettiği başarılarla Batman kamuoyunda adından söz ettirmektedir. Tekerlekli Sandalye Basketbol 1. Ligine yükselme hedefiyle çalışmalarını sürdüren kulüp, 2016-2017 sezonunda bölge şampiyonluğunu elde etmiş, Play Off’ta da derece almıştır.

Batman Tüpraşspor Futbol Kulübü gençleri spora kazandırıyor.

Tüpraşspor Futbol Kulübü, 1995 yılında Batman Rafinerisi çalışanlarının bir kısmının bağımsız inisiyatifi ile sporun bedensel, zihinsel gelişimi destekleyeceği bilinci ve gençleri kötü alışkanlıklardan uzak tutmak amacı ile kurulmuştur. Batman Rafinerisi çevresinde bulunan yetenekli gençlere sağlıklı bir ortamda bilinçli spor yaparak bu alanda yükselme imkanı oluşturacak bir platform sunan futbol kulübü; Tüpraş gönüllüleri, Gençlik İl Spor Müdürlüğü, Batman Amatör Spor Kulüpleri Federasyonu, Türkiye Futbol Federasyonu ve diğer kulüplerle yapılan iş birliği çerçevesinde başarılı bir şekilde yönetilmektedir.

Tüpraşspor Futbol Kulübü, 2016 yılı itibarıyla 10-18 yaş arası 51 lisanslı sporcuyu bünyesinde bulundurmaktadır. 8-13 ve 19 yaş gruplarında çeşitli bölgesel ve ulusal yarışmalarda önemli dereceler

elde eden kulüpten yaklaşık 100 öğrenci faydalanmaktadır. Kulübün bir futbolcusu Milli Takıma seçilmiş, yetiştirilen futbolcular profesyonel ve amatör kulüplere transfer olmuşlardır.

Tüpraşspor Futbol Kulübü, 2001 yılından bugüne kadar U-19 Gençler Kategorisinde 10 kez şampiyonluk, U-17 Gençler kategorisinde 2 kez şampiyonluk, U-14 Gençler kategorisinde 2 kez şampiyonluk ve Amatör Kategorisinde 5 kez şampiyonluk olmak üzere, 4 dalda toplamda 19 kez şampiyonluk kazanmıştır. Kulüp 2017 yılında amatör, U17 ve U19 kategorilerinde şampiyonluk elde etmiştir.

Sağlık

TAPV “Güvenli Anneler, Mutlu Bebekler”

Türkiye Aile Sağlığı ve Planlaması Vakfı, uluslararası standartlar ışığında kadının güçlenmesi ve toplumsal cinsiyet eşitliğine erişilmesi için çalışmalar yapan bir sivil toplum kuruluşudur. Kadınların ve çocukların sağlık ve eğitimi için faaliyet gösteren kuruluş ile “Koç Holding Ülkem İçin Toplumsal Cinsiyet Eşitliğini Destekliyorum” ortak projesi kapsamında Tüpraş, vakfın “Güvenli Anneler, Mutlu Bebekler” programına destek olmuştur.

Söz konusu program dahilinde, Adıyaman, Gaziantep, Batman, Diyarbakır, Kilis, Mardin, Şanlıurfa illerindeki 26 Çok Amaçlı Toplum Merkezi (ÇATOM) şubelerinden 37 eğitimcinin katılımıyla oluşan ekiplerle 5 binden fazla hane ziyareti yapılarak 1.164 kadın ve bebeğe destek sunulmuştur.

Güvenli Annelik Programları; anne ve çocuk ölümlerini azaltmaya, kadınların gebelik, doğum ve lohusalık

Kurumsal Sorumluluk Projeleri

Tüpraş, Türkiye Aile Sağlığı ve Planlaması Vakfı'nın “Güvenli Anneler, Mutlu Bebekler” programına destek olmuştur.

dönemlerinde gereksinim duydukları sağlık bakım hizmetini elde etmelerini sağlamaya yöneliktir. Gebe ve lohusalar ziyaret edilerek kadın sağlığı, güvenli annelik ve toplumsal cinsiyet hakkında bilgilendirilmekte, anne ve bebeğin ihtiyaçlarına yönelik hazırlanan destek paketleri ve eğitim materyalleri sunulmaktadır. Destek paketlerinde, GAP İdaresi bünyesinde kurulan ve dezavantajlı kadınların eğitim alarak üretim yaptıkları atölyelerden temin edilen malzemeler kullanılmaktadır.

Batman, İzmir ve Kırıkkale rafinerilerinden kan bağıışı

Kızılay'ın “Düzenli Kan Bağışı Yapalım, İhtiyaç Sahiplerinin Yanında Olalım” çağrısına kulak veren ve kan bağıışıyla, hayat kurtarmanın eşdeğer olduğunu bilen Tüpraş gönüllüleri Kızılay'a kan bağıışını bu yıl da sürdürmüşlerdir. Batman Rafinerisi'nden 218, İzmir Rafinerisi'nden 50 ve Kırıkkale Rafinerisi'nden 48 ünite kan Kızılay'a bağıışlanmıştır.

Koç Holding “Ülkem İçin Toplumsal Cinsiyet Eşitliğini Destekliyorum” projesine Tüpraş'ın katkısı

“Ülkem İçin” Projesi, Koç Topluluğu şirketleri, çalışanları, bayileri ve tedarikçileri arasında sosyal sorumluluk olgusunu yaygınlaştırmayı hedefleyen bir çatı projedir. Proje kapsamında, toplumsal sorunlara karşı daha katılımcı bir tutum

geliştirmek ve yerel gelişimi destekleyerek yaşam standardını yükseltecek projeleri hayata geçirmek amaçlanmaktadır. Teması “Toplumsal Cinsiyet Eşitliği” olarak belirlenen Ülkem İçin Projesi'nin 2015-2017 yılı uygulamasının hedefi, toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin nedenleri ve sonuçlarına dair kamuoyunda farkındalık yaratmak ve bütüncül bir yaklaşımla iş kültüründe ve sosyal hayatta daha eşitlikçi bir yaklaşım geliştirerek rol model olmaktır.

Proje kapsamında “Bilgi Değirmeni Seminerleri” ile 2017 yılında 1.362 çalışana, 890 paydaşa erişilmiştir. 31 Aralık 2017 itibarıyla Tüpraş genelinde ulaşılan çalışan sayısı 4.546, çoğunluğunu öğrencilerin oluşturduğu paydaş sayısı ise 1.555 olmuş ve Bilgi Değirmeni Seminerleri oryantasyon süreçlerine eklenmiştir.

Şirket genelinde farkındalık seminerleri sürdürülürken bir yandan da Sosyal Etkinlik Kulüplerince konuya dikkat çekmek üzere etkinlikler düzenlenmiştir.

SEK Kırıkkale Tiyatro ekibi Mehmet Yılmazsoy'un yazıp yönettiği “Buralarda Kız Olmak” oyununu Türkiye Aile Sağlığı ve Planlaması Vakfı (TAPV) yararına, SEK İzmir Tiyatro Kulübü ise Demet Saka'nın yazıp yönettiği “Kız Yemek Yapmadık Yine Dayak Yiyeceğiz” oyununu Türk Eğitim Vakfı yararına sahnelemişlerdir.

“Kız Yemek Yapmadık Yine Dayak Yiyeceğiz” oyunu, Ceza İnfaz Kurumlarının; hükümlülerin eğitim-öğretim ve toplumca kabul edilebilir düşünce ve davranış kalıpları geliştirilmesine destek amacıyla düzenledikleri etkinliklerden biri olması talebi ile sırasıyla İzmir Kapalı Kadın İnfaz, İzmir Açık İnfaz, 3 No.lu T Tipi Ceza İnfaz Kurumlarında da gösterilmiştir.

Söz konusu oyun, 9 Mayıs 2017’de Manisa Büyükşehir Belediyesi Şehir Tiyatrosu’nun ev sahipliğinde gerçekleşen 17. Direklerarası Seyirci Ödülleri töreninde, kurum çalışanlarının arasında güven, dayanışma ve motivasyonu, tiyatro çalışmaları ile sağlayan kurumlarla oyunun yönetmenlerinin birlikte değerlendirildiği “Kurum Tiyatroları” kategorisinde ödüle layık görülmüştür.

Yine İzmir Rafinerisi gönüllülerince kurgulanan “Masallarla Başlayan Eşitlik” projesinde de sona gelinmiştir. Okul öncesi ve okul dönemindeki çocukların toplumsal cinsiyet algılarının oluşmasında aile ve okul dışında en önemli etkenlerden biri de maruz kaldıkları sosyal mesajlardır. En çok mesajı izlediklerinden ve dinlediklerinden alan çocuklar için masallar, bu sosyal pekiştiricilerin en önemlilerindedir.

Projenin amacı, hedeflenen yaş aralığındaki çocukların bilinçlerine işlenen ayrımcılığın ve rol paylaşımlarındaki dengesizliğin bilgi ile desteklenerek yine bilgi ve davranış odaklı uygulamalar ile toplumsal cinsiyet eşitliği duyarlılıkları yüksek bireyler olarak yetişmelerine model ve destek olunmasıdır. Proje kapsamında, gönüllü ekibin bir kısmını yazdığı cinsiyet eşitsizliğini pekiştirici alanların olmadığı masallar, çocuklar tarafından tamamlanmıştır. Seçilen pilot okulda 8-9 yaş aralığının da 22 öğrenci, Türkiye Aile Sağlığı ve Planlaması Vakfı eğitimcileri aracılığı ile toplumsal cinsiyet konusunda eğitilmişler ve gönüllülerle birlikte renklerin, gücün, mesleklerin, oyunların kız ve oğlan çocuklarını birbirinden ayıran keskin çizgiler olmadığı algısı ile masalları tamamlamaları sağlanmıştır.

KURUMSAL YÖNETİM

Kurumsal Yönetim İlkeleri Uyum Raporu

Risk Yönetimi ve Risk Yönetim Komitesi Çalışmaları

Riskin Erken Saptanması Sistemi ve Komitesi Hakkında Görüş

Yönetim Kurulu Komitelerinin Çalışma Esasları ve Etkinliğine İlişkin Yönetim Kurulu Değerlendirmesi
Politikalar

Denetim Komitesi Raporu (Finansal Tablolara İlişkin)

Sorumluluk Beyanı (Finansal Tabloların Kabulüne İlişkin)

Denetim Komitesi Raporu (Faaliyet Raporuna İlişkin)

Sorumluluk Beyanı (Faaliyet Raporunun Kabulüne İlişkin)

Bağımsızlık Beyanları

2018 Yılı Yönetim Kurulu Üye Adayları Özgeçmişi

2017 Yılı Bağlı Şirket Raporu

Kurumsal Yönetim İlkeleri Uyum Raporu

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş. Kurumsal Yönetim Komitesi

Toplantı Tarihi: 05.02.2018
Gündem: Kurumsal Yönetim İlkeleri Uyum Raporu

BÖLÜM I: KURUMSAL YÖNETİM İLKELERİNE UYUM BEYANI

Tüpraş ("Şirket"), Sermaye Piyasası Kurulu tarafından dört ana bölümde yayımlanan kurumsal yönetim ilkelerine uyum sağlama yönünde azami özen göstermektedir. Paydaşlarına, özellikle yatırımcılarına karşı güven ve istikrarın önemini bilincinde olan Tüpraş, BİST Kurumsal Yönetim Endeksi'ne 08.10.2007 tarihi itibarıyla dahil olan ilk şirketlerden olup, SPK tarafından yayınlanan Kurumsal Yönetim İlkeleri'nin eşitlik, şeffaflık, hesap verebilirlik ve sorumluluk kavramlarını benimsemiştir.

SPK Kurumsal Yönetim İlkeleri'ne uygun olarak derecelendirme yapmak üzere faaliyet izni bulunan, uluslararası derecelendirme kuruluşu SAHA Kurumsal Yönetim ve Derecelendirme Hizmetleri A.Ş. tarafından yapılan değerlendirme sonucunda Tüpraş'ın notu Ekim 2017'de 94,67 olarak revize edilmiştir. Kurumsal yönetim derecelendirme notunun alt başlıklar itibarıyla dağılımı aşağıda verilmektedir.

Ana Başlıklar	Ağırlık	2017 Ekim Notu
Pay Sahipleri	0,25	95,51
Kamuyu Aydınlatma ve Şeffaflık	0,25	94,00
Menfaat Sahipleri	0,15	98,59
Yönetim Kurulu	0,35	92,86
Toplam	1,00	94,67

Kurumsal Yönetim Derecelendirme Raporu'na www.tupras.com.tr adresindeki Şirket internet sitesinden ulaşılması mümkündür.

Şirketimizin tüm faaliyetleri yasal düzenlemeler ve SPK tarafından düzenlenen "Kurumsal Yönetim İlkeleri" ile uyum içinde yürütülmektedir.

Dönem İçinde İlkelere Uyum İçin Yapılan Çalışmalar

2017 yılında yürürlükte bulunan II-17.1 sayılı Kurumsal Yönetim Tebliği kapsamında zorunlu olan ilkelere tam olarak uyulurken, zorunlu olmayan ilkelerin de büyük çoğunluğuna uyum sağlanmıştır. Zorunlu olmayan Kurumsal Yönetim İlkelerine de tam uyum amaçlanmakla birlikte, ilkelerin bir kısmında uygulamada yaşanan zorluklar, bazı ilkelere uyum konusunda gerek ülkemizde gerekse uluslararası platformda devam eden tartışmalar, bazı ilkelerin ise piyasanın ve Şirket'in mevcut yapısı ile tam örtüşmemesi gibi nedenlerle tam uyum henüz sağlanamamıştır. Henüz uygulamaya konulmamış ilkeler üzerinde çalışılmakta olup, Şirketimizin etkin yönetimine katkı sağlayacak şekilde idari, hukuki ve teknik altyapı çalışmalarının tamamlanması sonrasında uygulamaya geçilmesi planlanmaktadır.

2017 yılı içinde Kurumsal Yönetim alanındaki çalışmaların başında SPK'nın kurumsal yönetim ilkeleri ile ilgili yeni düzenlemelerini içeren Sermaye Piyasası Kanunu ve bu Kanuna dayanılarak hazırlanan tebliğlere uyum çalışmaları gelmektedir. 2017 yılında yapılan Olağan Genel Kurul'da Bağımsız Üye adaylarının belirlenmesi ve kamuya duyurulmasına ilişkin süreç gerçekleştirilmiş, düzenlemelere uygun şekilde seçim tamamlanmıştır. Yönetim Kurulumuz ve Yönetim Kurulu Komitelerimiz Kurumsal Yönetim Tebliği'ndeki düzenlemelere uygun olarak oluşturulmuştur. Kurulan Yönetim Kurulu Komiteleri etkin olarak faaliyetlerini sürdürmektedir. Hazırlanan Genel Kurul bilgilendirme dokümanı ile ilkelere açıklanması zorunlu olan imtiyazlı paylar, oy hakları, Yönetim Kurulu üye adayları özgeçmişleri, Üst Düzey Yöneticiler ve Yönetim Kurulu Üyeleri İçin Ücret Politikası, İlişkili Taraf İşlemleri ile ilgili olarak hazırlanması gereken raporlar ve açıklanması gereken diğer bilgiler Genel Kurul'dan 3 hafta önce yatırımcıların bilgisine sunulmuştur. Ayrıca kurumsal internet sitesi yenilenmiş ve Faaliyet Raporu formatı gözden geçirilerek, ilkelere tam uyum sağlayan revizyonlar yapılmıştır.

Yönetim Kurulu'ndaki 5 bağımsız üye Kurumsal Yönetim Tebliği (II-17.1)'nde belirtilen bağımsızlık kriterlerini taşımaktadır.

Kurumsal Yönetim İlkeleri Uyum Raporu

Uygulanmayan Kurumsal Yönetim İlkeleri'nin Gerekçeleri

Şirketimiz 1 Ocak 2017-31 Aralık 2017 faaliyetleri döneminde zorunlu ilkelere tam uyum sağlamakla beraber aşağıda belirtilen zorunlu olmayan bazı ilkeler hariç "Kurumsal Yönetim İlkeleri"ne uymuştur. Aşağıda özetlenen uygulanmayan hususlardan kaynaklanan herhangi bir çıkar çatışması ise bulunmamaktadır. Şirket'in Kurumsal Yönetim Komitesi, kurumsal yönetim uygulamalarını geliştirmeye yönelik çalışmalarına devam etmektedir.

- 1.4.2 numaralı ilkede bahsi geçen oy hakkındaki imtiyaza ilişkin olarak, Esas Sözleşme'de yer alan düzenlemeler aşağıda 2.4 numaralı bölümde yer almaktadır.
- 1.5.2 numaralı ilkede azlık haklarının esas sözleşme ile sermayenin yirmide birinden daha düşük bir orana sahip olanlara tanınabilir diye belirtilmesine rağmen, azlık hakları, Esas Sözleşme ile sermayenin yirmide birinden daha düşük bir orana sahip olanlara tanınmamış olup, mevzuattaki genel düzenlemeler çerçevesinde haklar sağlanmıştır.
- 4.3.9 numaralı ilkeye ilişkin olarak, Şirketimiz Yönetim Kurulu'nda kadın üye oranı için henüz hedef bir oran ve hedef zaman belirlenmemiş olup, bu konuya ilişkin değerlendirme çalışmaları devam etmektedir. Konuya ilişkin detaylı bilgi aşağıda 5.1 numaralı bölümde yer almaktadır.
- 4.4.7 numaralı ilkeye ilişkin olarak, aşağıda 5.1 numaralı bölümde açıklandığı üzere, Yönetim Kurulu üyelerinin Şirket dışında başka görevler alması sınırlandırılmamıştır.
- 4.5.5 numaralı ilkede Yönetim Kurulu üyelerinin birden fazla komitede yer almaması belirtilmesine rağmen, komitelerde görevlendirme Yönetim Kurulu üyelerimizin bilgi birikimi ve tecrübeleri dikkate alınarak, ilgili düzenlemeler çerçevesinde yapılmakta bazı Yönetim Kurulu üyelerimiz birden çok komitede görevlendirilmektedir. Birden fazla komitede görev alan üyeler, ilişkili konularda görev yapan komiteler arası iletişimi sağlamakta ve iş birliği imkanlarını artırmaktadır.
- 4.6.5 numaralı ilkede yönetim kurulu üyeleri ve üst düzeye sağlanan ücret ve menfaatler kişi bazında açıklanır diye belirtilmesine rağmen, Yönetim Kurulu üyelerine ve üst düzey yöneticilere yapılan ödemeler genel uygulamalara paralel şekilde toplu olarak kamuya açıklanmaktadır. Şirket'in Ücretlendirme Politikası yazılı hale getirilmiş, Genel Kurul toplantısında ayrı bir madde olarak ortakların bilgisine sunulmuş ve pay sahiplerinin bu konuda görüş bildirmesi sağlanmıştır. Ücretlendirme Politikasında belirtildiği üzere Bağımsız Yönetim Kurulu üyelerinin ücretlendirilmesinde Şirket'in performansına dayalı ödeme planları kullanılmamaktadır.

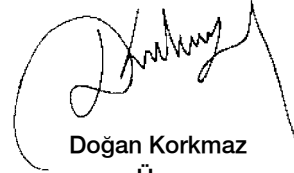
2017 yılı faaliyet dönemini kapsayan ve "Pay Sahipleri", "Kamuyu Aydınlatma ve Şeffaflık", "Menfaat Sahipleri" ve "Yönetim Kurulu" olmak üzere dört ana başlık altında toplanan Kurumsal Yönetim İlkeleri Uyum Raporumuz söz konusu ilkelerin, uygulanabilen ve uygulanamayan hususlarını içerecek şekilde aşağıda bilgilerinize sunulmuştur.

Kutsan Çelebician
Başkan

Yağız Eyüboğlu
Üye

Doğan Korkmaz
Üye

BÖLÜM II: PAY SAHİPLERİ

2.1. Yatırımcı İlişkileri Bölümü

Yatırımcı İlişkileri Bölümü, Şirket hisselerinin halka arzı ve devlete ait hisselerin özelleştirilmesi amacıyla 2000 yılında oluşturulmuştur. Yatırımcı İlişkileri Bölümü, mevcut ve potansiyel yatırımcılara Şirket hakkında doğru, zamanında ve tutarlı bilgiyi sunmak, Şirket'in bilinirliğini ve kredibilitesini artırmak, Kurumsal Yönetim İlkeleri'nin uygulanmasını sağlamak ve Yönetim Kurulu ile Sermaye Piyasası Katılımcıları arasındaki çift yönlü iletişimi sağlamak amacıyla faaliyet göstermektedir.

Bu çerçevede Yatırımcı İlişkileri Bölümü yürüttüğü çalışmalar hakkında Yönetim Kurulu'na iletilmek üzere Kurumsal Yönetim Komitesi'ne yılda en az bir defa rapor sunar. 2016 yılı faaliyetlerine ilişkin söz konusu rapor 1 Mart 2017 tarihinde Kurumsal Yönetim Komitesi tarafından Yönetim Kurulu'na iletilmiş olup, 7 Mart 2017 tarihinde Yönetim Kurulu tarafından değerlendirilmiştir.

2017 yılı içinde yerli ve yabancı, kurumsal ve bireysel yatırımcılar, pay sahipleri ve analistler ile Şirket faaliyet sonuçları, performansı ve dönem içindeki diğer gelişmeler konusunda 400 görüşme yapılmış, pay sahipleri ve yatırımcıları bilgilendirmeye yönelik olarak yapılan yurt içi ve yurt dışı 14 konferans ve roadshow'a katılım sağlanmıştır.

Yıl içerisinde 4 kez finansal raporların açıklandığı gün sunuş düzenlenmiş, yatırımcıların telefon ve internet üzerinden sunuşu izleyip sorularını sözlü veya yazılı olarak sorabilmelerine imkan sağlanmıştır. Ayrıca Şirket ile ilgili olarak mevzuatın gerektirdiği finansal raporlama ve kamuoyu açıklamaları Özel Durum Açıklama formatında hazırlanarak Kamuyu Aydınlatma Platformu (www.kap.com.tr) aracılığıyla yerine getirilmesi sağlanmıştır. Genel Kurul toplantılarının yürürlükteki mevzuata, esas sözleşmeye ve diğer Şirket içi düzenlemelere uygun olarak yapılması sağlanmış, Genel Kurul toplantılarında pay sahiplerinin yararlanabileceği dokümanlar hazırlanmış ve söz konusu dokümanlar Genel Kurul'dan üç hafta önce Şirket internet sitesi aracılığıyla yatırımcıların bilgisine sunulmuştur.

Şirketle ilgili tüm güncel bilgilere yer verilmesine özen gösterilen Tüpraş internet sitesi yoluyla da kamuoyu ve hissedarlar bilgilendirilmiş ve Derecelendirme kuruluşları ile ilişkiler koordine edilmiştir. Ayrıca Yönetim Kurulu, yıl içerisinde yapılan toplantılarda rölatif hisse performansı, eşgrup şirketlerle ilgili karşılaştırmalar, rasyo analizleri ve analist yorumları ile ilgili olarak bilgilendirilmiştir.

Pay sahipleri ile ilişkiler konusundan sorumlu çalışanlar:

Adı Soyadı	Unvanı	E-posta adresi	Telefon Numarası
Doğan Korkmaz	Genel Müdür Yardımcısı	Dogan.Korkmaz@tupras.com.tr	(262) 316 31 09
Aslı Gülçür	Direktör	Asli.Gulcur@tupras.com.tr	(262) 316 30 87
Merve Savaşlıoğlu Kan	Koordinatör	Merve.Savaslioglu@tupras.com.tr	(262) 316 32 70
Çetin Karaca	Şef	Cetin.Karaca@tupras.com.tr	(262) 316 32 74

Yatırımcı İlişkileri Bölümü, Mali İşlerden Sorumlu Genel Müdür Yardımcısı Doğan Korkmaz'a bağlı olarak çalışmaktadır. Genel Müdür Yardımcısı Sermaye Piyasası Faaliyetleri İleri Düzey ve Kurumsal Yönetim Derecelendirme Uzmanlığı Lisanslarına sahiptir.

2.2. Pay Sahiplerinin Bilgi Edinme Haklarının Kullanımı

Bilgilendirme Politikası uyarınca tüm pay sahipleri, potansiyel yatırımcılar ve analistler arasında bilgi alma ve inceleme hakkının kullanımında eşit davranılarak ticari sır niteliğindeki bilgiler dışında tüm bilgiler pay sahipleri ile paylaşılmaktadır.

Bilgi paylaşımı çerçevesinde pay sahiplerini ilgilendirecek her türlü bilgi, Sermaye Piyasası Kurulu (SPK) tebliği uyarınca Kamuyu Aydınlatma Platformunda (KAP) yapılan Özel Durum Açıklamaları, mali tablolar ve Şirket hakkındaki diğer bilgiler elektronik ortamda elektronik imza ile gönderilmektedir.

Yatırımcı İlişkileri Bölümüne yöneltilen sorular, gizli ve ticari sır niteliğindeki bilgiler hariç olmak üzere, ilgili olduğu konunun en yetkili kişisi ile görüşülerek gerek sözlü gerekse yazılı olarak yanıtlanmıştır.

Özel denetçi atanması bireysel bir hak olarak Tüpraş Esas Sözleşmesi'nde düzenlenmemiş olmakla birlikte, Türk Ticaret Kanunu'nun 438'inci maddesi uyarınca her pay sahibi, pay sahipliği haklarını kullanabilmesi için gerekli olması halinde, bilgi alma veya inceleme hakkı daha önce kullanılmışsa, gündemde yer almasa bile, belirli olayların özel bir denetimle açıklığa kavuşturulmasını, Genel Kurul'dan isteyebilir. Bugüne kadar Şirket'e pay sahiplerinden bu yönde bir talep gelmemiştir. Şirket içi yapılan iç denetimlerin yanı sıra, 2017 yılı faaliyetleri, Genel Kurul'da kabul edilen Bağımsız Dış Denetim Şirketi PwC Bağımsız Denetim ve Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik A.Ş. tarafından denetlenmektedir.

Kurumsal Yönetim İlkeleri Uyum Raporu

2.3. Genel Kurul Toplantıları

Genel Kurul toplantıları, Türk Ticaret Kanunu, Sermaye Piyasası Mevzuatı, Genel Kurul İç Yönergesi ve Kurumsal Yönetim ilkeleri dikkate alınarak pay sahibinin yeterli bilgileneşine ve geniş katılımına imkan sağlayacak şekilde gerçekleştirilmektedir.

Olağan Genel Kurul toplantısı, her hesap dönemi sonundan itibaren üç ayı geçmemek üzere mümkün olan en kısa sürede gerçekleştirilir. Şirket'in 2016 yılına ait 57'nci Olağan Genel Kurul toplantısı 29 Mart 2017 tarihinde gerçekleştirilmiştir. Elektronik Genel Kurul olarak gerçekleştirilen toplantıya fiziki katılımın yanı sıra elektronik ortamda katılanlar dahil %81,71 oranında hisseyi temsil eden pay sahibi katılmıştır. Genel Kurul esnasında pay sahipleri soru sorma haklarını kullanmışlardır. Gündem maddeleri haricinde ilave yeni madde önerisi verilmemiştir.

Genel Kurul toplantıları T.C. Gümrük ve Ticaret Bakanlığı tarafından görevlendirilen Hükümet Komiseri gözetiminde kamuya açık olarak yapılmaktadır. Esas Sözleşmemizde yer alan hükme istinaden toplantılar menfaat sahipleri, medya ve elektronik katılım sağlayanlar tarafından online izlenebilmektedir.

Genel Kurul toplantılarına davet, Türk Ticaret Kanunu, Sermaye Piyasası Kanunu ve Şirket Esas Sözleşmesi hükümlerine göre Yönetim Kurulu'nca yapılmaktadır. Genel Kurul'un yapılması için Yönetim Kurulu tarafından alınan karar doğrultusunda toplantı tarihi, yeri ve gündem maddeleri hakkındaki bilgiler pay sahiplerine genel hükümler çerçevesinde usulüne uygun olarak Kamuyu Aydınlatma Platformu aracılığıyla yapılan Özel Durum Açıklaması ve Elektronik Genel Kurul Sistemi (EGKS) aracılığı ile duyurulur.

Genel Kurul toplantı ilanı, mevzuat ile öngörülen usullerin yanı sıra, mümkün olan en fazla sayıda pay sahibine ulaşmayı sağlayacak şekilde internet sitesi www.tupras.com.tr vasıtası ile asgari 21 gün önce yapılmakta, ayrıca Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi ve yüksek tirajlı günlük gazetelerden birinin tüm Türkiye baskısında yayımlanmaktadır.

Genel Kurul toplantısı öncesinde gündem maddeleri ile ilgili olarak bilgilendirme dokümanı hazırlanmakta ve kamuya duyurulmakta, tüm bildirimlerde yasal süreçlere ve mevzuata uyulmaktadır. Genel Kurul gündem maddeleri çerçevesinde, denetlenmiş yıllık Faaliyet Raporu dahil, finansal tablo ve raporlar, kurumsal yönetim uyum raporu, kâr dağıtım önerisi, bağımsız dış denetim raporları ve yasal denetçi raporu, Esas Sözleşme'de değişiklik yapılacak ise tadil metni ve gerekçesi, Bilgilendirme Politikası, Ücretlendirme Politikası, Kâr Dağıtım Politikası, bağımsız olanlarla birlikte tüm Yönetim Kurulu üye adaylarının özgeçmişleri ve gündem maddelerine dayanak teşkil eden diğer belgeler Genel Kurul toplantısından üç hafta önce, Şirket merkezi ve internet sitesinde pay sahiplerinin en kolay yolla ulaşabileceği şekilde incelemeye açık tutulmaktadır. Olağan Genel Kurul toplantısı gündemi hazırlanırken, pay sahiplerinin Şirket'in Yatırımcı İlişkileri Bölümüne yazılı olarak iletmiş olduğu ve gündemde yer almasını istedikleri bir konu olmamıştır.

Toplantılara katılımı kolaylaştırmak için, Genel Kurul toplantıları Şirket Merkezi'nde ve Elektronik Genel Kurul Sistemi'nde yapılmaktadır. Genel Kurul toplantılarının yapıldığı mekan tüm pay sahiplerinin katılımına imkan verecek şekilde planlanmaktadır. Genel Kurul gündeminde yer alan gündem başlıkları açık ve farklı yorumlara yol açmayacak, her bir teklifin ayrı başlık altında değerlendirilmesine imkan verecek şekilde belirlenmektedir. Genel Kurul toplantısı süresince gündemde yer alan konular tarafsız ve ayrıntılı bir şekilde, açık ve anlaşılabilir bir yöntemle pay sahiplerine aktarılmakta, pay sahiplerine eşit şartlar altında düşüncelerini açıklama ve soru sorma imkanı verilmektedir. Genel Kurul toplantı esnasında ortaklar, dinleyiciler ve toplantıya katılan basın mensupları tarafından sorulan sorulara Yönetim Kurulu üyeleri ve üst kademe yöneticilerimiz tarafından Türk Ticaret Kanunu'nda belirlenmiş usul ve ilkeler çerçevesinde değerlendirilerek gerekli açıklamalarda bulunmaktadır. Sorulan soruların gündemle ilgili olmaması veya hemen cevap verilemeyecek kadar kapsamlı olması halinde, sorulan soru en geç 15 gün içerisinde Yatırımcı İlişkileri tarafından yazılı olarak cevaplanmaktadır. Genel Kurul toplantısı sırasında sorulan tüm sorular ile bu sorulara verilen cevaplar, en geç Genel Kurul tarihinden sonraki 30 gün içerisinde internet sitesinde kamuya duyurulur. 2016 yılına ait Genel Kurul'da toplantıda bulunanlarca sorulan sorular yanıtlanmıştır.

En az bir Yönetim Kurulu üyesi, bir denetçi, mali tabloların hazırlanmasında sorumluluğu bulunan yetkililerden en az biri ve gündemde özellik arz eden konularda açıklamalarda bulunmak üzere konuya vakıf en az bir yetkili Genel Kurul toplantısında hazır bulunmaktadır. Bu kişilerden toplantıda hazır bulunmayanların, toplantıya katılmama gerekçeleri toplantı başkanı tarafından Genel Kurul'un bilgisine sunulmaktadır.

Genel Kurul toplantısı öncesinde kendisini vekil vasıtasıyla temsil ettirecekler için vekaletname örnekleri gazete ilanı ve internet sitesi vasıtasıyla pay sahiplerinin kullanımına sunulmaktadır. Toplantıda uygulanacak oy kullanma prosedürü hakkında internet sitesi ve gazete ilanlarıyla pay sahipleri bilgilendirilmektedir. Genel Kurul toplantılarımızda gündem maddelerinin oylanmasında toplantıya fiziki katılanlar el kaldırma usulü ve açık oylama yöntemiyle, elektronik katılım sağlayanlar ise elektronik ortamda oylarını kullanmaktadır.

Genel Kurul toplantısından sonra toplantı tutanakları Şirket'in tutanak defterinde saklanmakta ve tutanaklar İngilizce'ye tercüme edilip, Türkçe ve İngilizce olarak Şirket internet sitesinde bulundurulmaktadır. Toplantı tutanakları Kamuyu Aydınlatma Platformu aracılığıyla kamuya açıklanmakta ve Ticaret Sicil Gazetesi'nde ilan edilmektedir. Tutanaklara ve hazırlanmış cetvellerine KAP'tan, EGKS'den ve Tüpraş internet sitesinden ulaşılabilir. Genel Kurul tutanakları, hazırlanmış cetveli, gündemler ve ilanlar eşzamanlı olarak elektronik posta ile tüm yerli ve yabancı yatırımcıların değerlendirmelerine de sunulmaktadır.

2017 yılında yapılan Olağan Genel Kurul toplantısında, 2016 yılı içinde yapılan bağış ve yardımlar hakkında Genel Kurul'da ayrı bir gündem maddesi ile bilgi verilmiş ve bağış politikası paralelinde harcama yapılmak üzere 2017 yılı için bağış sınırı 27,5 milyon TL olarak belirlenmiş olup, bu kapsamda yıl içerisinde 27,4 milyon TL tutarında bağış ve yardım gerçekleştirilmiştir.

Yönetim kontrolünü elinde bulunduran pay sahiplerinin, Yönetim Kurulu üyelerinin, idari sorumluluğu bulunan yöneticilerin ve bunların eş ve ikinci dereceye kadar kan ve sıhrî hısımlarının bir kısmı, Şirketimiz ile diğer bazı Koç Topluluğu şirketlerinde yönetim kurulu üyesi olarak görev yapmaktadır. 2017 yılı içerisinde, Kurumsal Yönetim Tebliği'nin 1.3.6 numaralı ilkesi kapsamında bilgilendirme gereken bir işlem olmamıştır.

Şirket'in 2017 yılına ilişkin 58'inci Olağan Genel Kurulu 21 Mart 2018 tarihinde Şirket Genel Merkezi'nde yapılacaktır.

2.4. Oy Hakları ve Azlık Hakları

Genel Kurul toplantılarında oy kullanma prosedürü, toplantı başlangıcında pay sahiplerine duyurulmaktadır. Şirket'te oy hakkını kullanmayı zorlaştırıcı uygulamalardan kaçınılmakta, herhangi bir pay sahibinin oy kullanma hakkına üst sınır getirilmemiştir. Her pay sahibine oy hakkını en kolay ve uygun şekilde kullanma fırsatı sağlanmaktadır. Şirket'in Genel Kurul toplantılarına katılma hakkı bulunan hak sahipleri bu toplantılara, Türk Ticaret Kanunu'nun 1527. maddesi uyarınca elektronik ortamda da katılabilir. Oy hakkına haiz olan pay sahibi Genel Kurul toplantılarında bu hakkını bizzat kullanabileceği gibi, pay sahibi olan ve pay sahibi olmayan üçüncü bir şahıs vasıtasıyla da kullanabilmektedir.

Olağan ve Olağanüstü Genel Kurul toplantılarında hazır bulunan pay sahipleri oy haklarını toplam paylarının nominal değeri ile orantılı olarak kullanırlar. Genel Kurul toplantılarında, oylar açık olarak verilir. Ancak toplantıda temsil edilen payların en az yirmide birine sahip pay sahiplerinin talebi üzerine gizli oylama yoluna başvurulur.

Şirket Esas Sözleşmesi'ne göre; Türk Silahlı Kuvvetleri'nin akaryakıt ihtiyacının karşılanmasını kısıtlayacak ve/veya karşılanmasına engel olacak nitelikte, rafinerilerden herhangi birinin kapatılması, satılması, herhangi bir tazyit ile sınırlandırılması veya kapasitesinin %10'dan fazla azaltılmasına ya da Şirket'in bölünmesi veya başka bir Şirket ile birleşmesi ve/veya Şirket'in tasfiyesi gibi konularda karar alınabilmesi için Özelleştirme İdaresi'nin temsil ettiği C Grubu hissenin Yönetim Kurulu'nda olumlu oy kullanması gerekmektedir. Yukarıda sayılan hususların dışında kalan konularda karar alınması, ilgili konunun Yönetim Kurulu'nda görüşülmesini takiben Genel Kurul'da görüşülüp karara bağlanması ile mümkün olmaktadır.

C Grubu imtiyazlı hissenin yukarıda belirtilen hususlar dışında oy hakkı üzerinde imtiyazı bulunmamaktadır.

Şirket'te azlık haklarının kullanılması, Türk Ticaret Kanunu'na, Sermaye Piyasası Kanunu'na, ilgili mevzuata ve SPK'nın tebliğ ve kararlarına tabi olup, bu konuda azami özen gösterilmektedir. Azlık haklarını temsil eden hissedarlar, Genel Kurul'da sağladıkları katılımlarıyla, yönetimi çoğunluk hissedarla birlikte oluşturmaktadır. 2017 yılında Şirket'e bu konuda ulaşılan eleştiri ya da şikâyet olmamıştır.

Azlık ve yabancı pay sahipleri dahil, tüm pay sahiplerine eşit muamele edilmektedir. Yönetim Kurulu üyeleri ve yöneticiler ile yönetim kontrolünü elinde bulunduran pay sahipleri ya da imtiyazlı bir şekilde çeşitli bilgilere ulaşma imkanı olan kişiler, kendileri adına Şirket'in faaliyet konusu kapsamında yaptıkları işlemleri kamuya açıklarlar.

Kurumsal Yönetim İlkeleri Uyum Raporu

2.5. Kâr Payı Hakkı

Şirketimizin kâr dağıtım politikası Sermaye Piyasası Düzenlemeleri ve Esas Sözleşmemizde yer alan hükümler çerçevesinde 31 Mart 2014 tarihli Genel Kurul'da belirlenmiş olup, sermayeyi temsil eden A ve C Grubu pay sahipleri için kâr payı dağıtımında imtiyaz söz konusu değildir.

Kâr dağıtım politikası ve yıllık kâr dağıtım önerisi Faaliyet Raporu'nda yer almakta, Genel Kurul'da ortakların onayına sunulmaktadır.

Kâr Dağıtım Politikası

Şirketimiz Türk Ticaret Kanunu hükümleri, Sermaye Piyasası Düzenlemeleri, Vergi Düzenlemeleri ve diğer ilgili düzenlemeler ile Esas Sözleşmemizin kâr dağıtım ile ilgili hükümleri çerçevesinde kâr dağıtımını yapmaktadır. Kâr dağıtımında, Kurumsal Yönetim İlkeleri'ne uygun olarak pay sahipleri ve Şirket menfaatleri arasında dengeli ve tutarlı bir politika izlenmektedir.

İlke olarak, ilgili düzenlemeler, yatırım ihtiyaçları ve finansal imkanlar elverdiği sürece, piyasa beklentileri, uzun vadeli Şirket stratejisi, yatırım ve finansman politikaları, kârlılık ve nakit durumu dikkate alınarak Sermaye Piyasası Düzenlemeleri çerçevesinde hesaplanan Şirket'in net dağıtılabilir dönem kârının tamamı, yasal kayıtlarımızda mevcut kaynaklardan karşılanabildiği sürece nakit olarak dağıtılır. Genel Kurul veya yetki verilmesi halinde Yönetim Kurulu, Sermaye Piyasası düzenlemelerine uygun olarak kâr payının taksitli dağıtımına karar verebilir.

Şirket kârına katılım konusunda Esas Sözleşme'de imtiyaz bulunmamaktadır.

Kâr dağıtımının, Genel Kurul toplantısını takiben en geç bir ay içerisinde yapılması amaçlanmakta olup, kâr dağıtım tarihine Genel Kurul karar vermektedir.

Şirket Esas Sözleşmesi'ne göre; Yönetim Kurulu, Genel Kurul tarafından yetkilendirilmiş olmak ve Sermaye Piyasası düzenlemelerine uymak kaydı ile kâr payı avansı dağıtılabilir.

2.6. Payların Devri

Esas Sözleşmemizin 7. maddesinde payların devir esasları düzenlenmiş olup, borsada işlem gören A Grubu pay sahiplerinin paylarını devretmesini zorlaştırıcı uygulamalar veya pay devrini kısıtlayan herhangi bir hüküm mevcut değildir.

Nama yazılı C Grubu hisse senedi, 4046 Sayılı Kanun'un T.C. Başbakanlık Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'na verdiği yetkilerle esas itibarıyla aynı yetkileri haiz bir başka Türk Kamu Kuruluşuna devredilebilir ve bu devir Yönetim Kurulu'nun onayına tabi değildir.

BÖLÜM III: KAMUYU AYDINLATMA VE ŞEFFAFLIK

3.1. Kurumsal İnternet Sitesi ve İçeriği

Şirket'in kurumsal internet sitesinin adresi www.tupras.com.tr olup, uluslararası yatırımcıların yararlanabilmesi amacıyla Türkçe ve İngilizce olarak iki dilde oluşturulmuştur. Kamunun aydınlatılmasında aktif olarak kullanılan Şirket'in internet sitesinde yer alan bilgiler sürekli güncellenmektedir. Yatırımcılara ve aracı kurumlara daha kapsamlı bilgi akışının sağlanması için internet sitesinde ayrı bir yatırımcı ilişkileri bölümü yer almakta olup, SPK Kurumsal Yönetim İlkeleri 2. Bölüm madde 2.1.'de yer alan tüm bilgilere internet sitesinde yer verilmektedir. İnternet sitesinin yönetimine ilişkin esaslar Bilgilendirme Politikamızda yer almaktadır. Ayrıca Şirket'in antetli kağıdında internet sitesi adresine yer verilmiştir.

3.2. Faaliyet Raporu

Tüpraş faaliyet raporu, kamuoyunun Şirket'in faaliyetleri hakkında tam ve doğru bilgiye ulaşmasını sağlayacak ayrıntıda ve SPK mevzuatında ve SPK Kurumsal Yönetim İlkeleri'nin diğer bölümlerinde belirtilen hususlara ek olarak Kurumsal Yönetim İlkeleri 2. Bölüm madde 2.2.2'de yer alan bilgileri de içerecek şekilde hazırlanmaktadır.

Faaliyet Raporu hazırlandıktan sonra Yönetim Kurulu'nun onayından geçirilmekte ve internet sitesinde Türkçe ve İngilizce olarak ayrıca MKK e-yönet sayfasında kamuya açıklanmaktadır. Ayrıca basılmış kopyalar Tüpraş Finansal Planlama ve Raporlama Direktörlüğü'nden temin edilebilmektedir.

BÖLÜM IV: MENFAAT SAHIPLERİ

4.1. Menfaat Sahiplerinin Bilgilendirilmesi

Şirket'in Kurumsal Yönetim Uygulamaları ve etik kuralları, menfaat sahiplerinin mevzuat ve karşılıklı sözleşmelerle düzenlenen haklarını garanti altına almaktadır. Menfaat sahipleri Şirket'in mevcut mevzuat ve etik kurallar gereğince oluşturduğu bilgilendirme politikası çerçevesinde sürekli olarak bilgilendirilmektedir.

Genel Kurul toplantılarının tüm menfaat sahiplerine açık olması, internet sitemizde detaylı olarak verilen bilgiler, kapsamlı faaliyet raporları, basın açıklamaları ve şeffaflığı esas alan bilgilendirme politikamız kapsamındaki uygulamalar ile sadece pay sahiplerinin değil, tüm menfaat sahiplerinin bilgilendirilmesi amaçlanmaktadır. Pay sahiplerinden gelen tüm toplantı taleplerine mümkün olan en üst düzeyde görüşme olanağı sağlanarak olumlu yanıt verilmektedir.

Şirket çalışanlarına, Şirket içi intranet portalı ile sirküler ve duyurulara erişim imkanı sağlanmakta, bazı önemli duyurular elektronik posta yoluyla tüm çalışanlara iletilmektedir. Yılda en az bir kez Tüpraş bünyesindeki çalışanlarla Şirket'in üst düzey yöneticileri bir araya gelerek yıl içerisindeki gelişme ve hedefleri değerlendirmekte, fikir alışverişinde bulunmaktadırlar.

Menfaat sahiplerinin, mevzuata aykırı uygulamaları Denetimden Sorumlu Komite'ye iletilmek üzere Denetim Grubu'na, etik açıdan uygun olmayan işlemleri ise Etik Kurul'a sunması mümkündür. Ayrıca Paydaş Yönetim Sistemi oluşturulmuş olup, menfaat sahipleri bu sisteme Şirket internet sitesinden ulaşabilmekte, her türlü soru, önerge ve şikâyetlerini bu sisteme girebilmektedirler. Bu sisteme gelen talepleri cevaplamak üzere, yetkililerden oluşan ortak bir çalışma grubu oluşturulmuştur.

Menfaat sahiplerinin mevzuat ve sözleşmelerle korunan haklarının ihlali halinde etkili ve sürekli bir tazmin imkanı sağlanmaktadır. Şirket bünyesinde yayınlanmış "tazminat politikası" Şirket'in internet sitesinde yer almaktadır. İşin kapsamına ya da özelliğine istinaden gerekli istisnai durumlar çalışanlarla yapılmış olan iş sözleşmesinde çalışanlarla paylaşılmaktadır.

4.2. Menfaat Sahiplerinin Yönetime Katılımı

Başta Şirket çalışanları olmak üzere menfaat sahiplerinin Şirket yönetimine katılımını destekleyici modeller Şirket faaliyetlerini aksatmayacak şekilde geliştirilmektedir. Bu konuda yapılan çalışmalar aşağıda özetlenmiştir.

Çalışanların işletme değer ve hedeflerini destekleyici davranış ve çabalarını ödüllendirmek amacıyla "Tüpraş Takdir Tanıma ve Ödüllendirme" sistemi ile süreç iyileştirme, enerji tasarrufu, kaynak tasarrufu, üretimde verimlilik, çevre koruma ve iş güvenliği gibi konularda bireysel ve özgün fikirleri desteklemek ve özendirmek amacıyla "Rafine Öneriler" sistemi uygulamaktadır. Ayrıca, Çalışan Bağlılığı anketleri ile çalışanların uygulamalarla ilgili değerlendirmeleri alınmakta, bağlılık ve memnuniyetleri ölçülmektedir. Anket neticeleri Şirket faaliyetlerinde göz önünde bulundurulmuş iyileştirme hedefleri Şirket Üst Yönetimi'nin performans kartlarına eklenmektedir.

"Tüpraş Müşteri İlişkileri Politikası" dahilinde Müşteri İlişkileri Yönetimi'nin temel faaliyetleri yönetilmekte olup müşteri memnuniyetini artırmak ve müşteri beklentilerini en yüksek düzeyde karşılamak temel hedefler arasındadır.

Müşteri İlişkileri Yönetimi Politikası'na ek olarak 2016 yılında Tüpraş Kalite Yönetimi sürecine dahil edilen ISO 10002 Müşteri Memnuniyeti ve Şikâyet Yönetimi belgesi ile müşterilere değen tüm süreçler sürekli iyileştirme çalışmalarına tabi tutulmakta ve tüm müşteri bildirimleri kayıt altına alınmaktadır. Aralık 2017 döneminde belge yenileme denetiminden başarıyla geçilmiştir.

Diğer taraftan, Müşteri Memnuniyet Anketleri tüm ürün ve tüm müşteri grupları için 2017 yılında da gerçekleştirilmiş ve tespit edilen iyileştirme alanları üzerinden 2018 yılı Müşteri İlişkileri Yönetimi stratejileri belirlenmiştir.

Ayrıca, uzun yıllara dayanan ticari ilişkilerin sürdürülebilirliğini sağlamak ve sürekli olarak telefonda görüşen kişilerle yüz yüze konuşma fırsatı oluşturarak sıkıntı ve talepleri birbir dinleyerek çözümler geliştirmeye yönelik iletişim toplantılarının düzenlenmesine de devam edilmiştir.

14. Akaryakıt Dağıtım Kuruluşları İletişim Toplantısı 24 Ekim 2017 tarihinde, 1. LPG Dağıtım Kuruluşları İletişim Toplantısı ise 02 Kasım 2017 tarihinde gerçekleştirilmiştir.

Bunlara ek olarak, tüm iletişim kanallarından mevcut ve potansiyel müşterilere kolay erişilebilirlik ve daha yüksek servis seviyesinde bir iletişim sağlamaya yönelik Tüpraş Çözüm Merkezi (444 123 0) ve Müşteri kurumsal web sayfası (musteri.tupras.com.tr) proje çalışmalarına 2017 yılında da devam edilmiştir. İlgili iletişim kanallarının 2018 yılı itibarıyla devreye alınması hedeflenmiştir.

Kurumsal Yönetim İlkeleri Uyum Raporu

Sürdürülebilir bir tedarik zinciri yönetimi uygulamasını oluşturmak üzere, Tüpraş Tedarikçi Portalı, Tüpraş Tedarikçi Davranış İlkeleri ve Tedarikçi Yönetimi Politikası devreye alınmıştır. Tüpraş Tedarikçi Portalı, tedarikçilerimiz ve Şirketimiz arasında kolay, hızlı ve etkin bir iletişim ortamı sağlamak üzere, bilgilendirme, başvuru, haber, ölçümler ve raporlama kaynağı olarak tasarlanmıştır. Tedarikçilerimiz, başvurularını tedarikçi portalı üzerinden Tüpraş Tedarikçi Değerlendirme Anketi ve Tüpraş Sağlık Emniyet Çevre Anketi'ni tamamlayarak gerçekleştirmektedirler. Tedarikçilerimizin performansı SAP sistemi üzerinden takip edilmekte olup, iş yeri ziyaretlerimizdeki değerlendirmeler, teknik kriterler yanında Tüpraş Tedarikçi Davranış İlkeleri'ne de atıfta bulunarak gerçekleştirilmektedir.

Ayrıca tedarik zincirimizin sürdürülebilirliğini her zaman en üst seviyede tutabilmek, değişen ve gelişen talepleri tespit etmek ve tedarikçilerimiz ile ilişkilerimizi daha da güçlendirmek amacıyla her yıl "Tüpraş Tedarikçi Memnuniyeti Anketi" ve "Tüpraş Yüklenici Memnuniyeti Anketi" uygulanmaktadır.

Gerek müşteri memnuniyeti, gerek tedarikçi memnuniyeti, gerekse çalışan memnuniyetine yönelik iyileştirme hedefleri Şirket yönetiminin hedeflerine yansıtılmaktadır.

4.3. İnsan Kaynakları Politikası

Koç Topluluğu'nun diğer şirketlerinde olduğu gibi Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.'de de "en değerli sermayemiz insan kaynağımızdır" felsefesi, insan kaynakları politikasının özünü oluşturmaktadır. İnsan kaynakları ile ilgili ölçütler yazılı olarak belirlenmekte ve Kurumsal Yönetim İlkeleri Tebliği'nin 3.3. maddesinin alt maddelerinde sayılan ölçütlere uymaktadır.

İnsan kaynakları temel uygulamaları aşağıda belirtilmiştir;

- Görev tanımları ve dağılımları ile performans kriterleri Şirket yönetimi tarafından belirlenmiş ve çalışanlara duyurulmuştur.
- İşe alım kriterleri yazılı olarak belirlenmekte, duyurulmakta ve işe alımlarda bu kriterlere uyulmaktadır.
- Eğitim, tayin ve terfi kararlarında, objektif verilerin kullanılmasına ve Şirket menfaatlerinin göz önünde bulundurulmasına özen gösterilmektedir.
- Çalışanlarımızın gerek mesleki bilgi ve becerilerinin, gerekse kişisel yeteneklerinin geliştirilmesine yönelik eğitimlerin gerçekleştirilmesine büyük önem verilmektedir.
- Çalışanlarımız için güvenli çalışma ortamı, koşulları sağlanmakta ve sürekli iyileştirilmesine yönelik çalışmalar yapılmaktadır.
- Çalışanlarımız ile ilgili olarak alınan kararlar veya onları ilgilendiren gelişmeler, çalışanlarımıza duyurulmaktadır.
- Şirketimizde beş ve katı hizmet yılını dolduran çalışanlarımız ödüllendirilmekte, nitelikli, eğitimli ve deneyimli personelin hizmete devami teşvik edilmektedir.
- Şirketimiz çalışanları arasında hiçbir konuda ayrımcılık yoktur. Tüpraş çalışanları tarafından Üst Yönetim'e ayrımcılık konusunda herhangi bir şikâyet gelmemiştir.
- Çalışanlarımız ile ilişkileri yürütmek için İnsan Kaynakları Birimi dışında dolaylı bir temsilci atanması uygulaması bulunmamaktadır.

4.4. Etik Kurallar ve Sosyal Sorumluluk

Etik Çalışma Kuralları, Şirket'in temel davranış ilkelerini kapsamaktadır. Şirket personeli, görevlerini yerine getirirken "İş Etiği İlkeleri"ne ve "Koç Topluluğu Ortak Değerleri"ne uymak zorundadır. İş prosedürleri, standartlar, kanun ve düzenlemeler her türlü tutum ve davranışlarımızla ilgili yön gösterici olmadığı durumlarda görev yapmak amacıyla Şirket değerlerimiz üzerine kurulmuş olan Etik Davranış Kurallarımız ve Etik Kurul bulunmaktadır.

Yönetim Kurulu tarafından benimsenmiş Etik Davranış Kuralları, Nisan 2011'de Genel Kurul'un onayından geçirilmiş ve tüm çalışanların taahhütleri alınmıştır.

Rafinaj sektöründe sahip olduğu bilgi birikimiyle bireysel çıkarlardan çok toplumsal çıkarlara yönelen Tüpraş, kurumsallaşmış yapısı ve toplumsal duyarlılığı yüksek çalışanları ile birlikte, rafinerilerinin faaliyette bulunduğu şehirlerde ülkemizin kültürel ve sosyal gelişimine katkıda bulunacak projeler üretmekte ve/veya üretilen projelere destek olmaktadır.

Şirketimiz kurumsal ve etik yönetim anlayışını ve standartlarını daha ileriye taşıyarak 2008 yılında ilk Kurumsal Sosyal Sorumluluk Raporu'nu yayınlamış, yedinci rapor da 2016 yılında yayımlanmıştır. Tüpraş, yayınladığı KSS Raporu'nda Global Reporting Initiative'in (GRI) G3 Raporlama İlkeleri'ni benimsemiştir.

Türkiye'nin en büyük sanayi kuruluşu olan Tüpraş, hedeflerine ulaşırken insan sağlığını, işletme güvenliğini, çevrenin korunmasını ve toplum yararını ön planda tutmaktadır. Tüpraş insanı ve çevreyi koruyan ürünlerini ve hizmetlerini sürekli olarak geliştirmesinin yanı sıra üretim faaliyetlerini gerçekleştirirken rafinerilerde kullanılan yakıtlarda bölge farkı gözetilmeksizin çevre standartlarına uymayı ilke edinmiştir. Çevreyi koruma konusunda dünya standartlarını baz alan Tüpraş, doğayı korumak kadar geliştirmenin de önemli olduğunu bilinciyle yeni doğal alanların oluşturulması için çaba göstermektedir.

Tüpraş'ın Kurumsal Sosyal Sorumluluk çalışmaları kapsamında 2017 yılında eğitim, kültür sanat, sağlık, spor, çevre dostu uygulamalar ve çalışan hakları ile ilgili çalışmalarının detayı Faaliyet Raporu'nun Kurumsal Sorumluluk bölümünde verilmiştir.

BÖLÜM V: YÖNETİM KURULU

5.1. Yönetim Kurulu'nun Yapısı ve Oluşumu

Şirket'in Yönetim Kurulu üyesi seçiminde aradığı temel nitelikler, SPK Kurumsal Yönetim İlkeleri'nde yer alan niteliklere uygundur. Yönetim Kurulu Başkanı ve Genel Müdür görevleri ayrı kişiler tarafından yerine getirilmektedir. Yönetim Kurulu üyelerinin Şirket işleri için gereken zamanı ayırmalarına özen gösterilmekte olup, Şirket dışında başka görev veya görevler almasına ilişkin bir sınırlama bulunmamaktadır. Özellikle bağımsız üyelerin iş deneyimleri ve sektörel tecrübelerinin Yönetim Kurulu'na önemli katkısı dolayısıyla böyle bir sınırlandırmaya ihtiyaç duyulmamaktadır. Genel Kurul öncesinde üyenin özgeçmişini ile birlikte, Şirket dışında yürüttüğü görevler de pay sahiplerinin bilgisine sunulmaktadır.

Şirketimizde Aday Gösterme Komitesi'nin görevleri, Kurumsal Yönetim Komitesi tarafından yerine getirilmektedir.

Kurumsal Yönetim Komitesi'ne 2017 yılı için sunulan bağımsız üye aday sayısı dört olup, bu kişilerin adaylık beyanları ve özgeçmişleri Kurumsal Yönetim Komitesi'nin 25 Ocak 2017 tarihi, Yönetim Kurulu'nun 26 Ocak 2017 tarihli toplantısında değerlendirilerek dört adayın bağımsız üye adayları olarak belirlenmelerine karar verilmiştir.

Kanuni yükümlülükler ve Esas Sözleşmemizin 10'uncu maddesi uyarınca Yönetim Kurulumuzun bir üyesi, C Grubu pay sahibi Özelleştirme İdaresi Başkanlığı tarafından aday gösterilen kişiler arasından seçilmektedir. Söz konusu Yönetim Kurulu üyeliği pozisyonu için Özelleştirme İdaresi Başkanlığı C grubu hisseyi temsilen Sn. Süleyman Karaman'ın adaylığının uygun görüldüğü Şirketimize iletilmiş olup, Sn. Süleyman Karaman'ın Yönetim Kurulu üyeliği 29 Mart 2017 tarihli Olağan Genel Kurul'da pay sahipleri tarafından onaylanmıştır.

Mevcut durumda, Yönetim Kurulu'ndaki 5 bağımsız üye Kurumsal Yönetim Tebliği (II-17.1)'nde belirtilen bağımsızlık kriterlerini taşımaktadır.

2017 yılı faaliyet döneminde bağımsız Yönetim Kurulu üyelerinin bağımsızlığını ortadan kaldıran bir durum ortaya çıkmamıştır.

Yönetim Kurulu nezdinde bilgi birikimi, tecrübe ve görüş açısı bakımından çeşitliliğin sağlanmasının Şirket'in faaliyetlerine ve Yönetim Kurulu'nun etkin çalışmasına olumlu katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Yönetim Kurulu'nda farklı görüşlerin temsil edilmesinin sağlanmasının da bir aracı olan kadın Yönetim Kurulu üyeleri için bir hedef oran belirlenmesi yönünde ise değerlendirme çalışmalarımız devam etmekte olup, hali hazırda Yönetim Kurulu'muzda 1 kadın üye bulunmaktadır.

29 Mart 2017 tarihli Şirket Genel Kurul'unda, 2017 faaliyetlerinin görüşüleceği Genel Kurul toplantısına kadar görev yapmak üzere seçilen, tamamı SPK Kurumsal Yönetim İlkelerinde yapılan tanımlamaya göre icrada görev almayan Yönetim Kurulu üyeleri ve nitelikleri aşağıda tabloda olup, özgeçmişleri internet sitesinde ve Faaliyet Raporu'nda yer almaktadır.

Yönetim Kurulu, Genel Kurul tarafından seçilen en az beş üyeden oluşur. Yönetim Kurulu üyelerinin seçiminde bir üyenin C Grubu pay sahibinin gösterdiği adaydan seçilmesi zorunludur. Diğer üyeler A Grubu pay sahiplerinin belirleyeceği adaylar arasından, Genel Kurul'da en çok oy alan adaylar arasından seçilir. Sermaye Piyasası Kurulu düzenlemelerinde tanımlanan sayıdaki adayın bağımsızlık niteliklerini haiz olmaları sağlanır.

Kurumsal Yönetim İlkeleri Uyum Raporu

Yönetim Kurulu üyelerinin sayısının tespiti ve üyelerin seçimi bakımından Genel Kurul yetkilidir. Bağımsız üyeler için Sermaye Piyasası Kurulu Kurumsal Yönetim İlkeleri ile getirilen zorunluluklar saklı kalmak kaydıyla, Genel Kurul Türk Ticaret Kanunu'nun 364'üncü maddesi uyarınca gerekli görürse Esas Sözleşme hükümlerini dikkate alarak Yönetim Kurulu üyelerini her zaman değiştirebilir.

Yönetim Kurulu üyeliğinin herhangi bir sebeple boşaldığı veya bağımsız üyenin bağımsızlığını kaybetmesi, istifa etmesi veya görevini yerine getiremeyecek duruma gelmesi halinde, Yönetim Kurulu, görevi sona eren Yönetim Kurulu üyesini aday gösteren ilgili grup pay sahiplerinin göstereceği adayı Türk Ticaret Kanunu hükümleri ve Sermaye Piyasası Kurulu düzenlemelerinde belirlenen prosedürlere uygun olarak geçici olarak seçip ilk toplanacak Genel Kurul'un onayına sunar.

Yönetim Kurulu Üyeleri

Adı Soyadı	Bağımsız Yönetim Kurulu Üyesi Olup Olmadığı	Atanma Tarihi	Yer Aldığı Komiteler ve Görevi	Şirket Dışında Aldığı Görevler
Ömer M. Koç	Bağımsız Üye Değil	29.03.2017	Yönetim Kurulu Başkanı Yürütme Komitesi	Koç Holding Şirketleri Yönetim Kurulu Üyelikleri
Ali Y. Koç	Bağımsız Üye Değil	29.03.2017	Yönetim Kurulu Başkan Vekili Yürütme Komitesi	Koç Holding Şirketleri Yönetim Kurulu Üyelikleri
Rahmi M. Koç	Bağımsız Üye Değil	29.03.2017	Yönetim Kurulu Üyesi Yürütme Komitesi	Koç Holding Şirketleri Yönetim Kurulu Üyelikleri
Semahat S. Arsel	Bağımsız Üye Değil	29.03.2017	Yönetim Kurulu Üyesi Yürütme Komitesi	Koç Holding Şirketleri Yönetim Kurulu Üyelikleri
Temel Kamil Atay	Bağımsız Üye Değil	29.03.2017	Yönetim Kurulu Üyesi Risk Yönetimi Komitesi	Koç Holding Şirketleri Yönetim Kurulu Üyelikleri
Dr. Bülent Bulgurlu	Bağımsız Üye Değil	29.03.2017	Yönetim Kurulu Üyesi	Koç Holding Şirketleri Yönetim Kurulu Üyelikleri
O. Turgay Durak	Bağımsız Üye Değil	29.03.2017	Yönetim Kurulu Üyesi	Koç Holding Şirketleri Yönetim Kurulu Üyelikleri
Levent Çakıroğlu	Bağımsız Üye Değil	29.03.2017	Yönetim Kurulu Üyesi	Koç Holding Şirketleri Yönetim Kurulu Üyelikleri Koç Holding CEO
Erol Memioğlu	Bağımsız Üye Değil	29.03.2017	Yönetim Kurulu Üyesi	Koç Holding Şirketleri Yönetim Kurulu Üyelikleri
Yağız Eyüboğlu	Bağımsız Üye Değil	29.03.2017	Yönetim Kurulu Üyesi Kurumsal Yönetim Komitesi	Koç Holding Şirketleri Yönetim Kurulu Üyelikleri Enerji Grubu Başkanı
Süleyman Karaman	Bağımsız	29.03.2017	Bağımsız Üye (ÖİB Temsilcisi)	TÜRKSAT Yönetim Kurulu Başkan Yardımcılığı
Ahmet Türul	Bağımsız	29.03.2017	Bağımsız Üye	Allianz Şirketleri Yönetim Kurulu Üyeliği
Gökçe Bayındır	Bağımsız	29.03.2017	Bağımsız Üye Risk Yönetimi Komitesi	Koç Holding Şirketleri Bağımsız Yönetim Kurulu Üyelikleri
Kutsan Çelebican	Bağımsız	29.03.2017	Bağımsız Üye Kurumsal Yönetim Komitesi Denetim Komitesi	Koç Holding Şirketleri Bağımsız Yönetim Kurulu Üyelikleri
Osman Mete Altan	Bağımsız	29.03.2017	Bağımsız Üye Denetim Komitesi	-

5.2. Yönetim Kurulu'nun Faaliyet Esasları

Tüpraş Yönetim Kurulu faaliyetlerini şeffaf, hesap verebilir, adil ve sorumlu bir şekilde yürütmektedir. Yönetim Kurulu üyelerinin yetki ve sorumlulukları Esas Sözleşme'de belirlenmiştir. Yönetim Kurulu üyeleri arasında görev dağılımı ve Yönetim Kurulu üyelerinin görev ve yetkileri faaliyet raporunda açıklanmaktadır.

Yönetim Kurulu, Şirket'in işleri gerektirdikçe toplanır. Başkan'ın veya üyelerden ikisinin talebi halinde Yönetim Kurulu'nun toplanması zorunludur. Yönetim Kurulu toplantıları Şirket'in idare merkezinde veya Yönetim Kurulu üyelerinin çoğunluğunun belirleyeceği yerde yapılabilir. Düzenli toplantılara ilave olarak, gerekli görülen hallerde özel konulara ilişkin karar almak üzere, Yönetim Kurulu salt çoğunluğu sağlayacak üye sayısı ile toplanmakta veya Türk Ticaret Kanunu'nun 390/4 maddesi uyarınca fiilen toplantı yapmadan karar alabilmektedir.

Yönetim Kurulu, Türk Ticaret Kanunu'nun 367'inci maddesi uyarınca hazırlayacağı bir iç yönerge ile yönetimi kısmen veya tamamen Yönetim Kurulu üyesi olan veya olmayan bir veya birkaç kişiye devretmeye yetkilidir. Ancak, Esas Sözleşme'nin 10'uncu maddesinde sayılan imtiyazlı hisseye ilişkin konularda yetki devri söz konusu olmayıp, bu kararların Yönetim Kurulu'nda görüşülmesi zorunludur.

Yönetim Kurulu'nun toplantı şekli, toplantı ve karar nisapları, oy kullanımı, görev ve yetkileri konusunda Türk Ticaret Kanunu hükümleri ve Sermaye Piyasası Kurulu düzenlemelerine uyulur.

Yönetim Kurulu toplantılarında konulara ilişkin tüm olumlu/olumsuz görüşler ve oylar, toplantı tutanakları şeklinde karar zaptına geçirilmektedir. Düzenli toplantıların gündemi Yönetim Kurulu sekreteryası tarafından daha önce alınan kararlar ve karar alınmasını gerektiren konular göz önünde tutularak ve üyelere danışılarak hazırlanmaktadır. Diğer toplantıların gündemini ise yasal zorunluluklar nedeniyle karar alınmasını gerektiren hususlar belirlemektedir. Yönetim Kurulu'nun sekreteryaya görevi Mali İşlerden Sorumlu Genel Müdür Yardımcısı (CFO) tarafından yürütülmektedir.

Yönetim Kurulu, 2017 yılı içerisinde 12 Nisan, 25 Temmuz ve 20 Aralık'ta üyelerin tamamının katılımı ile üç kez toplanmıştır. Yönetim Kurulu Bağımsız Yönetim Kurulu üyelerinin onayına sunulan ilişkili taraf işlemi ile önemli nitelikte işlemlerden kabul görmeyen ve Genel Kurul'un onayına götürülen bulunmamaktadır.

Esas Sözleşme'de, Yönetim Kurulu üyelerine ağırlıklı oy veya veto (oy hakkında belirtilen konularda Yönetim Kurulu kararı alınabilmesi için C Grubu imtiyazlı hissenin olumlu oy kullanması dışında) hakkı tanınmamıştır.

Yönetim Kurulu üyelerine, Türk Ticaret Kanunu'nun 395'inci ve 396'ncı maddelerinde öngörülen durumlar için Genel Kurul izin verebilir.

Toplantı yeri Şirket merkezidir. Yönetim Kurulu kararı ile başka bir yerde de toplanabilir. Toplantılarda görüşülecek işlerin bir gündem ile tespit edilmiş olması ve bu gündemin toplantı gününden önce üyelere tebliğ edilmesi gerekir. Yönetim Kurulu toplantılarına davet, toplantı gününden en az üç gün önce yapılır.

Yönetim Kurulu üyeleri ve yöneticilerin görevleri çerçevesinde kişisel olarak sorumlu tutulabilecekleri yükümlülüklerine karşı, zararların tazmini ile ilgili toplam 50 milyon Euro teminat tavanlı yönetici sorumluluk sigortası yaptırılmıştır.

Yönetim Kurulu Şirket'in faaliyetlerini gözetirken çıkar çatışması doğma olasılığının olup olmadığını ve varsa söz konusu çıkar çatışmasının Şirket açısından sonuçlarını değerlendirmekte ve Şirket'in çıkarlarına en uygun şekilde hareket edilmesi için gereken kararları almaktadır. Ayrıca, ilişkili taraf işlemlerinde de düzenlemelere uyumun yanı sıra, Yönetim Kurulu tarafından olası suiistimal riskleri değerlendirilmekte ve ilişkili taraf işlemleri titizlikle ele alınmaktadır.

5.3. Yönetim Kurulu Bünyesinde Oluşturulan Komitelerin Sayı, Yapı ve Bağımsızlığı

Şirket'te, Yönetim Kurulu'nun görev ve sorumluluklarını sağlıklı olarak yerine getirmek amacıyla oluşturulmuş komiteler mevcut olup, komiteler faaliyetlerini belli prosedürler çerçevesinde yürütmektedir. Komitelerin çalışma esasları ve toplanma sıklığı ve ilgili dönemdeki faaliyetlerine ilişkin komite raporları Şirket'in internet sitesinde yer almaktadır. Kurulan Kurumsal Yönetim Komitesi, Risk Yönetim Komitesi, Denetim Komitesi, Yürütme Komitesi ve Etik Kurul aşağıdaki prensipler doğrultusunda çalışmaktadır.

Yönetim Kurulu, mali kontrol ve denetime ilişkin faaliyetleri, esas itibarıyla Denetimden Sorumlu Komite vasıtasıyla gözetir. Denetim Komitesi, bu fonksiyonu yerine getirirken, süreçlerin verimliliğini mali açıdan gözden geçirmek, denetlemek ve raporlamak üzere kurulmuş olan Risk Yönetimi ve Denetim Müdürlüğü'nden gelen raporları ayrıntılarıyla inceler, değerlendirir, Şirket yönetimine gereken talimatları verir ve gerektiği durumlarda Yönetim Kurulu'nun bilgi ve onayına sunar.

Kurumsal Yönetim İlkeleri Uyum Raporu

Risk Yönetimi ve Denetim Müdürlüğü, Şirket'in bütün iş süreçlerinin verimliliğini mali açıdan gözden geçirir, bunlara ilişkin denetim mekanizmalarının yerindeliği, etkinliği ve uygulama düzeylerini test eder, varsa eksiklerin giderilmesi için alınacak önlemleri operasyonel birimlerle birlikte belirler ve çalışma sonuçlarını Denetim Komitesi'ne raporlar.

Kurumsal Yönetim Komitesi

Şirket'in Kurumsal Yönetim İlkeleri'ne uyumunu izlemek ve henüz uygulamaya konulmamış ilkelerin uygulanmama gerekçelerini incelemek ve Yönetim Kurulu'na uygulamaları iyileştirici önerilerde bulunmak üzere Yönetim Kurulu'nun 20 Kasım 2007 tarihli kararı ile oluşturulmuştur. Mevcut durumda birisi Başkan olmak üzere üç üye bulunmaktadır. 2017 yılı içerisinde Komite beş kez toplanmıştır. Bir Yönetim Kurulu üyesinin tecrübesi birden fazla komitede görev almasını gerektirmiştir.

SPK Kurumsal Yönetim İlkeleri'nde Aday Gösterme Komitesi ve Ücret Komitesi'ne verilen görevler hâlihazırda Kurumsal Yönetim Komitesi tarafından yerine getirilmektedir.

Adı Soyadı	Şirket ile İlişkisi	Bağımsızlık Durumu	Diğer Komitelerde Aldığı Görevler
Kutsan Çelebican	Yönetim Kurulu Üyesi (İcrada Görevli Değil)	Bağımsız	Var
Yağız Eyüboğlu	Yönetim Kurulu Üyesi (İcrada Görevli Değil)	Bağımlı	Yok
Doğan Korkmaz	Genel Müdür Yardımcısı CFO (İcrada Görevli)	Bağımlı	Var

Risk Yönetim Komitesi

Komite'nin amacı; Şirket'in varlığını, gelişmesini ve devamını tehlikeye düşürebilecek stratejik, operasyonel, finansal, hukuki ve sair her türlü riskin erken tespiti, değerlendirilmesi, etki ve olasılıklarının hesaplanması, bu risklerin Şirket'in kurumsal risk alma profiline uygun olarak yönetilmesi, raporlanması, tespit edilen risklerle ilgili gerekli önlemlerin uygulanması, karar mekanizmalarında dikkate alınması ve bu doğrultuda etkin iç kontrol sistemlerinin oluşturulması ve entegrasyonu konularında Yönetim Kurulu'na tavsiye ve önerilerde bulunmak üzere Yönetim Kurulu'nun 28 Temmuz 2010 tarihli kararı ile oluşturulmuştur. Komite 2017 yılı içerisinde altı kez toplanmıştır. Bir Yönetim Kurulu üyesinin tecrübesi birden fazla komitede görev almasını gerektirmiştir.

Adı Soyadı	Şirket ile İlişkisi	Bağımsızlık Durumu	Diğer Komitelerde Aldığı Görevler
Gökçe Bayındır	Yönetim Kurulu Üyesi (İcrada Görevli Değil)	Bağımsız	Yok
Temel Kamil Atay	Yönetim Kurulu Üyesi (İcrada Görevli Değil)	Bağımlı	Var

Denetim Komitesi

Şirketimizde muhasebe ve raporlama sistemlerinin ilgili kanun ve düzenlemeler çerçevesinde işleyişinin, finansal bilgilerin kamuya açıklanması, bağımsız denetim ve iç kontrol sisteminin işleyişinin ve etkinliğinin gözetimini yapmak üzere Denetimden Sorumlu Komite 26 Aralık 2003 tarihli Yönetim Kurulu kararı ile oluşturulmuştur.

Denetim Komitesi, kamuya açıklanacak yıllık ve ara dönem finansal tabloların, Şirket'in izlediği muhasebe ilkelerine, gerçeğe uygunluğuna ve doğruluğuna ilişkin olarak Ortaklığın sorumlu yöneticileri ve bağımsız denetçilerinin görüşlerini alarak, kendi değerlendirmeleriyle birlikte Yönetim Kurulu'na yazılı olarak bildirir. Denetim Komitesi yılda en az dört defa ve gerektiğinde daha sık toplanır. 2017 yılı içerisinde yedi toplantı gerçekleştirilmiştir. Komite başkanı ve üyeleri bağımsız Yönetim Kurulu üyeleri arasından seçilir. Denetim Komitesi Başkanı'nın denetim/muhasebe ve finansal tecrübesi birden fazla komitede görev almasını gerektirmiştir.

Tüpraş'ta denetim faaliyetleri, temelini Uluslararası İç Denetim Standartları ve Tüpraş Etik İlkeleri'nin oluşturduğu risk odaklı proaktif bir metodoloji takip edilerek Tüpraş Risk Yönetimi ve Denetim Birimi'nin uzman ekibi tarafından mali, operasyonel, süreç, yasal uyum, iş etiği ve suiistimal ana başlıklarında, yıllar itibarıyla belirlenmiş süreç ve konular üzerinden yürütülür.

Tüpraş'ın faaliyet merkezlerinin tamamında temel mali ve süreç denetimleri yılda iki kez, çalışma dönemi için belirlenmiş tematik denetimler en az bir kez gerçekleştirilir.

2017 yılında rafineriler, Risk Yönetimi ve Denetim Müdürlüğü tarafından toplamda 188 adam gününden oluşmak üzere 20 defa ziyaret edilmiş ve denetim gerçekleştirilmiştir.

Belirlenen denetim konuları Şirket'in ilgili birimleriyle her yılın başında paylaşılarak yıllık risk temelli denetim planları oluşturulur. Denetim tespitleri Şirket içinde zaman kaybetmeksizin yayınlanarak gerekli düzeltici tedbirlerin alınması sağlanır. Tespitler düzenli olarak gözden geçirilerek faaliyetlerde sağlanan iyileştirmeler takip edilir.

Tüpraş'ın faaliyet ve hizmetlerinin etkin, güvenilir ve kesintisiz bir şekilde yürütülmesini, muhasebe ve mali raporlama sisteminden sağlanan bilgilerin bütünlüğünü, tutarlılığını, güvenilirliğini ve zamanında elde edilebilirliğini sağlamak amacıyla devamlı olarak gerçekleştirilen iç kontroller sırasında oluşan tespitler Şirket yönetimi ile paylaşılır ve süreçlerin iyileştirilmesine yönelik çalışmalara eşlik edilir.

Adı Soyadı	Şirket ile İlişkisi	Bağımsızlık Durumu	Diğer Komitelerde Aldığı Görevler
Kutsan Çelebican	Yönetim Kurulu Üyesi (İcrada Görevli Değil)	Bağımsız	Var
Osman Mete Altan	Yönetim Kurulu Üyesi (İcrada Görevli Değil)	Bağımsız	Yok

Yürütme Komitesi

Yürütme Komitesi, Yönetim Kurulu ile idari yapı arasında etkin koordinasyonun sağlanması suretiyle Yönetim Kurulu'nun etkinliğinin artırılması, stratejik hedeflerine uygun alanlarda yatırım ve iş geliştirme konularında iyileştirme sağlanması amaçlarıyla Yönetim Kurulu'na tavsiye ve önerilerde bulunmak üzere 4 Mayıs 2012 tarihinde oluşturulmuştur.

Yönetim Kurulu tarafından karara bağlanacak önemli hususlar tüm üyelerin onayına sunulmadan önce faaliyetlere etki, finansal boyut, hukuki durum, stratejik önceliklere uyum gibi konularda gerekli hazırlık, analiz ve değerlendirmelerin tamamlanmış olmasını sağlamaktadır. Yürütme Komitesi, Şirket'in faaliyet gösterdiği sektördeki, ekonomik, sosyal ve siyasi çevredeki gelişmeleri takip ederek etkilerini değerlendirmek, rekabet gücünü artırıcı stratejileri belirlemektedir. Belirlenen stratejiler doğrultusunda, sektör dinamiklerinin izlenerek oluşabilecek fırsatların ortaya çıkarılmasını amaç edinmiştir. Bu amaçla yürütme komitesi başlıca aşağıdaki görevleri ifa ederek Şirket yönetimi ve Yönetim Kurulu'na tavsiye ve önerilerde bulunur.

- Şirket için uygun stratejilerin geliştirilmesi ve faaliyetlerin etkinliği için sektördeki gelişmeleri takip eder ve öneriler sunar,
- Yapılacak iç analizlerle Şirket'in güçlü ve zayıf yönlerini, dış analizlerle de fırsat ve tehditleri belirlediği aynı sektördeki uluslararası şirketlerle karşılaştırmalı olarak izler ve gerekli aksiyonların alınmasını sağlar,
- Her yıl en az beş yıllık dönemi kapsayacak şekilde Şirket yönetimi tarafından hazırlanan Stratejik Çalışma Planı'nın yapılan analiz neticelerine, beklentilere uygunluğunu denetler ve gerekli revizyonların yapılmasını sağlar,
- Şirket yönetimi tarafından hazırlanan yıllık iş planlarının, Stratejik Çalışma Planı'na uygunluğunu denetler ve varsa önemli farklılıkların analizlerini yaparak bunların iş planlarına tam olarak yansıtılmasını sağlar,
- Faaliyetlerin yıllık iş planlarına ve Yönetim Kurulu kararlarına uygun şekilde yürütülmesi için gerekli çalışmaları yaptırır, farklılıkların aylık, çeyrek ve altı aylık analizleri sonrasında gerekli olan yönlendirmeleri yapar,
- Şirket iş planlarının oluşturulması, dış ortamdaki gelişmelere göre gerekli revizyonların yapılması ve yıllık performans ölçütü olarak kullanılmasını sağlayacak sistemin işlerliğini gözetir,
- Yönetim Kurulu'nda karar verilecek önemli hususlarla ilgili, finansal boyut, hukuki durum, stratejik önceliklere uyum gibi konularda gerekli hazırlık, analiz ve değerlendirmelerin tamamlanmış olmasını sağlar,
- Şirket'in kısa ve uzun dönemli iş planlarının oluşturulması ve kontrolü aşamasında kendi üyeleri arasından ve gerektiğinde Şirket dışından yeterli tecrübe ve bilgi sahibi kişilerden oluşan alt çalışma/danışma grupları oluşturulmasını sağlar.

Kurumsal Yönetim İlkeleri Uyum Raporu

Yürütme Komitesi bir başkan ve Yönetim Kurulu'nun 1/3'ünden az olmayacak sayıda üyeden oluşur. Yürütme Komitesi yıl içerisinde on iki toplantı gerçekleştirmiştir.

Adı Soyadı	Şirket ile İlişkisi	Bağımsızlık Durumu	Diğer Komitelerde Aldığı Görevler
Rahmi M. Koç	Yönetim Kurulu Üyesi (İcrada Görevli Değil)	Bağımlı	Yok
Ömer M. Koç	Yönetim Kurulu Başkanı (İcrada Görevli Değil)	Bağımlı	Yok
Semahat S. Arsel	Yönetim Kurulu Üyesi (İcrada Görevli Değil)	Bağımlı	Yok
Ali Y. Koç	Yönetim Kurulu Üyesi (İcrada Görevli Değil)	Bağımlı	Yok
Temel Kamil Atay	Yönetim Kurulu Üyesi (İcrada Görevli Değil)	Bağımlı	Var
Bülent Bulgurlu	Yönetim Kurulu Üyesi (İcrada Görevli Değil)	Bağımlı	Yok

Etik Kurul

Etik Çalışma Kuralları, Şirket'in temel davranış ilkelerini kapsamaktadır. Yasal, toplumsal ve ekonomik koşullarda meydana gelen değişimlerin yanı sıra Koç Holding'in imzaladığı Küresel İlkeler Sözleşmesi (Global Compact) kriterlerine uyum doğrultusunda Tüpraş Etik Davranış Kuralları Nisan 2011'de Genel Kurul'un onayından geçirmiştir.

Şirket personeli, görevlerini yerine getirirken "İş Etiği İlkeleri"ne ve "Koç Topluluğu Ortak Değerleri"ne uymak zorundadır. İş prosedürleri, standartlar, kanun ve düzenlemeler her türlü tutum ve davranışlarımızla ilgili yön gösterici olamayabileceği bilinciyle, Şirket değerleri üzerine kurulmuş olan Etik Davranış Kuralları bulunmaktadır.

Adı Soyadı	Şirket ile İlişkisi	Bağımsızlık Durumu	Diğer Komitelerde Aldığı Görevler
İbrahim Yelmenoğlu	Genel Müdür (İcrada Görevli)	Bağımlı	Yok
Doğan Korkmaz	Genel Müdür Yardımcısı (Mali) (İcrada Görevli)	Bağımlı	Var
Nezih Akçınar	İnsan Kaynakları Direktörü (İcrada Görevli)	Bağımlı	Yok
Fatma Devrim	Rekabet Uzmanı (İcrada Görevli)	Bağımlı	Yok

5.4. Risk Yönetimi ve İç Kontrol Mekanizması

Tüpraş'ta, Sermaye Piyasası Kurulu'nun Kurumsal Yönetim İlkeleri Tebliği doğrultusunda 28 Temmuz 2010 tarihli Yönetim Kurulu toplantısında Risk Yönetimi Komitesi kurulmuştur. Tüpraş Risk Yönetim Komitesi, 1 Temmuz 2012 tarihinde yürürlüğe giren 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 378'inci maddesine uyum ve Yönetim Kurulu bünyesindeki komitelerin etkin çalışmasını sağlamak amacıyla, Şirket'in varlığını, gelişmesini ve devamını tehlikeye düşürebilecek risklerin erken teşhisi, tespit edilen risklerle ilgili gerekli önlemlerin uygulanması ve riskin yönetilmesi amacıyla çalışmalar yapmaktadır. Komite, 2016 yılında altı toplantı gerçekleştirmiş, Tüpraş Risk Yönetim Sistemi'ni değerlendiren, risk raporlaması esaslarını belirlemiştir. Belirlenen esaslara uygun olarak raporlama çalışmaları ve komite değerlendirmeleri periyodik olarak Yönetim Kurulu'nun bilgisine sunulmaktadır.

Tüpraş'ta, faaliyet ve iş devamlılığının sürdürülebilmesini sağlamak, belirsizlik yaratan etkenler ile mücadele etmek adına, sıra dışı gelişmeleri başarıyla yöneterek, itibarını korumak üzere 2016 yılında yeni bir Kurumsal Risk Yönetimi Sistemi oluşturmak amacıyla Kurumsal Risk Yönetimi Direktörlüğü kurulmuştur. Tüpraş'ın Kurumsal Risk Yönetimi rehberi doğrultusunda hazırlanmış olan politikaları mevcuttur.

Tüpraş, planlanan stratejik ve finansal hedeflerdeki muhtemel sapmaları yöneterek, hissedarlarına yaratacağı değeri en yüksek seviyeye getirmeyi hedeflemektedir.

Kurumsal Risk Yönetim süreci, Şirket'in mevcut değerlerini koruyarak paydaşlar için yeni değerler yaratacak, fırsatları yönetecek, Yönetim Kurulu ve Şirket Üst Yönetimi'nin kabul ettiği risk iştahına uygun olarak tüm fonksiyonlarda tanımlanan risklerin süreçler arasındaki iletişimini de sağlayacak şekilde geliştirilmiştir.

5.5. Şirket'in Stratejik Hedefleri

Yönetim Kurulu, belirlediği stratejik hedeflerle, Tüpraş'ın risk, büyüme ve getiri dengesini Şirket'in sürdürülebilir kârlılık ve uzun vadeli çıkarlarını gözeten, idare ve temsil etmektedir. Yönetim Kurulu, Yürütme Komitesi ve diğer alt çalışma gruplarından alınan destek ile Şirket'in stratejik hedeflerinin oluşturulmasını sağlar.

5.6. Mali Haklar

Yönetim Kurulu üyelerinin ve üst düzey yöneticilerin ücretlendirme esasları yazılı hale getirilmiş olup, Genel Kurul toplantısında ayrı bir madde olarak ortakların bilgisine sunulmuş pay sahiplerine bu konuda görüş bildirme imkanı tanınmıştır. Bu amaçla hazırlanan ücret politikası, 29 Mart 2017 tarihli Olağan Genel Kurul'dan üç hafta önce yayınlanan "Bilgilendirme Dokümanı" aracılığı ile kurumsal internet sitesinde ortakların incelemesine sunulmuş ve Genel Kurul'u takiben uygulamaya alınmıştır. Ayrıca finansal tablo dipnotlarımızda da üst düzey yöneticilere yapılan ödemeler kamuya açıklanmaktadır. Yönetim Kurulu Komiteleri içerisinde Ücret Komitesi ayrıca kurulmamış olup, SPK Kurumsal Yönetim İlkeleri kapsamında belirlenmiş olan Ücret Komitesi görevleri, SPK İlkeleri'ne uygun olarak Kurumsal Yönetim Komitesi tarafından sürdürülmektedir.

Şirket'te Yönetim Kurulu tarafından kurulacak komitelerde görev alacak Yönetim Kurulu üyelerine, sağladıkları katkıları, toplantılara katılmaları, fonksiyonları esas alınarak yıl sonlarında Kurumsal Yönetim Komitesi görüşü çerçevesinde Yönetim Kurulu tarafından belirlenen tutarda prim ödenebilir. Bağımsız Yönetim Kurulu üyelerinin ücretlendirmesinde hisse senedi opsiyonları veya Şirket'in performansına dayalı ödeme planları kullanılmamaktadır.

Yönetim Kurulu üyesine veya yöneticisine Şirket tarafından doğrudan ve dolaylı olarak borç verilmesi, kredi kullanılması, lehlerine teminat verilmesi gibi çıkar çatışmasına yol açacak işlemler söz konusu değildir.

Yönetim Kurulu üyelerinin tamamı için geçerli olmak üzere her yıl olağan Genel Kurul toplantısında sabit ücret belirlenir. Mart 2017'de gerçekleştirilen, 2016 yılına ait Olağan Genel Kurul toplantısında; Yönetim Kurulu üyelerinin her birine 2017 yılı için yıllık 357 bin TL'si ücret ödenmesine ve bu ödemelerin Genel Kurul toplantısını takip eden aydan başlamak üzere bir sonraki Genel Kurul'a kadar aylık eşit taksitler halinde yapılmasına oyçokluğu ile karar verilmiştir.

Risk Yönetimi ve Risk Yönetim Komitesi Çalışmaları

A. KURUMSAL RİSK YÖNETİMİ

Her organizasyonun hedeflerini gerçekleştirme yolunda belirsizlik yaratan etkenlerle mücadele etmek zorunda olması, kurumsal risk yönetiminin (KRY) başlangıç noktasını oluşturmaktadır.

Çağdaş yönetim anlayışı, kurumsal yönetim kavramına dayanmaktadır. Kurumsal yönetim sürecinin en temel unsuru ise kurumsal risk yönetimidir.

Tüpraş'ta, faaliyet ve iş devamlılığının sürdürülebilmesini sağlamak, belirsizlik yaratan etkenler ile mücadele etmek adına, sıra dışı gelişmeleri başarıyla yöneterek, itibarını korumak üzere 2016 yılında yeni bir Kurumsal Risk Yönetimi Sistemi oluşturmak amacıyla Kurumsal Risk Yönetimi Direktörlüğü kurulmuştur. Tüpraş'ın Kurumsal Risk Yönetimi rehberi doğrultusunda hazırlanmış olan politikaları mevcuttur.

Tüpraş, planlanan stratejik ve finansal hedeflerdeki muhtemel sapmaları yöneterek, hissedarlarına yaratacağı değeri en yüksek seviyeye getirmeyi hedeflemektedir.

Kurumsal Risk Yönetim süreci, Şirket'in mevcut değerlerini koruyarak paydaşlar için yeni değerler yaratacak, fırsatları yönetecek, Yönetim Kurulu ve Şirket Üst Yönetimi'nin kabul ettiği risk iştahına uygun olarak tüm fonksiyonlarda tanımlanan risklerin süreçler arasındaki iletişimini de sağlayacak şekilde geliştirilmiştir.

B. RİSKİN ERKEN SAPTANMASI KOMİTESİ

Tüpraş'ın 28 Temmuz 2010 tarihli Yönetim Kurulu toplantısında alınan karar ile 1 Temmuz 2012 tarihinde yürürlüğe giren 6102 Türk Ticaret Kanunu'nun 378'inci maddesi ile SPK'nın Kurumsal Yönetim Tebliği'ne uyum ve Yönetim Kurulu bünyesindeki komitelerin etkin çalışmasını sağlamak amacıyla, Şirket'in varlığını, gelişmesini ve devamını tehlikeye düşürebilecek risklerin erken teşhisi, tespit edilen risklerle ilgili gerekli önlemlerin uygulanması ve riskin yönetilmesi amacıyla çalışmalar yapmak üzere Riskin Erken Saptanması Komitesi kurulmuştur.

Komitenin başkanlığını Bağımsız Yönetim Kurulu üyesi Sayın Gökçe Bayındır yürütmektedir. Komitenin diğer üyesi ise Yönetim Kurulu üyesi Sn. Temel Kamil Atay'dır. Komite, 2017 yılı içerisinde 6 adet toplantı gerçekleştirmiştir. Komite, Tüpraş'ın Risk Yönetim Sistemi ve Risk Raporlaması esaslarını değerlendirmekte, bu kapsamda periyodik olarak hazırlanan Risk Raporları'nı incelemekte, Risk Yönetim Sistemi'nde belirlenen limitlere uymayan hususlar için alınması gereken önlemler hakkında görüşlerini sunmaktadır. Raporlama çalışmaları ve komite değerlendirmeleri Yönetim Kurulu'nun bilgisine sunulmaktadır.

C. RİSK TAKİP KOMİTESİ

Takip Komitesi, Kurumsal Risk Yönetimi uygulamalarını takip eden, Genel Müdür'e bağlı komitedir. Komite üyeleri, Genel Müdür, Genel Müdür Yardımcıları, Kurumsal Risk Yönetimi Direktörü ve Risk Yönetim ve Denetim Müdürü'nden oluşmaktadır. Komite'nin amacı, Şirket'in varlığını ve sürdürülebilirliğini tehlikeye düşürebilecek tüm risklerin erken teşhisi, tespit edilen risklerle ilgili gerekli tedbirlerin alınması, kurumsal risk yönetimi süreçlerinin etkin bir şekilde yürütülmesi için gerekli politikaların ve uygulamaların geliştirilmesi ve risklere ait aksiyon planları ile risk trendlerinin anahtar risk göstergeleri vasıtasıyla periyodik olarak takip edilmesidir.

D. BİLGİ GÜVENLİĞİ KOMİTESİ

Tüpraş olarak kurumun yasal uygunluğunu, ticari ve kurumsal imajını korumak amacıyla tüm fiziksel ve elektronik bilgi varlıklarının gizliliğini, bütünlüğünü ve erişilebilirliğini koruma taahhüdünde bulunmaktayız.

Bilgi güvenliğinin tam olarak sağlanabilmesi, bilgi güvenliği bilincinin oluşturulması, farkındalık seviyesinin artırılması ve bilgi güvenliğinin düzgün işletilebilmesi amacıyla ISO 27001 Standardı 5.3 Kurumsal Roller Sorumluluklar ve Yetkiler maddesi uyarınca Bilgi Güvenliği

Komitesi kurulmuştur. Komite lideri Mali İşlerden Sorumlu Genel Müdür Yardımcısı (CFO), Komite Yöneticisi ise Bilgi Teknolojileri Direktörü'dür. Üyeler ise tüm Direktörlükler ve ilgili Müdürlüklerdir.

Komite, gündem olduğu sürece 6 ayda bir kez olmak üzere ve gerektiğinde katılımcıların veya yetkilendirdiği temsilcilerinin salt çoğunluğu ile toplanmaktadır. Toplanma sıklığını ve koşullarını Komite Lideri belirlemektedir.

E. TÜPRAŞ RİSK ENVANTERİ

Tüpraş'ın maruz kaldığı başlıca riskler;

- 1- Tehlike ve çevre
- 2- Finansal
- 3- Ticari
- 4- Operasyonel
- 5- Stratejik
- 6- Uyum ve Yasal
- 7- İtibar

olmak üzere toplam yedi ana başlık altında takip edilmektedir.

1- Tehlike ve Çevre Riskleri

Tüpraş, tüm operasyonel faaliyetlerinde bütün risk düzeylerini tanımlayarak kaza ve tehlike yaratabilecek riskleri ortadan kaldırma hedefi doğrultusunda gelişimini sürdürmektedir.

Bu kapsamda oluşturulan Sağlık, Emniyet, Çevre standartlarına tüm çalışanlar ile birlikte müteahhit çalışanlarının da kararlı, titiz ve ödünsüz bir şekilde uymaları beklenmektedir.

Proses Emniyeti Yönetim Sistemi ve Kültürel Değişim projemiz kapsamında proses emniyeti liderlik programı, proses emniyeti bilgi sistemi, proses tehlike analizi, mekanik bütünlük ve kalite güvence, yüksek riskli iş prosedürleri, iş izin sistemi, müteahhit yönetimi, değişiklik yönetimi, kaza araştırmaları, operasyonel prosedürler, güvenlik yönetimi denetim sistemi, motivasyon ve farkındalık alanlarında takımlar çalışmalarını tamamlamıştır.

Uluslararası standart ve uygulamalar (API754, CCPS vb.) referans alınarak hazırlanan 16 adet Proses Emniyeti öncül ve artçıl Temel Performans Göstergeleri (KPI) aylık olarak izlenmektedir. Öncül ve artçıl göstergeler KPI'lar ile izlenerek özellikle kazalar olmadan önce önlem alınması ve yaşanan kazalardan ders çıkartılarak tekrarlanmaması hedeflenmektedir.

"Büyük Endüstriyel Kazaların Önlenmesi ve Etkilerinin Azaltılması Hakkında Yönetmelik" (Seveso-II Direktifi) uyarınca hazırlanan güvenlik raporu Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'na sunulmuştur. Bu çalışmalarda, Dow Fire&Explosion Index kullanılarak tüm rafineri ekipmanları detaylı analiz edilmiş, ünite bazlı potansiyel büyük kaza ekipmanları belirlenmiştir. Mevcut ünitelerde tehlikeleri ve büyük operasyon problemlerini tanımlamak, normal çalışma koşullarından ve amaçlanan tasarımdan sapmaların nasıl oluştuğunu saptamak üzere, prosesin her parçasını sistematik olarak gözden geçirmek amacıyla Tehlike ve İşletilebilirlik (HAZOP) çalışmaları yapılmaktadır. HAZOP çalışmalarında proses tehlikeleri detaylı şekilde incelenerek muhtemel yangın, patlama, buhar bulutu yayılımı, içerik kaybı vb. senaryolar belirlenmiştir.

Seveso-II Direktifi kapsamında kritik ekipmanlar için hazırlanan Senaryo Bazlı Acil Durum Eylem Planları kapsamında ilgili Ünite ve Teknik Emniyet Personelleri ile masa başı ve saha tatbikatları yapılarak olası acil durumlara hazırlık yapılmıştır.

Proses Emniyeti, İSG ve Teknik Emniyet uygulamalarını Tek Tüpraş yaklaşımı çerçevesinde şekillendirerek ortak uygulamaların yayılımının sağlanması amacıyla, iç iletişim toplantıları 2017 yılında 9 kez düzenlenmiş, tüm rafineriler proses emniyeti ekiplerinin katılımı sağlanmıştır.

İş Sağlığı ve Güvenliği (İSG) Sistemi'nin temel amacı, proaktif yaklaşımlar ile iş kazaları ve meslek hastalıklarının önüne geçilmesidir. 2017 yılında İSG performansını sürekli geliştirmek ve performans takibini sağlamak amacıyla 14 Temel Performans Göstergesine (TPG) alt kırılımlar eklenmiş ve yakından takip edilen toplam TPG sayısı 21'e çıkarılmıştır.

Bunların yanında 2017 yılında da mevzuat kapsamında "Tehlike ve Etkilerin Yönetimi" (TEYS) sürecinde, risk analizlerinin hazırlanması kapsamında risklerin farkına varılması, yönetilmesi, Sağlık Risk değerlendirmesi çalışmalarının yapılması ve kritik işlere kaynak aktarılmasına öncelik verilmesi sağlanmaktadır.

Risk Yönetimi ve Risk Yönetim Komitesi Çalışmaları

İSG ve Proses Emniyeti Olay İletişiminin geliştirilmesi amaçlı Haftalık Kaza Paylaşımları uygulaması, diğer rafinerilerdeki olaylar ve haftalık önemli konular hakkında bilgi aktarımı, “Bu Kazaları Önleyemez miydik?” toplantıları, haftalık “Emniyet Konuşması”nda Tüpraş veya dünyada yaşanan kazalar/ucuz atlatmalar paylaşılmakta, sağlık ve emniyet konularında genel bilgilendirme uygulamalarına devam edilmektedir.

Tüpraş'ın koşulsuz şekilde devam ettiği İSG konuları kapsamında düzenlenen eğitimlerin devamı ve katılımın sağlanması adına verilen yıllık eğitimlerde iyileştirmeler yapılmış, periyodik eğitimlerin sonrasında sınavların elektronik ortama taşınması tamamlanarak dijitalleşme hedeflerimize uygun bir adım atılmıştır.

Mekanik ve Elektrik İzolasyon uygulamalarında ise tespit edilen ve tekrarlanan uygunsuzlukların giderilmesi ve süreçlerdeki yeniliklerin anlatılması amacıyla 2017 yılında hedef kitle olan Bakım ve Üretim Müdürlükleri personellerine eğitim verilmiştir.

Rafinerilerde olumlu emniyetli davranışları desteklemek, genel emniyet farkındalığını artırmak, emniyet standartlarının saha uygulamalarının takibini yapabilmek amacıyla, “Görünür Liderlik” uygulaması kapsamında, Tüpraş yöneticilerinin de katıldığı davranış odaklı emniyet turları yapılmaktadır.

Çalışanların bulunduğu ortamdan kaynaklanabilecek sağlık tehlikelerinin belirlenmesi ve bu tehlikelere bağlı risklerinin değerlendirilmesi amacıyla tüm rafinerilerde Sağlık Risk Değerlendirmesi (SRD) çalışmaları yapılmaktadır.

2- Finansal Riskler

Şirket'in finansal pozisyonunun ve tercihlerinin sonucunda ortaya çıkan riskleri ifade eder. Finansal riskler içerisinde kur, likidite, karşı taraf, finansal piyasalar gibi riskler ilk akla gelenleridir.

Kur Riski

Tüpraş, faaliyet gösterdiği sektörün yapısı gereği, özellikle alımlarında çok yüksek tutarda yabancı para cinsinden işlem yapmaktadır. Bu işlemlerden kaynaklanabilecek döviz pozisyonları, Finansman Direktörlüğü'nce sürekli takip edilmektedir. Mevcut stokların döviz bazlı fiyatlandırılmış olması da dikkate alınarak gerekli tutarda döviz varlığı bulundurulmakta, bu şekilde doğal koruma sağlanarak açık döviz pozisyonu kabul edilebilir seviyede tutulmaktadır.

Kur riski, ticari faaliyetler dışında, yatırımların karşılanması ve likidite amaçlı temin edilen dövize endeksli borçlanma araçlarından da kaynaklanabilmektedir. Riskten korunmaya yönelik faaliyetler kapsamında sıklıkla türev finansal enstrümanlar kullanılmaktadır. Döviz pozisyonu özsermayeye oranla belirli limitler dahilinde kalmak şartıyla sifıra yaklaştırılmaktadır.

Likidite Riski

Likidite rasyoları üzerinden riskler takip edilmekte ve hedefler konularak yönetilmektedir. Şirket'in yükümlülüklerini yerine getirebilecek kadar likiditeye sahip olması amaçlanmakta olup dönen varlıklarının kısa vadeli borçlarına eşit olması sağlanmaktadır. Bunun yanında, Tüpraş politikaları ve ekonomik konjonktür gereği ortalama alacak ve stok gün sayıları mümkün olduğunca kısa tutulmaktadır. Bu uygulamalar sayesinde işletme sermayesi ihtiyacı ve likidite riski en aza indirilmektedir.

Karşı Taraf Riski

Kamu kuruluşlarından alacaklar tahsilat riski taşımazken özel sektör müşterilerine yapılan satışlardan kaynaklanan alacakların önemli bir bölümü, tahsilat riskini bertaraf etmek amacıyla teminat altına alınmaktadır. Mevcut teminat imkanlarının üzerinde iş hacmi yaratabilmek ve teminata tabi olmayan uluslararası müşterilerde ileriki dönemde oluşabilecek olası riskleri engellemek adına, “Alacak Sigortası” çözümü devreye alınmaktadır. Bunun yanı sıra tüm bankalar için eşit ve objektif kriterler içeren karşı taraf uyum politikası gereği riskimiz yönetilmektedir. Mevduatlarımız politikamızda belirlenen rating, sermaye vb. kriterlere uyan bankalarda belirli limitler dahilinde tutulmakta, ayrıca tahsilatlarımızı da bankalara yönlendirmek suretiyle karşı taraf risk yönetimi büyük ölçüde sağlanmaktadır.

Akaryakıt ürünlerinde ticari alacaklar, satışların peşin veya çok kısa vadeli yapılması suretiyle kontrol altında tutulmakta, müşterilere belirli kredi limitleri çerçevesinde ürün teslimatı yapılmaktadır. Öte yandan ticari alacaklara yönelik günlük ve aylık periyotlarla risk analiz raporları hazırlanmakta, müşteriler için oluşturulan derecelendirme raporları sonucu aksiyon planları/önlemler uygulamaya konulmaktadır.

3- Ticari Riskler

Emtia Fiyatları Riski

Şirketimizin faaliyetleri gereği stoklarında, önemli miktarda ham petrol ve ürün stoğu bulundurulmaktadır. Stoklar uluslararası piyasalarda belirlenen Brent ham petrol ve Akdeniz ürün fiyatlarına göre değerlendirilerek aktiflerde yer almaktadır. Şirket'in kârlılığı ürün fiyatları ile hammadde fiyatlarındaki dalgalanmalardan büyük ölçüde etkilenmektedir.

Bu dalgalanma riskine karşı çeşitli türev enstrümanları kullanılarak kısa ve uzun vadede ürün kâr marjları (crack) ve stok fiyat riskine karşı önlemler alınmaktadır. Bu nedenle, toplam satış hacminin belirli bir oranının kârlılığını korumak amacıyla, geçmişteki fiyat seviyeleriyle ileri dönemler için öngörülen bütçe verileri dikkate alınarak kâr marjı (crack) seviyeleri belirlenerek koruma politikası oluşturulmuştur. Bunun yanı sıra stok fiyat riskinden de korunmak amacıyla oluşturulmuş bir stok fiyat riski politikası bulunmaktadır.

Tüpraş, oluşturulan Stok Değer Düşüklüğünden Korunma Politikası'nı 2017 yılı şartlarına göre güncellemiştir. Hazırlanan politikaya istinaden finansal emtia anlaşmaları yapılmıştır. İlaveten Tüpraş, stok değer düşüklüğü riskinden korunmak amacıyla rafinaj faaliyetleri için gerekli olan en düşük miktarda stok bulundurmaktadır. Fiyat riskine maruz stok miktarı için operasyonel hedge tedbirlerinin yanı sıra finansal enstrümanlar da kullanılmıştır.

4- Operasyonel Riskler

Operasyonel riskler, Şirket içi kontrollerdeki aksamalar sonucu hata ve usulsüzlüklerin gözden kaçmasından, Şirket yönetimi ve personeli tarafından zaman ve koşullara uygun hareket edilmemesinden, Şirket yönetimindeki hatalardan, bilgi teknolojisi sistemlerindeki hata ve aksamalar ile deprem, yangın, sel gibi felaketlerden kaynaklanabilecek kayıplara ya da zarara uğrama ihtimali olarak tanımlanmaktadır.

Tedarik/Taşıma

Tüpraş'ta tedarik süreci, ham petrol, yarı mamul, son ürün ve malzeme ikmal işlemlerinden meydana gelmektedir. Ham petrol, ürünlerin ana hammaddesi olması nedeniyle, temel tedarik kalemini oluşturmaktadır. İhtiyaç duyulan ham petrolün az bir kısmı yerli üretimden, büyük bir kısmı ise ithal ham petrolden temin edilerek üretimin devamlılığı sağlanmaktadır. Ham petrol tedarik kaynaklarının çeşitlendirilmesi, tedarik zincirinde riskin dağıtılması, fiyat ve navlun avantajı sağlanması ve Şirket'in operasyonel kabiliyetinin artırılmasına yönelik olarak ham petrol alım operasyonlarında optimizasyona gidilmektedir.

Operasyonların en kritik etaplarından biri de ham petrol ve ürünlerin fiziki ikmalidir. Tedarik edilen ürünler arasında, taşınması esnasında ortaya çıkabilecek sorunlardan dolayı doğaya ve insan sağlığına zarar verebilecek birçok ürün kalemi vardır. Bu ürünlerin taşınmasının oluşturduğu risklerin bertaraf edilmesi amacıyla, ilgili ürüne yönelik olarak belirlenen tedbir ve çalışma şartlarının tedarikçiler tarafından eksiksiz yerine getirilmesi beklenmektedir.

Tedarikçilerden, ikmal güvenliğini sağlamak adına, taşımayı yapacak tankerlerde bazı standartları sağlamaları talep edilmektedir. Özellikle ham petrol ithalinde, ISO 9001 ve sınıf sertifikalarına sahip "ISPS" kod (International Ship and Port Facility Security Code) koşullarına uygun ve limanlar tarafından kabul gören deniz tankerleri kullanılmak zorundadır. Böylelikle taşıma sırasında doğabilecek riskler büyük ölçüde azaltılmış olmaktadır. Tüm bu tedbirlere rağmen oluşabilecek herhangi bir kaza veya sızıntıya karşı mücadele edebilmek için, her rafineride gerekli donanım bulunmakta ve düzenli olarak tatbikatlar yapılmaktadır. Böylelikle emniyet, çevre ve insan sağlığına yönelik riskler en aza indirilmektedir.

Rafineriler arasında ve müşterilere yönelik ürün ikmalini güvence altına alabilmek için, deniz, karayolu, demiryolu ve boru hatları ile taşıma çeşitliliğine gidilmiştir. Bu şekilde taşıma operasyonlarında riskin dağıtılması, aynı zamanda da operasyonel kabiliyetin artırılması sağlanmaktadır.

Ham petrol ve ürün ikmalleri ile rafineriler arasındaki taşımalarda ortaya çıkabilecek mali riskler gerek ticaret anlaşmalarıyla gerekse de sigorta poliçeleriyle üçüncü taraflara transfer edilmektedir.

Ham petrol ve akaryakıtların yanı sıra, Tüpraş'ta her yıl yüzlerce kalem malzemede tedarik operasyonu gerçekleştirilmektedir. Bu operasyonların tamamı uzman personelin hazırladığı şartnamelere göre hayata geçmektedir. Tedarikçilerin talep edilen ürüne ve bu ürünü üretilip teslim etme koşulları açısından karşılamaları gereken minimum standartlar ile ürün özelliklerine göre satın alma şartnamesinde açıkça belirtilen koşullara uygun performans göstermeleri önemle beklenmektedir. Bu özellikler arasında, satın alınacak ürünün çevresel

Risk Yönetimi ve Risk Yönetim Komitesi Çalışmaları

etkileri de özellikle yer almaktadır. Satın alınan her parti ürün için numuneler kurum içinde ve dışındaki laboratuvarlarda çeşitli testlerden geçirilmekte, bu testlerden herhangi birisinde yetersiz bulunan ürünün alımı durdurulmaktadır.

Ürün Özellikleri

Tüpraş rafinerilerinde Türkiye Akreditasyon Kurumu tarafından akredite edilmiş laboratuvarlar faaliyet göstermektedir. Akreditasyon kapsamı, satış ürünleri spesifikasyonlarında yer alan tüm analizleri içermektedir.

Laboratuvarlar, üretim ve satışın her aşamasında gerekli ölçümleri yapmakta, hatalı ürün üretilip satılması risklerini bertaraf etmektedir.

Bilgi Teknolojileri Riskleri

Bilgi Teknolojileri alanında ortaya çıkabilecek risklerin yönetimi hakkındaki uygulamalar Bilgi Varlıkları ve BT Risk Yönetimi Standardı'nda tanımlanmaktadır. Bu risk yönetimi Tüpraş'ın hem Bilgi Teknolojilerine ve hem de Operasyonel Teknolojilerine ait riskleri içermektedir. Bilgi Teknolojileri (IT) katmanı ile Operasyonel Teknolojiler (OT) katmanı dışarıdan gelebilecek her türlü tehdit ve riski azaltmak adına gelişmiş güvenlik araçları kullanılarak birbirinden izole edilmiştir.

Dünyada her an oluşan yeni tehdit ve ataklar global ağlardan alınan anlık istihbaratlarla izlenmekte, gerekli güncellemeler operasyonel süreçlere uygun olarak gerçekleştirilerek alınması gereken aksiyon ve önlemler sistemlere anında yansıtılmaktadır. Ayrıca tüm katmanlar merkezi ve konusunda uzman bir güvenlik ekibi tarafından 7/24 izlenmekte olup beklenmeyen hareket veya aktivitelerde gerekli tedbirler alınmaktadır.

Alınan teknik önlemlerin yanında Bilgi Güvenliği Yönetim Sistemi'ne (BGYS) dâhil iş birimleri ile birlikte mevcut riskler gözden geçirilerek güncellenmiştir. Ortaya çıkan riskler içerisinde Kurumsal Risk Yönetimi metodolojimiz kapsamında Şirket risk kabul kriterinin üzerinde kalan risklere ilişkin mevcut kontrollerin etkinliği değerlendirilmiş ve uygun risk işleme metotlarına karar verilmiştir.

Buna göre; risk indirgeme kararı verilen riskler için ek kontroller tasarlanarak risklere ilişkin sürekli iyileştirmeler yapılmaktadır. Ayrıca BGYS dış denetimleri, bağımsız şirketlerin gerçekleştirdiği denetimler, EPDK, BTK gibi kurumların yaptığı gerek online gerekse yerinde denetimler, otomatik araçlar ve manuel metotlar aracılığıyla yapılan periyodik test ve incelemeler akabinde ortaya çıkan öneri ve bulgular da BT risklerinin belirlenmesinde destek olmaktadır. Öte yandan risklerin başarılı bir şekilde belirlenmesi, analiz edilmesi ve izlenmesi için departman bazında iş sürekliliği çalışmaları yapılmış olup iç denetim mekanizmaları oluşturulmuştur.

Günümüzde tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de siber güvenlik risklerinin şirketlere oluşturduğu tehdit giderek artan bir hızda büyümektedir. Bu nedenle Tüpraş olarak siber risklerden korunmak adına 2017 yılı içerisinde en uygun teminat yapısına sahip bir "Siber Risk Poliçesi" yapmış bulunmaktayız.

5- Stratejik Riskler

Bir şirketin kısa, orta veya uzun vadelerde belirlemiş olduğu hedeflerine ulaşmasını engelleyebilecek yapısal riskler bu başlık altında sınıflandırılabilir. Planlama, iş modeli, iş portföyü, kurumsal yönetim, pazar analizi gibi riskler stratejik risklere tipik örneklerdir. Öte yandan, Tüpraş'ın maruz kalabileceği stratejik risklerin başında ülke riski ve alternatif enerji kaynakları gelmektedir. İlaveten elektrikli araç hususunda uluslararası sektör beklentileri ve hatta sektördeki yenilik ve gelişmeler takip edilmektedir.

Müşteri tercihlerinin olumsuz etkilerini engellemek amacıyla, uluslararası standartlar takip edilmektedir. Euro V gibi son derece çevreci ürün kriterlerinin karşılanması için gerekli yatırımlar yapılmıştır. İzmit Rafinerisi A bölgesinde kurulan Fuel Oil Dönüşüm Üniteleri sayesinde fuel oil ihracatı yerine daha yüksek katma değerli ürün ihracatı gerçekleşirken aynı zamanda motorin ithalatının da azalması sağlanmıştır. Bu sayede, Tüpraş'ın hem ülke ekonomisine hem de istihdama büyük katkısı olmuştur.

6- yum ve Yasal Riskler

Yetersiz ya da yanlış bilgi ve dokümantasyon nedeniyle yaşanan yasal uyumsuzluklar, yükümlülüklerin yerine getirilmesi konusundaki belirsizlik, düzenlemelerin yanlış yorumlanması veya personelin bu yükümlülükleri zamanında yerine getirmemesinden kaynaklanan riskler ve düzenlemelerde meydana gelen bir değişikliğin faaliyetleri etkileyerek yarattığı riskler ile şirket tarafından yetersiz ya da yanlış yasal bilgi ve belgeye dayanarak yapılabilecek işlemler sonucunda hakların beklenenden düşük, yükümlülüklerin ise beklenenin üzerinde gerçekleşme ihtimalidir.

Hukuki riskin takibi amacıyla mevzuattaki değişiklikler takip edilerek ilgili departmanlara bildirilmektedir. 2017 yılı içerisinde Rekabet Hukuku uyum programı çerçevesinde olası risklerin bertaraf edilmesi için alınabilecek önlemler hakkında aksiyon planları ve stratejilere yönelik çalışmalar gerçekleştirilmiş, rekabet hukuku eğitimleri düzenlenmiştir.

Hukuki risklerin özellikle yaptırımlara tabi uluslararası karşı tarafların tespit ve takip edilebilmesi amacıyla oluşturulan erken uyarı sistemleri ve online veri tabanlarından faydalanılmaktadır.

7- İtibar Riskleri

Şirketin ismi ve üretimine ilişkin etkin bir şekilde yönetilemeyen olaylar sonucunda değer kaybetmesi sebebiyle veya çeşitli olayların sebep olduğu itibar zedelemesi yüzünden ürün ve hizmetlerine olan talebin azalması ve müşteri, kâr ve rekabet gücünü kaybetmesidir. İtibar riski kurumların iş uygulamaları hakkında potansiyel olumsuz ün olarak tanımlanabilmektedir.

Tüpraş, kurumsal itibarını her daim güçlü tutmak adına çeşitli politikalar oluşturmuş, bu politikalar çerçevesinde kriz yönetimi sürecini belirlemiştir.

F. İÇ KONTROL SİSTEMİ VE İÇ DENETİM

Tüpraş'ta denetim faaliyetleri, temelini Uluslararası İç Denetim Standartları ve Tüpraş Etik İlkeleri'nin oluşturduğu proaktif bir metodoloji takip edilerek, Tüpraş Risk Yönetimi ve Denetim Birimi'nin uzman ekibi tarafından mali, operasyonel, risk, süreç, yasal uyum, iş etiği ve suiistimal ana başlıklarında, yıllar itibarıyla belirlenmiş süreç ve konular üzerinden yürütülmektedir.

Tüpraş'ın faaliyet merkezlerinin tamamında temel mali ve süreç denetimleri yılda iki kez, çalışma dönemi için belirlenmiş tematik denetimler en az bir kez gerçekleştirilmektedir.

Denetim komitesi yılda en az 4 defa ve gerektiğinde daha sık toplanmaktadır. 2017 yılı içerisinde 7 toplantı gerçekleştirilmiştir.

Tüpraş'ın faaliyet ve hizmetlerinin etkin, güvenilir ve kesintisiz bir şekilde yürütülmesini, muhasebe ve mali raporlama sisteminden sağlanan ve konsolide finansal tablolarda kullanılan bilgilerin bütünlüğünü, tutarlılığını, güvenilirliğini, zamanında elde edilebilirliğini sağlamak amacıyla devamlı olarak gerçekleştirilen iç kontroller sırasında oluşan tespitler Şirket Yönetimi ile paylaşılmakta ve süreçlerin iyileştirilmesine yönelik çalışmalara eşlik edilmektedir.

2017 yılında rafineriler Risk Yönetimi ve Denetim Müdürlüğü tarafından toplamda 188 adam gününden oluşmak üzere 20 defa ziyaret edilmiş ve denetim gerçekleştirilmiştir.

Belirlenen denetim konuları Şirket'in ilgili birimleri ile her yılın başında paylaşarak yıllık risk temelli denetim planları oluşturulmaktadır. Denetim tespitleri Şirket içinde zaman kaybetmeksizin yayınlanarak gerekli düzeltici tedbirlerin alınması sağlanmaktadır. Tespitler düzenli olarak gözden geçirilerek faaliyetlerde sağlanan iyileştirmeler takip edilmektedir.

G. YM

Şirketimizin varlığının faaliyetleri ve iş devamlılığının sürdürülebilmesini sağlamak, itibarımızı korumak üzere Etik Davranış Kurallarımızla uyumlu olarak hazırlanan "Tüpraş Yolsuzlukla Mücadele Politikası" ile ek "Yolsuzlukla Mücadele Rehberimiz" ve "Dış Ticaret Kontrol Uygulama Rehberimiz" Temmuz 2017 tarihinde yürürlüğe konulmuştur. Tüm çalışanlarımız bu politikayı okuyup kavramakla yükümlü olup, politikaya uygun hareket etmek zorundadır.

Söz konusu bu politika; tüm çalışanlarımız, birim yöneticileri, Tüpraş'ın bağlı ortaklıkları ve bu ortaklıkların tüm çalışanları ve yöneticileri, Tüpraş adına iş yapan üçüncü şahıslar için de geçerlidir. Özellikle belirtmek gerekir ki, bu politika kurumsal hiyerarşide pozisyonu ne olursa olsun tüm Şirket çalışanlarını ve yöneticilerini kapsayacak şekilde uygulanmaktadır.

Yolsuzlukla Mücadele Politikamızı bilmek, benimseyerek titizlikle uygulamak, Şirketimizin ahlaki değerlerinin korunduğundan emin olmak hepimizin ortak sorumluluğudur. Bu kapsamda Yolsuzlukla Mücadele Politikası konusunda tüm Şirket çalışanlarına eğitim verilecektir.

Riskin Erken Saptanması Sistemi ve Komitesi Hakkında Görüş

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş. Yönetim Kurulu'na

1. Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş. ("Şirket") tarafından kurulan riskin erken saptanması sistemi ve komitesini denetlemiş bulunuyoruz.

Yönetim Kurulunun Sorumluluğu

2. 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun ("TTK") 378'inci maddesinin birinci fıkrası uyarınca yönetim kurulu, şirketin varlığını, gelişmesini ve devamını tehlikeye düşüren sebeplerin erken teşhisi, bunun için gerekli önlem ve çarelerin uygulanması ile riskin yönetilmesi amacıyla uzman bir komite kurmak, sistemi çalıştırmak ve geliştirmekle yükümlüdür.

Denetçinin Sorumluluğu

3. Sorumluluğumuz, yaptığımız denetime dayanarak, riskin erken saptanması sistemi ve komitesine ilişkin bir sonuca varmaktır. Yaptığımız denetim, TTK'ya, Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu tarafından yayımlanan "Riskin Erken Saptanması Sistemi ve Komitesi Hakkında Denetçi Raporuna İlişkin Esaslara" ve etik kurallara uygun olarak yürütülmüştür.

Bu Esaslar tarafımızca; şirketin riskin erken saptanması sistemi ve komitesini kurup kurmadığının belirlenmesini, kurulmuşsa sistem ve komitenin TTK'nın 378'inci maddesi çerçevesinde işleyip işlemediğinin değerlendirilmesini gerektirmektedir. Riskin erken saptanması komitesi tarafından risklere karşı gösterilen çarelerin yerindeliği ve riskler karşısında yönetim tarafından yapılan uygulamalar, denetimimizin kapsamında değildir.

Riskin Erken Saptanması Sistemi ve Komitesi Hakkında Bilgi

4. Şirket, riskin erken saptanması sistemi ve komitesini kurmuş olup, komite 2 üyeden oluşmaktadır. Komite, 1 Ocak - 31 Aralık 2017 hesap döneminde Şirket'in varlığını, gelişmesini tehlikeye düşüren sebeplerin erken teşhisi, bunun için gerekli önlemler ile çarelerin uygulanması ve riskin yönetilmesi amacıyla yönelik olarak hazırladığı raporları Yönetim Kurulu'na sunmuştur.

Sonuç

5. Yürüttüğümüz denetim sonucunda, Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.'nin riskin erken saptanması sistemi ve komitesinin, tüm önemli yönleriyle, TTK'nın 378'inci maddesi çerçevesinde yeterli olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

PwC Bağımsız Denetim ve

Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik A.Ş.

Ediz Günsel, SMMM
Sorumlu Denetçi
İstanbul, 14 Şubat 2018

Yönetim Kurulu Komitelerinin Çalışma Esasları ve Etkinliğine İlişkin Yönetim Kurulu Değerlendirmesi

Sermaye Piyasası Kurulu'nun 3 Ocak 2014 tarihinde yayınlanarak yürürlüğe giren II-17.1 no'lu Kurumsal Yönetim Tebliği'nde yer alan hükümler çerçevesinde oluşturulan komitelere, Yönetim Kurulu'nun 31 Mart 2017 tarih ve 2017/09 no'lu kararı ile:

- Denetimden Sorumlu Komite'nin 2 üyeden oluşmasına ve Başkanlığına Sayın Kutsan Çelebican'ın, üyeliğine Sayın Osman Mete Altan'ın getirilmesine;
- Kurumsal Yönetim Komitesi'nin 3 üyeden oluşmasına ve Başkanlığına Sayın Kutsan Çelebican'ın, üyeliklerine Sayın Yağız Eyüboğlu'nun ve Sayın Doğan Korkmaz'ın getirilmesine, Kurumsal Yönetim Komitesi'nin Tebliğ uyarınca Aday Gösterme Komitesi ve Ücret Komitesi'nin görevlerini yerine getirmesine,
- Risk Yönetim Komitesi'nin 2 üyeden oluşmasına ve Başkanlığına Sayın Gökçe Bayındır'ın, üyeliğine Sayın Temel Kamil Atay'ın getirilmesine,
- Yürütme Komitesi'nin 6 üyeden oluşmasına, Komite'nin Başkanlığına Sayın Mustafa Rahmi Koç, üyeliklerine Sayın Semahat Sevim Arsel, Sayın Mehmet Ömer Koç, Sayın Yıldırım Ali Koç, Sayın Temel Kamil Atay ve Sayın Bülent Bulgurlu'nun getirilmesine,
- Etik Davranış Kurulu'nun 4 üyeden oluşmasına ve Başkanlığına Genel Müdür Sayın İbrahim Yelmenoğlu'nun, üyeliklerine Genel Müdür Yardımcısı Sayın Doğan Korkmaz, İnsan Kaynakları Direktörü Sayın Neziha Akçınar ve Rekabet Uzmanı Sayın Fatma Devrim'in getirilmelerine

karar verilmiştir.

Yayımlanan Kurumsal Yönetim İlkeleri gereği, Yatırımcı İlişkileri Bölümü'nün Genel Müdür veya Genel Müdür Yardımcısına doğrudan bağlı olarak çalışması ve bahsi geçen yöneticinin Kurumsal Yönetim Komitesi üyesi olması zorunluluğu getirilmiştir.

Bu doğrultuda, 30 Aralık 2015 tarihli Yönetim Kurulu toplantımızda Sermaye Piyasası Kurulu'nun II-17.1. sayılı Kurumsal Yönetim Tebliği'nin 11'inci maddesinde öngörülen görevlerin, Mali İşlerden Sorumlu Genel Müdür Yardımcısı Doğan Korkmaz yönetiminde yerine getirilmesine ve Sn. Doğan Korkmaz'ın Kurumsal Yönetim Komitesi üyesi olarak belirlenmesine karar verilmiştir.

Yukarıda bahsedilen komitelerin görev alanları ve çalışma esaslarını düzenleyen Yönetmelikler de 4 Mayıs 2012 tarihinde Yönetim Kurulu tarafından gözden geçirilerek tadil edilmiş ve Şirketimizin www.tupras.com.tr internet adresindeki web sitesinde kamuoyunun bilgisine sunulmuştur.

2017 yılında tüm Yönetim Kurulu Komiteleri Kurumsal Yönetim İlkeleri ve kendi yönetmelikleri uyarınca yerine getirmeleri gereken görev ve sorumlulukları yerine getirmiş ve oluşturulan yıllık toplantı planlarına uygun şekilde;

- Denetim Komitesi 13 Şubat 2017, 7 Mart 2017, 3 Mayıs 2017, 2 Ağustos 2017, 7 Kasım 2017 ve 20 Aralık 2017 tarihlerinde olmak üzere yedi kez,
- Kurumsal Yönetim Komitesi 25 Ocak 2017, 1 Mart 2017, 7 Nisan 2017, 4 Ekim 2017 ve 29 Aralık 2017 tarihlerinde olmak üzere beş kez,
- Risk Yönetim Komitesi 30 Ocak 2017, 03 Nisan 2017, 27 Temmuz 2017, 26 Eylül 2017, 02 Ekim 2017 ve 19 Aralık 2017 tarihlerinde olmak üzere altı kez,
- Yürütme Komitesi 18 Ocak 2017, 20 Şubat 2017, 17 Mart 2017, 10 Nisan 2017, 3 Mayıs 2017, 20 Haziran 2017, 13 Temmuz 2017, 11 Ağustos 2017, 25 Eylül 2017, 16 Ekim 2017, 21 Kasım 2017 ve 15 Aralık 2017 tarihlerinde olmak üzere on iki kez

toplantmış ve çalışmalarını hakkında bilgiler ile yıl içinde yapılan toplantıların sonuçlarını içeren raporlarını Yönetim Kurulu'na sunmuşlardır.

Yönetim Kurulu Komitelerinin Çalışma Esasları ve Etkinliğine İlişkin Yönetim Kurulu Değerlendirmesi

Buna göre;

- Muhasebe ve raporlama sistemlerinin ilgili kanun ve düzenlemeler çerçevesinde işleyişi, finansal bilgilerin kamuya açıklanması, bağımsız denetim ve iç kontrol sisteminin etkin olarak uygulanmasından da sorumlu olan “Denetim Komitesi”, sorumlu olduğu konulardaki tüm önerilerini Yönetim Kurulu’na iletmiştir.
- Şirket’in Kurumsal Yönetim İlkeleri’ne uyumunu izlemek, bu konuda iyileştirme çalışmalarında bulunmak ve Yönetim Kurulu’na kurumsal yönetim uygulamalarını iyileştirici tavsiyelerde bulunmak üzere kurulan “Kurumsal Yönetim Komitesi” Şirket’te Kurumsal Yönetim İlkeleri’nin uygulanıp uygulanmadığını, uygulanmıyor ise gerekçesini ve bu prensiplere tam olarak uymama dolayısıyla meydana gelen çıkar çatışmalarını tespit etmiş, Yönetim Kurulu’na Kurumsal Yönetim uygulamalarını iyileştirici tavsiyelerde bulunmuş, kamuya açıklanacak “Kurumsal Yönetim Uyum Raporu”nu gözden geçirerek, burada yer alan bilgilerin Komitenin sahip olduğu bilgilere göre doğru ve tutarlı olup olmadığını kontrol etmiş ve Yatırımcı İlişkileri Bölümü’nün çalışmalarını gözetmiştir.
- Şirket’in varlığını, gelişmesini ve devamını tehlikeye düşürebilecek stratejik, operasyonel, finansal, hukuki ve sair her türlü riskin erken tespiti, değerlendirilmesi, etki ve olasılıklarının hesaplanması, bu risklerin Şirket’in kurumsal risk alma profiline uygun olarak yönetilmesi amacıyla çalışmalar yapan “Risk Yönetim Komitesi”, Şirket’in risk yönetim sistemlerini gözden geçirmiştir.

Politikalar

Kâr Dağıtım Politikası

Bkz. Sayfa 24

Ücret Politikası

Bkz. Sayfa 27

Bilgilendirme Politikası

AMAÇ

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş. (Tüpraş), Sermaye Piyasası Kurulu (SPK) düzenlemeleri çerçevesinde, hissedarların eş zamanlı, eksiksiz, şeffaf ve doğru olarak bilgilendirmelerini sağlayacak etkin bir bilgilendirme politikası izlemektedir.

Bilgilendirme politikası ile amaçlanan; Şirket'in geçmiş performansını, gelecek beklentilerini, stratejilerini, ticari sır niteliğindeki bilgiler haricindeki hedeflerini ve vizyonunu kamuya, ilgili yetkili kurumlarla, mevcut ve potansiyel yatırımcılarla ve pay sahipleriyle aktif ve açık bir iletişimle paylaşmaktır.

Tüpraş, kamuyu aydınlatmaya ilişkin tüm uygulamalarda SPK Mevzuatı'na ve Borsa İstanbul A.Ş. (BİST) düzenlemelerine uyum göstermekte ve SPK Kurumsal Yönetim İlkeleri çerçevesinde doğru, adil, eşzamanlı, anlaşılabilir, en etkin iletişim politikasını uygulamayı amaçlamaktadır.

SORUMLULAR

Bilgilendirme Politikası'nın oluşturulması, denetlenmesi ve gerekli güncellemelerin yapılmasından Yönetim Kurulu sorumludur. Yönetim Kurulu tarafından onaylanan Bilgilendirme Politikası Kamuyu Aydınlatma Platformu'nda (KAP) ve internet sitesinde kamuya açıklanır. Bilgilendirme Politikasında değişiklik olması durumunda Yönetim Kurulu tarafından onaylanan yeni metin KAP'ta ve internet sitesinde kamuya açıklanır.

YATIRIMCILARLA İLETİŞİMDE KULLANILAN ARAÇLAR

Yöntem ve Araçlar

SPK ve BİST düzenlemeleri ile Türk Ticaret Kanunu hükümleri çerçevesinde, Tüpraş kamuyu aydınlatma amacıyla Bilgilendirme Politikası çerçevesinde aşağıdaki iletişim yöntem ve araçlarını kullanır:

- KAP'ta ilan edilen özel durum açıklamaları ve şirket genel bilgi formu,
- KAP'ta ilan edilen finansal tablolar ve faaliyet raporları,
- Kurumsal internet sitesi (www.tupras.com.tr),
- Yatırımcılar için hazırlanan bilgilendirme ve tanıtım dokümanları,
- Yatırımcı toplantıları,
- SPK düzenlemeleri uyarınca hazırlanması gereken izahname, sirküler, duyuru metinleri ve diğer dokümanlar,
- Yazılı ve görsel medya vasıtasıyla yapılan basın açıklamaları,
- T. Ticaret Sicil gazetesi ve günlük gazeteler vasıtasıyla yapılan ilanlar ve duyurular.

Politikalar

Sözcüler

Tüpraş adına yukarıda belirtilen yöntem ve araçlar çerçevesinde yapılacak açıklama ve bilgilendirmeler, imza sirküleri uyarınca imzalanan form, beyan ve raporlar dışında Yönetim Kurulu Üyeleri, Genel Müdür, Mali İşlerden Sorumlu Genel Müdür Yardımcısı veya Kurumsal İletişim Müdürü tarafından yapılır.

Ayrıca, Mali İşlerden Sorumlu Genel Müdür Yardımcılığına bağlı olarak çalışan Yatırımcı İlişkileri Birimi, Tüpraş'ın yurtiçi ve yurtdışında mevcut ve potansiyel yatırımcı kişi ve kurumlar ile aracı kurumlar nezdinde tanıtımının yapılması, bu kurumlarda çalışan analistler ve araştırma uzmanlarının bilgi taleplerinin karşılanması, yatırımcı ilişkileri kapsamında kendilerine iletilen sorulara cevap verilmesi konularında Tüpraş adına iletişimde bulunabilir.

Yatırımcılar için Hazırlanan Bilgilendirme ve Tanıtım Dokümanları

Tüpraş'ta Kurumsal Yönetim Tebliği'nde belirtilen yatırımcı ilişkileri faaliyetleri, Mali İşlerden Sorumlu Genel Müdür Yardımcılığı bünyesindeki Stratejik Planlama Direktörlüğü ile Finansal Planlama ve Raporlama Direktörlüğü tarafından yürütülmektedir. Stratejik Planlama Direktörlüğü bünyesindeki Yatırımcı İlişkileri Birimi, gerek mevcut gerekse potansiyel pay sahipleri ve analistlerle ilişkilerin düzenli bir şekilde yürütülmesi, yatırımcı sorularının en verimli şekilde cevaplanması ve şirket değerinin artırılmasına yönelik çalışmalar yürütür. Tüpraş'ın operasyonel ve finansal performansının, vizyon, strateji ve hedeflerinin ve yatırımcısı için yarattığı katma değer pay sahiplerine ve analistlere en iyi şekilde anlatılması ve tanıtılmasını teminen Tüpraş Yatırımcı İlişkileri birimi yetkilileri, aracı kurumlarla, analistlerle ve yatırımcılarla sık sık bir araya gelmektedir.

Mali İşler Genel Müdür Yardımcılığı bünyesinde çalışan Stratejik Planlama Direktörlüğü ile Finansal Planlama ve Raporlama Direktörlüğü, sunumlar, internet sitesi, faaliyet raporu, telekonferanslar, yatırımcı toplantıları v.b. araçlarla yatırımcılarını en iyi şekilde bilgilendirilmesini amaçlarken, tüm bu araçların mevzuata uygun şekilde hazırlanması, yayınlanması ve güncellenmesini sağlar.

Pay sahiplerinden gelen tüm toplantı taleplerine olumlu yanıt verme çabasında olan Yatırımcı İlişkileri Birimi yetkilileri, düzenli olarak yurtiçi ve yurtdışında organize edilen konferanslara katılmakta ayrıca yatırımcılarla birebir bilgilendirme toplantıları gerçekleştirmektedir. Bu toplantılara belli aralıklarla Mali İşlerden Sorumlu Genel Müdür Yardımcısı ve Genel Müdür'ün de katılımı ile mümkün olan en üst düzeyde görüşme yapma olanağı sağlanmaktadır. Finansal sonuçların açıklandığı her üç aylık dönem sonunda finansal sonuçların sunumu hazırlanmakta ve telekonferans düzenlenerek yatırımcı ve analistlerden gelen sorular yanıtlanmaktadır.

Düzenli olarak güncellenen internet sitesi ve internet ortamından pay sahiplerine dağıtılan bilgilendirme notları ile pay sahiplerinin ve analistlerin Tüpraş'a ait gelişmeleri yakından takip edebilmeleri ve yatırımcı ilişkileri araçlarına ulaşabilmeleri amaçlanmaktadır. Faaliyet raporları ve internet sitesinin içeriğine ilişkin detaylı bilgiler aşağıda verilmektedir.

Analist raporları, raporu hazırlayan analistlerin izni alınmak kaydıyla yatırımcılara tek taraflı olmayan farklı görüş açılarını sunabilmek adına internet sitesinde yayınlanabilir. Tüpraş analist raporlarını veya modellerini gözden geçirmek, doğrulamak veya onaylamak sorumluluğunda değildir. Ancak talep halinde, kamunun yanlış bilgilendirilmesini önlemek amacıyla, sadece analist raporlarında yer alan kamuya açık ve geçmişe yönelik sektör ve Tüpraş'a ait veri ve bilgilerin doğruluğunu sağlamak amacıyla analist raporlarını yayınlanmadan önce kontrol edebilir.

Yatırımcı İlişkileri Birimi'nin amacı Şirket ile pay sahipleri arasında karşılıklı ilişkinin en etkin şekilde yürütülmesidir. Bu kapsamda Yatırımcı İlişkileri Birimi, Şirket üst yönetimi ile pay sahipleri arasında köprü görevini üstlenmektedir. Bir taraftan Şirket bilgilerini pay sahiplerine eşitlik ve şeffaflık ilkesi ile iletirken, diğer taraftan pay sahiplerinden gelen değerlendirme ve geri bildirimler üst yönetime iletilmektedir.

ÖZEL DURUMLARIN KAMUYA AÇIKLANMASI İLE İLGİLİ POLİTİKALAR

Sorumluluk

Tüpraş'ın özel durum açıklama yükümlülüğünün yerine getirilmesinden, Mali İşlerden Sorumlu Genel Müdür Yardımcılığı yetkili ve sorumludur. Bu görev Mali İşler Genel Müdür Yardımcısı bünyesindeki Finansal Planlama ve Raporlama Direktörlüğü ve Stratejik Planlama Direktörlüğü tarafından ilgili diğer direktörlüklerle koordinasyon sağlanarak gerçekleştirilir. Onayları tamamlanan Özel Durum Açıklama metni, ilke olarak Genel Müdür ve Mali İşler Genel Müdür Yardımcısı'nın elektronik sertifikaları ile Kamuyu Aydınlatma Platformu sistemi üzerinden açıklanır. Ancak Genel Müdür ve Mali İşlerden Sorumlu Genel Müdür Yardımcısı'nın herhangi birinin elektronik sertifikasının kullanılmaması durumunda, diğer yöneticilere ait elektronik sertifikalarında kullanılması mümkündür.

Özel Durum Açıklama metni Şirket internet sitesinde de Türkçe ve İngilizce olarak yayınlanır.

İdari Sorumluluğu Bulunan Kişiler Listesi

İdari sorumluluğu bulunan kişiler listesinde, Tüpraş Yönetim Kurulu Üyeleri ile doğrudan ya da dolaylı olarak Tüpraş ile ilişkili içsel bilgilere düzenli erişen ve aynı zamanda Tüpraş'ın gelecekteki gelişimini ve ticari hedeflerini etkileyen idari kararlar verme yetkisi olan kişiler yer alır. Bilgiye düzenli olarak erişen ve aynı zamanda idari kararlar verme yetkisi olan söz konusu kişiler Şirket'in ana ortağının yönetim kurulu üyeleri ve üst düzey yöneticileri ile Tüpraş yetkililerinden Genel Müdür, Genel Müdür Yardımcıları, Direktörler, Baş Hukuk Müşaviri ve Müdürlerden oluşmaktadır. Şirket bünyesindeki idari sorumluluğu bulunan kişilerin listesi Merkezi Kayıt Kuruluşu nezdinde güncellenmektedir.

Basın Yayın Organlarında Çıkan Haberler Karşısında İzlenecek Prosedür

Takip Mekanizması

Tüpraş yurt içinde anlaştığı medya takip ajansı aracılığıyla ulusal ve yerel yayın yapan basın organlarında Tüpraş ile ilgili olarak çıkan haberlerin takibini yapmaktadır. Bu kapsamda yayınlanan haberler Kurumsal İletişim Müdürlüğü tarafından, Şirket'in yöneticilerine yönlendirilmekte, ayrıca Şirket içi intranet portalde yayınlanmaktadır. Ayrıca abone olunan Reuters veri yayın kanalında Tüpraş ile ilgili haberler de takip edilmektedir.

Doğrulama Yükümlülüğünün Yerine Getirilmesi

Tüpraş hakkında, pay sahiplerinin yatırım kararlarını veya sermaye piyasası araçlarının fiyatlarını etkileyebilecek öneme sahip, basın-yayın organları veya diğer iletişim yollarıyla ilk kez kamuya duyurulan veya daha önce kamuya duyurulmuş bilgilerden farklı içerikteki haber veya söylentilerin varlığı halinde, bunların doğru ya da yeterli olup olmadığı konusunda açıklama yapılabilir.

Doğrulama yükümlülüğünün yerine getirilmesinde, ilke olarak aşağıdaki esaslar uygulanır:

- Çıkan haber içsel bilgi tanımına girecek önemde değil ise, konu hakkında prensip olarak herhangi bir açıklama yapılmaz. Bununla birlikte, SPK düzenlemeleri uyarınca özel durum açıklaması gerektirmeyen böyle bir haber hakkında basın açıklaması yapılmasının faydalı olup olmayacağı hususu üst yönetim tarafından değerlendirilir.
- İçsel bilgi niteliğindeki haberler için daha önce özel durum açıklaması ya da SPK düzenlemeleri kapsamındaki diğer kamuyu aydınlatma araçları ile açıklama yapılmış ise herhangi bir işlem yapılmaz.
- İlke olarak Tüpraş kaynaklı olmayan, dedikodu, söylenti ve asılsız olduğu belirgin olan haberlerde herhangi bir yorumda bulunulmaz. Fakat Tüpraş ve yatırımcıların çıkarlarının korunması için gerekli görülürse, bu tür asılsız haberler için de, özel durum açıklaması yapılabilir. Özel durum açıklamasından bağımsız olarak, Kurumsal İletişim Birimi tarafından gerekli görülmesi halinde basın açıklaması yapılır.
- İçsel bilgi niteliğinde değerlendirilecek, Tüpraş hisselerinin değerini ve yatırımcı kararını etkileyebilecek önemde yanlış bir haber söz konusu ise konu hakkında özel durum açıklaması yapılır.
- Ertelenen bilgiye ilişkin haberin önemli detayları kapsamaması, Şirket kaynaklı olması ve doğru olması halinde, ertelemeye ilişkin sebeplerin ortadan kalktığı kabul edilir ve açıklama yapılır.
- Ertelenen bilgiye ilişkin haber yanlış ise, bilginin sızması söz konusu olmadığından herhangi bir açıklama yapılmayabilir. Ancak Tüpraş ve pay sahiplerinin çıkarlarının korunması amacıyla gerekiyorsa, asılsız olan söz konusu haberler için özel durum açıklaması yapılır.
- Yapılacak değerlendirmede, haberin yayınlandığı basın-yayın organının tiraj veya bilinirliği de göz önünde bulundurulur.

Politikalar

İçsel Bilginin Kamuya Açıklanmasına Kadar Gizliliğinin Sağlanmasına Yönelik Tedbirler

İçsel bilgiye sahip Tüpraş çalışanları ile iletişim içinde olunan diğer taraflar, özel durumun oluşması sürecinden KAP'a açıklanmasına kadar geçecek süreçte, bu bilginin gizliliğini korumakla yükümlü oldukları hususunda bilgilendirilirler.

Tüpraş nam ve hesabına çalışanlar henüz kamuya açıklanmamış, özel durum niteliğinde değerlendirilebilecek bilgileri hiçbir suretle üçüncü kişilerle paylaşmazlar. Bu kişiler tarafından istenmeden içsel bilginin üçüncü kişilere açıklanmış olduğunun belirlenmesi halinde, Sermaye Piyasası düzenlemeleri kapsamında, bilginin gizliliğinin sağlanamayacağı sonucuna ulaşırsa derhal özel durum açıklaması yapılır.

İçsel bilginin açıklanmasının ertelenmesi halinde ise erteleme kararı anında erteleme konusu bilgiye sahip olan kişiler, düzenlemelerdeki yükümlülükler ve söz konusu yükümlülüklerle aykırılık halinde uygulanacak yaptırımlar hakkında bilgilendirilir. Ayrıca Tüpraş ve Tüpraş nam ve hesabına çalışanlar dışında erteleme konusu bilgiye sahip olan taraflar ile yapılan sözleşmelere gizlilik konusunda madde ilave edilerek, bu kişilerin erteleme konusu bilginin gizliliği için gerekli tedbirleri almaları hedeflenir.

FİNANSAL BİLGİLERİN KAMUYA AÇIKLANMASI

Tüpraş'ın finansal tabloları ve dipnotları, SPK tarafından belirlenmiş hükümler çerçevesinde Türkiye Muhasebe/Finansal Raporlama Standartlarına uygun olarak hazırlanır. Yıllık ve altı aylık finansal tablolar bağımsız denetimden geçirilerek kamuya açıklanır.

Finansal tablolar ve dipnotları kamuya açıklanmadan önce Sermaye Piyasası Mevzuatı çerçevesinde Denetim Komitesi'nden alınan uygunluk görüşüyle Yönetim Kurulu'nun onayına sunulur. Sorumluluk beyanı imzalandıktan sonra finansal tablolar, dipnotları ve varsa bağımsız denetim raporu Kamuyu Aydınlatma Platformu'nda açıklanır. Finansal tablolar ve dipnotlarına geriye dönük olarak Tüpraş internet sitesinden ulaşılabilir. Ayrıca Yatırımcı İlişkileri Birimi finansalların daha iyi açıklanmasını teminen periyodik olarak bilgi notları, finansallar, rafineri marjı, üretim ve satış miktarları, yatırım harcamaları ve sektör verilerine ilişkin sunumlar hazırlayarak elektronik ortamda dağılımını yapmakta ve internet sitesinde yayınlanmasını sağlamaktadır.

FAALİYET RAPORLARININ KAMUYA AÇIKLANMASI

Faaliyet raporunun içeriği uluslararası standartlara, SPK Düzenlemeleri ve SPK Kurumsal Yönetim İlkelerine uygun olarak hazırlanmaktadır. Yıllık faaliyet raporu Finansal Planlama ve Raporlama Direktörlüğü tarafından hazırlandıktan sonra Yönetim Kurulu'nun onayından geçirilir ve Genel Kurul'dan üç hafta önce internet sitesi aracılığı ile kamuya açıklanan rapor aynı zamanda elektronik ortamda KAP'a bildirilir. Yıllık faaliyet raporunun Türkçe ve İngilizce basılmış kopyaları Finansal Planlama ve Raporlama Direktörlüğünden temin edilebilir.

Ayrıca üçer aylık dönemler itibarıyla hazırlanan ara dönem faaliyet raporları, finansal tablo ve dipnotları ile aynı tarihte KAP aracılığıyla kamuya duyurulmakta ve Şirket'in internet sitesinden yatırımcıların bilgisine sunulmaktadır.

İNTERNET SİTESİ

Kamunun aydınlatılmasında, SPK Kurumsal Yönetim İlkelerinin tavsiye ettiği şekilde www.tupras.com.tr adresindeki Tüpraş internet sitesi aktif olarak kullanılır. İnternet sitesinin içerik düzenlemesi ve koordinasyonundan Finansal Planlama ve Raporlama Direktörlüğü sorumludur. İnternet sitesinin içeriği tüm menfaat sahiplerinin yararlanabileceği farklı bilgileri içerebilecek şekilde hazırlanmaktadır. İnternet sitesinde bulunan bilgilerin büyük çoğunluğu Türkçe ve İngilizce olarak verilmekte, güncel bilgilerin yanı sıra analiz, değerlendirmeler ve geçmişe dönük bilgi ve istatistiklerde internet sitesinde yer almaktadır.

İnternet sitesinde izlenebilecek önemli başlıklar aşağıda özetlenmiştir.

- Kurumsal kimliğe ilişkin detaylı bilgiler
- Vizyon ve ana stratejiler
- Yönetim Kurulu üyeleri ve şirket üst yönetimi hakkında bilgi
- Şirketin organizasyonu ve ortaklık yapısı
- Şirket ana sözleşmesi
- Ticaret sicil bilgileri
- Finansal tablolar, göstergeler ve analiz raporları
- Basın bültenleri
- Özel Durum Açıklamaları
- Hisse senedi ve performansına ilişkin bilgi, grafikler
- Yatırımcılara yapılan sunumlar
- Şirketi değerlendiren analistlere ilişkin bilgiler ve analist raporları
- Kredi derecelendirme notu
- Genel Kurul'un toplanma tarihi, gündem, gündem konuları hakkında açıklamalar
- Genel Kurul bilgilendirme dokümanı
- Genel Kurul toplantı tutanağı ve hazırlanmış cetveli
- Vekâletname örneği
- Kurumsal Yönetim uygulamaları ve uyum raporu
- Kâr dağıtım politikası, tarihçesi ve sermaye artırımları
- Bilgilendirme politikası
- Sıkça sorulan sorular bölümü
- Kurumsal Sosyal Sorumluluğa ilişkin veriler

ORTAKLIK HAKLARININ KULLANIMINA İLİŞKİN AÇIKLAMALAR

Sermaye Piyasası Kurulu düzenlemeleri çerçevesinde ortakların genel kurul, sermaye artırımı, temettü ödemeleri, birleşme ve bölünme işlemleri hakkında izahname ve duyuru metinleri KAP'ta ilan edilerek pay sahiplerinin bilgilendirilmeleri sağlanır. Söz konusu dokümanlar düzenlemede belirtilen yerlerin yanında Tüpraş internet sitesinde de ilan edilerek yatırımcıların bu dokümanlara erişimi kolaylaştırılır.

GELECEĞE YÖNELİK DEĞERLENDİRMELERİN AÇIKLANMASINA İLİŞKİN ESASLAR

Tüpraş'a ilişkin geleceğe yönelik değerlendirmeler aşağıdaki esaslara uygun olarak açıklanır:

- Geleceğe yönelik değerlendirmeler ve bu değerlendirmelere esas alınan temel varsayımlar, ilke olarak üçer aylık dönemler itibarıyla yayınlanan finansal tabloların kamuya açıklanmasını takiben, en fazla yılda dört defa açıklanabilir.
- Açıklama, Kamuyu Aydınlatma Platformu'nda ve Şirket kurumsal internet sitesinde yayınlanan yatırımcı sunumu ve/veya üçer aylık dönemler itibarıyla hazırlanan Faaliyet Raporu aracılığı ile yapılır.
- Kamuya açıklanmış değerlendirmelerde önemli bir değişiklik ortaya çıktığında, açıklanan geleceğe yönelik bilgilerde yer alan tahminlerin ve dayanakların önemli ölçüde gerçekleşmemesi veya gerçekleşmeyeceğinin anlaşılması halinde, sayı sınırlamasına tabi olmaksızın özel durum açıklaması yapılarak beklentilerdeki değişiklikler yatırımcılarla paylaşılır.
- Daha önce kamuya açıklanan beklentiler ile gerçekleşmeler arasında önemli ölçüde bir farklılık bulunması halinde, geleceğe yönelik değerlendirmelere ilişkin olarak yapılacak açıklamalarda bu farklılıkların nedenlerine de yer verilir.
- Geleceğe yönelik değerlendirmelerde bunlarla sınırlı olmaksızın Akdeniz bölgesi rafineri marjı, rafineri kapasite kullanımı, üretim ve satış miktarları, yatırımlarla ilgili olarak tutarı, nitelikleri, beklenen katkıları ve proje detaylarına yer verilebilir.

Denetim Komitesi Raporu (Finansal Tablolara İlişkin)

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş. DENETİMDEN SORUMLU KOMİTE RAPORU

Karar Tarihi: 14.02.2018
Karar No: 2018/2
Konu: 31.12.2017 Tarihli Konsolide Finansal Tablolar

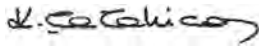
Tüpraş Yönetim Kurulu Başkanlığı'na

Sermaye Piyasası Kurulu'nun (SPK) II.14.1. sayılı "Sermaye Piyasasında Finansal Raporlamaya İlişkin Esaslar Tebliği" ("Tebliğ") uyarınca Türkiye Muhasebe Standartları/Türkiye Finansal Raporlama Standartları ("TMS/TFRS") ve SPK tarafından belirlenen formatlarla uyumlu, TÜPRAŞ yönetiminin hazırladığı 1 Ocak-31 Aralık 2017 dönemine ilişkin konsolide finansal tablolar ile söz konusu finansal tablolar için PwC Bağımsız Denetim ve Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik A.Ş. tarafından hazırlanan bağımsız denetim raporunu incelemek ve görüş bildirmek üzere toplanmış bulunuyoruz.

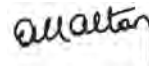
Yaptığımız bu incelemede kamuya açıklanacak söz konusu konsolide finansal tabloların, ortaklığın izlediği muhasebe ilkelerine, gerçeğe uygunluğuna ve doğruluğuna ilişkin olarak değerlendirmeler yapılmıştır. Gerekli görülen hallerde bağımsız denetim şirketinin denetçisinden ve şirketin sorumlu yöneticilerinden de görüşler alınmıştır.

Tarafımıza sunulan bilgiler kapsamında yaptığımız inceleme ve değerlendirmeler sonucunda; 1 Ocak-31 Aralık 2017 dönemine ilişkin konsolide finansal tabloların ortaklığın izlediği muhasebe ilkelerine, gerçeğe uygunluğuna ve doğruluğuna kanaat getirilmiş olup, söz konusu finansal tabloları Yönetim Kurulu'nun onayına arz ederiz.

Saygılarımızla,

Kutsan Çelebican
Denetim Komitesi Başkanı

Osman Mete Altan
Denetim Komitesi Üyesi

Sorumluluk Beyanı (Finansal Tabloların Kabulüne İlişkin)

SERMAYE PİYASASI KURULUNUN II-14.1. SAYILI SERMAYE PİYASASINDA FİNANSAL RAPORLAMAYA İLİŞKİN ESASLAR TEBLİĞİ'NİN 9. MADDESİ GEREĞİNCE HAZIRLANAN SORUMLULUK BEYANI

Finansal Tabloların Kabulüne İlişkin Yönetim Kurulu'nun

Karar Tarihi: 14.02.2018

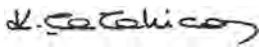
Karar Sayısı: 2018/6

Şirketimizce hazırlanan ve PwC Bağımsız Denetim ve Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik A.Ş. tarafından bağımsız denetime tabi tutulan 01.01.2017 - 31.12.2017 hesap dönemine ait, Sermaye Piyasası Kurulu'nun (SPK) II-14.1. sayılı Sermaye Piyasasında Finansal Raporlamaya İlişkin Esaslar Tebliği(Tebliğ) uyarınca Türkiye Muhasebe Standartları/Türkiye Finansal Raporlama Standartları (TMS/TFRS) ve SPK tarafından belirlenen formatlarla uyumlu olarak hazırlanan dipnotları ile birlikte konsolide finansal durum tablosu, kapsamlı gelir tablosu, nakit akış tablosu ve özkaynak değişim tablosunun ("Finansal Tablolar"), SPK düzenlemeleri doğrultusunda;

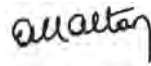
- Tarafımızca incelendiğini,
- Şirketimizdeki görev ve sorumluluk alanımızda sahip olduğumuz bilgiler çerçevesinde, önemli konularda gerçeğe aykırı bir açıklama veya açıklamanın yapıldığı tarih itibarıyla yanıltıcı olması sonucunu doğurabilecek herhangi bir eksiklik içermediğini,
- Şirketimizdeki görev ve sorumluluk alanımızda sahip olduğumuz bilgiler çerçevesinde, Tebliğ uyarınca hazırlanmış finansal tabloların konsolidasyon kapsamındakiyle birlikte, işletmenin aktifleri, pasifleri, finansal durumu ve kâr ve zararı ile ilgili gerçeği dürüst bir biçimde yansıttığını

bilgilerinize sunar, yapılan açıklamadan dolayı sorumlu olduğumuzu beyan ederiz.

Saygılarımızla,

Kutsan Çelebican
Denetim Komitesi Başkanı

Osman Mete Altan
Denetim Komitesi Üyesi

Doğan Korkmaz
Genel Müdür Yardımcısı

Denetim Komitesi Raporu (Faaliyet Raporuna İlişkin)

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş. DENETİMDEN SORUMLU KOMİTE RAPORU

Karar Tarihi: 26.02.2018
Karar No: 2018/3
Konu: 31.12.2017 Tarihli Yıllık Faaliyet Raporu

Tüpraş Yönetim Kurulu Başkanlığı'na

Sermaye Piyasası Kurulu'nun (SPK) II.14.1. sayılı "Sermaye Piyasasında Finansal Raporlamaya İlişkin Esaslar Tebliği" ("Tebliğ") uyarınca Türkiye Muhasebe Standartları/Türkiye Finansal Raporlama Standartları ("TMS/TFRS") ve SPK tarafından belirlenen formatlarla uyumlu, TÜPRAŞ yönetiminin hazırladığı 1 Ocak - 31 Aralık 2017 dönemine ilişkin yıllık faaliyet raporu için PwC Bağımsız Denetim ve Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik A.Ş. tarafından hazırlanan bağımsız denetim raporunu incelemek ve görüş bildirmek üzere toplanmış bulunuyoruz.

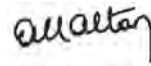
Yaptığımız bu incelemede kamuya açıklanacak söz konusu 1 Ocak-31 Aralık 2017 dönemine ait yıllık Faaliyet Raporu'nun, ortaklığın izlediği muhasebe ilkelerine, gerçeğe uygunluğuna ve doğruluğuna ilişkin olarak değerlendirmeler yapılmıştır. Gerekli görülen hallerde bağımsız denetim şirketinin denetçisinden ve şirketin sorumlu yöneticilerinden de görüşler alınmıştır.

Tarafımıza sunulan bilgiler kapsamında yaptığımız inceleme ve değerlendirmeler sonucunda; 1 Ocak - 31 Aralık 2017 dönemine ilişkin yıllık Faaliyet Raporu'nun ortaklığın izlediği muhasebe ilkelerine, gerçeğe uygunluğuna ve doğruluğuna kanaat getirilmiş olup, söz konusu finansal tabloları Yönetim Kurulu'nun onayına arz ederiz.

Saygılarımızla,

Kutsan Çelebican
Denetim Komitesi Başkanı

Osman Mete Altan
Denetim Komitesi Üyesi

Sorumluluk Beyanı (Faaliyet Raporunun Kabulüne İlişkin)

SERMAYE PİYASASI KURULUNUN II-14.1. SAYILI SERMAYE PİYASASINDA FİNANSAL RAPORLAMAYA İLİŞKİN ESASLAR TEBLİĞİ'NİN 9. MADDESİ GEREĞİNCE HAZIRLANAN SORUMLULUK BEYANI

Faaliyet Raporunun Kabulüne İlişkin Yönetim Kurulu'nun

Karar Tarihi: 26.02.2018

Karar Sayısı: 2018/10

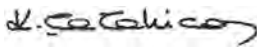
Şirketimizce hazırlanan ve PwC Bağımsız Denetim ve Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik A.Ş. tarafından bağımsız denetime tabi tutulan, 2017 yılına ait, Türk Ticaret Kanunu ve Sermaye Piyasası Kurulu'nun (SPK) Seri II.14.1. sayılı "Sermaye Piyasasında Finansal Raporlamaya İlişkin Esaslar Tebliği"ne ("Tebliğ") uyumlu olarak hazırlanan, faaliyet raporumuz ekte sunulmuştur.

Şirketimizce hazırlanan yıllık Faaliyet Raporu'nun, SPK düzenlemeleri doğrultusunda;

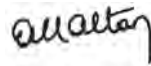
- Tarafımızca incelendiğini,
- Şirketimizdeki görev ve sorumluluk alanımızda sahip olduğumuz bilgiler çerçevesinde, önemli konularda gerçeğe aykırı bir açıklama veya açıklamanın yapıldığı tarih itibarıyla yanıltıcı olması sonucunu doğurabilecek herhangi bir eksiklik içermediğini,
- Şirketimizdeki görev ve sorumluluk alanımızda sahip olduğumuz bilgiler çerçevesinde, Tebliğ uyarınca hazırlanmış Faaliyet Raporu'nun işin gelişimi ve performansını ve konsolidasyon kapsamındakiyle birlikte işletmenin finansal durumunu, karşı karşıya olunan önemli risk ve belirsizliklerle birlikte, dürüstçe yansıttığını

bilgilerinize sunar, yapılan açıklamadan dolayı sorumlu olduğumuzu beyan ederiz.

Saygılarımızla,

Kutsan Çelebican
Denetim Komitesi Başkanı

Osman Mete Altan
Denetim Komitesi Üyesi

Doğan Korkmaz
Genel Müdür Yardımcısı

Bağımsızlık Beyanları

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş. (Şirket) Yönetim Kurulu'nda, mevzuat, esas sözleşme ve Sermaye Piyasası Kurulu'nun Kurumsal Yönetim Tebliği'nde belirlenen kriterler kapsamında "bağımsız üye" olarak görev yapmaya aday olduğumu, bu kapsamda;

a) Şirket, şirketin ilişkili taraflarından biri veya şirket sermayesinde doğrudan ve dolaylı olarak %5 veya daha fazla paya sahip hissedarların yönetim ve sermaye bakımından ilişkili olduğu tüzel kişiler ile kendim, eşim ve ikinci dereceye kadar kan ve sıhrî hisimlarım arasında; son beş yıl içinde doğrudan veya dolaylı önemli görev ve sorumluluklar üstlenecek yönetici pozisyonunda istihdam, sermaye veya önemli nitelikte ticari ilişki kurulmadığını,

b) Son beş yıl içerisinde, başta şirketin denetimi, (vergi denetimi, kanuni denetim, iç denetimde dahil), derecelendirilmesi ve danışmanlığı olmak üzere, yapılan anlaşmalar çerçevesinde şirketin önemli ölçüde hizmet veya ürün satın aldığı veya sattığı şirketlerde, hizmet veya ürün satın alındığı veya satıldığı dönemlerde, ortak (%5 ve üzeri), önemli görev ve sorumluluklar üstlenecek yönetici pozisyonunda çalışmadığımı veya yönetim kurulu üyesi olmadığımı,

c) Bağımsız yönetim kurulu üyesi olmam sebebiyle üstleneceğim görevleri gereği gibi yerine getirecek mesleki eğitim, bilgi ve tecrübeye sahip olduğumu,

ç) Mevzuata uygun olarak üniversite öğretim üyeliği hariç, kamu kurum ve kuruluşlarında üye olarak seçildikten sonra tam zamanlı çalışmayacağımı,

d) 31/12/1960 tarihli ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu (G.V.K.)'na göre Türkiye'de yerleşik sayıldığımı,

e) Şirket faaliyetlerine olumlu katkılarda bulunabilecek, şirket ile pay sahipleri arasındaki çıkar çatışmalarında tarafsızlığımı koruyabilecek, menfaat sahiplerinin haklarını dikkate alarak özgürce karar verebilecek güçlü etik standartlara, mesleki itibara ve tecrübeye sahip olduğumu,

f) Şirket faaliyetlerinin işleyişini takip edebilecek ve üstlendiğim görevlerin gereklerini tam olarak yerine getirebilecek ölçüde şirket işlerine zaman ayırabileceğimi,

g) Şirketin yönetim kurulunda son on yıl içerisinde altı yıldan fazla yönetim kurulu üyeliği yapmadığımı,

ğ) Şirketin veya şirketin yönetim kontrolünü elinde bulunduran ortakların yönetim kontrolüne sahip olduğu şirketlerin üçten fazlasında ve toplamda borsada işlem gören şirketlerin beşten fazlasında bağımsız yönetim kurulu üyesi olarak görev almıyor olduğumu,

h) Yönetim Kurulu üyesi olarak seçilen tüzel kişi adına tescil ve ilan edilmemiş olduğumu,

beyan ederim.

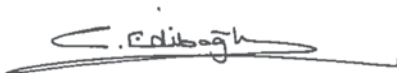

Muharrem Hilmi Kayhan

Bağımsızlık Beyanları

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş. (Şirket) Yönetim Kurulu'nda, mevzuat, esas sözleşme ve Sermaye Piyasası Kurulu'nun Kurumsal Yönetim Tebliği'nde belirlenen kriterler kapsamında "bağımsız üye" olarak görev yapmaya aday olduğumu, bu kapsamda;

- a) Şirket, şirketin ilişkili taraflarından biri veya şirket sermayesinde doğrudan ve dolaylı olarak %5 veya daha fazla paya sahip hissedarların yönetim ve sermaye bakımından ilişkili olduğu tüzel kişiler ile kendim, eşim ve ikinci dereceye kadar kan ve sıhrı hissimlerim arasında; son beş yıl içinde doğrudan veya dolaylı önemli görev ve sorumluluklar üstlenecek yönetici pozisyonunda istihdam, sermaye veya önemli nitelikte ticari ilişki kurulmadığını,
  - b) Son beş yıl içerisinde, başta şirketin denetimi, (vergi denetimi, kanuni denetim, iç denetimde dahil), derecelendirilmesi ve danışmanlığı olmak üzere, yapılan anlaşmalar çerçevesinde şirketin önemli ölçüde hizmet veya ürün satın aldığı veya sattığı şirketlerde, hizmet veya ürün satın alındığı veya satıldığı dönemlerde, ortak (%5 ve üzeri), önemli görev ve sorumluluklar üstlenecek yönetici pozisyonunda çalışmadığımı veya yönetim kurulu üyesi olmadığımı,
  - c) Bağımsız yönetim kurulu üyesi olmam sebebiyle üstleneceğim görevleri gereği gibi yerine getirecek mesleki eğitim, bilgi ve tecrübeye sahip olduğumu,
  - ç) Mevzuata uygun olarak üniversite öğretim üyeliği hariç, kamu kurum ve kuruluşlarında üye olarak seçildikten sonra tam zamanlı çalışmayacağımı,
  - d) 31/12/1960 tarihli ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu (G.V.K.)'na göre Türkiye'de yerleşik sayıldığımı,
  - e) Şirket faaliyetlerine olumlu katkılarda bulunabilecek, şirket ile pay sahipleri arasındaki çıkar çatışmalarında tarafsızlığımı koruyabilecek, menfaat sahiplerinin haklarını dikkate alarak özgürce karar verebilecek güçlü etik standartlara, mesleki itibara ve tecrübeye sahip olduğumu,
  - f) Şirket faaliyetlerinin işleyişini takip edebilecek ve üstlendiğim görevlerin gereklerini tam olarak yerine getirebilecek ölçüde şirket işlerine zaman ayırabileceğimi,
  - g) Şirketin yönetim kurulunda son on yıl içerisinde altı yıldan fazla yönetim kurulu üyeliği yapmadığımı,
  - ğ) Şirketin veya şirketin yönetim kontrolünü elinde bulunduran ortakların yönetim kontrolüne sahip olduğu şirketlerin üçten fazlasında ve toplamda borsada işlem gören şirketlerin beşten fazlasında bağımsız yönetim kurulu üyesi olarak görev almıyor olduğumu,
  - h) Yönetim Kurulu üyesi olarak seçilen tüzel kişi adına tescil ve ilan edilmemiş olduğumu,
- beyan ederim.

Ayşe Canan Ediboğlu

Bağımsızlık Beyanları

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş. (Şirket) Yönetim Kurulu'nda, mevzuat, esas sözleşme ve Sermaye Piyasası Kurulu'nun Kurumsal Yönetim Tebliği'nde belirlenen kriterler kapsamında "bağımsız üye" olarak görev yapmaya aday olduğumu, bu kapsamda;

- a) Şirket, şirketin ilişkili taraflarından biri veya şirket sermayesinde doğrudan ve dolaylı olarak %5 veya daha fazla paya sahip hissedarların yönetim ve sermaye bakımından ilişkili olduğu tüzel kişiler ile kendim, eşim ve ikinci dereceye kadar kan ve sıhrî hissimlerim arasında; son beş yıl içinde doğrudan veya dolaylı önemli görev ve sorumluluklar üstlenecek yönetici pozisyonunda istihdam, sermaye veya önemli nitelikte ticari ilişki kurulmadığını,
- b) Son beş yıl içerisinde, başta şirketin denetimi, (vergi denetimi, kanuni denetim, iç denetimde dahil), derecelendirilmesi ve danışmanlığı olmak üzere, yapılan anlaşmalar çerçevesinde şirketin önemli ölçüde hizmet veya ürün satın aldığı veya sattığı şirketlerde, hizmet veya ürün satın alındığı veya satıldığı dönemlerde, ortak (%5 ve üzeri), önemli görev ve sorumluluklar üstlenecek yönetici pozisyonunda çalışmadığımı veya yönetim kurulu üyesi olmadığımı,
- c) Bağımsız yönetim kurulu üyesi olmam sebebiyle üstleneceğim görevleri gereği gibi yerine getirecek mesleki eğitim, bilgi ve tecrübeye sahip olduğumu,
- ç) Mevzuata uygun olarak üniversite öğretim üyeliği hariç, kamu kurum ve kuruluşlarında üye olarak seçildikten sonra tam zamanlı çalışmayacağımı,
- d) 31/12/1960 tarihli ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu (G.V.K.)'na göre Türkiye'de yerleşik sayıldığımı,
- e) Şirket faaliyetlerine olumlu katkılarda bulunabilecek, şirket ile pay sahipleri arasındaki çıkar çatışmalarında tarafsızlığımı koruyabilecek, menfaat sahiplerinin haklarını dikkate alarak özgürce karar verebilecek güçlü etik standartlara, mesleki itibara ve tecrübeye sahip olduğumu,
- f) Şirket faaliyetlerinin işleyişini takip edebilecek ve üstlendiğim görevlerin gereklerini tam olarak yerine getirebilecek ölçüde şirket işlerine zaman ayırabileceğimi,
- g) Şirketin yönetim kurulunda son on yıl içerisinde altı yıldan fazla yönetim kurulu üyeliği yapmadığımı,
- ğ) Şirketin veya şirketin yönetim kontrolünü elinde bulunduran ortakların yönetim kontrolüne sahip olduğu şirketlerde bağımsız yönetim kurulu üyesi olarak görev almıyor olduğumu, halihazırda beş borsa şirketinde bağımsız yönetim kurulu üyesi olarak görev almakla birlikte, bu pozisyonlarımın bir kısmının 2018 yılında yapılacak genel kurul toplantı tarihlerinde sona ereceğini, Şirketiniz genel kurulunda bağımsız yönetim kurulu üyesi olarak atanmam halinde Şirketin veya şirketin yönetim kontrolünü elinde bulunduran ortakların yönetim kontrolüne sahip olduğu şirketlerin üçten fazlasında ve toplamda beşten fazla Borsa İstanbul'da işlem gören şirkette bağımsız yönetim kurulu üyesi olarak görev almayacağımı,
- h) Yönetim Kurulu üyesi olarak seçilen tüzel kişi adına tescil ve ilan edilmemiş olduğumu, beyan ederim.

Kamil Ömer Bozer

Bağımsızlık Beyanları

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş. (Şirket) Yönetim Kurulu'nda, mevzuat, esas sözleşme ve Sermaye Piyasası Kurulu'nun Kurumsal Yönetim Tebliği'nde belirlenen kriterler kapsamında "bağımsız üye" olarak görev yapmaya aday olduğumu, bu kapsamda;

- a) Şirket, şirketin ilişkili taraflarından biri veya şirket sermayesinde doğrudan ve dolaylı olarak %5 veya daha fazla paya sahip hissedarların yönetim ve sermaye bakımından ilişkili olduğu tüzel kişiler ile kendim, eşim ve ikinci dereceye kadar kan ve sıhrî hissimlerim arasında; son beş yıl içinde doğrudan veya dolaylı önemli görev ve sorumluluklar üstlenecek yönetici pozisyonunda istihdam, sermaye veya önemli nitelikte ticari ilişki kurulmadığını,
  - b) Son beş yıl içerisinde, başta şirketin denetimi, (vergi denetimi, kanuni denetim, iç denetimde dahil), derecelendirilmesi ve danışmanlığı olmak üzere, yapılan anlaşmalar çerçevesinde şirketin önemli ölçüde hizmet veya ürün satın aldığı veya sattığı şirketlerde, hizmet veya ürün satın alındığı veya satıldığı dönemlerde, ortak (%5 ve üzeri), önemli görev ve sorumluluklar üstlenecek yönetici pozisyonunda çalışmadığımı veya yönetim kurulu üyesi olmadığımı,
  - c) Bağımsız yönetim kurulu üyesi olmam sebebiyle üstleneceğim görevleri gereği gibi yerine getirecek mesleki eğitim, bilgi ve tecrübeye sahip olduğumu,
  - ç) Mevzuata uygun olarak üniversite öğretim üyeliği hariç, kamu kurum ve kuruluşlarında üye olarak seçildikten sonra tam zamanlı çalışmayacağımı,
  - d) 31/12/1960 tarihli ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu (G.V.K.)'na göre Türkiye'de yerleşik sayıldığımı,
  - e) Şirket faaliyetlerine olumlu katkılarda bulunabilecek, şirket ile pay sahipleri arasındaki çıkar çatışmalarında tarafsızlığımı koruyabilecek, menfaat sahiplerinin haklarını dikkate alarak özgürce karar verebilecek güçlü etik standartlara, mesleki itibara ve tecrübeye sahip olduğumu,
  - f) Şirket faaliyetlerinin işleyişini takip edebilecek ve üstlendiğim görevlerin gereklerini tam olarak yerine getirebilecek ölçüde şirket işlerine zaman ayırabileceğimi,
  - g) Şirketin yönetim kurulunda son on yıl içerisinde altı yıldan fazla yönetim kurulu üyeliği yapmadığımı,
  - ğ) Şirketin veya şirketin yönetim kontrolünü elinde bulunduran ortakların yönetim kontrolüne sahip olduğu şirketlerin üçten fazlasında ve toplamda borsada işlem gören şirketlerin beşten fazlasında bağımsız yönetim kurulu üyesi olarak görev almıyor olduğumu,
  - h) Yönetim Kurulu üyesi olarak seçilen tüzel kişi adına tescil ve ilan edilmemiş olduğumu,
- beyan ederim.

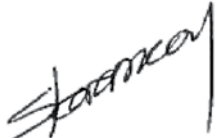

Ahmet Turul

Bağımsızlık Beyanları

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş. (Şirket) Yönetim Kurulu'nda, mevzuat, esas sözleşme ve Sermaye Piyasası Kurulu'nun Kurumsal Yönetim Tebliği'nde belirlenen kriterler kapsamında "bağımsız üye" olarak görev yapmaya aday olduğumu, bu kapsamda;

- a) Şirket, şirketin ilişkili taraflarından biri veya şirket sermayesinde doğrudan ve dolaylı olarak %5 veya daha fazla paya sahip hissedarların yönetim ve sermaye bakımından ilişkili olduğu tüzel kişiler ile kendim, eşim ve ikinci dereceye kadar kan ve sıhrî hisimlarım arasında; son beş yıl içinde doğrudan veya dolaylı önemli görev ve sorumluluklar üstlenecek yönetici pozisyonunda istihdam, sermaye veya önemli nitelikte ticari ilişki kurulmadığını,
- b) Son beş yıl içerisinde, başta şirketin denetimi, (vergi denetimi, kanuni denetim, iç denetimde dahil), derecelendirilmesi ve danışmanlığı olmak üzere, yapılan anlaşmalar çerçevesinde şirketin önemli ölçüde hizmet veya ürün satın aldığı veya sattığı şirketlerde, hizmet veya ürün satın alındığı veya satıldığı dönemlerde, ortak (%5 ve üzeri), önemli görev ve sorumluluklar üstlenecek yönetici pozisyonunda çalışmadığımı veya yönetim kurulu üyesi olmadığımı,
- c) Bağımsız yönetim kurulu üyesi olmam sebebiyle üstleneceğim görevleri gereği gibi yerine getirecek mesleki eğitim, bilgi ve tecrübeye sahip olduğumu,
- ç) Mevzuata uygun olarak üniversite öğretim üyeliği hariç, kamu kurum ve kuruluşlarında üye olarak seçildikten sonra tam zamanlı çalışmayacağımı,
- d) 31/12/1960 tarihli ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu (G.V.K.)'na göre Türkiye'de yerleşik sayıldığımı,
- e) Şirket faaliyetlerine olumlu katkılarda bulunabilecek, şirket ile pay sahipleri arasındaki çıkar çatışmalarında tarafsızlığımı koruyabilecek, menfaat sahiplerinin haklarını dikkate alarak özgürce karar verebilecek güçlü etik standartlara, mesleki itibara ve tecrübeye sahip olduğumu,
- f) Şirket faaliyetlerinin işleyişini takip edebilecek ve üstlendiğim görevlerin gereklerini tam olarak yerine getirebilecek ölçüde şirket işlerine zaman ayırabileceğimi,
- g) Şirketin yönetim kurulunda son on yıl içerisinde altı yıldan fazla yönetim kurulu üyeliği yapmadığımı,
- ğ) Şirketin veya şirketin yönetim kontrolünü elinde bulunduran ortakların yönetim kontrolüne sahip olduğu şirketlerin üçten fazlasında ve toplamda borsada işlem gören şirketlerin beşten fazlasında bağımsız yönetim kurulu üyesi olarak görev almıyor olduğumu,
- h) Yönetim Kurulu üyesi olarak seçilen tüzel kişi adına tescil ve ilan edilmemiş olduğumu,
- beyan ederim.

Süleyman Karaman

2018 Yılı Yönetim Kurulu Üye Adayları Özgeçmişi

Muharrem Hilmi Kayhan

Saint Joseph ve Robert Kolej'deki orta öğretiminden sonra Manchester Üniversitesi Tekstil Mühendisliği Bölümü'nü 1976 yılında tamamlayan Kayhan, MBA derecesini Cornell Üniversitesi'nden almıştır. Tekstil ve tarım sektöründe faaliyet gösteren Söktaş A.Ş.'de ve yan kuruluşlarında Yönetim Kurulu Başkanlığı görevini ve üyeliğini yürütmektedir. Ege İhracatçı Birlikleri, Türkiye Tekstil İşverenler Sendikaları, Ege Bölgesi Sanayi Odası'nın Yönetim Kurulları'nda görev yapmıştır. 1997-1998 yılları arasında TÜSİAD Yönetim Kurulu Başkanı olarak görev yapmıştır. 2001 Ocak ayında TÜSİAD Yüksek İstişare Konseyi Başkanı seçilmiştir. 2005 yılından bu yana TÜSİAD Onursal Başkanı'dır. Muharrem Kayhan, Robert Kolej Mütevelli Heyeti, İzmir Kültür Sanat ve Eğitim Vakfı ve Bizim Okul Vakfı Yönetim Kurulu'nda görev yapmaktadır. 2009 yılı TBMM Üstün Hizmet Ödülü sahibidir. 2003 yılından itibaren İspanya'nın İzmir Fahri Konsolosu'dur. 2012 yılından bu yana Koç Holding Bağımsız Yönetim Kurulu üyesidir.

Muharrem Hilmi Kayhan, Tüpraş veya bağlı ortaklıklarında son beş yılda herhangi bir görev almamıştır. Tüpraş üst düzey yöneticileri ile herhangi bir ilişkisi bulunmamaktadır. Tüpraş sermayesinde doğrudan veya dolaylı olarak %5'in üzerinde pay sahibi değildir; çalışan temsilciliği yoktur ve Tüpraş ile ticari herhangi bir ilişkisi mevcut değildir.

Ayşe Canan Ediboğlu

Lise öğrenimini Ancaster House School'da aldıktan sonra Southampton Üniversitesi'nde (İngiltere) ekonomi alanında yükseköğrenimini tamamlamıştır. Aynı okulda finansal yönetim ve kontrol üzerine yüksek lisans derecesi bulunmaktadır. Southampton Üniversitesi'nde araştırma asistanlığının ardından iş hayatına 1980 yılında Shell'de Planlama Müdürü olarak devam etmiştir.

Shell Türkiye'de farklı görevlere atandıktan sonra 2002 yılında şirket Genel Müdürü ve 2006'da Shell Türkiye Ülke Müdürü unvanını almıştır. 2006-2009 yılları arasında Shell-Turcas Petrol A.Ş.'nin Yönetim Kurulu üyesi olarak görev üstlenmiştir. Ayşe Canan Ediboğlu, 2012'den bu yana Aygaz Yönetim Kurulu üyesidir.

Ayşe Canan Ediboğlu, Tüpraş veya bağlı ortaklıklarında son beş yılda herhangi bir görev almamıştır. Tüpraş üst düzey yöneticileri ile herhangi bir ilişkisi bulunmamaktadır. Tüpraş sermayesinde doğrudan veya dolaylı olarak %5'in üzerinde pay sahibi değildir; çalışan temsilciliği yoktur ve Tüpraş ile ticari herhangi bir ilişkisi mevcut değildir.

2018 Yılı Yönetim Kurulu Üye Adayları Özgeçmişi

Kamil Ömer Bozer

Kamil Ömer Bozer, yükseköğrenimini Orta Doğu Teknik Üniversitesi İşletme Bölümü'nün ardından Georgia State Üniversitesi'nde (ABD) tamamladığı yüksek lisans programıyla sürdürmüştür. İş hayatına 1985 yılında Koç Holding A.Ş.'de Yetiştirme Elemanı olarak başlamış, 1990 yılında Maret A.Ş.'de Genel Müdür Yardımcısı ve 1995 yılında Düzey A.Ş.'de Genel Müdürlük görevlerinin ardından 2002 yılında Migros Türk T.A.Ş. Genel Müdürü olmuştur. 2005 yılında Koç Holding A.Ş. Gıda Perakendecilik ve Turizm Grubu Başkanlığı'na atanmıştır. 2006-2008 yılları arasında Koç Holding A.Ş. Gıda ve Perakende Grubu Başkanlığı yapmıştır. 2009 yılından Nisan 2011 tarihine kadar Koç Holding A.Ş. Turizm, Gıda ve Perakende Grubu Başkanı olarak görev yapmıştır.

Kamil Ömer Bozer, 2012 yılından 2018 yılı Genel Kurullarına kadar Anadolu Efes Sanayii A.Ş., Anadolu Isuzu Otomotiv Sanayi ve Ticaret A.Ş., Adel Kalemcilik Ticaret ve Sanayi A.Ş.'de Bağımsız Yönetim Kurulu üyeliklerinde bulunmuş, 2017 yılından itibaren Boyner Perakende A.Ş. ve Söktaş Tekstil A.Ş. şirketlerinde Bağımsız Yönetim Kurulu üyelikleri yapmaktadır. Bunun yanı sıra 2016 yılından 2018 yılı başına kadar Carrefoursa A.Ş. ve Teknosa Ticaret A.Ş.'de Yönetim Kurulu üyeliklerinde bulunmuştur.

Kamil Ömer Bozer, Tüpraş veya bağlı ortaklıklarında son beş yılda herhangi bir görev almamıştır. Tüpraş üst düzey yöneticileri ile herhangi bir ilişkisi bulunmamaktadır. Tüpraş sermayesinde doğrudan veya dolaylı olarak %5'in üzerinde pay sahibi değildir; çalışan temsilciliği yoktur ve Tüpraş ile ticari herhangi bir ilişkisi mevcut değildir.

2017 Yılı Bağlı Şirket Raporu

TÜRK TİCARET KANUNU'NUN 199'UNCU MADDESİ KAPSAMINDA HAZIRLANAN BAĞLI ŞİRKET RAPORU

1 Temmuz 2012 tarihinde yürürlüğe giren 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 199'uncu maddesi uyarınca, Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş. yönetim kurulu, faaliyet yılının ilk üç ayı içinde, geçmiş faaliyet yılında şirketin hakim ortağı, nihai hakim ortağı ile bunların bağlı şirketlerle ilişkileri hakkında bir rapor düzenlemek ve bu raporun sonuç kısmına faaliyet raporunda yer vermekle yükümlüdür. Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.'nin ilişkili taraflarla yapmış olduğu işlemler hakkında gerekli açıklamalar 31 no.lu finansal rapor dipnotunda yer almaktadır.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş. Yönetim Kurulu tarafından hazırlanan 14 Şubat 2018 tarihli Rapor'da "Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.'nin hakim ortağı, nihai hakim ortağı ile bunların bağlı ortaklıkları ile 2017 yılı içinde yapmış olduğu tüm işlemlerde, işlemin yapıldığı veya önlemin alındığı veya alınmasından kaçınıldığı anda tarafımızca bilinen hal ve şartlara göre, her bir işlemde uygun bir karşı edim sağlandığı ve şirketi zarara uğratabilecek alınan veya alınmasından kaçınılan herhangi bir önlem bulunmadığı ve bu çerçevede denkleştirmeyi gerektirecek herhangi bir işlem veya önlemin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır." denilmektedir.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

FİNANSAL TABLOLAR VE BAĞIMSIZ DENETİM RAPORU

Bağımsız Denetçi Raporu

Konsolide Finansal Tablolar

Bağımsız Denetçi Raporu

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş. Yönetim Kurulu'na

A. Konsolide Finansal Tabloların Bağımsız Denetimi

1. Görüş

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş. ("Şirket") ile bağlı ortaklıklarının (hep birlikte "Grup" olarak anılacaktır) 31 Aralık 2017 tarihli konsolide finansal durum tablosu ile aynı tarihte sona eren hesap dönemine ait; konsolide kâr veya zarar tablosu ve konsolide diğer kapsamlı gelir tablosu, konsolide özkaynaklar değişim tablosu ve konsolide nakit akış tablosu ile önemli muhasebe politikalarının özeti de dâhil olmak üzere konsolide finansal tablo dipnotlarından oluşan konsolide finansal tablolarını denetlemiş bulunuyoruz.

Görüşümüze göre, ilişikteki konsolide finansal tablolar Grup'un 31 Aralık 2017 tarihi itibarıyla konsolide finansal durumunu ve aynı tarihte sona eren hesap dönemine ait konsolide finansal performansını ve konsolide nakit akışlarını Türkiye Muhasebe Standartları'na ("TMS") uygun olarak, tüm önemli yönleriyle, gerçeğe uygun bir biçimde sunmaktadır.

2. Görüşün Dayanağı

Yaptığımız bağımsız denetim, Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu ("KGK") tarafından yayımlanan Türkiye Denetim Standartlarının bir parçası olan Bağımsız Denetim Standartları'na ("BDS") uygun olarak yürütülmüştür. Bu Standartlar kapsamındaki sorumluluklarımız, raporumuzun Bağımsız Denetçinin Konsolide Finansal Tabloların Bağımsız Denetimine İlişkin Sorumlulukları bölümünde ayrıntılı bir şekilde açıklanmıştır. KGK tarafından yayımlanan Bağımsız Denetçiler için Etik Kurallar ("Etik Kurallar") ile konsolide finansal tabloların bağımsız denetimiyle ilgili mevzuatta yer alan etik hükümlere uygun olarak Grup'tan bağımsız olduğumuzu beyan ederiz. Etik Kurallar ve mevzuat kapsamındaki etiğe ilişkin diğer sorumluluklar da tarafımızca yerine getirilmiştir. Bağımsız denetim sırasında elde ettiğimiz bağımsız denetim kanıtlarının, görüşümüzün oluşturulması için yeterli ve uygun bir dayanak oluşturduğuna inanıyoruz.

3. Kilit Denetim Konuları

Kilit denetim konuları, mesleki muhakememize göre cari döneme ait konsolide finansal tabloların bağımsız denetiminde en çok önem arz eden konulardır. Kilit denetim konuları, bir bütün olarak konsolide finansal tabloların bağımsız denetimi çerçevesinde ve konsolide finansal tablolara ilişkin görüşümüzün oluşturulmasında ele alınmış olup, bu konular hakkında ayrı bir görüş bildirmiyoruz.

Bağımsız Denetçi Raporu

3. Kilit Denetim Konuları (Devamı)

Kilit denetim konuları	Konunun denetimde nasıl ele alındığı
<p>Nakit akış riskinden korunma işlemleri</p> <p>Grup, faaliyet gösterdiği sektör gereği, önemli ölçüde yabancı para riskine maruz kalmaktadır. Not 32’de açıklandığı üzere, Grup 1.254.421 bin ABD Doları tutarındaki yatırım kredilerini, gerçekleşme olasılığı yüksek ihracat gelirleri nedeniyle maruz kalınan ABD Doları spot kur riskine karşı korunma aracı olarak kullanmakta ve bu kapsamda yapılan ‘etkinlik testleri’ neticesinde nakit akış riskinden korunma muhasebesi uygulamaktadır. Grup, 31 Aralık 2017 itibarıyla, bu kapsamda ilgili yatırım kredilerine ilişkin 1.477.564 bin TL tutarındaki kur farkı giderini konsolide özkaynaklar altındaki ‘nakit akış riskinden korunma kazanç/kayıpları’ hesabında muhasebeleştirmiştir.</p> <p>Denetim çalışmalarımızda bu konuya aşağıdaki nedenlerden dolayı odaklanmış bulunuyoruz:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Makro-ekonomik koşullardan dolayı özellikle döviz kurlarındaki oynamalar, Grup’un mali tablolarındaki kur riskini ve nakit akış riskinden korunma işlemlerinin etkisini önemli derecede etkileyebilmektedir. • Grup’un ‘nakit akış riskinden korunma işlemlerinin etkinlik testleri’ için yapılan hesaplamalar; gelecekteki kur, ham petrol/ürün fiyatları ve ihracat satış tonajları gibi yönetimin önemli yargı ve tahminlerini içermektedir. • İlgili yönetim tahminlerinin, doğası gereği, gerçekleşmesine ilişkin önemli belirsizlikler içermesi ve etkinlik testlerinin uzmanlık gerektiren yapısından dolayı, ‘nakit akış riskinden korunma işlemleri’ kilit denetim konusu olarak ele alınmıştır. 	<p>Nakit akış riskinden korunma işlemleri için uyguladığımız denetim prosedürleri özetle; söz konusu işlemlerin muhasebeleştirilmesi sürecinin anlaşılmasını, ilgili yatırım kredilerini finansal kuruluşlarla teyit edilmesini, ihracat gelirlerinin yatırım kredilerini karşılama olasılığının değerlendirilmesini, yönetim tarafından hazırlanan etkinlik testlerinin tamlığı ve doğruluğuna ilişkin yapılan detay testleri ve söz konusu hesaplamalarda yer alan yönetim tahmin ve varsayımlarının uzmanlarımızın desteği ile değerlendirilmesini içermektedir.</p> <p>Grup’un ‘gerçekleşme olasılığı yüksek ihracat gelirlerinin nakit akış riskinden korunmaya temel teşkil eden yatırım kredileri kur farklarını karşılama olasılığı’, geçmiş yıllar performansları ve yapılan duyarlılık testleri de dikkate alınarak, ileriki yıllara yönelik olarak incelenmiştir.</p> <p>Grup tarafından hazırlanan riskten korunma muhasebesi dokümantasyonunun uygunluğu ve etkinlik testinde kullanılan önemli varsayımların makullüğü uzmanlarımızın desteği ile değerlendirilmiştir. İlgili etkinlik testinde kullanılan ileriye dönük bütçe tahminlerinin temelinde yer alan ham petrol/ürün fiyatları, ihracat satış tonajları ve kur tahminleri gibi önemli yönetim varsayımları; geçmiş dönem performansları ve bağımsız veri kaynakları ile karşılaştırılmıştır.</p> <p>İlgili yatırım kredileri finansal kuruluşlardan alınan mutabakatlarla teyit edilmiş, cari yıla ait faiz ve kur farkı tahakkukları ilgili kredi sözleşmelerine uygun olarak yeniden hesaplamaları gerçekleştirilmiş ve matematiksel doğrulukları test edilmiştir.</p> <p>Ayrıca söz konusu ‘nakit akış riskinden korunma işlemleri’ne ilişkin konsolide finansal tablo notlarında yer alan açıklamaların TMS’ye uygunluğu kontrol edilmiştir.</p> <p>Nakit akış riskinden korunma işlemleri’ne ilişkin gerçekleştirdiğimiz bu çalışmalar neticesinde önemli bir bulgumuz olmamıştır.</p>
<p>Ertelenmiş vergi varlıklarının geri kazanılabilirliği</p> <p>31 Aralık 2017 itibarıyla Grup’un konsolide finansal tablolarında 3.067.871 bin TL tutarında net ertelenmiş vergi varlığı bulunmaktadır.</p> <p>Grup’un ertelenmiş vergi varlık ve yükümlülüklerine ilişkin muhasebe politikaları ve detayları konsolide finansal tablolarında Not 2.3.13 ve Not 29’da açıklanmıştır.</p> <p>Ertelenmiş vergi varlıklarının geri kazanılabilirliği, gelecek dönemlere ilişkin önemli yönetim tahminlerine dayanan, vergilendirilebilir kar varsayımlarını da içeren, iş modellerine bakılarak değerlendirilmektedir. Bu tahminlerin, doğası gereği, ileriki yıllarda gerçekleşmesine ilişkin belirsizlikler içermesi ve ertelenmiş vergi varlığına konu olan yatırım teşviklerinin içeriği itibarıyla uzmanlık gerektirmesinden ve Grup’un konsolide finansal tabloları açısından da önemli tutarda olmasından dolayı ‘ertelenmiş vergi varlıklarının geri kazanılabilirliği’ kilit denetim konusu olarak ele alınmıştır.</p>	<p>Uygulanan denetim prosedürleri, ertelenmiş vergi varlıklarının konsolide finansal tablolara ilgili vergi ve TMS mevzuatlarına uygun olarak doğru ve tam yansıtılması, geri kazanılabilirliğinin değerlendirilmesi ve matematiksel doğruluğunun teyit edilmesi üzerine kurgulanmıştır. Bu çerçevede aşağıda özetlenen denetim prosedürleri uygulanmıştır:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ertelenmiş vergi varlıklarının, bu varlıklara temel teşkil eden geçici farkların ve yatırım teşviklerinin kapsamlarının anlaşılmasına ilişkin Grup yönetimi ile çeşitli toplantılar düzenlenmiş ve açıklamalar alınmıştır. • Kurumlar vergisi hesaplaması ve yatırım teşvik uygulamaları vergi uzmanlarımız da dahil edilerek değerlendirilmiştir. • Yatırım teşviklerinin ileriye dönük kullanılabilir olup olmadığını belirleyen iş modeli ve önemli yönetim tahminleri aşağıdaki hususlar da dikkate alınarak incelenmiştir: <ul style="list-style-type: none"> - İlgili iş modelinin matematiksel doğruluğu kontrol edilmiştir. - Kullanılan satış tonaj ve fiyat varsayımları geçmiş yıl performansları ve bağımsız veri kaynakları ile karşılaştırılmıştır. - İş modelinde kullanılan gelecek yıllara ait döviz kur tahminleri, onaylı bütçe/uzun vadeli planlarda yer alan kur tahminleri ve bağımsız veri kaynakları ile karşılaştırılmıştır. - Yatırım teşviklerinin ileriye dönük kullanımına ilişkin yapılan duyarlılık testleri kontrol edilmiştir. • Ertelenmiş vergi varlık ve yükümlülüklerine ilişkin konsolide finansal tablo notlarında yer alan açıklamaların TMS’ye uygunluğu kontrol edilmiştir. <p>Ertelenmiş vergi varlıklarının geri kazanılabilirliğine ilişkin gerçekleştirdiğimiz bu çalışmalar neticesinde önemli bir bulgumuz olmamıştır.</p>

4. Diğer Husus

Grup'un 1 Ocak - 31 Aralık 2016 hesap dönemine ait konsolide finansal tablolarının denetimi başka bir bağımsız denetim firması tarafından yapılmış, söz konusu bağımsız denetim firması tarafından hazırlanan 2 Ağustos 2017 tarihli bağımsız denetim raporunda olumlu görüş verilmiştir.

5. Yönetimin ve Üst Yönetimden Sorumlu Olanların Konsolide Finansal Tablolara İlişkin Sorumlulukları

Grup yönetimi; konsolide finansal tabloların TMS'lere uygun olarak hazırlanmasından, gerçeğe uygun bir biçimde sunumundan ve hata veya hile kaynaklı önemli yanlışlık içermeyecek şekilde hazırlanması için gerekli gördüğü iç kontrolden sorumludur.

Konsolide finansal tabloları hazırlarken yönetim; Grup'un sürekliliğini devam ettirme kabiliyetinin değerlendirilmesinden, gerektiğinde süreklilikle ilgili hususları açıklamaktan ve Grup'u tasfiye etme ya da ticari faaliyeti sona erdirmeye niyeti ya da mecburiyeti bulunmadığı sürece işletmenin sürekliliği esasını kullanmaktan sorumludur.

Üst yönetimden sorumlu olanlar, Grup'un finansal raporlama sürecinin gözetiminden sorumludur.

6. Bağımsız Denetçinin Konsolide Finansal Tabloların Denetimine İlişkin Sorumlulukları

Bir bağımsız denetimde, biz bağımsız denetçilerin sorumlulukları şunlardır:

Amacımız, bir bütün olarak konsolide finansal tabloların hata veya hile kaynaklı önemli yanlışlık içerip içermediğine ilişkin makul güvence elde etmek ve görüşümüzü içeren bir bağımsız denetçi raporu düzenlemektir. BDS'lere uygun olarak yürütülen bir bağımsız denetim sonucunda verilen makul güvence; yüksek bir güvence seviyesidir ancak, var olan önemli bir yanlışlığın her zaman tespit edileceğini garanti etmez. Yanlışlıklar hata veya hile kaynaklı olabilir. Yanlışlıkların, tek başına veya toplu olarak, finansal tablo kullanıcılarının bu konsolide tablolara istinaden alacakları ekonomik kararları etkilemesi makul ölçüde bekleniyorsa bu yanlışlıklar önemli olarak kabul edilir.

BDS'lere uygun olarak yürütülen bağımsız denetimin gereği olarak, bağımsız denetim boyunca mesleki muhakememizi kullanmakta ve mesleki şüpheciliğimizi sürdürmekteyiz. Tarafımızca ayrıca:

- Konsolide finansal tablolardaki hata veya hile kaynaklı "önemli yanlışlık" riskleri belirlenmekte ve değerlendirilmekte; bu risklere karşılık veren denetim prosedürleri tasarlanmakta ve uygulanmakta ve görüşümüze dayanak teşkil edecek yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmektedir. Hile; muvazaa, sahtekârlık, kasıtlı ihmal, gerçeğe aykırı beyan veya iç kontrol ihlali fiillerini içerebildiğinden, hile kaynaklı önemli bir yanlışlığı tespit edememe riski, hata kaynaklı önemli bir yanlışlığı tespit edememe riskinden yüksektir.
- Grup'un iç kontrolünün etkinliğine ilişkin bir görüş bildirmek amacıyla değil ama duruma uygun denetim prosedürlerini tasarlamak amacıyla denetimle ilgili iç kontrol değerlendirilmektedir.
- Yönetim tarafından kullanılan muhasebe politikalarının uygunluğu ile yapılan muhasebe tahminlerinin ve ilgili açıklamaların makul olup olmadığı değerlendirilmektedir.
- Elde edilen denetim kanıtlarına dayanarak, Grup'un sürekliliğini devam ettirme kabiliyetine ilişkin ciddi şüphe oluşturabilecek olay veya şartlarla ilgili önemli bir belirsizliğin mevcut olup olmadığı hakkında ve yönetimin işletmenin sürekliliği esasını kullanmasının uygunluğu hakkında sonuca varılmaktadır. Önemli bir belirsizliğin mevcut olduğu sonucuna varmamız hâlinde, raporumuzda, konsolide finansal tablolardaki ilgili açıklamalara dikkat çekmemiz ya da bu açıklamaların yetersiz olması durumunda olumlu görüş dışında bir görüş vermemiz gerekmektedir. Vardığımız sonuçlar, bağımsız denetçi raporu tarihine kadar elde edilen denetim kanıtlarına dayanmaktadır. Bununla birlikte, gelecekteki olay veya şartlar Grup'un sürekliliğini sona erdirebilir.
- Konsolide finansal tabloların, açıklamalar dâhil olmak üzere, genel sunumu, yapısı ve içeriği ile bu tabloların, temelini oluşturan işlem ve olayları gerçeğe uygun sunumu sağlayacak şekilde yansıtıp yansıtmadığı değerlendirilmektedir.
- Konsolide finansal tablolar hakkında görüş vermek amacıyla, grup içerisindeki işletmelere veya faaliyet bölümlerine ilişkin finansal bilgiler hakkında yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmektedir. Grup denetiminin yönlendirilmesinden, gözetiminden ve yürütülmesinden sorumluyuz. Verdiğimiz denetim görüşünden de tek başımıza sorumluyuz.

Diğer hususların yanı sıra, denetim sırasında tespit ettiğimiz önemli iç kontrol eksiklikleri dâhil olmak üzere, bağımsız denetimin planlanan kapsamı ve zamanlaması ile önemli denetim bulgularını üst yönetimden sorumlu olanlara bildirmekteyiz.

Bağımsız Denetçi Raporu

Bağımsızlığa ilişkin etik hükümlere uygunluk sağladığımızı üst yönetimden sorumlu olanlara bildirmiş bulunmaktayız. Ayrıca bağımsızlık üzerinde etkisi olduğu düşünülebilecek tüm ilişkiler ve diğer hususlar ile varsa, ilgili önlemleri üst yönetimden sorumlu olanlara iletmiş bulunmaktayız.

Üst yönetimden sorumlu olanlara bildirilen konular arasından, cari döneme ait konsolide finansal tabloların bağımsız denetiminde en çok önem arz eden konuları yani kilit denetim konularını belirlemekteyiz. Mevzuatın konunun kamuya açıklanmasına izin vermediği durumlarda veya konuyu kamuya açıklamanın doğuracağı olumsuz sonuçların, kamuya açıklamanın doğuracağı kamu yararını aşacağına makul şekilde beklendiği oldukça istisnai durumlarda, ilgili hususun bağımsız denetçi raporumuzda bildirilmemesine karar verebiliriz.

B. Mevzuattan Kaynaklanan Diğer Yükümlülükler

1. 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun ("TTK") 402. Maddesi'nin dördüncü fıkrası uyarınca, Şirket'in 1 Ocak - 31 Aralık 2017 hesap döneminde defter tutma düzeninin, kanun ile şirket esas sözleşmesinin finansal raporlamaya ilişkin hükümlerine uygun olmadığına dair önemli bir hususa rastlanmamıştır.
2. TTK'nın 402. Maddesi'nin dördüncü fıkrası uyarınca, Yönetim Kurulu tarafımıza denetim kapsamında istenen açıklamaları yapmış ve istenen belgeleri vermiştir.
3. TTK'nın 398. Maddesi'nin dördüncü fıkrası uyarınca düzenlenen Riskin Erken Saptanması Sistemi ve Komitesi Hakkında Denetçi Raporu 14 Şubat 2018 tarihinde Şirket'in Yönetim Kurulu'na sunulmuştur.

**PwC Bağımsız Denetim ve
Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik A.Ş.**

**Ediz Günsel, SMMM
Sorumlu Denetçi**

İstanbul, 14 Şubat 2018

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

İçindekiler

	SAYFA
KONSOLİDE FİNANSAL DURUM TABLOSU	162
KONSOLİDE KÂR VEYA ZARAR VE DİĞER KAPSAMLI GELİR TABLOSU	164
KONSOLİDE ÖZKAYNAKLAR DEĞİŞİM TABLOSU	166
KONSOLİDE NAKİT AKIŞ TABLOSU	168
KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR	169-224
NOT 1 Grup'un organizasyonu ve faaliyet konusu	169
NOT 2 Konsolide finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar	171
NOT 3 İşletme birleşmeleri	183
NOT 4 Nakit ve nakit benzerleri	184
NOT 5 Borçlanmalar	185
NOT 6 Ticari alacaklar ve borçlar	188
NOT 7 Diğer alacaklar ve borçlar	190
NOT 8 Stoklar	190
NOT 9 Finansal yatırımlar	190
NOT 10 Özkaynak yöntemiyle değerlendirilen yatırımlar	191
NOT 11 Yatırım amaçlı gayrimenkuller	192
NOT 12 Maddi duran varlıklar	193
NOT 13 Maddi olmayan duran varlıklar	195
NOT 14 Peşin ödenmiş giderler	196
NOT 15 Diğer Varlıklar ve yükümlülükler	196
NOT 16 Ertelenmiş gelirler	198
NOT 17 Karşılıklar	198
NOT 18 Çalışanlara sağlanan faydalar kapsamında borçlar	201
NOT 19 Diğer borçlar	201
NOT 20 Türev araçlar	201
NOT 21 Devlet teşvik ve yardımları	202
NOT 22 Taahhütler, koşullu varlık ve yükümlülükler	203
NOT 23 Özkaynaklar	205
NOT 24 Hasılat ve satışların maliyeti	206
NOT 25 Genel yönetim giderleri, pazarlama giderleri, araştırma ve geliştirme giderleri	207
NOT 26 Esas faaliyetlerden diğer gelirler/(giderler)	208
NOT 27 Yatırım faaliyetlerinden gelirler/(giderler)	208
NOT 28 Finansman gelirleri/(giderleri)	208
NOT 29 Vergi varlık ve yükümlülükleri	209
NOT 30 Pay başına kazanç	211
NOT 31 İlişkili taraf açıklamaları	211
NOT 32 Finansal araçlardan kaynaklanan risklerin niteliği ve düzeyi	215
NOT 33 Bilanço tarihinden sonraki olaylar	224

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.
31 Aralık 2017 Tarihi İtibarıyla
Konsolide Finansal Durum Tablosu

(Para birimi aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası (“TL”) olarak belirtilmiştir.)

Varlıklar	Notlar	Bağımsız	Bağımsız
		denetimden geçmiş	denetimden geçmiş
		31 Aralık 2017	31 Aralık 2016
Dönen varlıklar		20.366.024	13.667.060
Nakit ve nakit benzerleri	4	8.802.069	6.050.721
Ticari alacaklar	6	5.027.033	3.180.282
İlişkili taraflardan ticari alacaklar	6, 31	1.399.601	751.824
İlişkili olmayan taraflardan ticari alacaklar		3.627.432	2.428.458
Diğer alacaklar	7	84.267	25.626
İlişkili olmayan taraflardan diğer alacaklar		84.267	25.626
Türev araçlar	20	346.909	34.731
Stoklar	8	5.291.090	3.608.439
Peşin ödenmiş giderler	14	62.397	97.903
Cari dönem vergisiyle ilgili varlıklar	29	-	95.928
Diğer dönen varlıklar	15	752.259	573.430
Duran varlıklar		17.796.955	17.551.120
Finansal yatırımlar	9	9.000	4.000
Özkaynak yöntemiyle değerlendirilen yatırımlar	10	1.134.364	923.994
Yatırım amaçlı gayrimenkuller	11	4.621	4.621
Maddi duran varlıklar	12	12.303.437	11.741.476
Maddi olmayan duran varlıklar	13	65.187	55.106
Diğer maddi olmayan duran varlıklar		65.187	55.106
Türev araçlar	20	100.560	368.882
Peşin ödenmiş giderler	14	99.276	238.352
Ertelenmiş vergi varlığı	29	3.067.871	3.227.031
Diğer duran varlıklar	15	1.012.639	987.658
Toplam varlıklar		38.162.979	31.218.180

31 Aralık 2017 tarihi ve bu tarihte sona eren hesap dönemi itibarıyla hazırlanan konsolide finansal tablolar, yayınlanmak üzere 14 Şubat 2018 tarihli yönetim kurulu toplantısında onaylanmıştır. Konsolide finansal tablolar, Genel Kurul'da onaylanması sonucu kesinleşecektir.

İlişikteki notlar konsolide finansal tabloların ayrılmaz parçasını oluşturur.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.
31 Aralık 2017 Tarihi İtibarıyla
Konsolide Finansal Durum Tablosu

(Para birimi aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir.)

Kaynaklar	Notlar	Bağımsız	Bağımsız
		denetimden geçmiş	denetimden geçmiş
		31 Aralık 2017	31 Aralık 2016
Kısa vadeli yükümlülükler		17.675.669	12.660.262
Kısa vadeli borçlanmalar	5	340.875	385.524
Uzun vadeli borçlanmaların kısa vadeli kısımları	5	4.932.839	1.572.434
Ticari borçlar	6	8.213.166	6.987.843
İlişkili taraflara ticari borçlar	6, 31	115.456	88.017
İlişkili olmayan taraflara ticari borçlar		8.097.710	6.899.826
Çalışanlara sağlanan faydalar kapsamında borçlar	18	119.833	92.442
Diğer borçlar	19	36.797	27.953
İlişkili taraflara diğer borçlar	19, 31	23.463	18.546
İlişkili olmayan taraflara diğer borçlar		13.334	9.407
Türev araçlar	20	177.137	29.454
Ertelenmiş gelirler	16	20.428	15.417
Dönem kârı vergi yükümlülüğü	29	21.296	141.217
Kısa vadeli karşılıklar	17	89.924	65.056
Çalışanlara sağlanan faydalara ilişkin kısa vadeli karşılıklar		12.629	13.571
Diğer kısa vadeli karşılıklar		77.295	51.485
Diğer kısa vadeli yükümlülükler	15	3.723.374	3.342.922
Uzun vadeli yükümlülükler		10.009.649	10.390.885
Uzun vadeli borçlanmalar	5	9.777.270	10.176.307
Uzun vadeli karşılıklar	17	223.734	207.415
Çalışanlara sağlanan faydalara ilişkin uzun vadeli karşılıklar		223.734	207.415
Ertelenmiş gelirler	16	4.112	3.992
Türev araçlar	20	3.364	1.782
Diğer uzun vadeli yükümlülükler	15	1.169	1.389
Toplam yükümlülükler		27.685.318	23.051.147
Özkaynaklar		10.477.661	8.167.033
Ödenmiş sermaye	23	250.419	250.419
Sermaye düzeltme farkları	23	1.344.243	1.344.243
Paylara ilişkin primler (işkontolar)		-	172
Kâr veya zararda yeniden sınıflandırılmayacak birikmiş diğer kapsamlı gelirler (giderler)		(3.361)	(7.986)
Yeniden değerlendirme ve ölçüm kazançları (kayıpları)		(2.211)	(6.124)
Tanımlanmış fayda planları yeniden ölçüm kazançları (kayıpları)		(2.211)	(6.124)
Özkaynak yöntemi ile değerlendirilen yatırımların diğer kapsamlı gelirinden kâr/zararda sınıflandırılmayacak paylar		(1.150)	(1.862)
Kâr veya zararda yeniden sınıflandırılacak birikmiş diğer kapsamlı gelirler (giderler)		(960.973)	(986.870)
Riskten korunma kazançları (kayıpları)		(1.141.847)	(1.132.725)
Nakit akış riskinden korunma kazançları (kayıpları)		(1.141.847)	(1.132.725)
Özkaynak yöntemi ile değerlendirilen yatırımların diğer kapsamlı gelirinden kâr/zararda sınıflandırılacak paylar		180.874	145.855
Kârdan ayrılan kısıtlanmış yedekler	23	279.668	331.337
Geçmiş yıllar kârları veya zararları		5.651.805	5.363.804
Net dönem kârı veya zararı		3.811.546	1.793.267
Ana ortaklığa ait özkaynaklar		10.373.347	8.088.386
Kontrol gücü olmayan paylar		104.314	78.647
Toplam kaynaklar		38.162.979	31.218.180

31 Aralık 2017 tarihi ve bu tarihte sona eren hesap dönemi itibarıyla hazırlanan konsolide finansal tablolar, yayınlanmak üzere 14 Şubat 2018 tarihli yönetim kurulu toplantısında onaylanmıştır. Konsolide finansal tablolar, Genel Kurul'da onaylanması sonucu kesinleşecektir.

İlişikteki notlar konsolide finansal tabloların ayrılmaz parçasını oluşturur.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.
31 Aralık 2017 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait
Konsolide Kâr veya Zarar ve Diğer Kapsamlı Gelir Tablosu

(Para birimi aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir.)

		Bağımsız denetimden geçmiş	Bağımsız denetimden geçmiş
	Notlar	1 Ocak - 31 Aralık 2017	1 Ocak - 31 Aralık 2016
Hasılat	24	53.948.110	34.854.851
Satışların maliyeti	24	(47.734.212)	(31.205.624)
Brüt kâr (zarar)		6.213.898	3.649.227
Genel yönetim giderleri	25	(865.401)	(748.280)
Pazarlama giderleri	25	(268.889)	(221.602)
Araştırma ve geliştirme giderleri	25	(15.950)	(25.565)
Esas faaliyetlerden diğer gelirler	26	261.261	184.751
Esas faaliyetlerden diğer giderler	26	(467.460)	(481.242)
Esas faaliyet kârı (zararı)		4.857.459	2.357.289
Yatırım faaliyetlerinden gelirler	27	-	161
Yatırım faaliyetlerinden giderler	27	(10.199)	-
Özkaynak yöntemiyle değerlendirilen yatırımların kârlarından (zararlarından) paylar	10	244.639	158.750
Finansman geliri (gideri) öncesi faaliyet kârı (zararı)		5.091.899	2.516.200
Finansman gelirleri	28	1.162.799	1.173.872
Finansman giderleri	28	(1.780.660)	(1.746.050)
Sürdürülen faaliyetler vergi öncesi kârı (zararı)		4.474.038	1.944.022
Sürdürülen faaliyetler vergi (gideri) geliri		(633.482)	(131.232)
Dönem vergi (gideri) geliri		(464.902)	(91.633)
Ertelenmiş vergi (gideri) geliri	29	(168.580)	(39.599)
Sürdürülen faaliyetler dönem kârı (zararı)		3.840.556	1.812.790

İlişikteki notlar konsolide finansal tabloların ayrılmaz parçasını oluşturur.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.
31 Aralık 2017 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait
Konsolide Kâr veya Zarar ve Diğer Kapsamlı Gelir Tablosu
(Para birimi aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir.)

Notlar	Bağımsız	Bağımsız
	denetimden geçmiş	denetimden geçmiş
	1 Ocak -	1 Ocak -
	31 Aralık 2017	31 Aralık 2016
Diğer kapsamlı gelirler:		
Kâr veya zararda yeniden sınıflandırılmayacaklar	4.668	(4.433)
Tanımlanmış fayda planları yeniden ölçüm kazançları (kayıpları)	4.941	(4.249)
Özkaynak yöntemiyle değerlendirilen yatırımların diğer kapsamlı gelirinden kâr veya zararda sınıflandırılmayacak paylar	712	(1.011)
Özkaynak yöntemiyle değerlendirilen yatırımların tanımlanmış fayda planları yeniden ölçüm kazançları (kayıpları)	712	(1.011)
Kâr veya zararda yeniden sınıflandırılmayacak diğer kapsamlı gelire ilişkin vergiler	(985)	827
Ertelenmiş vergi (gideri) geliri	(985)	827
Kâr veya zarar olarak yeniden sınıflandırılacaklar	22.511	(580.386)
Özkaynak yöntemiyle değerlendirilen yatırımların diğer kapsamlı gelirinden kâr veya zararda sınıflandırılacak paylar	35.019	46.038
Özkaynak yöntemiyle değerlendirilen yatırımların satılmaya hazır finansal varlıklarının yeniden değerlendirme ve/veya sınıflandırma kazançları (kayıpları)	32.218	40.402
Özkaynak yöntemiyle değerlendirilen yatırımların yabancı para çevrim farkları kazançları (kayıpları)	2.801	5.636
Nakit akış riskinden korunmaya ilişkin diğer kapsamlı gelir (gider)	(22.913)	(777.964)
Nakit akış riskinden korunma kazançları (kayıpları)	(22.913)	(777.964)
Kâr veya zararda yeniden sınıflandırılacak diğer kapsamlı gelire ilişkin vergiler	10.405	151.540
Ertelenmiş vergi (gideri) geliri	10.405	151.540
Diğer kapsamlı gelir (gider)	27.179	(584.819)
Toplam kapsamlı gelir (gider)	3.867.735	1.227.971
Dönem kârının (zararının) dağılımı:		
Kontrol gücü olmayan paylar	29.010	19.523
Ana ortaklık payları	3.811.546	1.793.267
Toplam kapsamlı gelirin dağılımı		
Kontrol gücü olmayan paylar	25.667	15.307
Ana ortaklık payları	3.842.068	1.212.664
Sürdürülen faaliyetlerden pay başına kazanç (zarar)		
Nominal değeri 1 kr. olan pay başına kazanç (kr.)	30	15,22
		7,16

İlişikteki notlar konsolide finansal tabloların ayrılmaz parçasını oluşturur.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.
31 Aralık 2017 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait
Konsolide Özkaynaklar Değişim Tablosu

(Para birimi aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir.)

				Kâr veya zararda yeniden sınıflandırılmayacak birikmiş diğer kapsamlı gelirler (giderler)	
				Yeniden değerleme ve ölçüm kazançları (kayıpları)	Özkaynak yöntemi ile değerlenen yatırımların diğer kapsamlı gelirinden kâr/zararda sınıflandırılmayacak paylar
	Ödenmiş sermaye	Sermaye düzeltme farkları	Paylara ilişkin primler (iskontolar)	Tanımlanmış fayda planları yeniden ölçüm kazançları (kayıpları)	
Bağımsız denetimden geçmiş					
1 Ocak 2016	250.419	1.344.243	172	(2.771)	(851)
Geçmiş yıllara ilişkin düzeltmelerin etkileri	-	-	-	-	-
Transferler	-	-	-	-	-
Kâr payları	-	-	-	-	-
- Net dönem kâr	-	-	-	-	-
- Diğer kapsamlı gelir	-	-	-	(3.353)	(1.011)
Toplam kapsamlı gelir	-	-	-	(3.353)	(1.011)
31 Aralık 2016	250.419	1.344.243	172	(6.124)	(1.862)
Bağımsız denetimden geçmiş					
1 Ocak 2017	250.419	1.344.243	172	(6.124)	(1.862)
Transferler	-	-	-	-	-
Kâr payları	-	-	(172)	-	-
- Net dönem kâr	-	-	-	-	-
- Diğer kapsamlı gelir	-	-	-	3.913	712
Toplam kapsamlı gelir	-	-	-	3.913	712
31 Aralık 2017	250.419	1.344.243	-	(2.211)	(1.150)

İlişikteki notlar konsolide finansal tabloların ayrılmaz parçasını oluşturur.

Kâr veya zararda yeniden sınıflandırılacak birikmiş diğer kapsamlı gelirler (giderler)

Riskten korunma kazançları (kayıpları)

Birikmiş kârlar

Özkaynak yöntemi ile değerlendirilen yatırımların diğer kapsamlı gelirlerinden kâr/zararda sınıflandırılacak paylar

Nakit akış riskinden korunma kazançları (kayıpları)

Kârdan ayrılan kısıtlanmış yedekler

Geçmiş yıllar kârları veya zararları

Net dönem kârı veya zararı

Ana ortaklığa ait özkaynaklar

Kontrol gücü olmayan paylar

Özkaynaklar

(510.448)	99.817	163.401	4.410.959	2.550.168	8.305.109	63.340	8.368.449
-	-	-	198.338	-	198.338	-	198.338
-	-	167.936	2.382.232	(2.550.168)	-	-	-
-	-	-	(1.627.725)	-	(1.627.725)	-	(1.627.725)
-	-	-	-	1.793.267	1.793.267	19.523	1.812.790
(622.277)	46.038	-	-	-	(580.603)	(4.216)	(584.819)
(622.277)	46.038	-	-	1.793.267	1.212.664	15.307	1.227.971
(1.132.725)	145.855	331.337	5.363.804	1.793.267	8.088.386	78.647	8.167.033
(1.132.725)	145.855	331.337	5.363.804	1.793.267	8.088.386	78.647	8.167.033
-	-	-	1.793.267	(1.793.267)	-	-	-
-	-	(51.669)	(1.505.266)	-	(1.557.107)	-	(1.557.107)
-	-	-	-	3.811.546	3.811.546	29.010	3.840.556
(9.122)	35.019	-	-	-	30.522	(3.343)	27.179
(9.122)	35.019	-	-	3.811.546	3.842.068	25.667	3.867.735
(1.141.847)	180.874	279.668	5.651.805	3.811.546	10.373.347	104.314	10.477.661

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2017 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Nakit Akış Tablosu

(Para birimi aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir.)

	Notlar	Bağımsız denetimden geçmiş	
		1 Ocak - 31 Aralık 2017	1 Ocak - 31 Aralık 2016
İşletme faaliyetlerinden nakit akışları		2.917.438	4.705.447
Dönem kârı (zararı)		3.840.556	1.812.790
Dönem net kârı (zararı) mutabakatı ile ilgili düzeltmeler		1.782.086	1.114.178
Amortisman ve itfa giderleri ile ilgili düzeltmeler	12, 13	573.640	541.003
Değer düşüklüğü (iptali) ile ilgili düzeltmeler		1.246	(102.114)
Stok değer düşüklüğü (iptali) ile ilgili düzeltmeler	8	1.246	(102.114)
Karşılıklar ile ilgili düzeltmeler	17	110.197	57.558
Faiz (gelirleri) ve giderleri ile ilgili düzeltmeler	28	160.195	388.846
Gerçekleşmemiş yabancı para çevrim farkları ile ilgili düzeltmeler	28	(461.105)	(709.477)
Gerçeğe uygun değer kayıpları (kazançları) ile ilgili düzeltmeler		(92.662)	(2.179)
Özkaynak yöntemiyle değerlendirilen yatırımların dağıtılmamış kârları ile ilgili düzeltmeler	10	(244.639)	(158.750)
Vergi gideri (geliri) ile ilgili düzeltmeler	29	633.482	131.232
Duran varlıkların elden çıkarılmasından kaynaklanan kayıplar (kazançları) ile ilgili düzeltmeler	27	10.199	(161)
Yatırım ya da finansman faaliyetlerinden kaynaklanan nakit akışlarına neden olan diğer kalemlere ilişkin düzeltmeler	28	1.033.591	976.068
Kâr (zarar) mutabakatı ile ilgili diğer düzeltmeler		57.942	(7.848)
İşletme sermayesinde gerçekleşen değişimler		(2.152.135)	1.723.058
Ticari alacaklardaki azalış (artış) ile ilgili düzeltmeler		(1.873.499)	(638.101)
Faaliyetlerle ilgili diğer alacaklardaki azalış (artış) ile ilgili düzeltmeler		(148.602)	177.405
Türev varlıklardaki azalış (artış)		(43.856)	-
Stoklardaki azalışlar (artışlar) ile ilgili düzeltmeler		(1.683.897)	(1.404.164)
Ticari borçlardaki artış (azalış) ile ilgili düzeltmeler		1.222.948	3.136.433
Faaliyetlerle ilgili diğer borçlardaki artış (azalış) ile ilgili düzeltmeler		225.506	451.485
Türev yükümlülüklerdeki artış (azalış)		149.265	-
Faaliyetlerden elde edilen nakit akışları		3.470.507	4.650.026
Vergi iadeleri (ödemeleri)		(488.895)	(136.717)
Diğer nakit girişleri (çıkışları)		(64.174)	192.138
Yatırım faaliyetlerinden kaynaklanan nakit akışları		(1.030.148)	(841.751)
Bağlı ortaklıklarda ilave pay alımlarına ilişkin nakit çıkışları	9	(5.000)	-
Maddi ve maddi olmayan duran varlıkların satışından kaynaklanan nakit girişleri		4.802	1.650
Maddi ve maddi olmayan duran varlıkların alımından kaynaklanan nakit çıkışları		(1.099.950)	(885.401)
Alınan temettüler	10	70.000	42.000
Finansman faaliyetlerinden nakit akışları		221.938	(1.749.939)
Borçlanmadan kaynaklanan nakit girişleri	5	43.859.854	36.558.822
Borç ödemelerine ilişkin nakit çıkışları	5	(42.051.025)	(36.280.598)
Türev araçlardan nakit girişleri		180.446	-
Türev araçlardan nakit çıkışları		(93.501)	-
Ödenen temettüler		(1.557.107)	(1.627.725)
Ödenen faiz		(673.139)	(698.377)
Alınan faiz		556.410	297.939
Yabancı para çevrim farklarının etkisinden önce nakit ve nakit benzerlerindeki net artış (azalış)		2.109.228	2.113.757
Yabancı para çevrim farklarının nakit ve nakit benzerleri üzerindeki etkisi		461.105	709.477
Nakit ve nakit benzerlerindeki net artış (azalış)		2.570.333	2.823.234
Dönem başı nakit ve nakit benzerleri		5.022.402	2.199.168
Dönem sonu nakit ve nakit benzerleri	4	7.592.735	5.022.402

İlişkitedeki notlar konsolide finansal tabloların ayrılmaz parçasını oluşturur.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2017 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Para birimi aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir.)

1. Grup'un organizasyonu ve faaliyet konusu

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş. ("Tüpraş" veya "Şirket") 16 Kasım 1983 tarihinde kurulmuştur. Şirket'in ana faaliyet konuları aşağıdaki gibidir:

- Ham petrol tedarik ve rafine etmek, gerektiğinde petrol ürünlerini ithal ve ihrac etmek ve bu maksatla yurt içinde ve dışında petrol rafinerileri kurmak ve işletmek,
- Petrokimya sanayi ve ilgili diğer sanayi alanında fabrikalar, tesisler kurmak ve işletmek,
- Petrokimyasal maddeler ve ilgili diğer maddelerin elde edilmesi için gerekli hammaddeler, yardımcı maddeler, malzeme ve kimyasal maddeleri tedarik ederek işlemek veya bu maddeleri üretmek ve bu maddelerin ticaretini yapmak,
- Üretim faaliyetinin her aşamasında elde edilecek ürünleri ambalajlamak ve bunun için ambalaj endüstrisi kurmak, atık, yan ürün ve standart dışı maddeleri değerlendirmek ve/veya satmak, değerlendirme olanağı bulunmayan maddelerin yok edilmesi için gerekli tesisleri kurmak ve işletmek,
- Yasa ve yönetmelikler çerçevesinde, her türlü enerji ve enerji ile ilgili sanayi alanında santraller, tesisler kurmak ve işletmek. Bunun için gerekli her türlü ekipman, malzeme ve kimyevi maddeyi tedarik ederek kullanmak ve bu maddelerin ticaretini yapmak,
- Her türlü petrol ürünleri, LPG ve doğalgazın yurtiçi, yurtdışı toptan ve perakende alımı, satımı, ithali, ihracı, depolanması, pazarlanması, bu amaç ve konularda kısmen ya da tamamen faaliyet göstermek üzere diğer gerçek ve tüzel kişilerle dağıtım ve pazarlama şirketi veya benzeri diğer ortaklıklar kurmak veya mevcut ortaklıkların hisse senetlerini ve hisseyi temsil eden evraklarını temellük etmek, gerektiğinde satmak, iştirak paylarını almak veya devretmektir.

Tüpraş ve bağlı ortaklıklarının (topluca "Grup" olarak adlandırılacaktır) temel faaliyetlerinin önemli bölümü Türkiye'de olup, Grup'un faaliyetleri rafine sektörü altında toplanmıştır.

Şirket, Sermaye Piyasası Kurulu'na ("SPK") kayıtlıdır ve hisseleri 1991 yılından beri Borsa İstanbul A.Ş.'de ("BİST") işlem görmektedir. 31 Aralık 2017 tarihi itibarıyla, Şirket'in BİST'e kayıtlı %49 oranında hissesi mevcuttur. Aynı tarih itibarıyla Şirket'in hisselerini elinde bulunduran hissedarlar ve hisse oranları aşağıdaki gibidir (Not 23):

	(%)
Enerji Yatırımları A.Ş.	51,00
Halka açık kısım	49,00
	100,00

Şirket ana ortağı; Koç Holding A.Ş., Koç Ailesi ve Koç Ailesi tarafından sahip olunan şirketler tarafından kontrol edilmektedir.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2017 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Para birimi aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir.)

1. Grup'un organizasyonu ve faaliyet konusu (Devamı)

Tüpraş'ın konsolidasyon kapsamındaki bağlı ortaklık ve iş ortaklıkları ve faaliyet konuları aşağıda belirtilmiştir:

Bağlı Ortaklıklar	Faaliyet gösterdiği ülke	Faaliyet konusu
Ditaş Deniz İşletmeciliği ve Tankerciliği A.Ş. ("Ditaş")	Türkiye	Ham petrol ve petrol ürünleri taşımacılığı
Üsküdar Tankercilik A.Ş. ("Üsküdar")	Türkiye	Ham petrol ve petrol ürünleri taşımacılığı
T Damla Denizcilik A.Ş. ("Damla")	Türkiye	Ham petrol ve petrol ürünleri taşımacılığı
Kadıköy Tankercilik A.Ş. ("Kadıköy")	Türkiye	Ham petrol ve petrol ürünleri taşımacılığı
Beykoz Tankercilik A.Ş. ("Beykoz")	Türkiye	Ham petrol ve petrol ürünleri taşımacılığı
Sarıyer Tankercilik A.Ş. ("Sarıyer")	Türkiye	Ham petrol ve petrol ürünleri taşımacılığı
Kartal Tankercilik A.Ş. ("Kartal")	Türkiye	Ham petrol ve petrol ürünleri taşımacılığı
Maltepe Tankercilik A.Ş. ("Maltepe")	Türkiye	Ham petrol ve petrol ürünleri taşımacılığı
Salacak Tankercilik A.Ş. ("Salacak")	Türkiye	Ham petrol ve petrol ürünleri taşımacılığı
Karşıyaka Tankercilik A.Ş. ("Karşıyaka")	Türkiye	Ham petrol ve petrol ürünleri taşımacılığı
Bakırköy Tankercilik A.Ş. ("Bakırköy")	Türkiye	Ham petrol ve petrol ürünleri taşımacılığı
Karaköy Tankercilik A.Ş. ("Karaköy")	Türkiye	Ham petrol ve petrol ürünleri taşımacılığı
Çengelköy Tankercilik A.Ş. ("Çengelköy")	Türkiye	Ham petrol ve petrol ürünleri taşımacılığı
Pendik Tankercilik A.Ş. ("Pendik")	Türkiye	Ham petrol ve petrol ürünleri taşımacılığı
Tuzla Tankercilik A.Ş. ("Tuzla")	Türkiye	Ham petrol ve petrol ürünleri taşımacılığı
Körfez Ulaştırma A.Ş. ("Körfez") ⁽¹⁾	Türkiye	Hava, deniz, kara ve demiryolu taşımacılığı

⁽¹⁾ Körfez, Grup'un 31 Aralık 2017 tarihinde sona eren yıla ait konsolide finansal tabloları açısından önemlilik teşkil etmemesi nedeniyle konsolidasyon kapsamına alınmayarak satılmaya hazır finansal varlık olarak muhasebeleştirilmiştir. Körfez'in 31 Aralık 2017 tarihi itibarıyla aktif toplamı 11.921 bin TL ve net dönem zararı 4.743 bin TL'dir.

İş Ortaklıkları	Faaliyet gösterdiği ülke	Faaliyet konusu
OPET Petrolcülük A.Ş. ("Opet")	Türkiye	Petrol ürünleri perakende satışı
THY Opet Havacılık Yakıtları A.Ş.	Türkiye	Jet yakıtı ikmal hizmeti
Opet International Limited	İngiltere	Petrol ürünleri ticareti
Opet Trade B.V.	Hollanda	Petrol ürünleri ticareti
Tasfiye halinde Opet Trade Singapore ⁽¹⁾	Singapur	Petrol ürünleri ticareti
Opet Fuchs Madeni Yağ San. ve Tic. A.Ş.	Türkiye	Madeni yağ ticareti
Op Ay Akaryakıt Ticaret Ltd. Şti.	Türkiye	Petrol ürünleri ticareti
Akdeniz Akaryakıt Depolama Nakliyat ve Tic. A.Ş.	Türkiye	Petrol ürünleri ticareti
Nemrut Liman ve Boru İşl. İç ve Dış Tic. Ltd. Şti.	Türkiye	Denizcilik hizmetleri
Opet Ayyaz Gayrimenkul A.Ş.	Türkiye	Gayrimenkul

⁽¹⁾ 15 Temmuz 2015 tarihinden itibaren faaliyetlerini durdurmuştur.

Grup'un bünyesinde çalışan ortalama personel sayısı 31 Aralık 2017 tarihinde sona eren dönem içerisinde 5.499'dur (31 Aralık 2016 - 5.296).

Şirket'in tescil edilmiş adresi aşağıdaki gibidir:

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.
Güney Mahallesi
Petrol Caddesi No: 25 41790
Körfez, Kocaeli

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2017 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Para birimi aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir.)

2. Konsolide finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar

2.1. Sunuma ilişkin temel esaslar

2.1.1 Uygulanan muhasebe standartları

Grup'un konsolide finansal tabloları, Sermaye Piyasası Kurulu'nun ("SPK") 13 Haziran 2013 tarih ve 28676 sayılı Resmi Gazete' de yayınlanan Seri II, 14.1 no'lu "Sermaye Piyasasında Finansal Raporlamaya İlişkin Esaslar Tebliği" ("Tebliğ") hükümlerine uygun olarak hazırlanmış olup Tebliğin 5. Maddesine göre Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu ("KGK") tarafından yayımlanan Türkiye Muhasebe Standartları'nı/Türkiye Finansal Raporlama Standartları ile bunlara ilişkin ek ve yorumları ("TMS/TFRS") esas alınmıştır.

SPK, 17 Mart 2005 tarihinde almış olduğu bir kararla, Türkiye'de faaliyette bulunan halka açık şirketler için,

1 Ocak 2005 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere enflasyon muhasebesi uygulamasının gerekli olmadığını ilan etmiştir. Grup'un finansal tabloları, bu karar çerçevesinde hazırlanmıştır.

Grup ile Grup'a bağlı Türkiye'de yerleşik şirketler, muhasebe kayıtlarının tutulmasında ve kanuni finansal tablolarının hazırlanmasında, KGK tarafından çıkarılan prensiplere ve şartlara, Türk Ticaret Kanunu ("TTK"), vergi mevzuatı ve Türkiye Cumhuriyeti Maliye Bakanlığı ("Maliye Bakanlığı") tarafından çıkarılan Tekdüzen Hesap Planı şartlarına uymaktadır. Türkiye Finansal Raporlama Standartları'na göre hazırlanan bu konsolide finansal tablolar, gerçeğe uygun değerleri ile gösterilen türev araçlar dışında, tarihi maliyet esaslı baz alınarak Türk Lirası olarak hazırlanmıştır. Konsolide finansal tablolar, tarihi maliyet esasına göre hazırlanmış kanuni kayıtlara Türkiye Finansal Raporlama Standartları uyarınca doğru sunumun yapılması amacıyla gerekli düzeltme ve sınıflandırmalar yansıtılarak düzenlenmiştir.

Fonksiyonel ve sunum para birimi

Grup bünyesinde yer alan şirketlerin finansal tablolarındaki her bir kalem, şirketlerin operasyonlarını sürdürdükleri temel ekonomik ortamda geçerli olan para birimi kullanılarak muhasebeleştirilmiştir ("fonksiyonel para birimi"). Konsolide finansal tablolar, Tüpraş'ın fonksiyonel ve sunum para birimi olan TL para birimi kullanılarak sunulmuştur.

2.1.2 Türkiye Finansal Raporlama Standartları'ndaki (TFRS) değişiklikler

Yeni ve düzeltilmiş standartlar ve yorumlar

31 Aralık 2017 tarihi itibarıyla sona eren hesap dönemine ait konsolide finansal tabloların hazırlanmasında esas alınan muhasebe politikaları aşağıda özetlenen 1 Ocak 2018 tarihi itibarıyla geçerli yeni ve değiştirilmiş TFRS standartları ve TFRYK yorumları dışında önceki yılda kullanılanlar ile tutarlı olarak uygulanmıştır. Bu standartların ve yorumların Grup'un mali durumu ve performansı üzerindeki etkileri ilgili paragraflarda açıklanmıştır.

a. 31 Aralık 2017 tarihi itibarıyla yürürlükte olan yeni standartlar ile mevcut önceki standartlara getirilen değişiklikler ve yorumlar:

- **TMS 7 "Nakit akış tabloları"ndaki değişiklikler;** 1 Ocak 2017 tarihinde veya bu tarihten sonra başlayan yıllık raporlama dönemlerinde geçerlidir. Bu değişiklikler finansal tablo okuyucularının finansman faaliyetlerinden kaynaklanan yükümlülük değişikliklerini değerlendirebilmelerine imkan veren ek açıklamalar getirmiştir. Değişiklikler UMSK'nın 'açıklama inisiyatifi' projesinin bir parçası olarak finansal tablo açıklamalarının nasıl geliştirilebileceğine dair çıkarılmıştır. Değişiklik uygulanmış ancak Grup'un konsolide finansal tablo dipnotları üzerinde önemli bir etkisi olmamıştır.
- **TMS 12 "Gelir vergileri"ndeki değişiklikler;** 1 Ocak 2017 tarihinde veya bu tarihten sonra başlayan yıllık raporlama dönemlerinde geçerlidir. Gerçekleşmemiş zararlar üzerinden hesaplanan ertelenmiş vergi varlıklarının muhasebeleştirilmesine ilişkin bu değişiklikler, gerçeğe uygun değerden ölçülen borçlanma araçları üzerinden hesaplanan ertelenmiş vergi varlığının nasıl muhasebeleştirileceğini açıklamaktadır. Değişikliklerin Grup'un konsolide finansal tablo dipnotları üzerinde önemli bir etkisi olmamıştır.
- **2014-2016 dönemi yıllık iyileştirmeler;** 1 Ocak 2017 tarihinde veya bu tarihten sonra başlayan yıllık raporlama dönemlerinde geçerlidir.
  - **TFRS 12, "Diğer işletmelerdeki paylara ilişkin açıklamalar";** 1 Ocak 2017 tarihinde veya bu tarihten sonra başlayan yıllık raporlama dönemlerinden itibaren geçerli olmak üzere geriye dönük olarak uygulanmalıdır. Bu değişiklik, özet finansal bilgiler haricinde TFRS 12'nin açıklama gerekliliklerinin satılmaya hazır olarak sınıflandırılan işletmelerdeki paylara uygulanacağını açıklığa kavuşturmuştur. Değişikliklerin Grup'un konsolide finansal tablo dipnotları üzerinde önemli bir etkisi olmamıştır.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2017 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Para birimi aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir.)

2. Konsolide finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar (Devamı)

2.1. Sunuma ilişkin temel esaslar (Devamı)

b. 1 Ocak 2018 tarihi itibarıyla yayımlanmış ancak henüz yürürlüğe girmemiş olan standartlar ve değişiklikler:

- **TFRS 9, "Finansal araçlar";** 1 Ocak 2018 tarihinde veya bu tarihten sonra başlayan yıllık raporlama dönemlerinde geçerlidir. Bu standart TMS 39'un yerini almaktadır. Finansal varlıklar ve yükümlülüklerin sınıflandırılması ve ölçülmesi ile ilgili zorunlulukları ve aynı zamanda şu anda kullanılmakta olan, gerçekleşen değer düşüklüğü zararı modelinin yerini alacak olan beklenen kredi riski modelini de içermektedir.
- **TFRS 15 "Müşteri sözleşmelerinden hasılat";** 1 Ocak 2018 tarihinde veya bu tarihten sonra başlayan yıllık raporlama dönemlerinde geçerlidir. Amerika'da Kabul Görmüş Muhasebe Standartları ile yapılan uyum çalışması sonucu ortaya çıkan yeni standart hasılatın finansal raporlamasını ve finansal tabloların toplam gelirlerinin dünya çapında karşılaştırılabilir olmasını sağlamayı amaçlamıştır.
- **TFRS 15 "Müşteri sözleşmelerinden hasılat"taki değişiklikler;** 1 Ocak 2018 tarihinde veya bu tarihten sonra başlayan yıllık raporlama dönemlerinde geçerlidir. Bu değişikliklerle edim (performans) yükümlülüklerini belirleyen uygulama rehberliğine, fikri mülkiyet lisanslarının muhasebesine ve işletmenin asil midir yoksa aracı midir değerlendirmesine (net hasılat sunumuna karşın brüt hasılat sunumu) ilişkin açıklamaları içermektedir. Uygulama rehberliğindeki bu alanların her biri için yeni ve değiştirilmiş açıklayıcı örnekler eklenmiştir. UMSK, aynı zamanda yeni hasılat standardına geçiş ile ilgili ek pratik tedbirler dahil etmiştir.
- **TMS 40, "Yatırım amaçlı gayrimenkuller"deki değişiklikler;** 1 Ocak 2018 tarihinde veya bu tarihten sonra başlayan yıllık raporlama dönemlerinde geçerlidir. Yatırım amaçlı gayrimenkullerin sınıflandırılmasına ilişkin yapılan bu değişiklikler, kullanım amacıyla değişiklik olması durumunda yatırım amaçlı gayrimenkullere ya da gayrimenkullerden yapılan sınıflandırmalarla ilgili netleştirme yapmaktadır. Bir gayrimenkulün kullanımının değişmesi durumunda bu gayrimenkulün 'yatırım amaçlı gayrimenkul' tanımlarına uyup uymadığının değerlendirilmesinin yapılması gerekmektedir. Bu değişim kanıtlarla desteklenmelidir.
- **TFRS 2 "Hisse bazlı ödemeler"deki değişiklikler;** 1 Ocak 2018 tarihinde veya bu tarihten sonra başlayan yıllık raporlama dönemlerinde geçerlidir. Değişiklik nakde dayalı hisse bazlı ödemelerin ölçüm esaslarını ve bir ödüllendirmeyi nakde dayalıdan özkaynağa dayalıya çeviren değişikliklerin nasıl muhasebeleştirileceğini açıklamaktadır. Bu değişiklik aynı zamanda bir işverenin çalışanın hisse bazlı ödemesine ilişkin bir miktarı kesmek ve bunu vergi dairesine ödemekle yükümlü olduğu durumlarda, TFRS 2'nin esaslarına bir istisna getirerek, bu ödül sanki tamamen özkaynağa dayalıymışçasına işlem görmesini gerektirmektedir.
- **2014-2016 dönemi yıllık iyileştirmeler;** 1 Ocak 2018 tarihinde veya bu tarihten sonra başlayan yıllık raporlama dönemlerinde geçerlidir.
  - TFRS 1, "Türkiye finansal raporlama standartlarının ilk uygulaması", TFRS 7, TMS 19 ve TFRS 10 standartlarının ilk kez uygulama aşamasında kısa dönemli istisnalarını kaldırılmıştır.
  - TMS 28, "İştiraklerdeki ve iş ortaklıklarındaki yatırımlar"; bir iştirak ya da iş ortaklığının gerçeğe uygun değerden ölçülmesine ilişkin açıklık getirmiştir.
- **TFRS Yorum 22, "Yabancı para cinsinden yapılan işlemler ve avanslar ödemeleri";** 1 Ocak 2018 tarihinde veya bu tarihten sonra başlayan yıllık raporlama dönemlerinde geçerlidir. Bu yorum yabancı para cinsinden yapılan işlemler ya da bu tür işlemlerin bir parçası olarak yapılan ödemelerin yabancı bir para cinsinden yapılması ya da fiyatlanması konusunu ele almaktadır. Bu yorum tek bir ödemenin yapılması/alınması durumunda ve birden fazla ödemenin yapıldığı/alındığı durumlara rehberlik etmektedir. Bu rehberliğin amacı uygulamadaki çeşitliliği azaltmaktadır.
- **TFRS 9, "Finansal araçlar"daki değişiklikler;** 1 Ocak 2019 tarihinde veya bu tarihten sonra başlayan yıllık raporlama dönemlerinde geçerlidir. Bu değişiklik, itfa edilmiş maliyet ile ölçülen finansal bir yükümlülüğün, finansal tablo dışı bırakılma sonucu doğurmadan değiştirildiğinde, ortaya çıkan kazanç veya kaybın doğrudan kâr veya zararda muhasebeleştirilmesi konusunu doğrulamaktadır. Kazanç veya kayıp, orijinal sözleşmeye dayalı nakit akışları ile orijinal etkin faiz oranından iskonto edilmiş değiştirilmiş nakit akışları arasındaki fark olarak hesaplanır. Bu, farkın TMS 39'dan farklı olarak enstrümanın kalan ömrü boyunca yayılarak muhasebeleştirilmesinin mümkün olmadığını anlamına gelmektedir.
- **TMS 28, "İştiraklerdeki ve iş ortaklıklarındaki yatırımlar"daki değişiklikler;** 1 Ocak 2019 tarihinde veya bu tarihten sonra başlayan yıllık raporlama dönemlerinde geçerlidir. Şirketlerin özkaynak metodunu uygulamadığı uzun vadeli iştirak veya müşterek yönetime tabi yatırımlarını, TFRS 9 kullanarak muhasebeleştirmeceklərini açıklığa kavuşturmuştur.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2017 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Para birimi aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir.)

2. Konsolide finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar (Devamı)

2.1. Sunuma ilişkin temel esaslar (Devamı)

- **TFRS 16, "Kiralama işlemleri";** 1 Ocak 2019 tarihinde veya bu tarihten sonra başlayan yıllık raporlama dönemlerinde geçerlidir. TFRS 15, 'Müşteri sözleşmelerinden hasılat' standardı ile birlikte erken uygulamaya izin verilmektedir. Bu yeni standart mevcut TMS 17 rehberliğinin yerini alır ve özellikle kiralayanlar açısından muhasebesinde geniş kapsamlı bir değişiklik yapar. Şu anki TMS 17 kurallarına göre kiralayanlar bir kiralama işlemine taraf olduklarında bu işlem için finansal kiralama (bilanço içi) ya da faaliyet kiralaması (bilanço dışı) ayrımı yapmak zorundalar. Fakat TFRS 16'ya göre artık kiralayanlar neredeyse tüm kiralama sözleşmeleri için gelecekte ödeyecekleri kiralama yükümlülüklerini ve buna karşılık olarak da bir varlık kullanım hakkını bilançolarına yazmak zorunda olacaklardır. UMSK kısa dönemli kiralama işlemleri ve düşük değerli varlıklar için bir istisna öngörmüştür, fakat bu istisna sadece kiraya verenler açısından uygulanabilir. Kiraya verenler için muhasebe neredeyse aynı kalmaktadır. Ancak UMSK'nın kiralama işlemlerinin tanımını değiştirmesinden ötürü (sözleşmelerdeki içeriklerin birleştirilmesi ya da ayrıştırılmasındaki rehberliği değiştirdiği gibi) kiraya verenler de bu yeni standarttan etkileneceklerdir. En azından yeni muhasebe modelinin kiraya verenler ve kiralayanlar arasında pazarlıklara neden olacağı beklenmektedir. TFRS 16'ya göre biz sözleşme belirli bir süre için belirli bir tutar karşılığında bir varlığın kullanım hakkını ve o varlığı kontrol etme hakkını içeriyorsa o sözleşme bir kiralama sözleşmesidir ya da kiralama işlemi içermektedir.
- **TFRS Yorum 23, "Vergi uygulamalarındaki belirsizlikler";** 1 Ocak 2019 tarihinde veya bu tarihten sonra başlayan yıllık raporlama dönemlerinde geçerlidir. Bu yorum TMS 12 Gelir Vergileri standardının uygulamalarındaki bazı belirsizliklere açıklık getirmektedir. UFRS Yorum Komitesi daha önce vergi uygulamalarında bir belirsizlik olduğu zaman bu belirsizliğin TMS 12'ye göre değil TMS 37 'Karşılıklar, Koşullu Borçlar ve Koşullu Varlıklar' standardının uygulanması gerektiğini açıklığa kavuşturmuştu. TFRS Yorum 23 ise gelir vergilerinde belirsizlikler olduğu durumlarda ertelenmiş vergi hesaplamasının nasıl ölçüleceği ve muhasebeleştirileceği ile ilgili açıklama getirmektedir. Vergi uygulaması belirsizliği, bir şirket tarafından yapılan bir vergi uygulamasının vergi otoritesince kabul edilir olup olmadığı bilinmediği durumlarda ortaya çıkar. Örneğin, özellikle bir giderin indirim olarak kabul edilmesi ya da iade alınabilir vergi hesaplamasına belirli bir kalemin dahil edilip edilmemesiyle ilgili vergi kanunda belirsiz olması gibi. TFRS Yorum 23 bir kalemin vergi uygulamalarının belirsiz olduğu; vergilendirilebilir gelir, gider, varlık ya da yükümlülüğün vergiye esas tutarları, vergi gideri, alacağı ve vergi oranları da dahil olmak üzere her durumda geçerlidir.
- **TFRS 17, "Sigorta Sözleşmeleri";** 1 Ocak 2021 tarihinde veya bu tarihten sonra başlayan yıllık raporlama dönemlerinde geçerlidir. Bu standart, hali hazırda çok çeşitli uygulamalara izin veren TFRS 4'ün yerine geçmektedir. TFRS 17, sigorta sözleşmeleri ile isteğe bağlı katılım özelliğine sahip yatırım sözleşmeleri düzenleyen tüm işletmelerin muhasebesini temelden değiştirecektir.

TFRS 15, TFRS 9 ve TFRS 16 standartlarındaki değişikliklerin konsolide mali tablolar üzerindeki muhtemel etkileri, Grup yönetimi tarafından değerlendirilmiştir. Yıl içerisinde yapılan değerlendirmelere göre, müşteriler ile yapılan anlaşmalar ve ilgili maliyetler göz önünde bulundurularak, TFRS 15 kapsamında değerlendirilmesi gereken satış garantileri, birleştirilmiş mal veya hizmet satışları gibi konuların, Grup konsolide mali tabloları üzerinde önemli bir etkisi olmayacağı öngörülmektedir. Grup yönetimi gelecekte oluşabilecek muhtemel gelişmeleri göz önüne alarak, TFRS 15'in etkilerini yeniden değerlendirecektir. TFRS 16 uyarınca operasyonel kiralama kapsamında kiralanmış varlıkların toplamı, bilanço tarihi itibarıyla belirlenmiş olup, gelecekte operasyonel kiralama ile elde edilmesi planlanan varlıkların değerlendirilmesi yapılmıştır. Söz konusu değişikliğin Grup'un finansal durumu ve performansı üzerindeki etkilerine ilişkin çalışma devam etmektedir. TFRS 9 Finansal varlıklar ve yükümlülüklerin sınıflandırması ve ölçülmesi ile ilgili zorunlulukları ve aynı zamanda şuanda kullanılmakta olan, gerçekleşen değer düşüklüğü zararı modelinin yerini alacak olan beklenen kredi riski modelini de içermektedir. 31 Aralık 2017 tarihi itibarıyla şüpheli ticari alacak tutarının, toplam ticari alacaklar içerisindeki büyüklüğü ve ticari alacakların vadesinin kısa olması göz önünde bulundurularak, beklenen kredi riski modelinin, Grup konsolide mali tablolarında önemli bir etkisi olmayacağı değerlendirilmektedir.

2.1.3 Yabancı ülkelerde faaliyet gösteren iş ortaklıklarının finansal tabloları

Yabancı ülkelerde faaliyet gösteren İş Ortaklıklarının finansal tabloları, faaliyet gösterdikleri ülkelerde geçerli olan kanun ve yönetmeliklere uygun olarak hazırlanmış olup Türkiye Finansal Raporlama Standartları uyarınca doğru sunumun yapılması amacıyla gerekli düzeltmeler yansıtılarak düzenlenmiştir. İlgili yabancı ortaklıkların varlık ve yükümlülükleri konsolide bilanço tarihindeki döviz kuru, gelir ve giderler ortalama döviz kuru kullanılarak Türk Lirası'na çevrilmiştir. Kapanış ve ortalama kur kullanımı sonucu ortaya çıkan kur farkları diğer kapsamlı gelir tablosunda özkaynak yöntemiyle değerlendirilen yatırımların yabancı para çevrim farkları altında takip edilmektedir.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2017 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Para birimi aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir.)

2. Konsolide finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar (Devamı)

2.1. Sunuma ilişkin temel esaslar (Devamı)

2.1.4 Konsolidasyon esasları

a) 31 Aralık 2017 tarihinde sona eren yıla ait konsolide finansal tablolar, 31 Aralık 2016 tarihinde sona eren yıla ait konsolide finansal tablolarda belirtilen esaslarla tutarlı olarak hazırlanan ana şirket olan Tüpraş'ın ve Bağlı Ortaklıklar'ının finansal tablolarını kapsamaktadır.

b) 31 Aralık 2017 tarihi itibarıyla konsolidasyona tabi tutulan Bağlı Ortaklıklar ve İş Ortaklıklar'ının oy hakları ve etkin ortaklık payları 31 Aralık 2016 tarihinde sona eren yıla ait konsolide finansal tablolarda belirtilen oy hakları ve etkin ortaklık paylarından değişiklik göstermemiştir.

	31 Aralık 2017		31 Aralık 2016	
	Şirket tarafından sahip olunan doğrudan ve dolaylı oy hakkı (%)	Etkin ortaklık payı (%)	Şirket tarafından sahip olunan doğrudan ve dolaylı oy hakkı (%)	Etkin ortaklık payı (%)
Bağlı Ortaklık				
Ditaş	79,98	79,98	79,98	79,98
Üsküdar	79,98	79,98	79,98	79,98
Damla	79,98	79,98	79,98	79,98
Beykoz	79,98	79,98	79,98	79,98
Kadıköy	79,98	79,98	79,98	79,98
Sarıyer	79,98	79,98	79,98	79,98
Kartal	79,98	79,98	79,98	79,98
Maltepe	79,98	79,98	79,98	79,98
Salacak	79,98	79,98	79,98	79,98
Karşıyaka	79,98	79,98	79,98	79,98
Bakırköy	79,98	79,98	79,98	79,98
Karaköy	79,98	79,98	79,98	79,98
Çengelköy	79,98	79,98	79,98	79,98
Pendik	79,98	79,98	79,98	79,98
Tuzla	79,98	79,98	79,98	79,98

Bağlı Ortaklıklar'a ait finansal durum tabloları ve gelir tabloları tam konsolidasyon yöntemi kullanılarak konsolide edilmiş olup, Şirket'in sahip olduğu payların kayıtlı iştirak değeri, ilgili özkaynak ile karşılıklı olarak netleştirilmiştir. Şirket ile Bağlı Ortaklıklar arasındaki işlemler ve bakiyeler konsolidasyon kapsamında karşılıklı olarak silinmektedir. Şirket'in sahip olduğu bağlı ortaklık hisselerinin kayıtlı değerleri ve bu hisselerden kaynaklanan temettüleri, ilgili özkaynak ve kapsamlı gelir tablosu hesaplarından netleştirilmiştir.

c) İş ortaklıkları, Grup'un müşterek kontrolüne sahip olduğu işletmelerdir. Müşterek kontrol, bir anlaşma üzerindeki kontrolün sözleşmeye dayalı olarak paylaşılmasıdır. Bu kontrol, ilgili faaliyetlere ilişkin kararların kontrolü paylaşan tarafların oy birliği ile mutabakatını gerektirdiği durumda vardır. Özkaynak yöntemine göre, iş ortaklıkları başlangıçta elde etme maliyeti ile muhasebeleştirilir. Edinme tarihinden sonra ise, yatırımcının yatırım yapılan işletmenin kâr veya zararındaki payı yatırımın defter değeri artırılarak ya da azaltılarak kâr veya zarar tablosuna yansıtılır.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2017 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Para birimi aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir.)

2. Konsolide finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar (Devamı)

2.1. Sunuma ilişkin temel esaslar (Devamı)

Aşağıdaki tabloda 31 Aralık 2017 ve 31 Aralık 2016 tarihleri itibarıyla özkaynaktan pay alma yöntemine göre muhasebeleştirilen iş ortaklıklarının oranları gösterilmiştir:

	31 Aralık 2017		31 Aralık 2016	
	Şirket tarafından sahip olunan doğrudan ve dolaylı oy hakkı (%)	Etkin ortaklık payı (%)	Şirket tarafından sahip olunan doğrudan ve dolaylı oy hakkı (%)	Etkin ortaklık payı (%)
Özkaynaktan pay alma yöntemi kullanılarak değerlendirilen iş ortaklıkları				
Opet	50,00	40,00	50,00	40,00
Opet International Limited ^(*)	50,00	40,00	50,00	40,00
Opet Trade B.V. ^(*)	50,00	40,00	50,00	40,00
Tasfiye halinde Opet Trade Singapore ^{(*) (*)}	50,00	40,00	50,00	40,00
THY Opet Havacılık Yakıtları A.Ş. ^(*)	25,00	20,00	25,00	20,00
Opet Fuchs Madeni Yağ San. ve Tic. A.Ş. ^(*)	25,00	20,00	25,00	20,00
Op Ay Akaryakıt Ticaret Ltd. Şti. ^(*)	25,00	20,00	25,00	20,00
Akdeniz Akaryakıt Depolama Nakliyat ve Tic. A.Ş. ^(*)	16,65	13,32	16,65	13,32
Nemrut Liman ve Boru İşl. Nak. İç ve Dış Tic. Ltd. Şti. ^(*)	12,50	10,00	12,50	10,00
Opet Aygaz Gayrimenkul A.Ş. ^(*)	25,00	20,00	25,00	20,00

^(*) İlgili şirketler Opet'in finansal tablolarında konsolidasyon kapsamına alınmaktadır veya özkaynak yöntemi ile muhasebeleştirilmektedir.

^(*) 15 Temmuz 2015 tarihinden itibaren faaliyetlerini durdurmuştur.

d) Grup'un toplam oy haklarının %20'nin altında olduğu veya %20'nin üzerinde olmakla birlikte Grup'un önemli bir etkiye sahip olmadığı veya konsolide finansal tablolar açısından önemlilik teşkil etmeyen, teşkilatlanmış piyasalarda işlem görmeyen satılmaya hazır finansal varlıklar gerçeğe uygun değerleriyle, gerçeğe uygun değerleri güvenilir bir şekilde belirlenemeyen satılmaya hazır finansal varlıklar maliyet bedelleri üzerinden, varsa, değer kaybı ile ilgili karşılık düşüldükten sonra konsolide finansal tablolara yansıtılmıştır (Not 9).

e) Bağlı Ortaklıklar'ın net varlıklarında ve faaliyet sonuçlarında ana ortaklık dışı paya sahip hissedarların payları, konsolide finansal durum tablosu ve kapsamlı gelir tablosunda ana ortaklık dışı pay olarak gösterilmiştir.

2.2. Muhasebe politikalarında değişiklikler

2.2.1 Karşılaştırmalı bilgiler

Finansal durum ve performans trendlerinin tespitine imkan vermek üzere, Grup'un konsolide finansal tabloları önceki dönemle karşılaştırmalı hazırlanmaktadır.

Grup, 31 Aralık 2017 tarihi itibarıyla konsolide finansal durum tablosunu 31 Aralık 2016 tarihi itibarıyla hazırlanmış konsolide finansal durum tablosu ile 31 Aralık 2017 tarihinde sona eren yıla ait konsolide kapsamlı gelir tablosunu, nakit akış tablosunu ve özkaynak değişim tablosunu ise 31 Aralık 2016 tarihinde sona eren yıla ait konsolide finansal tablolar ile karşılaştırmalı olarak düzenlemiştir.

2.2.2 Netleştirme/Mahsup

Finansal varlık ve yükümlülükler, gerekli kanuni hak olması, söz konusu varlık ve yükümlülükleri net olarak değerlendirmeye niyet olması veya varlıkların elde edilmesi ile yükümlülüklerin yerine getirilmesinin eş zamanlı olduğu durumlarda net olarak gösterilirler.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2017 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait

Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Para birimi aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir.)

2. Konsolide finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar (Devamı)

2.2. Muhasebe politikalarında değişiklikler (Devamı)

2.2.3 Faaliyetlerin mevsimselliği

Grup'un faaliyet gösterdiği petrol sektörünün dinamiklerine bağlı olarak, finansal tabloların önemli ölçüde etkileyecek mevsimsellik etkisi bulunmamaktadır.

2.3. Önemli muhasebe politikalarının özeti

Konsolide finansal tabloların hazırlanmasında izlenen önemli muhasebe politikaları aşağıda özetlenmiştir:

2.3.1 Nakit ve nakit benzerleri

Nakit ve nakit benzerleri konsolide bilançoda maliyet değerleri ile yansıtılmaktadırlar. Nakit ve nakit benzerleri, eldeki nakit, banka mevduatları ile tutarı belirli, nakde kolayca çevrilebilen kısa vadeli ve yüksek likiditeye sahip, değerindeki değişim riski önemsiz olan ve vadesi üç ay veya daha kısa olan yatırımları içermektedir (Not 4).

2.3.2 Ticari alacaklar ve değer düşüklüğü karşılığı

Grup'un doğrudan bir borçluya mal veya hizmet tedariki ile oluşan vadeli satışlarından kaynaklanan ticari alacaklar, etkin faiz yöntemi kullanılarak iskonto edilmiş maliyetleri üzerinden değerlendirilmiştir.

Grup'un ödenmesi gereken meblağları tahsil edemeyecek olduğunu gösteren bir durumun söz konusu olması halinde ticari alacaklar için bir değer düşüklüğü karşılığı oluşturulur. Söz konusu bu karşılığın tutarı, alacağın kayıtlı değeri ile tahsili mümkün tutar arasındaki farktır. Tahsili mümkün tutar, teminatlardan ve güvencelerden tahsil edilebilecek meblağlar da dahil olmak üzere tüm nakit akışlarının oluşan ticari alacağın orijinal etkin faiz oranı esas alınarak iskonto edilen değeridir.

Değer düşüklüğü tutarı, kaydedilmesinden sonra oluşacak bir durum dolayısıyla azalır, söz konusu tutar cari dönemde diğer gelirlere yansıtılır (Not 6).

2.3.3 İlişkili taraflar

Konsolide finansal tabloların amacı doğrultusunda, ortaklar, üst düzey yönetim personeli ve Yönetim Kurulu üyeleri, aileleri ve onlar tarafından kontrol edilen veya onlara bağlı şirketler, iştirak ve ortaklıklar ile Koç Topluluğu şirketleri ilişkili taraflar olarak kabul edilmişlerdir (Not 31).

2.3.4 Stoklar

Stoklar, net gerçekleşebilir değer ya da elde etme bedelinden düşük olanı ile değerlendirilir. Stokların maliyeti tüm satın alma maliyetlerini, dönüştürme maliyetlerini ve stokların mevcut durumuna ve konumuna getirilmesi için katılan diğer maliyetleri içerir. Grup, stoklarını ağırlıklı ortalama maliyet yöntemine göre değerlemektedir. Üretim sürecinde aynı hammadde girdisinden birden fazla ürün elde edildiğinden her bir ürünün üretim maliyeti ayrı olarak belirlenmemektedir. Şirket, üretim maliyetlerini rasyonel ve tutarlı bir şekilde dağıtabilmek için, üretim tamamlanma aşamasında üretim maliyetlerini, ürünler arasında her bir ürünün nispi satış değerlerini esas alarak dağıtmaktadır.

Net gerçekleşebilir değer, olağan ticari faaliyet içerisinde oluşan tahmini satış fiyatından tahmini tamamlanma maliyeti ve satışı gerçekleştirmek için gerekli tahmini satış maliyeti toplamının indirilmesiyle elde edilen tutardır (Not 8).

2.3.5 Yedek parça ve malzemeler

Yedek parça ve malzemeler net gerçekleşebilir değer ya da elde etme bedelinden düşük olanı ile değerlendirilir. Yedek parça ve malzemelerin maliyeti tüm satın alma maliyetlerini ve yedek parçaların mevcut durumuna ve konumuna getirilmesi için katılan diğer maliyetleri içerir. Grup, yedek parça ve malzemelerini ağırlıklı ortalama maliyet yöntemine göre değerlemektedir. Grup, beklenen kullanım süresi içerisinde kullanılmayan ve yakın bir gelecekte kullanılmasını öngörmediği yedek parça ve malzemeler için değer düşüklüğü karşılığı ayırmaktadır (Not 15).

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2017 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Para birimi aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir.)

2. Konsolide finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar (Devamı)

2.3. Önemli muhasebe politikalarının özeti (Devamı)

2.3.6 Finansal yatırımlar

Tüm finansal varlıklar, ilk kaydedilişlerinde işlem maliyetleri dahil olmak üzere maliyet bedelleri üzerinden değerlendirilir. Likidite ihtiyacının karşılanmasına yönelik olarak veya faiz oranlarındaki değişimler nedeniyle satılabilecek olan ve belirli bir süre gözetilmeksizin elde tutulan finansal araçlar, satılmaya hazır finansal varlıklar olarak sınıflandırılmıştır. Bunlar, kısa vadeli olarak kâr amacıyla elde tutulmadıkça veya işletme sermayesinin artırılması amacıyla satışına ihtiyaç duyulmayacaksa duran varlıklar olarak gösterilir, aksi halde dönen varlıklar olarak sınıflandırılır. Şirket yönetimi, bu finansal araçların sınıflandırmasını satın alındıkları tarihte uygun bir şekilde yapmakta olup düzenli olarak bu sınıflandırmayı gözden geçirmektedir.

Grup her bilanço tarihinde bir ya da bir grup finansal varlığında değer düşüklüğü olduğuna dair objektif bir kanıtın olup olmadığını değerlendirir. Finansal araçların satılmaya hazır olarak sınıflandırılması durumunda, gerçeğe uygun değerinde elde etme maliyetinin altına önemli derecede düşmesi veya gerçeğe uygun değerinin uzun süreli bir düşüş eğiliminde bulunması, menkul kıymetlerin değer düşüklüğüne maruz kalıp kalmadığını değerlendirmede dikkate alınır. Eğer satılmaya hazır finansal varlıklar için bu tür bir kanıt mevcutsa, özkaynaklardan dönemin kapsamlı gelir tablosuna transfer edilerek kümüle net zarar, elde etme maliyeti ile cari gerçeğe uygun değer arasındaki farktan, bu finansal varlığa ilişkin daha önce kâr/zararda muhasebeleştirilmiş gerçeğe uygun değer zararları düşülmek suretiyle hesaplanır ve dönemin kapsamlı gelir tablosuna gider olarak yansıtılır.

Satılmaya hazır finansal varlıkların gerçeğe uygun değerindeki değişikliklerden kaynaklanan gerçekleşmemiş kâr ve zararlar bir değer düşüklüğü olmadığı durumda dönem sonuçları ile ilişkilendirilmeden finansal varlığın konsolide finansal tablolardan çıkarıldığı tarihe kadar doğrudan özkaynak içinde "Finansal Varlıklar Değer Artış Fonu" hesabında muhasebeleştirilmiştir. Satılmaya hazır finansal varlıklar konsolide finansal tablolardan çıkarıldıklarında, özkaynak da "Finansal Varlıklar Değer Artış Fonu"nda takip edilen ilgili kazanç ve zararlar konsolide kapsamlı gelir tablosuna transfer edilir.

Satılmaya hazır finansal varlıkların borsaya kayıtlı herhangi bir gerçeğe uygun değerinin olmadığı veya doğru biçimde gerçeğe uygun değeri yansıtmadığı durumlarda finansal varlığın gerçeğe uygun değeri değerlendirme teknikleri kullanılarak belirlenir. Bu değerlendirme teknikleri, piyasa koşullarına uygun güncel işlemleri veya esasen benzer diğer yatırım araçlarını baz almayı ve yatırım yapılan şirkete özgü şartları dikkate alarak iskonto edilmiş nakit akım analizlerini içerir.

Şirket'in %20'nin altında sermaye payına sahip olduğu finansal varlıkların borsaya kayıtlı herhangi bir gerçeğe uygun değerinin olmadığı, gerçeğe uygun değerinin hesaplanmasında kullanılan diğer yöntemlerin uygun olmaması nedeniyle gerçeğe uygun bir değer tahmininin yapılamadığı ve gerçeğe uygun değerinin güvenilir bir şekilde ölçülemediği durumlarda finansal varlığın kayıtlı değeri elde etme maliyeti tutarından, şayet mevcutsa, değer düşüklüğü karşılığının çıkarılması suretiyle belirlenmiştir (Not 9).

2.3.7 Maddi duran varlıklar

Maddi duran varlıklar, elde etme maliyetinden birikmiş amortismanın düşülmesi ile bulunan net değerleri ile gösterilmektedir. Tarihi değerler, maddi duran varlığın iktisabı ile direkt olarak ilgili olan maliyetleri içermektedir. İktisap tarihinden sonraki maliyetler, sadece varlıkla ilgili gelecekteki ekonomik faydanın Grup'a akışının muhtemel olduğu ve varlığın maliyetinin güvenilir olarak ölçülebileceği durumlarda varlığın defter değerine ilave edilir veya ayrı bir varlık olarak kaydedilir. Diğer tüm bakım onarım giderleri ilgili döneme ait kapsamlı gelir tablosunda giderleştirilir. Amortisman, maddi duran varlıkların brüt defter değerleri üzerinden faydalı ömürlerine göre doğrusal amortisman yöntemi kullanılarak ayrılmaktadır (Not 12).

Grup'un sahip olduğu maddi duran varlıkların tahmin edilen faydalı ömürleri aşağıda belirtilmiştir:

Faydalı ömür

Yeraltı ve yerüstü düzenleri	3-50 yıl
Binalar	5-50 yıl
Makina tesis ve cihazlar	3-50 yıl
Taşıtlar	4-25 yıl
Döşeme ve demirbaşlar	2-50 yıl

Arazi ve arsalar, sınırsız ömürleri olması sebebiyle amortismanına tabi değildir.

Bir varlığın kayıtlı değeri, varlığın geri kazanılabilir değerinden daha yüksekse, kayıtlı değer derhal geri kazanılabilir değerine indirilir. Geri kazanılabilir değer, ilgili varlığın net satış fiyatı ya da kullanımındaki değerinin yüksek olanıdır. Net satış fiyatı, varlığın gerçeğe uygun değerinden satışı gerçekleştirmek için katlanılacak maliyetlerin düşülmesi suretiyle tespit edilir. Kullanımdaki değer ise ilgili varlığın kullanılmasına devam edilmesi suretiyle gelecekte elde edilecek tahmini nakit akımlarının konsolide bilanço tarihi itibarıyla indirgenmiş tutarlarına artık değerlerinin eklenmesi ile tespit edilir.

Maddi duran varlıkların satışı dolayısıyla oluşan kâr ve zararlar diğer faaliyet gelirleri ve giderleri hesaplarına dahil edilirler.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2017 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait

Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Para birimi aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir.)

2. Konsolide finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar (Devamı)

2.3. Önemli muhasebe politikalarının özeti (Devamı)

2.3.8 Maddi olmayan duran varlıklar

Maddi olmayan duran varlıklar, haklar ve yazılımları ve geliştirme giderlerini içermektedir (Not 13).

a) Haklar ve yazılımlar

Haklar ve yazılımlar, iktisap maliyeti üzerinden kaydedilir ve iktisap edildikleri tarihten sonra 5 yılı geçmeyen bir süre için tahmini faydalı ömürleri üzerinden doğrusal amortisman yöntemi ile amortismanına tabi tutulur.

b) Geliştirme giderleri

Geliştirme giderlerine ilişkin muhasebe politikası Not 2.3.24'te açıklanmıştır.

2.3.9 Yatırım amaçlı gayrimenkuller

Mal ve hizmetlerin üretiminde kullanılmak veya idari maksatlarla veya işlerin normal seyri esnasında satılmak yerine, kira elde etmek veya değer kazanması amacıyla veya her ikisi için elde tutulan arsalar "yatırım amaçlı gayrimenkuller" olarak sınıflandırılır ve maliyet yöntemine göre maliyet değerleri ile gösterilir.

Yatırım amaçlı gayrimenkuller olası bir değer düşüklüğünün tespiti amacıyla incelenir ve bu inceleme sonunda yatırım amaçlı gayrimenkullerin kayıtlı değeri, geri kazanılabilir değerinden fazla ise karşılık ayrılmak suretiyle geri kazanılabilir değerine indirilir. Geri kazanılabilir değer, ilgili yatırım amaçlı gayrimenkulün mevcut kullanımından gelecek net nakit akımları ile satış maliyeti düşülmüş gerçeğe uygun değerden yüksek olanı olarak kabul edilir (Not 11).

2.3.10 Varlıklarda değer düşüklüğü

Grup, şerefiye dışındaki tüm maddi ve maddi olmayan duran varlıkları için, her bilanço tarihinde söz konusu varlığa ilişkin değer düşüklüğü olduğuna dair herhangi bir göstere olup olmadığını değerlendirir. Eğer böyle bir göstere mevcutsa, o varlığın taşınmakta olan değeri, kullanım veya satış yoluyla elde edilecek olan tutarlardan yüksek olanı ifade eden net gerçekleştirilebilir değer ile karşılaştırılır. Eğer söz konusu varlığın veya o varlığın ait olduğu nakit üreten herhangi bir birimin kayıtlı değeri, kullanım veya satış yoluyla geri kazanılacak tutardan yüksekse, değer düşüklüğü meydana gelmiştir. Bu durumda oluşan değer düşüklüğü zararları konsolide kapsamlı gelir tablosunda muhasebeleştirilir.

Değer düşüklüğünün iptali nedeniyle varlığın (veya nakit üreten birimin) kayıtlı değerinde meydana gelen artış, önceki yıllarda değer düşüklüğünün konsolide finansal tablolara alınmamış olması halinde oluşacak olan defter değerini (amortismanına tabi tutulduktan sonra kalan net tutar) aşmamalıdır. Değer düşüklüğünün iptali konsolide kapsamlı gelir tablosunda muhasebeleştirilir. Şerefiyenin net kayıtlı değeri yıllık olarak gözden geçirilmekte ve gerekli görüldüğü durumlarda daimi değer kaybı göz önüne alınarak düzeltmeye tabi tutulmaktadır.

2.3.11 Borçlanma maliyeti

Banka kredileri alındıkları tarihlerde işlem maliyetleri düşürülmüş gerçeğe uygun değerleri üzerinden kayda alınırlar. Müteakip dönemlerde etkin faiz oranı yöntemi kullanılarak iskonto edilmiş bedelleriyle değerlendirilir ve işlem masrafları düşüldükten sonra kalan tutar ile iskonto edilmiş maliyet değeri arasındaki fark, konsolide kapsamlı gelir tablosuna kredi dönemi süresince finansman maliyeti olarak yansıtılır.

Kullanıma ve satışa hazır hale getirilmesi önemli ölçüde zaman isteyen varlıklar söz konusu olduğunda satın alınması, yapımı veya üretimi ile ilişki kurulabilen borçlanma maliyetleri, ilgili varlık kullanıma veya satışa hazır hale getirilene kadar varlığın maliyetine dahil edilmektedir.

Diğer tüm borçlanma maliyetleri, oluştuğu dönemlerde konsolide kapsamlı gelir tablosuna kaydedilmektedir.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2017 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Para birimi aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir.)

2. Konsolide finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar (Devamı)

2.3. Önemli muhasebe politikalarının özeti (Devamı)

2.3.12 Faaliyet kiralamaları

Grup - kiracı olarak

Operasyonel kiralama

Mülkiyete ait risk ve getirilerin önemli bir kısmının kiralayana ait olduğu kiralama işlemi, işletme kiralaması olarak sınıflandırılır. İşletme kiralaları olarak yapılan ödemeler, kira dönemi boyunca doğrusal yöntem ile konsolide kapsamlı gelir tablosuna gider olarak kaydedilir.

Grup - kiralayıcı olarak

Operasyonel kiralama

Operasyonel kiralamada, kiralanılan varlıklar, konsolide bilançoda maddi duran varlıklar altında sınıflandırılır ve elde edilen kira gelirleri kiralama dönemi süresince, eşit tutarlarda konsolide kapsamlı gelir tablosuna yansıtılır. Kira geliri kira dönemi boyunca doğrusal yöntem ile konsolide kapsamlı gelir tablosuna yansıtılmaktadır.

2.3.13 Ertelenmiş vergiler

Ertelenmiş vergi, yükümlülük yöntemi kullanılarak, varlık ve yükümlülüklerin konsolide finansal tablolarda yer alan kayıtlı değerleri ile vergi değerleri arasındaki geçici farklar üzerinden hesaplanır. Ertelenmiş vergi, varlıkların oluştuğu veya yükümlülüklerin yerine getirildiği dönemde geçerli olması beklenen vergi oranları üzerinden hesaplanır ve gelir tablosuna gider veya gelir olarak kaydedilir. Bununla birlikte, ertelenen vergi, aynı veya farklı bir dönemde doğrudan öz sermaye ile ilişkilendirilen varlıklarla ilgili ise doğrudan öz sermaye hesap grubuyla ilişkilendirilir.

Ertelenmiş vergi yükümlülüğü vergilendirilebilir geçici farkların tümü için hesaplanırken, indirilebilir geçici farklardan oluşan ertelenmiş vergi varlıkları, gelecekte vergiye tabi kâr elde etmek suretiyle bu farklardan yararlanmanın kuvvetle muhtemel olması şartıyla konsolide finansal tablolarda muhasebeleştirilir.

İndirimli kurumlar vergisi ödemesine imkan sağlayan devlet teşvikleri TMS-12 Gelir Vergileri standardı kapsamında değerlendirilerek; hak kazanılan vergi avantajı tutarı üzerinden, gelecekte vergiye tabi kâr elde etmek suretiyle bu avantajdan yararlanmanın kuvvetle muhtemel olması şartıyla, ertelenen vergi varlığı muhasebeleştirilmektedir.

Aynı ülkenin vergi mevzuatına tabi olmak şartıyla ve cari vergi varlıklarının cari vergi yükümlülüklerinden mahsup edilmesi konusunda yasal olarak uygulanabilir bir hakkın bulunması durumunda ertelenmiş vergi varlıkları ve ertelenmiş vergi yükümlülükleri, karşılıklı olarak birbirinden mahsup edilir. Ertelenmiş vergi varlık veya yükümlülükleri konsolide finansal tablolarda uzun vadeli olarak sınıflandırılmıştır (Not 29).

2.3.14 Kıdem tazminatı karşılığı

Çalışanlara sağlanan faydalara ilişkin karşılıklar

a) Kıdem tazminatı karşılığı:

Kıdem tazminatı karşılığı, Grup çalışanlarının İş Kanunu uyarınca emekliye ayrılmasından doğacak gelecekteki olası yükümlülüklerin tahmini toplam karşılığının bilanço tarihindeki indirgenmiş değerini ifade eder.

TMS 19 "Çalışanlara Sağlanan Faydalar" standardı, kıdem tazminatı karşılığının hesaplanması kapsamında, aktüeryal varsayımlar (net iskonto oranı, emekli olma olasılığına ilişkin kullanılan devir hızı oranı vb.) yapılmasını gerektirmektedir. Aktüeryal varsayımlar ile gerçekleşen arasındaki fark düzeltmeleri ve aktüeryal varsayımlardaki değişikliklerin etkileri, aktüeryal kazanç/kayıpları oluşturmaktadır.

1 Ocak 2013 tarihinden önce yürürlükte olan TMS 19 "Çalışanlara Sağlanan Faydalar" standardı uyarınca aktüeryal kazanç/kayıplar gelir tablosunda muhasebeleştirilmekte iken; 1 Ocak 2013 tarihinden itibaren yürürlüğe giren değişiklik ile söz konusu aktüeryal kazanç/kayıpların diğer kapsamlı gelir altında muhasebeleştirilmesi zorunluluğu getirilmiştir.

b) Tanımlanan katkı planları:

Grup çalışanları adına sosyal güvenlik kurumlarına belirlenmiş tutarlarda katkı payı ödemek zorundadır. Grup'un ödemekte olduğu katkı payı dışında, yapmak zorunda olduğu başka bir ödeme mecburiyeti yoktur. Bu primler tahakkuk ettikleri dönemde personel giderlerine yansıtılmaktadır.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2017 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Para birimi aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir.)

2. Konsolide finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar (Devamı)

2.3. Önemli muhasebe politikalarının özeti (Devamı)

c) İzin hakları:

Kullanılmamış izin haklarından doğan yükümlülükler, hak kazanıldıkları dönemlerde tahakkuk edilir.

d) Kıdeme teşvik primi karşılığı:

Grup'un belli bir kıdemin üzerindeki çalışanlarına ödenen "Kıdeme Teşvik Primi" adı altında sağladığı bir fayda bulunmaktadır. Konsolide finansal tablolarda tahakkuk etmiş olan kıdeme teşvik primi karşılığı, gelecekteki olası yükümlülüklerin tahmini toplam karşılığının şimdiki zamana indirgenmiş değerini ifade eder (Not 17).

2.3.15 Dövizli işlemler

Yıl içinde gerçekleşen dövizli işlemler, işlem tarihlerinde geçerli olan döviz kurları üzerinden çevrilmiştir. Dövizle dayalı parasal varlık ve yükümlülükler, dönem sonunda geçerli olan döviz kurları üzerinden Türk Lirası'na çevrilmiştir. Dövizle dayalı parasal varlık ve yükümlülüklerin çevrimlerinden doğan kur farkı geliri veya zararları aktifleştirilen borçlanma maliyetlerinden kaynaklanan kur farkları (Not 2.3.11) dışında konsolide kapsamlı gelir tablosuna yansıtılır.

2.3.16 Gelirlerin kaydedilmesi

Gelir, mal ve hizmet satışlarının faturalanmış değerlerini içerir. Satışlar, ürünün teslimi veya hizmetin verilmesi, ürünle ilgili risk ve faydaların transferlerinin yapılmış olması, gelir tutarının güvenilir şekilde belirlenebilmesi ve işlemle ilgili ekonomik faydaların Grup'a akmasının muhtemel olması üzerine alınan veya alınabilecek bedelin gerçeğe uygun değeri üzerinden tahakkuk esasına göre kayıtlara alınır. Satışlarda önemli riskler ve faydalar, mallar alıcıya teslim edildiğinde ya da yasal sahiplik alıcıya geçtiğinde devredilir. Net satışlar, teslim edilmiş malların fatura edilmiş bedelinin satış iadelerinden ve satış ile ilgili vergilerden arındırılmış halidir. Faiz gelirleri zaman dilimi esasına göre gerçekleşir, geçerli faiz oranı ve vadesine kalan süre içinde etkili olacak faiz oranını dikkate alarak tahakkuk edecek olan gelir belirlenir.

Satışların içerisinde önemli bir vade farkı bulunması durumunda, gerçeğe uygun bedel, gelecekte oluşacak tahsilatların finansman maliyeti içerisinde yer alan gizli faiz oranı ile indirgenmesi ile tespit edilir. Gerçek değerleri ile nominal değerleri arasındaki fark, tahakkuk esasına göre faiz geliri olarak değerlendirilir.

2.3.17 Karşılıklar

Grup'un geçmişteki işlemlerinin sonucunda mevcut hukuki veya geçerli bir yükümlülüğünün bulunması ve yükümlülüğün yerine getirilmesi için kaynakların dışı akmasının gerekli olabileceği ve tutar için güvenilir bir tahminin yapılabileceği durumlarda karşılıklar oluşturulur. Karşılıklar, konsolide bilanço tarihi itibarıyla yükümlülüğün yerine getirilmesi için yapılacak harcamanın Grup yönetimi tarafından yapılan en iyi tahmine göre hesaplanır ve etkisinin önemli olduğu durumlarda konsolide bilanço tarihindeki değerine indirgenmesi için iskonto edilir.

2.3.18 Taahhütler, koşullu varlıklar ve yükümlülükler

Geçmiş olaylardan kaynaklanan ve mevcudiyeti işletmenin tam olarak kontrolünde bulunmayan gelecekteki bir veya daha fazla kesin olmayan olayın gerçekleşip gerçekleşmemesi ile teyit edilebilecek muhtemel yükümlülükler ve varlıklar konsolide finansal tablolara alınmamakta ve koşullu yükümlülükler ve varlıklar olarak değerlendirilmektedir (Not 22).

2.3.19 Temettü

Grup, temettü gelirlerini ilgili temettüyü alma hakkı olduğu tarihte konsolide finansal tablolara yansıtmaktadır. Temettü borçları, kâr dağıtımının bir unsuru olarak beyan edildiği dönemde yükümlülük olarak konsolide finansal tablolara yansıtılır.

2.3.20 Hisse başına kazanç

Konsolide kapsamlı gelir tablosunda belirtilen hisse başına kazanç, net kârın, dönem boyunca mevcut bulunan hisse senetlerinin ağırlıklı ortalama sayısına bölünmesi ile tespit edilir.

Türkiye'de şirketler mevcut hissedarlarına birikmiş kârlardan ve özkaynak enflasyon düzeltmesi farkları hesabından hisseleri oranında hisse dağıtarak ("Bedelsiz Hisseler") sermayelerini arttırabilir. Hisse başına kâr hesaplanırken bu bedelsiz hisse ihracı çıkarılmış hisseler olarak sayılır. Dolayısıyla hisse başına kâr hesaplamasında kullanılan ağırlıklı hisse adedi ortalaması, hisselerin bedelsiz olarak çıkarılmasını geriye dönük olarak uygulamak suretiyle elde edilir.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2017 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Para birimi aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir.)

2. Konsolide finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar (Devamı)

2.3. Önemli muhasebe politikalarının özeti (Devamı)

2.3.21 Bölümlere göre raporlama

TFRS 11 "Müşterek Anlaşmalar" standardı, iş ortaklıklarını konsolide finansal tablolarda özkaynak yönetimine göre muhasebeleştirmeyi zorunlu kılmıştır. Bu değişiklik Grup tarafından geriye dönük olarak uygulanmıştır. Bu kapsamda Opet Petrolcülük A.Ş. özkaynak metodu ile değerlendirilmiş olup, akaryakıt dağıtım bölümü, bölümlere göre raporlama kapsamından çıkarılmıştır. Konsolidasyon kapsamında sadece rafinaj bölümü kalmış olması sebebiyle 1 Ocak 2013 tarihinden başlamak üzere bölümlere göre raporlama yapılmamaktadır.

2.3.22 Nakit akış tablosu

Nakit akım tablosunda, döneme ilişkin nakit akım tabloları işletme, yatırım ve finansman faaliyetlerine dayalı bir biçimde sınıflandırılarak raporlanır.

İşletme faaliyetlerinden kaynaklanan nakit akımları Grup'un faaliyetlerinden kaynaklanan nakit akımlarını gösterir.

Yatırım faaliyetleri ile ilgili nakit akımları, Grup'un yatırım faaliyetlerinde (sabit yatırımlar ve finansal yatırımlar) kullandığı ve elde ettiği nakit akımlarını gösterir.

Finansman faaliyetlerine ilişkin nakit akımları, Grup'un finansman faaliyetlerinde kullandığı kaynakları ve bu kaynakların geri ödemelerini gösterir.

2.3.23 Araştırma ve geliştirme giderleri

Araştırma masrafları, olduğu dönem içerisinde kapsamlı gelir tablosuna kaydedilir.

Geliştirme faaliyetleri (ya da Grup içi bir projenin gelişim aşaması) sonucu ortaya çıkan işletme içi yaratılan maddi olmayan duran varlıklar yalnızca aşağıda belirtilen şartların tamamı karşılandığında kayda alınır:

- duran varlığın kullanıma hazır ya da satılmaya hazır hale getirilebilmesi için tamamlanmasının teknik anlamda mümkün olması,
- duran varlığı tamamlama, kullanma veya satma niyetinin olması,
- duran varlığın kullanılabilir veya satılabilir olması,
- varlığın ne şekilde ileriye dönük olası bir ekonomik fayda sağlayacağını belli olması,
- duran varlığın gelişimini tamamlamak, söz konusu varlığı kullanmak ya da satmak için uygun teknik, finansal ve başka kaynakların olması ve
- varlığın geliştirme maliyetinin, geliştirme sürecinde güvenilir bir şekilde ölçülebilir olması.

Diğer geliştirme giderleri gerçekleştirildiğinde gider olarak kaydedilmektedir. Önceki dönemde gider kaydedilen geliştirme gideri sonraki dönemde aktifleştirilemez.

2.3.24 Devlet teşvik ve yardımları

Devlet teşvikleri ile birlikte yatırım, araştırma ve geliştirme teşvikleri; Grup'un teşvik talepleri ile ilgili olarak yetkililer tarafından onaylandığı zaman tahakkuk esasına göre gerçeğe uygun değer ile muhasebeleştirilir.

Yatırım indirimi istisnası kapsamında indirimli kurumlar vergisi ödemesine imkan sağlayan devlet teşvikleri TMS-12 Gelir Vergileri standardı kapsamında değerlendirilmektedir (Not 2.3.13).

2.3.25 İşletme birleşmeleri ve şerefiye

İşletme birleşmeleri, TFRS 3 "İşletme Birleşmeleri" kapsamında satın alma yöntemine göre muhasebeleştirilir. 1 Ocak 2011 tarihinden önceki işletme birleşmelerinde bir işletmenin satın alınması ile ilgili katılan satın alma maliyeti, iktisap edilen işletmenin satın alma tarihindeki tanımlanabilir varlık, yükümlülük ve şarta bağlı yükümlülüklerine dağıtılır. Satın alım maliyetinin iktisap edilen işletmenin tanımlanabilir varlık, yükümlülük ve şarta bağlı yükümlülüklerin gerçeğe uygun değerlerindeki iktisap edenin payını aşan kısmı şerefiye olarak konsolide finansal tablolarda muhasebeleştirilir. İşletme birleşmelerinde iktisap edilen işletmenin/şirketin finansal tablolarında yer almayan ancak şerefiyenin içerisinde ayrılabilecek özelliğine sahip varlıklar, maddi olmayan duran varlıklar (marka değeri gibi) ve/veya şarta bağlı yükümlülükler gerçeğe uygun değerleri ile konsolide finansal tablolara yansıtılır. İşletme birleşmesi sırasında oluşan şerefiye amortismanına tabi tutulmaz, bunun yerine yılda bir kez veya şartların değer düşüklüğünü işaret ettiği durumlarda daha sık aralıklarla değer düşüklüğü tespit çalışmasına tabi tutulur.

İktisap edilen tanımlanabilir varlık, yükümlülük ve şarta bağlı yükümlülüklerin gerçeğe uygun değerindeki iktisap edenin payının işletme birleşmesi maliyetini aşması durumunda ise fark gelir olarak kaydedilir.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2017 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Para birimi aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir.)

2. Konsolide finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar (Devamı)

2.3. Önemli muhasebe politikalarının özeti (Devamı)

1 Ocak 2011 tarihinden sonra gerçekleşen işletme birleşmelerinde, 1 Ocak 2011 tarihi itibarıyla geçerli olan yeniden düzenlenmiş TFRS 3 "İşletme Birleşmeleri" standardı uygulanmaktadır. Yeniden düzenlenmiş TFRS 3'ün temel farkı satın alma sırasında katılan bütün işlem maliyetlerinin kâr/zararda muhasebeleştirilmesidir. 2017 yılı içerisinde gerçekleşen ve yeniden düzenlenmiş TFRS 3'ün uygulanmasını gerektiren bir işletme birleşmesi yoktur.

Şerefiye, değer düşüklüğü tespiti için nakit üreten birimlere dağıtılır. Dağıtım, şerefiyenin oluşmasına neden olan işletme birleşmesinden fayda elde etmesi beklenen nakit üreten bir ya da birden fazla birime yapılır. Grup, 28 Aralık 2006 tarihindeki Opet iktisabı nedeniyle Opet'in yurtiçindeki önemli pazar pozisyonu ve Tüpraş ile birlikteliğinin yaratacağı sinerjiyi, şerefiyenin oluşmasına ana sebep olarak değerlendirmektedir. Buna bağlı olarak Grup yönetimi, Opet, bağlı ortaklıkları ve müşterek yönetime tabi ortaklıklarını tek bir nakit üreten birim olarak değerlendirmektedir.

2.3.26 Türev araçlar ve riskten korunma işlemleri

Türev araçlar ilk olarak sözleşme tarihindeki gerçeğe uygun değerini yansıtan elde etme maliyeti üzerinden kayda alınmakta ve kayda alınmalarını izleyen dönemlerde gerçeğe uygun değer ile değerlendirilmektedir. Grup'un türev finansal araçlarını vadeli döviz ve mal alım-satım sözleşmeleri, vadeli faiz oranı takası ve çapraz döviz takası ile ilgili işlemler oluşturmaktadır. Söz konusu türev araçlar ekonomik olarak Grup için risklere karşı etkin bir koruma sağlamakla birlikte, risk muhasebesi yönünden gerekli koşulları taşımadıkları durumlarda bunlara ilişkin gerçeğe uygun değer değişiklikleri gelir tablosuna yansıtılmaktadır.

Gerçeğe uygun değeriyle ölçülen ve gelir tablosuyla ilişkilendirilen vadeli döviz alım satım sözleşmelerinin gerçeğe uygun değeri, orijinal vadeli kurun, ilgili para birimi için sözleşmenin geri kalan kısmında geçerli olan piyasa faiz oranları referans alınarak hesaplanıp, dönem sonları itibarıyla, geçerli olan ileri vadeli kur ile karşılaştırılması yoluyla belirlenmektedir. Türev araçlar gerçeğe uygun değerinin pozitif veya negatif olmasına göre, bilançoda sırasıyla varlık ve yükümlülük olarak kaydedilmektedir (Not 20).

Yapılan değerlendirme sonucu gerçeğe uygun değeriyle ölçülen ve gelir tablosuyla ilişkilendirilen finansal varlık/yükümlülük olarak sınıflandırılan türev araçların gerçeğe uygun değerinde meydana gelen farklar gelir tablosuna yansıtılmaktadır.

Grup'un finansal riskten korunma muhasebesi koşullarını yerine getiren finansal riskten korunma işlemleri aşağıda açıklandığı şekilde muhasebeleştirilmektedir:

Nakit akış riskinden korunma işlemleri

Grup, türev sözleşmesi yapıldığı tarihte, kayıtlı bir varlığın veya yükümlülüğün veya belirli bir riskle ilişkisi kurulabilen ve gerçekleşmesi muhtemel olan işlemlerin nakit akışlarında belirli bir riskten kaynaklanan ve kâr/zararı etkileyebilecek değişimlere karşı korunmayı sağlayan işlemleri nakit akış riskinden korunma olarak belirlemektedir.

Grup, etkin olarak nitelendirilen nakit akış finansal riskten korunma işlemlerine ilişkin kazanç ve kayıplarını özkaynaklarda "riskten korunma kazanç/ (kayıpları)" olarak göstermektedir. Etkin olmayan kısım ise dönem kârında kâr veya zarar olarak tanımlanır. Finansal riskten korunma taahhüdün veya gelecekteki muhtemel işlemin bir varlık veya yükümlülük haline gelmesi durumunda özkaynak kalemleri arasında izlenen bu işlemlerle ilgili kazanç ya da kayıplar bu kalemlerden alınarak söz konusu varlık veya yükümlülüğün elde etme maliyetine veya defter değerine dahil edilmektedir. Aksi durumda, özkaynak kalemleri altında muhasebeleştirilmiş tutarlar, finansal riskten korunma gelecekteki muhtemel işlemin gelir tablosunu etkilediği dönemde gelir tablosuna transfer edilerek kâr veya zarar olarak yansıtılır.

Gerçeğe uygun değeriyle ölçülen ve özkaynakla ilişkilendirilen vadeli faiz oranı takası sözleşmelerinin gerçeğe uygun değeri, orijinal vadeli faiz oranının, ilgili para birimi için sözleşmenin geri kalan kısmında geçerli olan piyasa faiz oranları referans alınarak hesaplanıp, dönem sonları itibarıyla, geçerli olan ileri vadeli faiz oranı ile karşılaştırılması yoluyla belirlenmektedir. Türev araçlar gerçeğe uygun değerinin pozitif veya negatif olmasına göre, bilançoda sırasıyla varlık ve yükümlülük olarak kaydedilmektedir (Not 20).

Gelecekte gerçekleşmesi muhtemel işlemin, gerçekleşmesi artık beklenmiyorsa, önceden özkaynaklar altında muhasebeleştirilen birikmiş kazanç ve kayıplar gelir tablosuna transfer edilir. Finansal riskten korunma aracının, yerine belgelenmiş finansal riskten korunma stratejisine uygun olarak başka bir araç tanımlanmadan veya uzatılmadan, vadesinin dolması, satılması, sona erdirilmesi veya kullanılması veya finansal riskten korunma tanımının iptal edilmesi durumunda, önceden diğer kapsamlı gelir altında muhasebeleştirilmiş kazanç ve kayıplar, kesin taahhüt veya tahmini işlem gelir tablosunu etkileyeceği kadar özkaynaklar altında sınıflandırılmaya devam eder.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2017 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Para birimi aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir.)

2. Konsolide finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar (Devamı)

2.4. Muhasebe politikaları, muhasebe tahminlerinde değişiklikler ve hatalar

Yeni bir TMS/TFRS'nin ilk kez uygulanmasından kaynaklanan muhasebe politikası değişiklikleri, söz konusu TMS/TFRS'nin şayet varsa, geçiş hükümlerine uygun olarak geriye veya ileriye dönük olarak uygulanmaktadır. Herhangi bir geçiş hükmünün yer almadığı değişiklikler, muhasebe politikasında isteğe bağlı yapılan önemli değişiklikler veya tespit edilen muhasebe hataları geriye dönük olarak uygulanmakta ve önceki dönem finansal tabloları yeniden düzenlenmektedir.

2.5. Önemli muhasebe değerlendirme, tahmin ve varsayımları

Varlık ve yükümlülüklerin kayıtlı değerleri üzerinde önemli etkisi olan muhasebe tahminleri aşağıdaki gibidir:

a) Ertelemiş vergi varlığı

Ertelemiş vergi varlığı gelecek yıllarda vergilendirilebilen gelirin oluşmasının muhtemel olduğunun tespiti halinde kayıtlara alınmaktadır. Vergilendirilebilen gelirin oluşmasının muhtemel olduğu durumlarda ertelenmiş vergi varlıkları, indirilebilir geçici farklar ve indirimli kurumlar vergisi ödemesine imkan sağlayan yatırım indirimleri nedeniyle hak kazanılan vergi avantajları üzerinden hesaplanmaktadır.

Grup, söz konusu yatırım indirimlerine ilişkin ertelenmiş vergi varlıklarının geri kazanılabilirliğini, vergilendirilebilir kâr tahminlerini içeren iş modellerini baz alarak değerlendirmektedir. Bu iş modelleri satış miktarları, satış fiyatları ve kur beklentileri gibi ileriye dönük yönetim tahminlerini içermektedir. Yatırım teşviklerinin ileriye dönük kullanımına ilişkin yapılan duyarlılık analizlerinin sonucunda, ilgili tahminlerde gerçekleşecek %10 oranında artış/azalışın, ilgili ertelenmiş vergi varlıklarının geri kazanılabilirliğine herhangi bir etkisinin olmadığı sonucuna varılmıştır (Not 29).

b) Nakit akış riskinden korunma işlemleri

Not 32'de açıklandığı üzere, Grup, 1.254.421 bin ABD Doları tutarındaki yatırım kredilerini, gerçekleşme olasılığı yüksek ihracat gelirleri nedeniyle maruz kalınan ABD doları spot kur riskine karşı korunma aracı olarak kullanmakta ve bu kapsamda yapılan 'etkinlik testi' neticesinde nakit akış riskinden korunma muhasebesi uygulamaktadır. Söz konusu etkinlik testlerinde kullanılan ihracat gelirlerine ilişkin yapılan bütçe tahminlerinin temelinde satış miktarları, fiyatları ve kur beklentileri gibi önemli tahmin ve varsayımlar bulunmaktadır. Grup, etkinlik testine baz olan tahminlere ilişkin gerçekleştirmiş olduğu duyarlılık analizlerinin sonucunda, tahminlerde gerçekleşecek %10 oranında artış/azalışın, etkinlik testlerinin değerlendirilmesinde önemli bir etkisi olmadığı sonucuna varılmıştır.

c) Kıdem tazminatı karşılığı:

Kıdem tazminatı karşılığının hesaplamasında çalışan devir hızı, iskonto oranları ve maaş artışları gibi aktüeryal varsayımlar kullanılmaktadır. Hesaplamaya ilişkin detaylar çalışanlara sağlanan faydalar dipnotunda belirtilmiştir (Not 17).

d) Faydalı ömür:

Maddi varlıklar, yatırım amaçlı gayrimenkuller ve şerefiye haricindeki maddi olmayan varlıklar tahmini faydalı ömürleri boyunca itfaya tabi tutulmuştur. Yönetim tarafından belirlenen faydalı ömürler Not 2.3.7 ve 2.3.8'de açıklanmıştır.

e) Şerefiye değer düşüklüğü tespit çalışmaları:

Grup, Opet alımından kaynaklanan şerefiyeyi Not 2.3.10'da belirttiği üzere yılda bir kez veya şartların değer düşüklüğünü işaret ettiği durumlarda daha sık aralıklarla değer düşüklüğü tespit çalışmasına tabi tutmaktadır. Söz konusu nakit üreten birimin geri kazanılabilir değeri iskonto edilmiş nakit akış projeksiyonlarına göre tespit edilmiştir. Bu hesaplamalar belirli tahmin ve varsayımlar içermektedir. Grup, 31 Aralık 2017 ve 2016 tarihleri itibarıyla yapmış olduğu değer düşüklüğü testleri sonucunda şerefiye tutarında herhangi bir değer düşüklüğü tespit etmemiştir. Grup'un finansal tablolarında şerefiye tutarı Opet iştirak değerinin üzerine sınıflandırılmıştır (Not 10).

3. İşletme birleşmeleri

31 Aralık 2017 tarihinde sona eren yıl içerisinde gerçekleşen herhangi bir işletme birleşmesi yoktur.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.
31 Aralık 2017 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait
Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Para birimi aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir.)

4. Nakit ve nakit benzerleri

	31 Aralık 2017	31 Aralık 2016
Bankalar		
Gelir payı (bloke)	1.198.211	1.002.012
Vadeli mevduat	7.568.764	5.016.257
Vadesiz mevduat	23.971	6.145
Vadeli mevduat faiz tahakkukları	11.123	26.307
Toplam	8.802.069	6.050.721

Gelir payı (bloke)

Şirket tarafından, Petrol Piyasası Lisans Yönetmeliği'nde belirlendiği üzere, müşterilerden alınan gelir payı bankalarda tutulmakta ve Şirket kayıtlarında bloke mevduat olarak değerlendirilmektedir. Gelir payları 31 Aralık 2017 ve 31 Aralık 2016 tarihleri itibarıyla devlet iç borçlanma senetleri faiz oranları ile vadeli mevduat olarak ve gecelik faizli mevduat olarak değerlendirilmiştir (Not 15).

Vadeli mevduat ve diğer hazır değerler

31 Aralık 2017 ve 31 Aralık 2016 tarihleri itibarıyla vadeli mevduatların detayı aşağıdaki gibidir:

31 Aralık 2017

	Etkin faiz oranı %	1 aydan kısa	1 - 3 ay arası	Toplam
TL	13,94	74.655	1.917	76.572
ABD Doları	4,37	6.944.727	17.917	6.962.644
Avro	2,13	499.531	29.463	528.994
İngiliz Sterlini	1,40	554	-	554
Vadeli mevduat		7.519.467	49.297	7.568.764

31 Aralık 2016

	Etkin faiz oranı %	1 aydan kısa	1 - 3 ay arası	Toplam
TL	11,40	945.212	-	945.212
ABD Doları	3,63	2.884.335	181.826	3.066.161
Avro	1,98	1.003.834	557	1.004.391
İngiliz Sterlini	1,30	493	-	493
Vadeli mevduat		4.833.874	182.383	5.016.257

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2017 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Para birimi aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir.)

4. Nakit ve nakit benzerleri (Devamı)

31 Aralık 2017 ve 31 Aralık 2016 tarihleri itibarıyla konsolide nakit akış tablosunda yer alan nakit ve nakit benzeri değerler aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2017	31 Aralık 2016
Hazır değerler	8.802.069	6.050.721
Eksi: Bloke mevduatlar (Gelir payı)	(1.198.211)	(1.002.012)
Eksi: Vadeli mevduat faiz tahakkukları	(11.123)	(26.307)
Nakit ve nakit benzeri değerler	7.592.735	5.022.402

5. Borçlanmalar

	31 Aralık 2017	31 Aralık 2016
Kısa vadeli borçlanmalar:		
Kısa vadeli banka kredileri	340.875	385.162
Kredi faiz tahakkukları	-	362
Toplam	340.875	385.524
Uzun vadeli borçlanmaların kısa vadeli kısımları:		
Uzun vadeli banka kredilerinin kısa vadeli taksitleri	2.156.144	1.265.535
Çıkarılmış tahviller	2.640.330	200.000
Kredi faiz tahakkukları	93.429	81.435
Tahvil faiz tahakkukları	42.936	25.464
Toplam	4.932.839	1.572.434
Uzun vadeli borçlanmalar:		
Uzun vadeli banka kredileri	7.136.940	7.712.045
Çıkarılmış tahviller	2.640.330	2.463.440
Kredi faiz tahakkukları	-	822
Toplam	9.777.270	10.176.307
Toplam borçlanmalar	15.050.984	12.134.265

Tüpraş, Londra Borsasına kote, 700 milyon USD nominal değerinde, 7 yıl vadeli, 6 ayda bir kupon ödemeli ve vade sonunda anapara ve kupon ödemeli, yıllık %4,5 faiz oranlı tahvil ihracını, 12 Ekim 2017 tarihinde tamamlamıştır.

Tüpraş, işletme sermayesi ihtiyaçlarının karşılanması ve borçlanma vadelerinin ağırlıklı ortalamasının uzatılmasını teminen, uzun vadeli dış finansman sağlanması amacıyla HSBC (Koordinatör), ING (Kredi Temsilcisi), The Bank of Tokyo-Mitsubishi UFJ, Ltd., Citibank N.A., Intesa Sanpaolo ve JPMorgan Chase Bank, N.A., London Branch'tan oluşan bankalar topluluğu ile kredi sözleşmesi imzalamıştır. Bu sözleşmelere istinaden 29 Mart 2016 tarihinde 261,5 milyon Avro ve 157,5 milyon USD tutarlarında kredi kullanılmıştır. Krediler 6 ayda bir faiz ödemeli, ilk 3 yıl geri ödemesiz ve toplam 5 yıl vadeli.

Tüpraş 19 Ocak 2015 tarihinde toplam 200 milyon Türk Lirası nominal tutarında, 728 gün vadeli ve altı ayda bir sabit kupon ödemeli tahvil ihraç etmiştir. İlgili tahvil 16 Ocak 2017 tarihi itibarıyla itfa olmuştur.

Tüpraş, Londra Borsasına kote, 700 milyon USD nominal değerinde, 5,5 yıl vadeli, 6 ayda bir kupon ödemeli ve vade sonunda anapara ve kupon ödemeli, yıllık %4,125 faiz oranlı tahvil ihracını, 2 Kasım 2012 tarihinde tamamlamıştır.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2017 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Para birimi aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir.)

5. Borçlanmalar (Devamı)

Tüpraş 2011 yılında, Fuel Oil Dönüşüm Projesi Yatırımının finansmanı için 3 ayrı kredi anlaşması imzalamış olup, bu anlaşmalara istinaden 2011-2015 yılları arasında kredi sigorta ödemeleri ve yatırım harcamaları için toplam 1.998 milyon ABD Doları tutarında kredi kullanmıştır. Finansman paketi kapsamında İspanyol İhracat Kredi Kuruluşu (CESCE) ve İtalyan İhracat Kredi Kuruluşu (SACE) tarafından sigorta edilen krediler ilk 4 yıl anapara ve faiz geri ödemesiz, toplam 12 yıl vadeli, üçüncü kredi anlaşması ise ilk 4 yıl anapara geri ödemesiz, toplam 7 yıl vadeli. Bu kredilerin geri ödemeleri 2015 yılında başlamış olup 31 Aralık 2017 tarihi itibarıyla kredilerin toplam tutarı 1.239 milyon ABD Dolarıdır (31 Aralık 2016-1.555 milyon ABD Doları).

31 Aralık 2017 ve 31 Aralık 2016 tarihleri itibarıyla kısa ve uzun vadeli borçlanmaların para birimi ve etkin faiz oranı bilgileri aşağıdaki gibidir:

			31 Aralık 2017
	Etkin faiz oranı (%)	Orijinal bakiyeler	Bin TL
Kısa vadeli borçlanmalar:			
ABD doları krediler	1,45	3.500.000	13.202
TL krediler ⁽¹⁾	-	327.673.483	327.673
Faiz tahakkukları			-
Toplam kısa vadeli borçlanmalar			340.875
Uzun vadeli borçlanmaların kısa vadeli kısımları:			
ABD doları krediler	3,58	316.227.073	1.192.776
ABD doları tahviller	4,17	700.000.000	2.640.330
Avro krediler	3,26	9.220.636	41.636
TL krediler	12,48	921.732.026	921.732
			4.796.474
Faiz tahakkukları			136.365
Toplam uzun vadeli borçlanmaların kısa vadeli kısımları			4.932.839
Uzun vadeli borçlanmalar:			
ABD doları krediler	3,38	1.460.677.340	5.509.529
ABD doları tahviller	4,55	700.000.000	2.640.330
Avro krediler	2,06	291.146.521	1.314.672
TL krediler	13,43	312.738.562	312.739
			9.777.270
Faiz tahakkukları			-
Toplam uzun vadeli borçlanmalar			9.777.270

⁽¹⁾ 31 Aralık 2017 tarihi itibarıyla, ÖTV, Gümrük ve SGK borçlarının ödenmesinde bankalar tarafından Şirket'e 327.673 bin TL tutarında faizsiz kredi sağlanmıştır (31 Aralık 2016 - 190.645 bin TL).

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.
31 Aralık 2017 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait
Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Para birimi aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir.)

5. Borçlanmalar (Devamı)

	Etkin faiz oranı (%)	Orijinal bakiyeler	31 Aralık 2016 Bin TL
Kısa vadeli borçlanmalar:			
Avro krediler	2,89	7.000.000	25.970
TL krediler	8,80	359.191.765	359.192
Faiz tahakkukları			362
Toplam kısa vadeli borçlanmalar			385.524
Uzun vadeli borçlanmaların kısa vadeli kısımları:			
ABD doları krediler	3,34	314.914.269	1.108.246
Avro krediler	3,21	9.584.273	35.557
TL krediler	12,65	121.732.026	121.732
TL tahviller	8,97	200.000.000	200.000
Faiz tahakkukları			1.465.535
Toplam uzun vadeli borçlanmaların kısa vadeli kısımları			1.572.434
Uzun vadeli borçlanmalar:			
ABD doları krediler	3,11	1.613.833.466	5.679.403
ABD doları tahviller	4,17	700.000.000	2.463.440
Avro krediler	2,08	296.011.204	1.098.171
TL krediler	12,58	934.470.588	934.471
Faiz tahakkukları			10.175.485
Toplam uzun vadeli borçlanmalar			10.176.307
31 Aralık 2017 ve 31 Aralık 2016 tarihleri itibarıyla uzun vadeli borçlanmaların vade analizi aşağıdaki gibidir:			
	31 Aralık 2017	31 Aralık 2016	
2018	-	4.544.096	
2019	1.867.259	1.358.333	
2020	1.683.158	1.443.351	
2021	1.373.304	1.092.287	
2022 ve sonrası	4.853.549	1.738.240	
Toplam	9.777.270	10.176.307	

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.
31 Aralık 2017 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait
Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Para birimi aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir.)

5. Borçlanmalar (Devamı)

31 Aralık 2017 ve 31 Aralık 2016 tarihleri itibarıyla borçlanmaların hareketi aşağıdaki gibidir:

	2017	2016
1 Ocak	12.134.265	9.919.420
Alınan yeni finansal borçlar	43.859.854	36.558.822
Anapara ödemeleri	(42.051.025)	(36.280.598)
Faiz tahakkukları değişimi	28.282	14.807
Kur farkları değişimi	1.079.608	1.921.814
31 Aralık	15.050.984	12.134.265

Borçlanmaların yeniden fiyatlandırmaya kalan sürelerine ilişkin faize duyarlılık dağılımı aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2017	31 Aralık 2016
1-90 gün	3.294.726	2.779.361
91-365 gün	7.784.235	4.780.459
1-5 yıl	1.162.249	4.264.306
5 yıl üzeri	2.809.774	310.139
Toplam	15.050.984	12.134.265

6. Ticari alacaklar ve borçlar

Kısa vadeli ticari alacaklar:

	31 Aralık 2017	31 Aralık 2016
Ticari alacaklar	3.658.736	2.433.602
İlişkili taraflardan ticari alacaklar (Not 31)	1.399.601	751.824
Şüpheli ticari alacaklar	3.184	2.676
Diğer ticari alacaklar	16	9
Eksi: Vadeli satışlardan kaynaklanan ertelenen finansman geliri	(31.320)	(5.153)
Eksi: Şüpheli ticari alacak karşılığı	(3.184)	(2.676)
Toplam kısa vadeli ticari alacaklar (net)	5.027.033	3.180.282

Tüpraş, yurtiçi alacaklarını devlet iç borçlanma senetleri faiz oranlarını kullanarak, yurtdışı alacaklarını altı aylık libor oranlarını kullanarak iskonto etmektedir.

Tüpraş, 31 Aralık 2017 tarihi itibarıyla gayri kabili rücu faktoring kapsamında faktoring şirketlerinden tahsil etmiş olduğu 860.788 bin TL'yi (31 Aralık 2016 - 1.625.766 bin TL) ticari alacaklardan düşmüştür.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2017 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Para birimi aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir.)

6. Ticari alacaklar ve borçlar (Devamı)

Vadesi geçmemiş ve değer düşüklüğüne uğramamış ticari alacakların kredi kalitesi

Grup, vadesi geçmemiş ve değer düşüklüğüne uğramamış veya koşulları yeniden görüşülmüş ticari alacakların kredi kalitesine ilişkin detayları dört grupta incelemektedir. 31 Aralık 2017 ve 31 Aralık 2016 tarihleri itibarıyla söz konusu ticari alacakların kredi kalitesine ilişkin detaylar aşağıda belirtilmiştir:

	31 Aralık 2017	31 Aralık 2016
Grup 1	8.505	1.783
Grup 2	762.329	3.063
Grup 3	4.152.610	2.070.505
Grup 4	65.184	1.040.014
Toplam	4.988.628	3.115.365

Grup 1 - Yeni müşteriler (3 aydan kısa süredir müşteri olanlar)

Grup 2 - Kamu kurum ve kuruluşları

Grup 3 - Önceki dönemlerde tahsil gecikmesi yaşanmamış mevcut müşteriler (3 aydan uzun süredir müşteri olanlar)

Grup 4 - Önceki dönemlerde tahsilat sıkıntısı yaşanmış, ancak gecikmeli olsa da tahsilat yapılmış mevcut müşteriler (Grup 1 ve 2 hariç)

Vadesi geçmiş ancak değer düşüklüğüne uğramamış ticari alacaklar için yaşlandırma analizi

31 Aralık 2017 ve 31 Aralık 2016 tarihleri itibarıyla vadesi geçmiş ancak değer düşüklüğüne uğramamış ticari alacakların yaşlandırması aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2017	31 Aralık 2016
3 aydan kısa	37.224	62.386
3-12 ay arası	1.181	2.531
Toplam	38.405	64.917

Grup'un vadesi geçmiş ancak değer düşüklüğüne uğramamış ticari alacaklar için almış olduğu 28.587 bin TL (31 Aralık 2016 -51.479 bin TL) teminat bulunmaktadır. Grup'un teminatsız alacaklarının önemli bir kısmının düzenli satış yapılan devlet kuruluşlarından olması sebebiyle herhangi bir tahsilat riski öngörülmektedir.

Şüpheli ticari alacak karşılığının 31 Aralık 2017 ve 2016 tarihlerinde sona eren yıllar içindeki hareketleri aşağıdaki gibidir:

	2017	2016
1 Ocak	2.676	2.593
Dönem içerisindeki artış	581	98
Dönem içerisindeki tahsilatlar	(73)	(15)
31 Aralık	3.184	2.676

Kısa vadeli ticari borçlar:

	31 Aralık 2017	31 Aralık 2016
Ticari borçlar	8.106.081	6.910.572
İlişkili taraflara ticari borçlar (Not 31)	115.456	88.017
Eksi: Vadeli alışlardan kaynaklanan ertelenen finansman gideri	(8.371)	(10.746)
Toplam kısa vadeli ticari borçlar (net)	8.213.166	6.987.843

Tüpraş, kısa vadeli ticari borçlarını altı aylık libor oranlarını kullanarak iskonto etmektedir.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.
31 Aralık 2017 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait
Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Para birimi aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir.)

7. Diğer alacaklar ve borçlar

Kısa vadeli diğer alacaklar:

	31 Aralık 2017	31 Aralık 2016
Verilen depozito ve teminatlar	66.887	10.280
Personelden alacaklar	9.141	7.723
Sigorta tazminat alacakları	8.239	7.623
Şüpheli diğer alacaklar	360	304
Eksi: Şüpheli diğer alacaklar karşılığı	(360)	(304)
Toplam	84.267	25.626

8. Stoklar

	31 Aralık 2017	31 Aralık 2016
İlk madde ve malzeme	1.901.787	1.084.842
Yarı mamuller	1.278.257	795.792
Mamuller	1.401.057	919.756
Ticari mallar	195.767	50.669
Yoldaki mallar	487.155	743.851
Diğer stoklar	28.313	13.529
	5.292.336	3.608.439
Stok değer düşüklüğü karşılığı	(1.246)	-
Toplam	5.291.090	3.608.439

Stok değer düşüklüğü karşılığının 31 Aralık 2017 ve 2016 tarihlerinde sona eren yıllar içindeki hareketleri aşağıdaki gibidir:

	2017	2016
1 Ocak	-	102.114
Dönem içerisindeki artışlar	1.246	-
Dönem içerisindeki iptaller	-	(102.114)
31 Aralık	1.246	-

9. Finansal yatırımlar

Satılmaya hazır finansal yatırımlar:

	31 Aralık 2017		31 Aralık 2016	
	İştirak oranı (%)	Tutar	İştirak oranı (%)	Tutar
Körfez Ulaştırma A.Ş.	100,00	9.000	100,00	4.000
		9.000		4.000

Körfez Ulaştırma A.Ş.'nin 29 Mart 2017 tarihli Genel Kurul'unda sermayesinin 4.000 bin TL'den 10.000 bin TL'ye çıkarılmasına karar verilmiş, 31 Aralık 2017 tarihi itibarıyla 5.000 bin TL'si ödenmiştir.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.
31 Aralık 2017 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait
Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Para birimi aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir.)

10. Özkaynak yöntemiyle değerlendirilen yatırımlar

	31 Aralık 2017		31 Aralık 2016	
	İştirak oranı (%)	Tutar	İştirak oranı (%)	Tutar
OPET Petrolcülük A.Ş.	40,00	1.134.364	40,00	923.994
		1.134.364		923.994

28 Aralık 2006 tarihinde Opet hisselerinin satın alınımından doğan 189.073 bin TL'lik şerefiye tutarı mali tablolarda özkaynak yöntemiyle değerlendirilen yatırımların üzerine sınıflandırılmıştır.

31 Aralık 2017 ve 2016 tarihleri itibarıyla özkaynak yöntemiyle değerlendirilen yatırımlardaki değişimler aşağıdaki gibidir:

	2017	2016
1 Ocak	923.994	762.217
Özkaynak yöntemiyle değerlendirilen yatırımların;		
Mali yıl kârlarındaki pay	244.639	158.750
Dağıttığı temettü	(70.000)	(42.000)
Tanımlanmış fayda planları yeniden ölçüm kazançları (kayıpları)	712	(1.011)
Yeniden değerlendirme ve/veya sınıflandırma kazançları (kayıpları)	32.218	40.402
Yabancı para çevrim farkları	2.801	5.636
31 Aralık	1.134.364	923.994

Özkaynak yöntemiyle değerlendirilen yatırımların özet mali tabloları (etkin ortaklık payı öncesi) aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2017	31 Aralık 2016
Dönen varlıklar	3.783.607	3.039.266
Duran varlıklar	2.662.261	2.301.201
Toplam varlıklar	6.445.868	5.340.467
Kısa vadeli yükümlülükler	2.724.380	2.399.461
Uzun vadeli yükümlülükler	1.358.260	1.103.703
Özkaynaklar	2.363.228	1.837.303
Toplam kaynaklar	6.445.868	5.340.467
	1 Ocak -	1 Ocak -
	31 Aralık 2017	31 Aralık 2016
Satış gelirleri (net)	28.391.084	20.533.669
Brüt kâr	1.499.111	1.274.948
Faaliyet kârı	702.728	611.266
Net dönem kârı	611.597	396.874

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2017 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Para birimi aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir.)

10. Özkaynak yöntemiyle değerlendirilen yatırımlar (Devamı)

Şerefiye değer düşüklüğü testi

Grup yönetimi Opet'in yurtiçindeki önemli pazar pozisyonu ve Tüpraş ile birlikteliğinin yaratacağı sinerjiyi, şerefiyenin oluşmasındaki ana sebepler olarak değerlendirmektedir. Buna bağlı olarak Grup yönetimi tarafından, Opet, bağlı ortaklıkları ve müşterek yönetime tabi ortaklıkları tek bir nakit üreten birim olarak değerlendirilerek şerefiye Opet üzerine dağıtılmıştır.

Söz konusu nakit üreten birimin gerçeğe uygun değer hesaplamaları vergi sonrası nakit akım projeksiyonlarını içermekte olup ABD doları bazında tespit edilen bu projeksiyonlar Opet yönetimi tarafından onaylanan on yıllık planlara dayanmaktadır. Grup, içinde bulunduğu sektörde operasyonel sonuçların ve ileriye yönelik tahminlerin değerlendirilmesinde beş yıldan daha uzun bir süreye ilişkin analizin daha uygun olduğunu öngörmektedir ve dolayısıyla değer düşüklüğü testini on yıllık projeksiyonlara dayandırmaktadır. 31 Aralık 2017 tarihi itibarıyla, Opet'in gerçeğe uygun değeri, şerefiye dahil edilmiş taşınan değerinin %46 üzerindedir.

Gerçeğe uygun değer hesaplama modelinde yer alan önemli varsayımlar aşağıdaki gibidir:

Brüt kâr marjı	%4,3 - %4,9
İskonto oranı	%11,2

Opet yönetimi bütçelenen brüt kâr marjını şirketin geçmiş performansını ve pazar büyüme beklentilerini esas alarak tespit etmiştir. Kullanılan iskonto oranı vergi sonrası iskonto oranı olup şirkete özgü riskleri de içermektedir. İskonto edilmiş nakit akımlarının hesaplanmasında kullanılan vergi sonrası iskonto oranının %1 daha yüksek/düşük olması senaryolarına göre, 31 Aralık 2017 tarihi itibarıyla söz konusu gerçeğe uygun değer, Opet'in şerefiye dahil edilmiş taşınan değerinin sırasıyla %27, %68 oranında üzerinde olmaktadır.

Yukarıdaki varsayımlar kullanılarak yapılan değer düşüklüğü testleri sonucunda 31 Aralık 2017 tarihi itibarıyla şerefiye tutarında herhangi bir değer düşüklüğü tespit edilmemiştir. Söz konusu nakit üreten birimin gerçeğe uygun değeri, defter değerinden yüksek olduğundan Şirket yönetimi kullanım değeri esasına göre geri kazanılabilir değer hesaplaması yapmamıştır.

11. Yatırım amaçlı gayrimenkuller

31 Aralık 2017 tarihi itibarıyla yatırım amaçlı gayrimenkuller 4.621 bin TL tutarındaki arsalarından oluşmaktadır (31 Aralık 2016 - 4.621 bin TL). Yatırım amaçlı arsaların makul değerleri yapılan değerlendirme çalışmaları kapsamında 38.117 bin TL olarak tespit edilmiştir (31 Aralık 2016 - 38.117 bin TL).

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.
31 Aralık 2017 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait
Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Para birimi aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir.)

12. Maddi duran varlıklar

31 Aralık 2017 tarihi itibarıyla diğer maddi duran varlıklar ve ilgili amortisman giderlerinde gerçekleşen hareketler aşağıdaki gibidir:

	1 Ocak 2017	İlaveler	Transferler	Çıkışlar	31 Aralık 2017
Maliyet:					
Arazi ve arsalar	48.844	-	-	(30)	48.814
Yeraltı ve yerüstü düzenleri	3.687.757	-	78.694	(121.372)	3.645.079
Binalar	744.592	-	37.325	(10.770)	771.147
Makine, tesis ve cihazlar	11.420.284	353	666.623	(85.937)	12.001.323
Taşıt araçları	749.479	470.979	2.208	(997)	1.221.669
Döşeme ve demirbaşlar	114.397	1.046	22.356	(3.669)	134.130
Yapılmakta olan yatırımlar	649.948	686.922	(836.068)	-	500.802
Diğer maddi duran varlıklar	1.488	1.126	-	-	2.614
	17.416.789	1.160.426	(28.862)	(222.775)	18.325.578
Birikmiş amortisman:					
Yeraltı ve yerüstü düzenleri	(1.272.244)	(150.700)	-	118.778	(1.304.166)
Binalar	(188.970)	(15.723)	-	10.749	(193.944)
Makine, tesis ve cihazlar	(3.972.568)	(336.629)	-	74.109	(4.235.088)
Taşıt araçları	(171.865)	(35.403)	-	637	(206.631)
Döşeme ve demirbaşlar	(68.301)	(16.069)	-	3.501	(80.869)
Diğer maddi duran varlıklar	(1.365)	(78)	-	-	(1.443)
	(5.675.313)	(554.602)	-	207.774	(6.022.141)
Net defter değeri	11.741.476				12.303.437

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.
31 Aralık 2017 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait
Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Para birimi aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir.)

12. Maddi duran varlıklar (Devamı)

	1 Ocak 2016	İlaveler	Transferler	Çıkışlar	31 Aralık 2016
Maliyet:					
Arazi ve arsalar	48.844	-	-	-	48.844
Yeraltı ve yerüstü düzenleri	3.525.298	-	162.946	(487)	3.687.757
Binalar	695.372	-	49.222	(2)	744.592
Makine, tesis ve cihazlar	11.149.479	84	280.086	(9.365)	11.420.284
Taşıtlar araçları	619.383	129.499	1.432	(835)	749.479
Döşeme ve demirbaşlar	105.955	1.350	11.336	(4.244)	114.397
Yapılmakta olan yatırımlar	499.904	668.988	(518.944)	-	649.948
Diğer maddi duran varlıklar	1.488	-	-	-	1.488
	16.645.723	799.921	(13.922)	(14.933)	17.416.789
Birikmiş amortisman:					
Yeraltı ve yerüstü düzenleri	(1.129.120)	(143.589)	-	465	(1.272.244)
Binalar	(174.083)	(14.889)	-	2	(188.970)
Makine, tesis ve cihazlar	(3.664.377)	(316.517)	-	8.326	(3.972.568)
Taşıtlar araçları	(139.883)	(32.580)	-	598	(171.865)
Döşeme ve demirbaşlar	(57.230)	(15.124)	-	4.053	(68.301)
Diğer maddi duran varlıklar	(1.286)	(79)	-	-	(1.365)
	(5.165.979)	(522.778)	-	13.444	(5.675.313)
Net defter değeri	11.479.744				11.741.476

31 Aralık 2017 tarihinde sona eren yıla ait kapsamlı konsolide gelir tablosunda 554.602 bin TL tutarındaki (31 Aralık 2016 - 522.778 bin TL) amortisman giderinin 527.359 bin TL tutarındaki kısmı (31 Aralık 2016 - 483.776 bin TL) satılan malın maliyetinde, 3 bin TL tutarındaki kısmı (31 Aralık 2016 - 3 bin TL) pazarlama giderlerinde, 27.240 bin TL tutarındaki kısmı (31 Aralık 2016 - 38.999 bin TL) genel yönetim giderlerinde yer almaktadır.

31 Aralık 2017 tarihi itibarıyla maddi duran varlıklar üzerinde herhangi bir ipotek bulunmamaktadır (31 Aralık 2016 - Yoktur).

Tüpraş 31 Aralık 2017 tarihi itibarıyla 69.535 bin TL tutarındaki borçlanma maliyetini finansal tablolarında aktifleştirmiştir (31 Aralık 2016 - 53.042 bin TL).

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.
31 Aralık 2017 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait
Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Para birimi aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir.)

13. Maddi olmayan duran varlıklar

Diğer maddi olmayan duran varlıklar:

31 Aralık 2017 tarihi itibarıyla diğer maddi olmayan duran varlıklar ve ilgili itfa paylarında gerçekleşen hareketler aşağıdaki gibidir:

	1 Ocak 2017	İlaveler	Transferler	Çıkışlar	31 Aralık 2017
Maliyet:					
Haklar ve yazılımlar	64.330	257	17.226	(349)	81.464
Geliştirme giderleri	68.403	-	11.636	-	80.039
	132.733	257	28.862	(349)	161.503
Birikmiş itfa payları:					
Haklar ve yazılımlar	(36.449)	(6.960)	-	349	(43.060)
Geliştirme giderleri	(41.178)	(12.078)	-	-	(53.256)
	(77.627)	(19.038)	-	349	(96.316)
Net defter değeri	55.106				65.187

31 Aralık 2016 tarihi itibarıyla diğer maddi olmayan varlıklar ve ilgili itfa paylarında gerçekleşen hareketler aşağıdaki gibidir:

	1 Ocak 2016	İlaveler	Transferler	Çıkışlar	31 Aralık 2016
Maliyet:					
Haklar ve yazılımlar	57.087	-	7.500	(257)	64.330
Geliştirme giderleri	61.981	-	6.422	-	68.403
	119.068	-	13.922	(257)	132.733
Birikmiş itfa payları:					
Haklar ve yazılımlar	(30.418)	(6.288)	-	257	(36.449)
Geliştirme giderleri	(29.241)	(11.937)	-	-	(41.178)
	(59.659)	(18.225)	-	257	(77.627)
Net defter değeri	59.409				55.106

31 Aralık 2017 tarihinde sona eren yıla ait kapsamlı konsolide gelir tablosunda 19.038 bin TL tutarındaki (31 Aralık 2016 - 18.225 bin TL) itfa payı giderinin; 8 bin TL tutarındaki kısmı satılan malın maliyetinde (31 Aralık 2016 - 13 bin TL), 19.030 bin TL tutarındaki kısmı genel yönetim giderlerinde (31 Aralık 2016 - 18.212 bin TL) yer almaktadır.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.
31 Aralık 2017 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait
Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Para birimi aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir.)

14. Peşin ödenmiş giderler

Kısa vadeli peşin ödenmiş giderler:

	31 Aralık 2017	31 Aralık 2016
Peşin ödenen sigorta ve diğer giderler	49.102	41.680
Peşin ödenen yatırım kredisi sigorta giderleri	-	27.811
Verilen sipariş avansları	13.295	28.412
Toplam	62.397	97.903

Uzun vadeli peşin ödenmiş giderler:

	31 Aralık 2017	31 Aralık 2016
İlişkili olmayan taraflara verilen sabit kıymet avansları	28.413	120.883
Peşin ödenen yatırım kredisi sigorta giderleri	-	77.589
İlişkili taraflara verilen sabit kıymet avansları (Not 31)	69.191	37.454
Peşin ödenen diğer giderler	1.672	2.426
Toplam	99.276	238.352

15. Diğer varlık ve yükümlülükler

Diğer dönen varlıklar:

	31 Aralık 2017	31 Aralık 2016
Tecil edilen Katma Değer Vergisi ("KDV")	423.200	357.063
Tecil edilen Özel Tüketim Vergisi ("ÖTV")	91.647	79.863
Mahsup edilecek vergi ve fonlar	85.251	44.302
Yedek parça ve malzeme stokları	57.566	69.591
Gelir tahakkukları	37.675	19.348
Diğer çeşitli dönen varlıklar	56.920	3.263
Toplam	752.259	573.430

Diğer duran varlıklar:

	31 Aralık 2017	31 Aralık 2016
Yedek parça ve malzeme stokları	1.030.649	1.008.993
Diğer	1.146	1.120
Yedek parça ve malzeme stokları değer düşüklüğü karşılığı	(19.156)	(22.455)
Toplam	1.012.639	987.658

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2017 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Para birimi aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir.)

15. Diğer varlık ve yükümlülükler (Devamı)

Yedek parça değer düşüklüğü karşılığının 31 Aralık 2017 ve 2016 tarihlerinde sona eren yıllar içindeki hareketleri aşağıdaki gibidir:

	2017	2016
1 Ocak	22.455	27.506
Dönem içerisindeki iptaller	(3.299)	(5.051)
31 Aralık	19.156	22.455

Diğer kısa vadeli yükümlülükler:

	31 Aralık 2017	31 Aralık 2016
Ödenecek ÖTV	1.397.584	1.371.333
Gelir payı	1.202.668	1.006.511
Tecil edilen KDV	423.200	357.063
Vadeli mal-alım satım işlemleri gider tahakkuku	383.058	246.536
Ödenecek KDV	145.109	226.314
Tecil edilen ÖTV	91.647	79.863
Ödenecek vergi ve yükümlülükler	53.741	43.475
Diğer	26.367	11.827
Toplam	3.723.374	3.342.922

31 Aralık 2017 tarihi itibarıyla vadeli mal-alım satım işlemleri gider tahakkukları Tüpraş'ın fiyat riskine maruz kalan stokları için yapılan swap işlemleri ile sıfır maliyetli koridor işlemleri gider tahakkuklarından oluşmaktadır. Toplam 5.700 bin varil (31 Aralık 2016 - 7.050 bin varil) ham petrol stokları için yapılmış swap işlemlerinin ağırlıklı ortalama sabit fiyatı 54,53 ABD Doları/varil'dir (31 Aralık 2016 - 47,47 ABD Doları/varil). Toplam 5.700 bin varil (31 Aralık 2016 - 6.950 bin varil) ham petrol stokları için yapılmış sıfır maliyetli koridor işlemlerinin ağırlıklı ortalama alım fiyatı 50,60 ABD Doları/varil (31 Aralık 2016 - 42,91 ABD Doları/varil), ağırlıklı ortalama satım fiyatı 55,78 ABD Doları/varil'dir (31 Aralık 2016 - 53,56 ABD Doları/varil). 31 Aralık 2017 tarihinde sona eren mal alım-satım işlemlerinin ilgili gider tahakkuku satılan malın maliyeti hesabında muhasebeleştirilmiş olup 8 Ocak 2018 tarihi itibarıyla ödenmiştir (31 Aralık 2016 - 9 Ocak 2017).

Tecil edilen ÖTV ve KDV, ihrac kayıtlı satışların ÖTV ve KDV tutarından oluşmaktadır ve aynı zamanda varlıklarda "Diğer Dönen Varlıklar" içerisinde ve yükümlülüklerde "Diğer Kısa Vadeli Yükümlülükler" içerisinde yer almaktadır. Söz konusu satışların ihracat işlemlerinin gerçekleştiği belgelendiğinde, tecil edilen bu vergiler vergi dairesi tarafından terkin edilerek "Diğer Dönen Varlıklar" da yer alan ÖTV ve KDV tutarları, "Diğer Kısa Vadeli Yükümlülükler" ile karşılıklı olarak mahsuplaştırılmaktadır.

Petrol Piyasası Kanunu gereğince, rafinericilerin ulusal stok bulundurma yükümlülüğü kapsamındaki sorumluluğu nedeniyle oluşabilecek kaynak ihtiyacı, finansman giderleri ve bu mahiyetteki stokların depolama ve idame maliyeti, tüketici fiyatlarına ilave edilen, T.C. Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu ("EPDK") tarafından azami 10 ABD dolar/ton'a kadar belirlenecek olan ve değerlendirilmesi EPDK tasarrufunda olan gelir payı ile karşılanır. Rafinericilerin haricinde petrol ürünlerinin ithalatı durumunda ise bu gelir payı rafinericiye ithalatçı tarafından ödenir.

Grup, bu konuyu düzenleyen Petrol Piyasası Lisans Yönetmeliği'nin ilgili maddesinin yürürlüğe girdiği tarih olan 1 Ocak 2005'ten itibaren akaryakıt satışları ve rafinerilerin dışındaki kuruluşların yaptığı akaryakıt ithalatı üzerinden gelir payı toplamaktadır.

Grup, akaryakıt üzerinden toplanan gelir payına ek olarak Sıvılaştırılmış Petrol Gazları (LPG) Piyasası Yönetmeliği gereğince 16 Eylül 2005 tarihinden itibaren LPG için de gelir payı toplamaya başlamıştır.

Petrol Piyasası Kanunu uyarınca oluşturulan Ulusal Petrol Stoku Komisyonu, toplanan gelir paylarının banka hesabında bloke edilerek muhasebesinin Tüpraş Genel Müdürlüğü tarafından yürütülmesi ve hesapta biriken tutarın devlet iç borçlanma senetleri faiz oranları ile vadeli mevduat olarak ve gecelik faizli mevduat olarak değerlendirilmesi kararını almıştır.

Bu kararlara istinaden 31 Aralık 2017 tarihi itibarıyla hesaplanan 1.202.668 bin TL (31 Aralık 2016 - 1.006.511 bin TL) tutarında gelir payları kapsamlı gelir tablosu ile ilişkilendirilmeksizin "Diğer Kısa Vadeli Yükümlülükler" içerisinde muhasebeleştirilmektedir. Hesaplanan Gelir Payı'na ilişkin olarak bankalarda bloke devlet iç borçlanma faiz oranları ile vadeli mevduat ve gecelik faizli mevduat olarak değerlendirilen 1.198.211 bin TL'lik tutar, "Nakit ve Nakit Benzerleri" içerisinde "Gelir payı (bloke)" olarak sınıflandırılmaktadır (31 Aralık 2016 - 1.002.012 bin TL) (Not 4).

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.
31 Aralık 2017 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait
Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Para birimi aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir.)

15. Diğer varlık ve yükümlülükler (Devamı)

Diğer uzun vadeli yükümlülükler:

	31 Aralık 2017	31 Aralık 2016
Tesise katılım payı	1.169	1.389
Toplam	1.169	1.389

16. Ertelenmiş gelirler

Kısa vadeli ertelenmiş gelirler:

	31 Aralık 2017	31 Aralık 2016
Alınan sipariş avansları	18.479	13.591
Ertelenmiş gelirler	1.949	1.826
Toplam	20.428	15.417

Uzun vadeli ertelenmiş gelirler:

	31 Aralık 2017	31 Aralık 2016
Ertelenmiş gelirler	4.112	3.992
Toplam	4.112	3.992

17. Karşılıklar

Çalışanlara sağlanan faydalara ilişkin karşılıklar:

Çalışanlara sağlanan faydalara ilişkin kısa vadeli karşılıklar:

	31 Aralık 2017	31 Aralık 2016
Kıdeme teşvik primi karşılığı	8.024	9.073
Personel prim tahakkukları	4.605	4.498
Toplam	12.629	13.571

Çalışanlara sağlanan faydalara ilişkin uzun vadeli karşılıklar:

	31 Aralık 2017	31 Aralık 2016
Kıdeme tazminatı karşılığı	167.907	159.190
Kullanılmamış izin günleri karşılığı	50.655	44.137
Kıdeme teşvik primi karşılığı	5.172	4.088
Toplam	223.734	207.415

Kıdeme teşvik primi karşılığı:

Grup'un belli bir kıdemin üzerindeki çalışanlarına "Kıdeme Teşvik Primi" adı altında sağladığı bir fayda bulunmaktadır.

Kıdeme Teşvik Primi, çalışanların işlerine ve işyerlerine bağlılıklarını teşvik etmek amacıyla saat ücretli çalışanlardan 5 yıllık kıdeme ulaşanlara 45 günlük, 10 yıllık kıdeme ulaşanlara 55 günlük, 15 yıllık kıdeme ulaşanlara 70 günlük, 20 yıllık kıdeme ulaşanlara 80 günlük, 25 yıllık kıdeme ulaşanlara 90 günlük ve 30 yıllık kıdeme ulaşanlara 100 günlük çıplak ücretleri tutarında, her kıdeme kademesi için bir defaya mahsus olmak üzere kıdemlerini doldurdukları ayın ücretleriyle birlikte ödenir.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2017 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Para birimi aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir.)

17. Karşılıklar (Devamı)

Kideme teşvik primi karşılığının dönem içindeki hareketleri aşağıdaki gibidir:

	2017	2016
1 Ocak	13.161	12.847
Dönem içerisindeki artışlar	11.399	7.185
Dönem içerisindeki ödemeler	(11.364)	(6.871)
31 Aralık	13.196	13.161

Kıdem tazminatı karşılığı:

İş Kanunu'na göre, Grup, bir senesini doldurmuş olan ve Grup ile ilişkisi kesilen veya emekli olan, 25 hizmet (kadınlarda 20) yılını dolduran ve emekliliğini kazanan (kadınlar için 58 yaşında, erkekler için 60 yaşında), askere çağrılan veya vefat eden personeli için kıdem tazminatı ödemekle mükelleftir. 23 Mayıs 2002'deki mevzuat değişikliğinden sonra emeklilikten önceki hizmet süresine ilişkin bazı geçiş süreci maddeleri çıkartılmıştır.

Kıdem tazminatı yükümlülüğü yasal olarak herhangi bir fonlamaya tabi değildir ve herhangi bir fonlama şartı bulunmamaktadır.

Kıdem tazminatı karşılığı çalışanların emekliliği halinde ödenmesi gereken muhtemel yükümlülüğün bugünkü değerinin tahminiyle hesaplanır.

TMS 19, Grup'un kıdem tazminatı karşılığını tahmin etmek için aktüer değerlendirme yöntemlerinin geliştirilmesini öngörmektedir. Buna göre toplam yükümlülüğün hesaplanmasında aşağıda yer alan aktüer öngörüler kullanılmıştır:

	31 Aralık 2017	31 Aralık 2016
İskonto oranı (%)	%4,95	%4,50
Emeklilik olasılığına ilişkin kullanılan oran (%)	%99,46	%99,51

Temel varsayım, her yıllık hizmet için belirlenen tavan karşılığının enflasyon ile orantılı olarak artmasıdır. Böylece uygulanan iskonto oranı enflasyonun beklenen etkilerinden arındırılmış gerçek oranı gösterir. Grup'un Türkiye'de kayıtlı bağlı ortaklıklarının kıdem tazminatı karşılığı, 1 Ocak 2018 tarihinden itibaren geçerli olan 5.001,76 TL üzerinden hesaplanmaktadır (31 Aralık 2016 - 4.297,21 TL).

Kıdem tazminatı karşılığının dönem içindeki hareketleri aşağıdaki gibidir:

	2017	2016
1 Ocak	159.190	144.547
Faiz giderleri	18.737	14.961
Aktüeryal (kârlar)/zararlar	(4.941)	4.249
Dönem içerisindeki artışlar	20.795	18.922
Dönem içerisindeki ödemeler	(25.874)	(23.489)
31 Aralık	167.907	159.190

	31 Aralık 2017		31 Aralık 2016	
	Net iskonto oranı		Net iskonto oranı	
	100 Baz	100 Baz	100 Baz	100 Baz
Duyarlılık Analizi	Puan Artış	Puan Azalış	Puan Artış	Puan Azalış
Oran	%5,95	%3,95	%5,50	%3,50
Kıdem tazminatı yükümlülüğü değişimi	10.590	(12.728)	8.245	(10.013)

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.
31 Aralık 2017 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait
Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Para birimi aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir.)

17. Karşılıklar (Devamı)

Kullanılmamış izin günleri karşılığı:

Kullanılmamış izin günleri karşılığının dönem içindeki hareketleri aşağıdaki gibidir:

	2017	2016
1 Ocak	44.137	41.904
Dönem içerisindeki artışlar	12.938	7.785
Dönem içerisindeki ödemeler	(6.420)	(5.552)
31 Aralık	50.655	44.137

Diğer kısa vadeli karşılıklar:

	31 Aralık 2017	31 Aralık 2016
Dava karşılığı	16.209	12.523
EPDK katkı payı	23.823	20.159
Sürastarya karşılığı	11.484	13.787
Diğer	25.779	5.016
Toplam	77.295	51.485

31 Aralık 2017 ve 2016 tarihlerinde sona eren yıllar için kısa vadeli borç karşılıklarının hareketleri aşağıdaki gibidir:

	Dava karşılığı	EPDK katılma payı	Sürastarya karşılığı	Diğer	Toplam
1 Ocak 2017	12.523	20.159	13.787	5.016	51.485
Dönem içerisindeki artışlar/(azalışlar), net	4.045	23.823	(2.303)	20.763	46.328
Dönem içerisindeki ödemeler	(359)	(20.159)	-	-	(20.518)
31 Aralık 2017	16.209	23.823	11.484	25.779	77.295
1 Ocak 2016	13.405	17.883	11.032	20.332	62.652
Dönem içerisindeki artışlar/(azalışlar), net	(882)	22.148	2.755	(15.316)	8.705
Dönem içerisindeki ödemeler	-	(19.872)	-	-	(19.872)
31 Aralık 2016	12.523	20.159	13.787	5.016	51.485

EPDK katılma payı, Petrol Piyasası Lisans Yönetmeliği uyarınca, rafinericilik lisansı sahiplerinin yıllık gelir tablolarında yer alan net satışlar tutarının EPDK tarafından her yıl belirlenen katılma payı oranı ile çarpılmak suretiyle hesaplayarak ödemesi gereken katkı payı tutarını ifade etmektedir.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2017 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Para birimi aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir.)

18. Çalışanlara sağlanan faydalar kapsamında borçlar

	31 Aralık 2017	31 Aralık 2016
Personele borçlar	80.315	59.016
Ödenecek sosyal güvenlik kesintileri	39.518	33.426
Toplam	119.833	92.442

19. Diğer borçlar

	31 Aralık 2017	31 Aralık 2016
Alınan depozito ve teminatlar	13.334	9.407
İlişkili taraflara diğer borçlar (Not 31)	23.463	18.546
Toplam	36.797	27.953

20. Türev araçlar

	31 Aralık 2017				31 Aralık 2016			
	Alım Kontrat Tutarı	Satım Kontrat Tutarı	Varlıklar	Yükümlülükler	Alım Kontrat Tutarı	Satım Kontrat Tutarı	Varlıklar	Yükümlülükler
<i>Nakit akış riskinden korunma amaçlı</i>								
Faiz haddi swap işlemleri	328.432	328.432	2.660	690	301.972	301.972	1.841	3.791
Çapraz kur sabit faiz swap işlemleri	835.180	525.210	339.982	2.206	41.402	27.294	30.797	21.234
<i>Alım satım amaçlı</i>								
Vadeli döviz işlemleri (Forwards)	3.264.742	3.330.804	1.137	39.295	316.728	316.861	2.093	-
Vadeli mal alım-satım işlemleri	1.229.941	1.361.757	3.130	134.946	82.708	87.174	-	4.429
Kısa vadeli türev araçlar			346.909	177.137			34.731	29.454
<i>Nakit akış riskinden korunma amaçlı</i>								
Faiz haddi swap işlemleri	1.562.179	1.562.179	9.421	777	1.746.128	1.746.128	4.745	1.782
Çapraz kur sabit faiz swap işlemleri	331.155	238.586	91.139	2.587	952.255	627.640	364.137	-
Uzun vadeli türev araçlar			100.560	3.364			368.882	1.782
Toplam türev araçlar			447.469	180.501			403.613	31.236

31 Aralık 2017 tarihi itibarıyla vadeli döviz işlemleri, Tüpraş'ın çeşitli finans kuruluşları ile imzaladığı ve Ocak 2018'de sona erecek olan toplam 674.000 bin ABD doları karşılığında 2.600.333 bin TL satım yükümlülüğü doğuran ve 160.000 bin Avro karşılığında 730.474 bin TL satım yükümlülüğü doğuran forward işlemlerden oluşmaktadır. 31 Aralık 2016 tarihi itibarıyla vadeli döviz işlemleri, Tüpraş'ın çeşitli finans kuruluşları ile imzaladığı ve 3 Ocak 2017 tarihinde sona ermiş olan toplam 90.000 bin ABD doları karşılığında 316.861 bin TL satım yükümlülüğü doğuran forward işlemlerden oluşmaktadır.

31 Aralık 2017 tarihi itibarıyla faiz haddi swap işlemleri, Tüpraş'ın 458.824 bin ABD doları (31 Aralık 2016 - 535.294 bin ABD Doları) cinsinden ve Ditaş'ın 35.428 bin Avro (31 Aralık 2016 - 44.285 bin Avro) cinsinden uzun vadeli kredilerinin değişken faizli taksit ödemelerini nakit akış riskinden korunma amacıyla sabit faizli taksit ödemeleri ile takasından oluşan swap işlemlerinden oluşmaktadır.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2017 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Para birimi aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir.)

20. Türev araçlar (Devamı)

31 Aralık 2017 tarihi itibarıyla çapraz kur sabit faiz swap işlemleri, Tüpraş'ın 200.000 bin ABD doları (31 Aralık 2016 - 200.000 bin ABD doları) cinsinden ve dövizde endeksli sabit faiz oranına sahip kısa vadeli tahvillerinin 463.875 bin TL tutarlı ve Türk Lirasına endeksli sabit faizli ödemeler ile takasından oluşan swap işlemleri ile Tüpraş'ın 70.588 bin ABD doları (31 Aralık 2016 - 82.353 bin ABD doları) cinsinden ve dövizde endeksli değişken faizli uzun vadeli borçlanmalarının toplam 163.765 bin TL tutarlı ve Türk Lirasına endeksli sabit faizli ödemeler ile takasından oluşan swap işlemlerinden ve Ditaş'ın 17.714 bin Euro cinsinden ve dövizde endeksli faiz oranına sahip uzun vadeli borçlanmalarının toplam 65.717 bin TL tutarlı Türk Lirasına endeksli sabit faizli ödemeler ile takasından oluşan swap işlemleri ile 65.717 bin TL tutarlı Türk Lirasına endeksli swap işlemlerinin toplam 18.674 bin ABD doları (31 Aralık 2016 - Yoktur) ve dövizde endeksli sabit faizli ödemeler ile takasından oluşan swap işlemlerinden oluşmaktadır.

31 Aralık 2017 tarihi itibarıyla vadeli mal-alım satım işlemleri; ürün crack sabitleme işlemleri ve ham petrol swap işleminden oluşmaktadır. Geleceğe yönelik satışların ürün crack marjını sabitleme işlemleri toplam 1.635 bin varil benzin, 10.395 bin varil jet yakıtı ve 13.572 bin varil dizel için yapılmış ve bu işlemlerin ağırlıklı ortalama sabitleme marjı sırasıyla 10,99, 11,09 ve 11,73 ABD Doları/varildir. Ham petrol swap işlemi, alış ve satış dönemleri arasındaki fiyat riskinden korunma amaçlı olarak toplam 1.029 bin varil ham petrol kargosuna yönelik yapılan işlemden oluşmaktadır. 31 Aralık 2016 tarihi itibarıyla vadeli mal-alım satım işlemleri; ürün crack sabitleme işlemlerinden oluşmaktadır. Geleceğe yönelik satışların ürün crack marjını sabitleme işlemleri toplam 1.500 bin varil benzin ve 900 bin varil jet yakıtı için yapılmış ve bu işlemlerin ağırlıklı ortalama sabitleme marjı sırasıyla 10,70 ve 9,68 ABD Doları/varildir.

21. Devlet teşvik ve yardımları

Şirket, 2 Ağustos 2010 tarihi itibarıyla Araştırma ve Geliştirme Merkezi Belgesini almış olup Araştırma ve Geliştirme Merkezi ve yürütmüş olduğu teşvikli Teknoloji ve Yenilik Destek Programları Başkanlığı ("TEYDEB") Projeleri ile 5746 sayılı Araştırma ve Geliştirme Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanun kapsamında araştırma ve geliştirme indirimi, gelir vergisi stopajı teşviki, sosyal güvenlik primi desteği ve damga vergisi istisnası teşviklerinden yararlanmaktadır. Bu kapsamda 31 Aralık 2017 tarihi itibarıyla Şirket'in toplam Ar-ge harcamalarının 7.152 bin TL'si (31 Aralık 2016 - 8.085 bin TL) teşvik geliri olarak kaydedilmiştir.

Şirket Fuel Oil Dönüşüm Projesi (RUP) için, 2011 yılı 1. çeyreğinde 14/07/2009 tarihli ve 2009/15199 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı kapsamında, Büyük Ölçekli Yatırım Teşvik Belgesi almıştır. Bu belge kapsamında yapılan harcamalar %30 oranında devlet katkısından yararlanmakta olup, söz konusu katkı, ödenmesi gereken kurumlar vergisinin %50 oranında daha az ödenmesi yoluyla sağlanacaktır. 7 Ekim 2013 tarihinde ise Fuel Oil Dönüşüm Projesi (RUP), T.C. Ekonomi Bakanlığı Teşvik Uygulama ve Yabancı Sermaye Genel Müdürlüğü tarafından 19 Ekim 2012 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere stratejik yatırım kapsamına alınmıştır. Stratejik Yatırım Teşvik Belgesi kapsamında yapılan harcamalar %50 oranında devlet katkısından yararlanmakta olup, söz konusu katkı, ödenmesi gereken kurumlar vergisinin %90 oranında daha az ödenmesi yoluyla sağlanacaktır.

Şirket 29 Mayıs 2012 tarihinde Kırıkkale Rafinerisi depolama ve ambar hizmetleri konulu projesi kapsamında T.C. Ekonomi Bakanlığı Teşvik Uygulama ve Yabancı Sermaye Genel Müdürlüğü'nden yatırım teşvik belgesi almıştır. Yatırımın yararlandığı destek unsurları KDV istisnası ve gümrük vergisi muafiyetidir.

Şirket 24 Temmuz 2015 tarihinde İzmir Rafinerisi Modernizasyon projesi kapsamında T.C. Ekonomi Bakanlığı Teşvik Uygulama ve Yabancı Sermaye Genel Müdürlüğü'nden yatırım teşvik belgesi almıştır. Yatırımın yararlandığı destek unsurları KDV istisnası, vergi indirim oranı (%50), yatırıma katkı oranı (%15) ve gümrük vergisi muafiyetidir.

Şirket 27 Ekim 2015 tarihinde Kırıkkale Rafinerisi Modernizasyon projesi kapsamında T.C. Ekonomi Bakanlığı Teşvik Uygulama ve Yabancı Sermaye Genel Müdürlüğü'nden yatırım teşvik belgesi almıştır. Yatırımın yararlandığı destek unsurları KDV istisnası, vergi indirim oranı (%70), yatırıma katkı oranı (%30), gümrük vergisi muafiyeti ve faiz desteğidir.

Şirket 13 Haziran 2014 tarihinde Batman Rafinerisi Modernizasyon projesi kapsamında T.C. Ekonomi Bakanlığı Teşvik Uygulama ve Yabancı Sermaye Genel Müdürlüğü'nden yatırım teşvik belgesi almıştır. Yatırımın yararlandığı destek unsurları KDV istisnası, vergi indirim oranı (%90), yatırıma katkı oranı (%50), faiz desteği ve gümrük vergisi muafiyetidir.

Şirket 14 Aralık 2016 tarihinde İzmit Rafinerisi Modernizasyon projesi kapsamında T.C. Ekonomi Bakanlığı Teşvik Uygulama ve Yabancı Sermaye Genel Müdürlüğü'nden yatırım teşvik belgesi almıştır. Yatırımın yararlandığı destek unsurları KDV istisnası, vergi indirim oranı (%50), yatırıma katkı oranı (%15) ve gümrük vergisi muafiyetidir.

Şirket 26 Haziran 2013 tarihinde demir yolu ile şehirlerarası yük taşımacılığında kullanılacak olan vagonların satın alınması için T.C. Ekonomi Bakanlığı Teşvik Uygulama ve Yabancı Sermaye Genel Müdürlüğü'nden yatırım teşvik belgesi almıştır. Yatırımın yararlandığı destek unsurları KDV istisnası, faiz desteği, gümrük vergisi muafiyeti, vergi indirim oranı (%80), yatırıma katkı oranı (%40), sigorta primi işveren hissesi desteğidir (7 yıl).

Grup, SGK kapsamında sigorta primi işveren hissesi desteklerinden yararlanmaktadır.

Şirket, enerji kaynaklarının ve enerjinin kullanımında verimliliğin artırılmasına dair yönetmelik kapsamında sağlanan desteklerden faydalanmaktadır.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2017 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Para birimi aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir.)

21. Devlet teşvik ve yardımları (Devamı)

31 Aralık 2017 ve 2016 tarihleri itibarıyla Grup'un devlet teşvik ve yardımlarından gelirleri (tamamı konsolide kâr veya zarar tablosunda muhasebeleştirilmiştir) aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2017	31 Aralık 2016
SGK teşvikleri	37.609	30.527
Ar-Ge teşvikleri	7.152	8.085
Faiz desteği	288	8.100
Toplam	45.049	46.712

22. Taahhütler, koşullu varlık ve yükümlülükler

	31 Aralık 2017		31 Aralık 2016	
Alınan teminatlar:	Orijinal bakiye:	TL karşılığı:	Orijinal bakiye:	TL karşılığı:
Alınan teminat mektupları		1.143.144		1.679.662
- TL Teminat mektupları	744.646	744.646	1.003.107	1.003.107
- USD Teminat mektupları	80.221	302.585	160.721	565.608
- EUR Teminat mektupları	20.368	91.973	27.113	100.585
- Diğer para cinslerinden teminat mektupları	-	3.940	-	10.362
Teminat senetleri		2.205		14.485
- TL Teminat senetleri	2.205	2.205	14.485	14.485
Alınan garanti mektupları		238.595		225.960
- TL Garanti mektupları	50.000	50.000	50.000	50.000
- USD Garanti mektupları	50.000	188.595	50.000	175.960
Doğrudan borçlandırma limitleri		266.748		20.000
- TL doğrudan borçlandırma limitleri	266.748	266.748	20.000	20.000
Toplam alınan teminatlar		1.650.692		1.940.107
Verilen teminatlar:				
Teminat akreditifleri		313.853		672.163
- USD Teminat akreditifleri	78.125	294.679	184.253	648.422
- EUR Teminat akreditifleri	4.165	18.807	3.921	14.545
- Diğer para cinslerinden teminat akreditifleri	-	367	-	9.196
Teminat mektupları		757.673		796.468
- TL Teminat mektupları	681.480	681.480	607.798	607.798
- USD Teminat mektupları	20.200	76.193	53.612	188.670
Gümrüklere verilen teminat mektupları ve kefaletler		1.644.077		1.000.185
- TL Teminat mektupları	1.635.046	1.635.046	955.666	955.666
- EUR Teminat mektupları	2.000	9.031	12.000	44.519
Bankalara verilen kefaletler		667.986		338.033
- USD Kefaletler	119.120	449.309	47.577	167.433
- EUR Kefaletler	48.428	218.677	45.985	170.600
Toplam verilen teminatlar		3.383.589		2.806.849

31 Aralık 2017 ve 31 Aralık 2016 tarihleri itibarıyla alınan teminatlar müşteri ve satıcılardan alınan teminatlardan oluşmaktadır. Verilen teminatlar ise genellikle kamu kuruluşlarına ve gümrük dairelerine verilen teminatlardan oluşmaktadır. 31 Aralık 2017 tarihi itibarıyla bankalara verilen kefaletler, Grup'un konsolidasyon kapsamında olan şirketlerinin kullandığı 626.443 bin TL (31 Aralık 2016 - 331.726 bin TL) tutarındaki krediler ve 41.543 bin TL (31 Aralık 2016 - 6.307 bin TL) tutarındaki türev işlemler için verilmiştir.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2017 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Para birimi aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir.)

22. Taahhütler, koşullu varlık ve yükümlülükler (Devamı)

Grup'un 31 Aralık 2017 ve 31 Aralık 2016 tarihleri itibarıyla teminat/rehin/ipotek/kefalet pozisyonu aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2017	31 Aralık 2016
A. Kendi tüzel kişiliği adına vermiş olduğu TRİK'lerin toplam tutarı	2.715.603	2.468.816
- TL	2.316.526	1.563.464
- USD	370.872	837.092
- EUR	27.838	59.064
- Diğer	367	9.196
B. Tam konsolidasyon kapsamına dahil edilen ortaklıklar lehine vermiş olduğu TRİK'lerin toplam tutarı	667.986	338.033
- USD	449.309	167.433
- EUR	218.677	170.600
C. Olağan ticari faaliyetlerinin yürütülmesi amacıyla diğer 3. kişilerin borcunu temin amacıyla vermiş olduğu TRİK'lerin toplam tutarı	-	-
D. Diğer verilen TRİK'lerin toplam tutarı	-	-
i) Ana ortak lehine vermiş olduğu TRİK'lerin toplam tutarı	-	-
ii) B ve C maddeleri kapsamına girmeyen diğer grup şirketleri lehine vermiş olduğu TRİK'lerin toplam tutarı	-	-
iii) C maddesi kapsamına Girmeyen 3. kişiler lehine vermiş olduğu TRİK'lerin toplam tutarı	-	-
Toplam	3.383.589	2.806.849

¹⁾ Tam konsolidasyon kapsamına dahil edilen ortaklıklar lehine verilen kefaletler ile ilgili 31 Aralık 2017 tarihi itibarıyla 1.535 bin TL komisyon tahakkuk etmiştir (31 Aralık 2016 - 1.117 bin TL).

Çevre kirliliği yükümlülüğü:

Grup, yürürlükte olan çevre kanunlarına göre, gerçekleştirdiği faaliyetleri sonucu sebep olacağı çevre kirliliğinden doğabilecek oluşan zararlardan, kusur şartı aranmaksızın, sorumludur. Grup kirliliğe sebep olduğu takdirde, meydana gelen zararlardan ötürü tazminat ödemekle yükümlü tutulabilir. 31 Aralık 2017 tarihi itibarıyla, Grup aleyhine çevre kirliliğinden dolayı açılmış bir dava bulunmamaktadır.

Grup'un çevre kirliliği konusunda uzman danışman firması tarafından kimyasal madde ve malzemelerin depolanması, ortam hava kalitesi ve emisyonu, atık su toplanması ve kalitesi, çöp alanları, yeraltı ve yerüstü suları, genel tesis operasyonları konularının çevre üzerindeki etkileri incelenmiştir. Grup yönetimi, yapmış olduğu değerlendirmeler sonucunda, yapılması gereken temizlik masraflarının 31 Aralık 2017 ve 2016 tarihleri itibarıyla tamamlandığı görüşündedir.

Ulusal stok bulundurma yükümlülüğü:

Ulusal petrol stoğu, rafineri, akaryakıt ve LPG dağıtıcı lisansı sahiplerinin ikmal ettiği günlük ortalama ürün miktarının minimum yirmi katını kendi depolarında veya lisanslı depolama tesislerinde topluca veya statülerine göre ayrı ayrı bulundurma yükümlülüğü ile sağlar. Petrol Piyasası Kanunu gereğince sürekliliğin sağlanması, kriz veya olağanüstü hallerde risklerin önlenmesi ve uluslararası anlaşmalar gereği olağanüstü hal petrol stokları ile ilgili yükümlülüklerin ifası amaçlarıyla bir önceki yıl günlük ortalama kullanımının içindeki net ithalat miktarının en az doksan günlük miktarı kadar petrol stoğunun tutulması gerekliliği üzerine ulusal petrol stoğunun tamamlayıcı kısmının muhafazasından rafinericiler sorumlu tutulmuştur.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2017 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Para birimi aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir.)

23. Özkaynaklar

Şirket'in 31 Aralık 2017 ve 31 Aralık 2016 tarihlerindeki hissedarları ve sermaye içindeki payları tarihi değerlerle aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2017	Ortaklık payı (%)	31 Aralık 2016	Ortaklık payı (%)
Enerji Yatırımları A.Ş.	127.714	51	127.714	51
Halka açık kısım	122.705	49	122.705	49
Toplam	250.419	100	250.419	100
Sermaye düzeltme farkları	1.344.243		1.344.243	
Ödenmiş sermaye toplamı	1.594.662		1.594.662	

Sermaye düzeltme farkları ödenmiş sermayeye yapılan nakit ve nakit benzeri ilavelerin enflasyona göre düzeltilmiş toplam tutarları ile enflasyon düzeltmesi öncesindeki tutarları arasındaki farkı ifade eder.

Şirketin kayıtlı sermaye tavanı 500.000 bin TL olup, işbu sermaye, her birinin nominal değeri 1 kr. olmak üzere 50.000.000.000 adet hisseye bölünmüştür ("kr."). Şirket'in onaylanmış ve çıkarılmış sermayesi her biri 1 Kuruş (31 Aralık 2016 -1 kr.) kayıtlı nominal bedeldeki 25.041.919.999 adet A grubu ve Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'na ait bir adet C grubu imtiyazlı hisse senedinden oluşmaktadır.

Şirket Ana Sözleşmesi gereği C grubu hissedara yönetim kurulunda 1 üye ayrılmaktadır. Türk Silahlı Kuvvetleri'nin akaryakıt ihtiyacının karşılanmasını etkileyebilecek herhangi bir kararın alınması, C grubu hissedarının onayına bağlıdır.

Kanuni değerlerdeki birikmiş kârlar, aşağıda belirtilen kanuni yedeklerle ilgili hüküm haricinde dağıtılabilmektedir.

Kârdan ayrılan kısıtlanmış yedekler

Türk Ticaret Kanunu'na göre, yasal yedekler birinci ve ikinci tertip yasal yedekler olmak üzere ikiye ayrılır. Türk Ticaret Kanunu'na göre birinci tertip yasal yedekler, şirketin ödenmiş sermayesinin %20'sine ulaşıncaya kadar, kanuni net kârın %5'i olarak ayrılır. İkinci tertip yasal yedekler ise ödenmiş sermayenin %5'ini aşan dağıtılan kârın %10'udur. Türk Ticaret Kanunu'na göre yasal yedekler, ödenmiş sermayenin %50'sini geçmediği sürece sadece zararları netleştirmek için kullanılabilir, bunun dışında herhangi bir şekilde kullanılması mümkün değildir.

Yukarıda bahis geçen tutarların Türkiye Finansal Raporlama Standartları uyarınca "Kârdan Ayrılan Kısıtlanmış Yedekler" içerisinde sınıflandırılması gerekmektedir. Şirket'in 31 Aralık 2017 tarihi itibarıyla kârdan ayrılan kısıtlanmış yedeklerinin tutarı 279.668 bin TL'dir (31 Aralık 2016 - 331.337 bin TL).

Kâr payı dağıtım

Halka açık şirketler, kâr payı dağıtımlarını SPK'nın 1 Şubat 2014 tarihinden itibaren yürürlüğe giren II-19.1 no'lu Kâr Payı Tebliği'ne göre yaparlar.

Ortaklıklar, kârlarını genel kurulları tarafından belirlenecek kâr dağıtım politikaları çerçevesinde ve ilgili mevzuat hükümlerine uygun olarak genel kurul kararıyla dağıtır. Söz konusu tebliğ kapsamında, asgari bir dağıtım oranı tespit edilmemiştir. Şirketler esas sözleşmelerinde veya kâr dağıtım politikalarında belirlenen şekilde kâr payı öderler. Ayrıca, kâr payları eşit veya farklı tutarlı taksitler halinde ödenebilecektir ve ara dönem finansal tablolarda yer alan kâr üzerinden nakden kâr payı avansı dağıtabilecektir.

TTK'ya göre ayrılması gereken yedek akçeler ile esas sözleşmede veya kâr dağıtım politikasında pay sahipleri için belirlenen kâr payı ayrılmadıkça; başka yedek akçe ayrılmasına, ertesi yıla kâr aktarılmasına ve intifa senedi sahiplerine, yönetim kurulu üyelerine, ortaklık çalışanlarına ve pay sahibi dışındaki kişilere kârdan pay dağıtılmasına karar verilemeyeceği gibi, pay sahipleri için belirlenen kâr payı nakden ödenmedikçe bu kişilere kârdan pay dağıtılamaz.

Tüpraş'ın yasal kayıtlarındaki dönem kâr ve kâr dağıtımına konu edilebilecek diğer kaynakların toplam tutarı 31 Aralık 2017 tarihi itibarıyla 5.591.315 bin TL'dir. Bu kaynakların 1.698.998 bin TL'lik enflasyon düzeltme farklarından ve 12.932 bin TL'lik diğer sermaye yedeklerinden oluşan kısmı temettü olarak dağıtılması halinde vergiye tabi olacaktır.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2017 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Para birimi aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir.)

23. Özkaynaklar (Devamı)

Kâr payı dağıtımı (Devamı)

31 Aralık 2017 tarihi itibarıyla sona eren yıl içinde, yasal kayıtlara göre oluşan 2016 yılı net dağıtılabilir dönem kârının birinci ve ikinci tertip yasal akçeler ayrıldıktan sonra kalan bakiyenin tamamı ve ikinci tertip yedek akçelerden toplam 1.557.107 bin TL'nin nakit temettü olarak dağıtılması taahhüt edilmiş ve tamamı ödenmiştir. İlgili dağıtım yapılırken, tam mükellef kurumlar ile Türkiye'de bir işyeri veya daimi temsilci aracılığı ile kâr payı elde eden dar mükellef ortaklara, %621,8 nispetinde ve 1,00 TL nominal değerde bir adet hisse senedine 6,218 TL brüt, 6,218 TL net temettü ödemesi, diğer hissedarlara %621,8 nispetinde ve 1,00 TL nominal değerde bir adet hisse senedine 6,218 TL brüt, 5,2853 TL net nakit temettü ödemesi yapılmıştır.

31 Aralık 2016 tarihi itibarıyla sona eren yıl içinde, yasal kayıtlara göre oluşan 2015 yılı net dağıtılabilir dönem kârının birinci ve ikinci tertip yasal akçeler ayrıldıktan sonra kalan bakiyenin tamamı ve ikinci tertip yedek akçelerden toplam 1.627.725 bin TL'nin nakit temettü olarak dağıtılması taahhüt edilmiş ve tamamı ödenmiştir. İlgili dağıtım yapılırken, tam mükellef kurumlar ile Türkiye'de bir işyeri veya daimi temsilci aracılığı ile kâr payı elde eden dar mükellef ortaklara, %650 nispetinde ve 1,00 TL nominal değerde bir adet hisse senedine 6,5 TL brüt, 6,5 TL net temettü ödemesi, diğer hissedarlara %650 nispetinde ve 1,00 TL nominal değerde bir adet hisse senedine 6,5 TL brüt, 5,5250 TL net nakit temettü ödemesi yapılmıştır.

24. Hasılat ve satışların maliyeti

	1 Ocak - 31 Aralık 2017	1 Ocak - 31 Aralık 2016
Üretimden satışlar	41.393.603	25.817.026
Yurtdışı satışlar	10.205.556	6.374.481
Ticari satışlar	2.965.268	2.965.268
Hizmet gelirleri	268.410	212.994
Brüt satışlar	54.832.837	35.369.769
Eksi: Satış iskontoları	(808.235)	(496.938)
Eksi: Satıştan iadeler	(76.492)	(17.980)
Net satış gelirleri	53.948.110	34.854.851
Satılan mamul maliyeti	(44.735.818)	(28.873.766)
Satılan ticari mallar maliyeti	(2.921.535)	(2.261.176)
Satılan hizmet maliyeti	(76.859)	(70.682)
Brüt kâr	6.213.898	3.649.227

Satışların maliyeti:

	1 Ocak - 31 Aralık 2017	1 Ocak - 31 Aralık 2016
Kullanılan hammadde ve sarf malzemeleri	41.568.749	26.369.554
Satılan ticari mal maliyeti	2.921.535	2.261.176
Enerji giderleri	1.123.691	991.541
Personel giderleri	615.401	521.845
Amortisman ve itfa payları (Not 12-13)	527.367	483.789
Diğer üretim giderleri	977.469	577.719
Satışların maliyeti	47.734.212	31.205.624

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.
31 Aralık 2017 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait
Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Para birimi aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir.)

25. Genel yönetim giderleri, pazarlama giderleri, araştırma ve geliştirme giderleri

Genel yönetim giderleri:

	1 Ocak - 31 Aralık 2017	1 Ocak - 31 Aralık 2016
Personel giderleri	334.889	294.988
Vergi, resim ve harç giderleri	98.274	82.985
Dışarıdan alınan hizmetler	87.161	83.951
Sigorta giderleri	84.848	79.203
Amortisman giderleri ve itfa payları (Not 12-13)	46.270	57.211
Ofis giderleri	38.104	35.230
Dava, takip ve müşavirlik giderleri	34.861	23.353
Bağış ve yardımlar	27.410	20.321
Aidat giderleri	26.950	22.958
Kira giderleri	15.638	7.835
Seyahat ve ulaşım giderleri	4.444	2.702
Diğer	66.552	37.543
Toplam genel yönetim giderleri	865.401	748.280

Pazarlama giderleri:

	1 Ocak - 31 Aralık 2017	1 Ocak - 31 Aralık 2016
Personel giderleri	97.041	78.815
Dışarıdan sağlanan fayda ve hizmetler	64.695	51.675
Nakliye, depolama ve sigorta giderleri	42.671	43.414
Kira giderleri	11.560	11.897
Enerji giderleri	11.454	8.157
Reklam giderleri	3.220	3.441
Amortisman giderleri ve itfa payları (Not 12)	3	3
Diğer	38.245	24.200
Toplam pazarlama giderleri	268.889	221.602

Araştırma ve geliştirme giderleri:

	1 Ocak - 31 Aralık 2017	1 Ocak - 31 Aralık 2016
Personel giderleri	9.789	19.267
Dava, takip ve müşavirlik giderleri	1.036	1.340
Dışarıdan sağlanan fayda ve hizmetler	580	140
Diğer	4.545	4.818
Toplam araştırma ve geliştirme giderleri	15.950	25.565

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.
31 Aralık 2017 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait
Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Para birimi aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir.)

26. Esas faaliyetlerden diğer gelirler/(giderler)

	1 Ocak - 31 Aralık 2017	1 Ocak - 31 Aralık 2016
Esas faaliyetlerden diğer gelirler:		
Vadeli satışlardan kaynaklanan vade farkı gelirleri	228.525	123.632
Kira gelirleri	4.101	3.497
Ticari alacaklardan oluşan kur farkı kârı	-	9.147
Konusu kalmayan karşılıklar	-	16.209
Diğer	28.635	32.266
Toplam esas faaliyetlerden diğer gelirler	261.261	184.751
Esas faaliyetlerden diğer giderler:		
Ticari borçlardan oluşan kur farkı zararı	(340.898)	(458.668)
Vadeli alışlardan kaynaklanan vade farkı giderleri	(90.859)	(13.398)
Ticari alacaklardan oluşan kur farkı zararı	(2.727)	-
Diğer	(32.976)	(9.176)
Toplam esas faaliyetlerden diğer giderler	(467.460)	(481.242)

27. Yatırım faaliyetlerinden gelirler/(giderler)

	1 Ocak - 31 Aralık 2017	1 Ocak - 31 Aralık 2016
Maddi ve maddi olmayan duran varlık satış (zararları)/kârları, net	(10.199)	161
Toplam yatırım faaliyetlerinden (giderler)/gelirler	(10.199)	161

28. Finansman gelirleri/(giderleri)

	1 Ocak - 31 Aralık 2017	1 Ocak - 31 Aralık 2016
Finansman gelirleri:		
Mevduat faiz gelirleri	541.226	319.513
Mevduatlardan oluşan kur farkı kârı	461.105	709.477
Türev araçlardan kaynaklanan kârlar	160.468	144.882
Toplam finansman gelirleri	1.162.799	1.173.872
Finansman giderleri:		
Finansal borçlardan oluşan kur farkı zararı	(1.033.591)	(976.068)
Faiz giderleri	(701.421)	(708.359)
Türev araçlardan kaynaklanan zararlar	(41.820)	(55.555)
Diğer	(3.828)	(6.068)
Toplam finansman giderleri	(1.780.660)	(1.746.050)

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.
31 Aralık 2017 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait
Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Para birimi aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir.)

29. Vergi varlık ve yükümlülükleri

i) Kurumlar vergisi:

	31 Aralık 2017	31 Aralık 2016
Cari dönem ödenecek kurumlar vergisi	464.902	141.217
Peşin ödenen vergiler	(443.606)	(95.928)
Dönem kârı vergi yükümlülüğü	21.296	45.289

Türk vergi mevzuatı, ana ortaklık olan şirketin bağlı ortaklıkları ve iştiraklerini konsolide ettiği finansal tabloları üzerinden vergi beyannamesi vermesini olanak tanımamaktadır. Bu sebeple bu konsolide finansal tablolara yansıtılan vergi karşılıkları, tam konsolidasyon kapsamına alınan tüm şirketler için ayrı ayrı hesaplanmıştır.

Türkiye'de kurumlar vergisi oranı 2017 yılı için %20'dir (2016-%20). Kurumlar vergisi oranı, kurumların ticari kazancına vergi yasaları gereğince indirimi kabul edilmeyen giderlerin ilave edilmesi, vergi yasalarında yer alan istisna (iştirak kazançları istisnası, yatırım indirimi istisnası vb.) ve indirimlerin (ar-ge indirimi gibi) indirilmesi sonucu bulunacak vergi matrahına uygulanır.

5 Aralık 2017 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 7061 sayılı "Bazı Vergi kanunları ile Diğer Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun" kapsamında 2018, 2019 ve 2020 yılları için kurumlar vergisi oranı %20'den %22'ye çıkarılmıştır. Söz konusu kanun kapsamında, 31 Aralık 2017 tarihli konsolide finansal tablolarda ertelenmiş vergi varlık ve yükümlülükleri, geçici farkların 2018, 2019 ve 2020 yıllarında vergi etkisi oluşturacak kısmı için %22 vergi oranı ile, geçici farkların 2021 ve sonraki dönemlerde vergi etkisi oluşturacak kısmı için ise %20 oranı ile hesaplanmıştır (31 Aralık 2016: %20).

Vergi öncesi dönem kârının hesaplanan vergi geliri tutarı ile mutabakatı aşağıda sunulmuştur:

	2017	2016
Vergi öncesi kâr	4.474.038	1.944.022
Beklenen vergi gideri (%20)	(894.808)	(388.804)
Yatırım teşvik geliri	214.184	198.864
İndirim ve istisnalar	48.173	59.044
Kanunen kabul edilmeyen giderler ve üzerinden vergi hesaplanmayan farklar	(1.031)	(336)
Toplam vergi geliri	(633.482)	(131.232)

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.
31 Aralık 2017 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait
Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Para birimi aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir.)

29. Vergi varlık ve yükümlülükleri (Devamı)

31 Aralık 2017 ve 31 Aralık 2016 tarihleri itibarıyla ertelenmiş vergiye konu olan birikmiş geçici farklar ve ertelenmiş vergi varlıkları ve yükümlülüklerinin etkileri, konsolide bilanço tarihi itibarıyla geçerli vergi oranları kullanılarak aşağıda özetlenmiştir:

	Birikmiş geçici farklar		Ertelenmiş vergi (yükümlülüğü)/varlığı	
	31 Aralık 2017	31 Aralık 2016	31 Aralık 2017	31 Aralık 2016
Türev araçlar gerçeğe uygun değer farkı	257.527	383.690	(56.656)	(76.738)
Maddi ve maddi olmayan duran varlıkların kayıtlı değerleri ile vergi matrahları arasındaki fark	57.569	-	(12.665)	-
Peşin ödenmiş giderler	72.886	105.400	(16.035)	(21.080)
Ertelenmiş finansal gelirler, (net)	-	5.594	-	(1.119)
Ertelenmiş vergi yükümlülüğü			(85.356)	(98.937)
Yatırım teşvik geliri	8.598.952	8.242.254	3.096.940	3.262.646
Maddi ve maddi olmayan duran varlıkların kayıtlı değerleri ile vergi matrahları arasındaki fark	-	52.144	-	10.429
Kıdem tazminatı ve kıdeme teşvik primi karşılığı	166.459	168.845	36.621	33.769
Kullanılmamış izin ücretleri karşılığı	43.425	42.188	9.554	8.438
Yedek parça ve malzeme stokları için değer düşüklüğü karşılığı	-	22.455	-	4.491
Dava karşılıkları	15.227	12.523	3.350	2.505
Mali zararlar	-	9.271	-	1.854
Stok değer düşüklüğü karşılığı	1.246	-	274	-
Ertelenmiş finansal gelirler, (net)	22.949	-	5.049	-
Diğer	6.543	9.178	1.439	1.836
Ertelenmiş vergi varlığı			3.153.227	3.325.968
Ertelenmiş vergi varlığı - net			3.067.871	3.227.031

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2017 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Para birimi aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir.)

29. Vergi varlık ve yükümlülükleri (Devamı)

Şirket Fuel Oil Dönüşüm Projesi (RUP) için, 2011 yılı 1. çeyreğinde 14/07/2009 tarihli ve 2009/15199 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı kapsamında, Büyük Ölçekli Yatırım Teşvik Belgesi almıştır. Bu belge kapsamında yapılan harcamalar %30 oranında devlet katkısından yararlanmakta olup, söz konusu katkı, ödenmesi gereken kurumlar vergisinin %50 oranında daha az ödenmesi yoluyla sağlanacaktır. 7 Ekim 2013 tarihinde ise Fuel Oil Dönüşüm Projesi (RUP), T.C. Ekonomi Bakanlığı Teşvik Uygulama ve Yabancı Sermaye Genel Müdürlüğü tarafından 19 Ekim 2012 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere stratejik yatırım kapsamına alınmıştır. Stratejik Yatırım Teşvik Belgesi kapsamında yapılan harcamalar %50 oranında devlet katkısından yararlanmakta olup, söz konusu katkı, ödenmesi gereken kurumlar vergisinin %90 oranında daha az ödenmesi yoluyla sağlanacaktır. Şirket, her iki teşvik belgesi kapsamında kullanılmayan yatırım indirimleri için Maliye Bakanlığı'nın 2017 yılının ikinci geçici vergi dönemi için yayınlamış olduğu %14,47 değerlendirme oranı ile endeksleme yapmıştır. Şirket, Stratejik Yatırım Teşviki kapsamında, devlet katkısına ilaveten KDV istisnası, KDV iadesi, gümrük vergisi muafiyeti, sigorta primi işveren hissesi desteği ve faiz desteği teşviklerinden yararlanmaktadır.

Ertelenmiş vergi hareket tablosu aşağıda sunulmuştur:

	2017	2016
Ertelenmiş vergi varlığı/(yükümlülüğü), net		
1 Ocak	3.227.031	3.202.503
Gelir tablosu ile ilişkilendirilen	(168.580)	(39.599)
Özkaynaklar ile ilişkilendirilen:		
- Nakit akış riskinden korunma kazançları (kayıpları)	10.405	151.540
- Tanımlanmış fayda planları yeniden ölçüm kazançları (kayıpları)	(985)	827
Mahsup edilen teşvik geliri	-	(88.240)
31 Aralık	3.067.871	3.227.031

30. Pay başına kazanç

	1 Ocak - 31 Aralık 2017	1 Ocak - 31 Aralık 2016
Ana ortaklığa ait dönem kârı	3.811.546	1.793.267
Beheri 1 kr. nominal değerli hisse senetlerinin ağırlıklı ortalama adedi	25.041.920.000	25.041.920.000
Toplam kr. cinsinden pay başına esas ve nispi kazanç	15,22	7,16

31. İlişkili taraf açıklamaları

İlişkili taraflarla işlemler aşağıdaki gruplara göre sınıflandırılmış olup, bu dipnottaki tüm ilişkili taraf açıklamalarını içermektedir.

- (1) İş ortaklıkları
- (2) Koç Topluluğu şirketleri
- (3) Ortak, nihai ortak

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.
31 Aralık 2017 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait
Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Para birimi aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir.)

31. İlişkili taraf açıklamaları (Devamı)

a) Mevduatlar:

	31 Aralık 2017	31 Aralık 2016
Yapı ve Kredi Bankası A.Ş. ⁽²⁾	4.899.946	3.118.492
Toplam	4.899.946	3.118.492

b) Alacaklar:

	31 Aralık 2017	31 Aralık 2016
Opet Petrolcülük A.Ş. ⁽¹⁾	899.946	382.580
THY OPET Havacılık Yakıtları A.Ş. ⁽¹⁾	404.959	299.357
Aygaz A.Ş. ⁽²⁾	88.381	65.483
Opet Fuchs Madeni Yağ San. ve Tic. A.Ş. ⁽¹⁾	6.305	4.396
Diğer ⁽²⁾	10	8
Toplam	1.399.601	751.824

Tüpraş, 31 Aralık 2017 tarihi itibarıyla gayri kabili rücu faktoring kapsamında faktoring şirketlerinden tahsil etmiş olduğu 100.000 bin TL'yi (31 Aralık 2016 - 250.000 bin TL) ilişkili taraflardan ticari alacaklardan düşmüştür.

c) Ticari borçlar:

	31 Aralık 2017	31 Aralık 2016
Opet International Limited ⁽¹⁾	39.259	-
Zer Merkezi Hizmetler ve Ticaret A.Ş. ⁽²⁾	14.066	12.800
Koç Sistem Bilgi ve İletişim A.Ş. ⁽²⁾	13.881	10.260
Aygaz A.Ş. ⁽²⁾	12.785	21.635
Ark İnşaat A.Ş. ⁽²⁾	9.023	9.393
Opet Petrolcülük A.Ş. ⁽¹⁾	8.630	7.275
THY OPET Havacılık Yakıtları A.Ş. ⁽¹⁾	4.923	3.091
RAM Sigorta Aracılık Hizmetleri A.Ş. ⁽²⁾	3.635	11.901
Setur Servis Turistik A.Ş. ⁽²⁾	1.614	276
Otokoç Otomotiv Tic. ve San. A.Ş. ⁽²⁾	1.150	850
Etek Elektrik Enerjisi İthalat, İhracat ve Toptan Tic. A.Ş. ⁽²⁾	835	2.510
Diğer ⁽²⁾	5.655	8.026
Toplam	115.456	88.017

d) Diğer borçlar:

	31 Aralık 2017	31 Aralık 2016
Koç Holding A.Ş. ⁽³⁾	23.463	18.546
Toplam	23.463	18.546

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2017 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Para birimi aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir.)

31. İlişkili taraf açıklamaları (Devamı)

e) Verilen maddi duran varlık avansları:

	31 Aralık 2017	31 Aralık 2016
RMK Marine Gemi Yapım Sanayii ve Deniz Taşımacılığı İşl. A.Ş. ⁽²⁾	67.076	32.441
Ark İnşaat A.Ş. ⁽²⁾	2.115	5.013
Toplam	69.191	37.454

f) Ürün ve hizmet satışları:

	1 Ocak - 31 Aralık 2017	1 Ocak - 31 Aralık 2016
Opet Petrolcülük A.Ş. ⁽¹⁾	6.758.985	3.766.503
THY OPET Havacılık Yakıtları A.Ş. ⁽¹⁾	5.468.078	3.774.871
Aygaz A.Ş. ⁽²⁾	541.284	314.557
Opet Fuchs Madeni Yağ San. ve Tic. A.Ş. ⁽¹⁾	31.703	24.532
Diğer ⁽²⁾	4	4
Toplam	12.800.054	7.880.467

g) Mal ve hizmet alımları:

	1 Ocak - 31 Aralık 2017	1 Ocak - 31 Aralık 2016
Aygaz A.Ş. ⁽²⁾	438.566	434.665
Ram Sigorta Aracılık Hizmetleri A.Ş. ^{(2) (*)}	82.734	80.837
Opet Petrolcülük A.Ş. ⁽¹⁾	81.498	69.815
Zer Merkezi Hizmetler ve Ticaret A.Ş. ⁽²⁾	69.770	60.927
Opet International Limited ⁽²⁾	58.388	-
Koç Holding A.Ş. ^{(3) (*)}	46.047	44.683
Koç Sistem Bilgi ve İletişim A.Ş. ⁽²⁾	36.461	30.779
THY OPET Havacılık Yakıtları A.Ş. ⁽¹⁾	28.513	25.748
Eteck Elektrik Enerjisi İthalat, İhracat ve Toptan Tic. A.Ş. ⁽²⁾	23.713	24.560
Otokoç Otomotiv Tic. ve San. A.Ş. ⁽²⁾	10.377	8.458
Diğer ⁽²⁾	36.177	20.484
Toplam	912.244	800.956

⁽¹⁾ Nihai ortağımız Koç Holding A.Ş.'nin bünyesindeki şirketlere finans, hukuk, planlama, vergi, üst yönetim gibi konularda sunduğu hizmetlerin karşılığı olarak, personel ve üst yönetim giderleri dahil olmak üzere Koç Holding A.Ş. nezdinde hizmet sunulan şirketlerle ilgili olarak oluşan giderlerin, Transfer Fiyatlaması Yoluyla Örtülü Kazanç Dağıtımı Hakkında 1 Seri No.lu Genel Tebliğin "11- Grup İçi Hizmetler" düzenlemesi çerçevesinde dağıtımı sonucunda Şirketimize fatura edilen hizmet bedelini içermektedir.

^(*) Sigorta acentesi olarak faaliyet gösteren Ram Sigorta Aracılık Hizmetleri A.Ş. aracılığı ile ilişkili taraf olmayan sigorta şirketleri ile imzalanan poliçeler kapsamında, 31 Aralık 2017 ve 2016 tarihlerinde sona eren dönemlerdeki prim tutarlarını içermektedir.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.
31 Aralık 2017 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait
Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Para birimi aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir.)

31. İlişkili taraf açıklamaları (Devamı)

h) Sabit kıymet alımları:

	1 Ocak - 31 Aralık 2017	1 Ocak - 31 Aralık 2016
Ark İnşaat A.Ş. ⁽²⁾	50.986	83.396
Koç Sistem Bilgi ve İletişim A.Ş. ⁽²⁾	7.695	1.837
RMK Marine Gemi Yapım Sanayii ve Deniz Taşımacılığı İşl. A.Ş. ⁽²⁾	-	18.000
Diğer ⁽²⁾	1.391	2.410
Toplam	60.072	105.643

i) Yönetim Kurulu üyeleri ve üst düzey yöneticilere sağlanan faydalar:

Şirket'in üst düzey yöneticileri, Yönetim Kurulu Başkan ve Üyeleri ile Genel Müdür ve Genel Müdür Yardımcıları olarak belirlenmiştir. 31 Aralık 2017 tarihinde sona eren dönemde, Şirket'in üst düzey yöneticilerine sağlanan faydaların toplamı 53.843 bin TL'dir (31 Aralık 2016 - 61.239 bin TL) ve işten ayrılma dolayısıyla yapılan ödeme bulunmamaktadır (31 Aralık 2016 - 17.200 bin TL).

j) İlişkili taraflara ödenen finansman giderleri:

	1 Ocak - 31 Aralık 2017	1 Ocak - 31 Aralık 2016
Yapı Kredi Faktoring A.Ş. ⁽²⁾	3.366	1.361
Yapı ve Kredi Bankası A.Ş. ⁽²⁾	761	-
Yapı Kredi Bank Nederland N.V. ⁽²⁾	116	-
Toplam	4.243	1.361

k) Vadeli mevduat faiz gelirleri:

	1 Ocak - 31 Aralık 2017	1 Ocak - 31 Aralık 2016
Yapı ve Kredi Bankası A.Ş. ⁽²⁾	203.941	143.456
Toplam	203.941	143.456

l) Yapılan bağışlar:

31 Aralık 2017 tarihinde sona eren dönem içerisinde ilişkili taraflara yapılan toplam bağış tutarı 24.520 bin TL'dir (31 Aralık 2016 - 15.793 bin TL).

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2017 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Para birimi aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir.)

32. Finansal araçlardan kaynaklanan risklerin niteliği ve düzeyi

Grup faaliyetlerinden dolayı, borç ve sermaye piyasası fiyatları, döviz kurları ve faiz oranlarındaki değişimlerin etkileri dahil çeşitli finansal risklere maruz kalmaktadır. Grup'un risk yönetim programı, mali piyasaların öngörülemezliğine odaklanmakta olup Grup'un mali performansı üzerindeki potansiyel olumsuz etkilerin en aza indirgenmesini amaçlamıştır.

Likidite riski:

Mevcut ve ilerideki muhtemel borç gereksinimlerinin fonlanabilme riski, yeterli sayıda ve yüksek kalitedeki kredi sağlayıcılarının erişilebilirliğinin sürekli kılınması suretiyle yönetilmektedir.

İhtiyatlı likidite riski yönetimi, yeterli miktarda nakit ve menkul kıymet sağlamak, yeterli kredi imkanları yoluyla fonlamayı mümkün kılmak ve açık pozisyonu kapatabilme imkanından oluşmaktadır.

Aşağıdaki tablo Grup'un 31 Aralık 2017 ve 2016 tarihleri itibarıyla kalan vadelerine göre bilanço içi finansal yükümlülükleri için ödeyeceği nakit çıkışlarını göstermektedir. Tabloda gösterilen tutarlar sözleşmeye dayalı indirgenmemiş nakit akım tutarları olup, Grup, likidite yönetimini beklenen indirgenmemiş nakit akımlarını dikkate alarak yapmaktadır.

31 Aralık 2017

Sözleşme uyarınca vadeler	Defter Değeri	Sözleşme uyarınca nakit çıkışlar toplamı	3 aydan kısa	3-12 ay arası	1-5 yıl arası	5 yıldan uzun
Türev Olmayan Finansal Yükümlülükler	27.145.323	29.029.942	12.554.044	5.264.019	7.014.846	4.197.033
Banka kredileri	9.727.388	10.760.411	452.503	2.450.417	6.538.418	1.319.073
Borçlanma senedi ihraçları	5.323.596	6.166.821	-	2.813.602	475.259	2.877.960
Ticari borçlar	8.213.166	8.221.537	8.221.537	-	-	-
Diğer borçlar	419.855	419.855	419.855	-	-	-

Sözleşme uyarınca vadeler	Defter Değeri	Sözleşme uyarınca nakit çıkışlar toplamı	3 aydan kısa	3-12 ay arası	1-5 yıl arası	5 yıldan uzun
Türev Araçlar (Net)	266.968	177.508	(38.838)	162.164	39.051	15.131
Türev Nakit Girişleri	447.469	6.001.922	3.563.116	1.995.823	390.325	52.658
Türev Nakit Çıkışları	180.501	5.824.414	3.601.954	1.833.659	351.274	37.527

31 Aralık 2016

Sözleşme uyarınca vadeler	Defter Değeri	Sözleşme uyarınca nakit çıkışlar toplamı	3 aydan kısa	3-12 ay arası	1-5 yıl arası	5 yıldan uzun
Türev Olmayan Finansal Yükümlülükler	22.586.814	23.727.085	11.052.961	1.716.245	9.192.715	1.765.164
Banka kredileri	9.445.361	10.439.150	382.280	1.614.628	6.677.078	1.765.164
Borçlanma senedi ihraçları	2.688.904	2.824.640	208.775	101.617	2.514.248	-
Ticari borçlar	6.987.843	6.998.589	6.998.589	-	-	-
Diğer borçlar	274.489	274.489	274.489	-	-	-

Sözleşme uyarınca vadeler	Defter Değeri	Sözleşme uyarınca nakit çıkışlar toplamı	3 aydan kısa	3-12 ay arası	1-5 yıl arası	5 yıldan uzun
Türev Araçlar (Net)	372.377	235.948	402	(28.178)	240.950	22.774
Türev nakit girişleri	403.613	1.707.376	353.698	192.153	1.054.956	106.569
Türev nakit çıkışları	31.236	1.471.428	353.296	220.331	814.006	83.795

Nakit çıkışları, satışlardan elde edilecek nakit girişleri ve gerekli görüldüğü takdirde finansman yoluyla karşılanacaktır.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2017 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Para birimi aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir.)

32. Finansal araçlardan kaynaklanan risklerin niteliği ve düzeyi (Devamı)

Kredi riski:

Grup, vadeli satışlarından kaynaklanan ticari alacakları ve bankalarda tutulan mevduatları dolayısıyla kredi riskine maruz kalmaktadır. Grup yönetimi müşterilerden alacakları ile ilgili kredi riskini her bir müşteri için ayrı ayrı olmak kaydıyla kredi limitleri belirleyerek ve gerektiği takdirde teminat alarak riskli gördüğü müşterilerine ise sadece nakit tahsilat yoluyla satış yaparak azaltılmaktadır. Grup'un tahsilat riski esas olarak ticari alacaklarından doğabilmektedir. Ticari alacaklar, Grup yönetimince geçmiş tecrübeler ve cari ekonomik durum göz önüne alınarak değerlendirilmekte ve uygun miktarda şüpheli alacak karşılığı ayrıldıktan sonra konsolide bilançoda net olarak gösterilmektedir.

Tüpraş'ın müşterilerinin büyük bölümü finansal açıdan kuvvetli akaryakıt dağıtım şirketleri ya da devlet kuruluşlarından oluşmaktadır. 31 Aralık 2017 ve 2016 tarihleri itibarıyla Grup'un satış yaptığı en büyük 5 müşterisinden olan alacaklarının toplam ticari alacaklar içerisindeki payı sırasıyla %63 ve %71'dir. Bununla birlikte, Grup'un yıllara göre tahsil edilemeyen alacak tutarına bakıldığında ve yukarıdaki sebepler dikkate alındığında, Grup yönetimi ticari alacaklarından oluşan kredi riskinin düşük olduğu görüşündedir. Grup finansal varlıkların yönetiminde de aynı kredi riski yönetimi prensipleri ile hareket etmektedir. Yatırımlar, likiditesi en yüksek enstrümanlara yapılmakta ve işlemin yapıldığı kuruluşlar finansal açıdan güçlü bankalar arasında seçilmektedir. Grup, bugüne kadar tahsil edilemeyen, vadesi geçen, koşulları yeniden görüşülen herhangi bir banka mevduatı bulunmadığından banka mevduatları ile ilgili herhangi bir değer düşüklüğü riskinin olmadığını düşünmektedir.

Grup'un 31 Aralık 2017 ve 2016 tarihleri itibarıyla finansal araç türleri itibarıyla maruz kaldığı kredi riskleri aşağıda belirtilmiştir:

	Alacaklar				Bankalardaki Mevduat	Türev Araçlar	Diğer
	Ticari Alacaklar		Diğer Alacaklar				
	İlişkili Taraf	Diğer Taraf	İlişkili Taraf	Diğer Taraf			
31 Aralık 2017							
Raporlama tarihi itibarıyla maruz kalan azami kredi riski	1.399.601	3.627.432	-	84.267	8.802.069	447.469	-
- Azami riskin teminat, vs. ile güvence altına alınmış kısmı	-	378.280	-	-	-	-	-
A. Vadesi geçmemiş ya da değer düşüklüğüne uğramamış finansal varlıkların net defter değeri	1.399.601	3.589.027	-	84.267	8.802.069	447.469	-
B. Vadesi geçmiş ancak değer düşüklüğüne uğramamış varlıkların net defter değeri	-	38.405	-	-	-	-	-
C. Değer düşüklüğüne uğrayan varlıkların net defter değerleri	-	-	-	-	-	-	-
- Vadesi geçmiş (brüt defter değeri)	-	3.184	-	360	-	-	-
- Değer düşüklüğü (-)	-	(3.184)	-	(360)	-	-	-
- Net değerinin teminat, vs. ile güvence altına alınmış kısmı*	-	-	-	-	-	-	-
- Vadesi geçmemiş (brüt defter değeri)	-	-	-	-	-	-	-
- Değer düşüklüğü (-)	-	-	-	-	-	-	-
- Net değerinin teminat, vs. ile güvence altına alınmış kısmı	-	-	-	-	-	-	-
D. Finansal durum tablosu dışı kredi riski içeren unsurlar	-	-	-	-	-	-	-

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2017 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Para birimi aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir.)

32. Finansal araçlardan kaynaklanan risklerin niteliği ve düzeyi (Devamı)

31 Aralık 2016	Alacaklar				Bankalardaki Mevduat	Türev Araçlar	Diğer
	Ticari Alacaklar		Diğer Alacaklar				
	İlişkili Taraf	Diğer Taraf	İlişkili Taraf	Diğer Taraf			
Raporlama tarihi itibarıyla maruz kalınan azami kredi riski	751.824	2.428.458	-	25.626	6.050.721	403.613	-
- Azami riskin teminat, vs. ile güvence altına alınmış kısmı	-	651.954	-	-	-	-	-
A. Vadesi geçmemiş ya da değer düşüklüğüne uğramamış finansal varlıkların net defter değeri	751.824	2.363.541	-	25.626	6.050.721	403.613	-
B. Vadesi geçmiş ancak değer düşüklüğüne uğramamış varlıkların net defter değeri	-	64.917	-	-	-	-	-
C. Değer düşüklüğüne uğrayan varlıkların net defter değerleri	-	-	-	-	-	-	-
- Vadesi geçmiş (brüt defter değeri)	-	2.676	-	304	-	-	-
- Değer düşüklüğü (-)	-	(2.676)	-	(304)	-	-	-
- Net değer teminat, vs. ile güvence altına alınmış kısmı*	-	-	-	-	-	-	-
- Vadesi geçmemiş (brüt defter değeri)	-	-	-	-	-	-	-
- Değer düşüklüğü (-)	-	-	-	-	-	-	-
- Net değer teminat, vs. ile güvence altına alınmış kısmı	-	-	-	-	-	-	-
D. Finansal durum tablosu dışı kredi riski içeren unsurlar	-	-	-	-	-	-	-

31 Aralık 2017	Alacaklar		Bankalardaki Mevduat	Türev Araçlar	Diğer
	Ticari Alacaklar	Diğer Alacaklar			
Vadesi üzerinden 1-30 gün geçmiş	22.920	-	-	-	-
Vadesi üzerinden 1-3 ay geçmiş	14.304	-	-	-	-
Vadesi üzerinden 3-12 ay geçmiş	1.181	-	-	-	-
Vadesi üzerinden 1-5 yıl geçmiş	-	-	-	-	-
Vadesini 5 yıldan fazla geçmiş	-	-	-	-	-

31 Aralık 2016	Alacaklar		Bankalardaki Mevduat	Türev Araçlar	Diğer
	Ticari Alacaklar	Diğer Alacaklar			
Vadesi üzerinden 1-30 gün geçmiş	36.308	-	-	-	-
Vadesi üzerinden 1-3 ay geçmiş	26.078	-	-	-	-
Vadesi üzerinden 3-12 ay geçmiş	2.531	-	-	-	-
Vadesi üzerinden 1-5 yıl geçmiş	-	-	-	-	-
Vadesini 5 yıldan fazla geçmiş	-	-	-	-	-

Grup yukarıda belirtilen finansal varlıkların değer düşüklüğü testleri sırasında tahsil edilmesi gereken tutarların tahsil edilemeyecek olduğunu gösteren etkenlerin varlığını göz önünde bulundurmıştır.

Piyasa riski:

Şirket emtia fiyatı, döviz kuru ve faiz haddi risklerini piyasa riskinin en önemli unsurları olarak görmektedir. Döviz kuru ve faiz haddi riskleri portföy ve ürün bazında ayrı ayrı değerlendirilmektedir.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2017 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Para birimi aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir.)

32. Finansal araçlardan kaynaklanan risklerin niteliği ve düzeyi (Devamı)

Emtia fiyat riski

Tüpraş, üretimde kullanılmak üzere edindiği ham petrol stokları ile ilgili olarak petrol fiyatlarındaki dalgalanmaların etkilerine maruz kalmaktadır. Şirket yönetimi söz konusu riskin bertaraf edilmesi için elde bulundurduğu stok miktarlarını düzenli olarak gözden geçirmektedir.

Tüpraş'ın ürün satış fiyatları ise 5015 sayılı Petrol Piyasası Kanununda tanımlandığı üzere "en yakın erişilebilir dünya serbest piyasa oluşumu" olan, Akdeniz ürün fiyatları ve ABD doları satış kuru takip edilerek belirlenmektedir. Yasal tanım çerçevesinde Akdeniz piyasasındaki petrol ürünleri fiyatlarında oluşan değişiklikler ve ABD doları kurundaki değişim Şirket yönetimi tarafından günlük olarak değerlendirilmekte ve bu iki faktöre göre oluşturulan yeni fiyat, yürürlükteki satış fiyatlarından anlamlı bir şekilde yukarı ya da aşağı yönde farklılık gösterdiğinde ürün satış fiyatları güncellenmektedir.

Hampetrol fiyatlarındaki değişkenlik net kâr ve nakit akımları üzerinde istenmeyen ve beklenmeyen dalgalanmalar yaratabileceğinden bu riski bertaraf etmek amacıyla Şirket tarafından riskten korunma politikası oluşturulmuştur. Bu politika çerçevesinde çeşitli türev enstrümanları kullanılarak kısa ve uzun vadeli hedge işlemleri yapılmaktadır (Not 20).

Ürün Crack Riski

Tüpraş, ham petrol fiyatlarındaki dalgalanmaların yanı sıra, ürün fiyatlarındaki değişim sonucu ürün kâr marjlarında oluşan dalgalanmaların etkilerine maruz kalmaktadır. Ürün kâr marjlarındaki (crack) söz konusu dalgalanmaların etkilerini ortadan kaldırmak için; geçmiş dönemlerde gerçekleşen ürün fiyat seviyeleri, piyasa beklentileri ve öngörülen satış hacimleri dikkate alınarak riskten korunma politikası oluşturulmuştur. Bu politika çerçevesinde, ürün kâr marjları çeşitli türev enstrümanları kullanılarak hedge edilmektedir (Not 20).

Faiz haddi riski

Grup, faiz hadlerindeki değişimlerin faiz getiren varlık ve yükümlülükler üzerindeki etkisinden dolayı faiz haddi riskine maruz kalmaktadır. Söz konusu faiz haddi riski, faiz haddi duyarlılığı olan varlık ve yükümlülüklerin dengelenmesi suretiyle ve yapılan faiz haddi swap işlemleri ile yönetilmektedir.

31 Aralık 2017 ve 2016 tarihleri itibarıyla Grup'un faiz pozisyonu tablosu aşağıdaki belirtilmiştir:

	31 Aralık 2017	31 Aralık 2016
Sabit faizli finansal araçlar		
Finansal varlıklar		
Vadeli mevduatlar	8.778.098	6.044.576
Finansal yükümlülükler	8.188.456	5.554.764
Değişken faizli finansal araçlar		
Finansal yükümlülükler ⁽¹⁾	6.862.528	6.579.501

⁽¹⁾ 31 Aralık 2017 tarihi itibarıyla Tüpraş'ın Fuel Oil Dönüşüm Projesi için kullanmış olduğu değişken faizli kredileri kapsamında riskten korunma amaçlı olarak sınıflandırılan toplam 529.412 bin ABD Doları tutarında faiz haddi swap işlemi ve çapraz kur faiz haddi swap işlemi bulunmaktadır (31 Aralık 2016 - 617.647 bin ABD Doları). Ayrıca Ditaş'ın değişken faizli kredileri kapsamında riskten korunma amaçlı olarak sınıflandırılan 17.714 bin Avro tutarında faiz haddi swap işlemi bulunmaktadır (31 Aralık 2016 -44.285 bin Avro) (Not 20).

31 Aralık 2017 tarihinde ABD doları para birimi cinsinden olan banka kredileri için faiz oranı 100 baz puan (%1) yüksek/düşük olsaydı ve diğer tüm değişkenler sabit kalsaydı, vergi öncesi kâr 9.420 bin TL daha düşük/yüksek olacaktı (31 Aralık 2016 - 7.879 bin TL). 31 Aralık 2017 tarihinde Avro para birimi cinsinden olan banka kredileri için faiz oranı 100 baz puan (%1) yüksek/düşük olsaydı ve diğer tüm değişkenler sabit kalsaydı, vergi öncesi kâr 3.387 bin TL daha düşük/yüksek olacaktı (31 Aralık 2016 - 2.823 bin TL). 31 Aralık 2017 ve 2016 tarihlerinde TL para birimi cinsinden olan banka kredileri için faiz oranı riski bulunmamaktadır.

Beklenen yeniden fiyatlandırma ve vade tarihleri, alınan krediler dışındaki finansal varlık ve yükümlülükler için sözleşme vade tarihlerinden farklı olmadığından ek bir tablo ile sunulmamıştır.

31 Aralık 2017 ve 2016 tarihleri itibarıyla banka kredilerinin yeniden fiyatlandırma tarihlerine göre vade analizleri Not 5'te sunulmuştur.

Döviz kuru riski

Grup, döviz cinsinden yaptığı operasyonları nedeniyle döviz kuru riskine maruz kalmaktadır. Söz konusu döviz kuru riski, bilançoda yer alan döviz cinsinden parasal varlık ve yükümlülüklerin analizi ile Grup'un kur riskini bertaraf etmek üzere yaptığı hazine işlemleri, doğal hedge uygulamaları ve benzeri unsurların içerisinde yer aldığı kapsamlı bir risk takip sistemi ile yönetilmektedir.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2017 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Para birimi aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir.)

32. Finansal araçlardan kaynaklanan risklerin niteliği ve düzeyi (Devamı)

Aşağıdaki tablo 31 Aralık 2017 ve 31 Aralık 2016 tarihleri itibarıyla Grup'un net bilanço yabancı para pozisyonunu ve risk takip sistemi içerisinde yönettiği unsurları özetlemektedir:

	31 Aralık 2017		31 Aralık 2016	
	TL karşılığı	Dolar karşılığı ^(*)	TL karşılığı	Dolar karşılığı ^(*)
Parasal varlıklar	7.648.679	2.027.805	4.347.693	1.235.421
Parasal yükümlülükler	(21.286.304)	(5.643.390)	(14.585.609)	(4.144.581)
Parasal kalemler net yabancı para varlık/(yükümlülük) pozisyonu	(13.637.625)	(3.615.585)	(10.237.916)	(2.909.160)
Parasal olmayan varlıklar	11.343	3.007	148.748	42.268
Bilanço dışı türev araçlar net yabancı para pozisyonu	4.294.924	1.138.663	1.310.386	372.353
Net yabancı para varlık/(yükümlülük) pozisyonu	(9.331.358)	(2.473.914)	(8.778.782)	(2.494.539)
Nakit akış riskinden korunma muhasebesine konu tutarlar ^(**)	4.796.118	1.271.539	5.130.371	1.457.823
Nakit akış riskinden korunma sonrası net yabancı para pozisyonu	(4.535.240)	(1.202.376)	(3.648.411)	(1.036.716)
Doğal hedge kapsamında değerlendirilen stoklar ^(***)	5.058.436	1.341.084	3.477.413	988.126
Nakit akış riskinden korunma sonrası ve doğal hedge sonrası net yabancı para pozisyonu	523.196	138.709	(170.998)	(48.590)

^(*) Dolar karşılığı tutarlar toplam TL karşılığı pozisyonların bilanço tarihleri itibarıyla dolar kuruna bölünmesiyle bulunmuştur.

^(**) Grup, 1.254.421 bin ABD Doları karşılığı 4.731.551 bin TL tutarındaki yatırım kredilerini (31 Aralık 2016 - 1.457.823 bin ABD Doları karşılığı 5.130.371 bin TL) ve 17.118 ABD Doları karşılığı 64.567 bin TL tutarındaki türev işlemlerini (31 Aralık 2016 - Yoktur), gerçekleşme olasılığı yüksek tahmini ABD Doları cinsinden ihraç gelirleri nedeniyle maruz kalınan ABD Doları/TL spot kur riskine karşı korunma aracı olarak kullanmaktadır. Grup, bu kapsamda gerçekleştirdiği etkinlik testi sonucunda söz konusu işlemin tamamının etkin olduğunu belirlemiş ve nakit akış riskinden korunma muhasebesi uygulamıştır. 31 Aralık 2017 tarihi itibarıyla yatırım kredilerinin 1.477.564 bin TL (31 Aralık 2016 - 1.462.069 bin TL) tutarındaki kur farkı gideri, ilgili riskten korunma konusu olan kalemin nakit akışları gerçekleşene kadar özkaynaklar altında "Riskten korunma kazançları (kayıpları)" hesabında muhasebeleştirilmekte, cari yıl gelir tablosunda bir etki yaratmamaktadır (Not 2.3.26). 31 Aralık 2017 tarihi itibarıyla sona eren yıl içerisinde, söz konusu kredilerin ABD Doları cinsinden ihraç gelirlerine karşılık gelen gerçekleşen 351.148 bin TL tutarındaki kur farkı gideri özkaynaklar altındaki "Riskten korunma kazançları (kayıpları)" hesabından gelir tablosundaki kur farkı giderlerine transfer edilmiştir. Ayrıca 31 Aralık 2017 tarihi itibarıyla, özkaynaklar altındaki "Riskten korunma kazançları (kayıpları)" hesabına söz konusu kredilerin 2017 yılı içerisinde oluşan 366.643 TL tutarındaki kur farkı gideri eklenmiştir.

^(***) Grup, net yabancı para finansal yükümlülüklerden ve ticari borçlardan ötürü ortaya çıkan kur riskini, ürün satış fiyatlarına döviz kuru değişimlerini yansıtmak suretiyle sınırlandırmaktadır. 31 Aralık 2017 tarihi itibarıyla Grup'un sahip olduğu toplam ham petrol ve petrol ürünü stokları tutarı 5.058.436 bin TL (31 Aralık 2016 - 3.477.413 bin TL)'dir (Not 8).

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.
31 Aralık 2017 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait
Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Para birimi aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir.)

32. Finansal araçlardan kaynaklanan risklerin niteliği ve düzeyi (Devamı)

DÖVİZ POZİSYONU TABLOSU					
31 Aralık 2017					
	Türk Lirası Karşılığı (Fonksiyonel para birimi)	ABD Doları	Avro	GBP	Diğer
Ticari alacaklar	102.783	27.226	19	-	-
Parasal finansal varlıklar (kasa, banka hesapları dahil)	7.528.924	1.851.164	120.909	-	554
Diğer	11.343	2.298	590	2	-
Dönen varlıklar	7.643.050	1.880.688	121.518	2	554
Parasal finansal varlıklar	16.972	2.498	1.672	-	-
Diğer	-	-	-	-	-
Duran varlıklar	16.972	2.498	1.672	-	-
Toplam varlıklar	7.660.022	1.883.186	123.190	2	554
Ticari borçlar	7.297.348	1.916.299	14.705	329	1.191
Finansal yükümlülükler	3.996.781	1.046.575	10.897	-	-
Parasal olan diğer yükümlülükler	524.280	138.814	153	-	-
Kısa vadeli yükümlükler	11.818.409	3.101.688	25.755	329	1.191
Finansal yükümlülükler	9.464.531	2.160.677	291.146	-	-
Parasal olan diğer yükümlülükler	3.364	686	172	-	-
Uzun vadeli yükümlülükler	9.467.895	2.161.363	291.318	-	-
Toplam yükümlülükler	21.286.304	5.263.051	317.073	329	1.191
Finansal durum tablosu dışı döviz cinsinden türev araçların net varlık/(yükümlülük) pozisyonu	4.294.924	925.914	177.714	-	-
Aktif karakterli finansal durum tablosu dışı döviz cinsinden türev ürünlerin tutarı	4.365.360	944.588	177.714	-	-
Pasif karakterli finansal durum tablosu dışı döviz cinsinden türev ürünlerin tutarı	(70.436)	(18.674)	-	-	-
Net yabancı para varlık/(yükümlülük) pozisyonu	(9.331.358)	(2.453.951)	(16.169)	(327)	(637)
Nakit akış riskinden korunma muhasebesine konu tutarlar	4.796.118	1.271.539	-	-	-
Nakit akış riskinden korunma sonrası net yabancı para pozisyonu	(4.535.240)	(1.182.412)	(16.169)	(327)	(637)
Parasal kalemler net yabancı para varlık/(yükümlülük) pozisyonu	(13.637.625)	(3.382.163)	(194.473)	(329)	(637)
Riskten korunma amaçlı sınıflandırılan türev araçların gerçeğe uygun değeri	426.328	113.027	-	-	-

Grup'un 31 Aralık 2017 tarihi itibarıyla doğal hedge sonrası 523.196 bin TL net yabancı para fazlası (31 Aralık 2016 - 170.998 bin TL net yabancı para açığı) bulunmaktadır (sayfa 62).

DÖVİZ POZİSYONU TABLOSU

31 Aralık 2016

Türk Lirası Karşılığı (Fonksiyonel para birimi)	ABD Doları	Avro	GBP	Diğer
257.339	73.124	-	-	-
4.085.609	875.246	270.883	114	-
3.780	1.074	-	-	-
4.346.728	949.444	270.883	114	-
4.745	1.348	-	-	-
144.968	27.163	13.309	-	-
149.713	28.511	13.309	-	-
4.496.441	977.955	284.192	114	-
3.841.321	1.056.681	27.213	1.043	17.189
1.243.661	333.977	18.418	-	-
257.008	72.774	243	-	-
5.341.990	1.463.432	45.874	1.043	17.189
9.241.837	2.314.067	296.011	-	-
1.782	-	480	-	-
9.243.619	2.314.067	296.491	-	-
14.585.609	3.777.499	342.365	1.043	17.189
1.310.386	372.353	-	-	-
1.310.386	372.353	-	-	-
-	-	-	-	-
(8.778.782)	(2.427.191)	(58.173)	(929)	(17.189)
5.130.371	1.457.823	-	-	-
(3.648.411)	(969.368)	(58.173)	(929)	(17.189)
(10.237.916)	(2.827.781)	(71.482)	(929)	(17.189)
373.700	106.189	-	-	-

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2017 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Para birimi aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir.)

32. Finansal araçlardan kaynaklanan risklerin niteliği ve düzeyi (Devamı)

Aşağıdaki tabloda 31 Aralık 2017 ve 31 Aralık 2016 tarihleri itibarıyla Grup'un finansal durum tablosundaki net döviz pozisyonunun döviz kurlarındaki değişimlere baz duyarlılık analizi özetlenmiştir.

Döviz Kuru Duyarlılık Analizi Tablosu				
31 Aralık 2017				
	Kâr/Zarar		Özkaynaklar	
	Yabancı paranın değer kazanması	Yabancı paranın değer kaybetmesi	Yabancı paranın değer kazanması	Yabancı paranın değer kaybetmesi
ABD Doları kurunun %10 değişmesi halinde:				
ABD Doları net varlık/yükümlülüğü	(1.275.718)	1.275.718	473.155	(473.155)
ABD Doları riskinden korunan kısım (-)	808.651	(808.651)	-	-
ABD Doları Net Etki	(467.067)	467.067	473.155	(473.155)
Avro kurunun %10 değişmesi halinde:				
Avro net varlık/yükümlülüğü	(87.665)	87.665	-	-
Avro riskinden korunan kısım (-)	80.247	(80.247)	-	-
Avro Net Etki	(7.418)	7.418	-	-
TOPLAM	(474.485)	474.485	473.155	(473.155)
31 Aralık 2016				
	Kâr/Zarar		Özkaynaklar	
	Yabancı paranın değer kazanması	Yabancı paranın değer kaybetmesi	Yabancı paranın değer kazanması	Yabancı paranın değer kaybetmesi
ABD Doları kurunun %10 değişmesi halinde:				
ABD Doları net varlık/yükümlülüğü	(995.153)	995.153	(513.037)	513.037
ABD Doları riskinden korunan kısım (-)	644.076	(644.076)	-	-
ABD Doları Net Etki	(351.077)	351.077	(513.037)	513.037
Avro kurunun %10 değişmesi halinde:				
Avro net varlık/yükümlülüğü	(26.519)	26.519	-	-
Avro riskinden korunan kısım (-)	-	-	-	-
Avro Net Etki	(26.519)	26.519	-	-
TOPLAM	(377.596)	377.596	(513.037)	513.037

Grup, kullanmış olduğu yatırım kredilerini nakit akış riskinden korunma muhasebesi kapsamında değerlendirmekte ve bu kredilerden oluşan kur farkı gelir/giderini özkaynaklar altında muhasebeleşirmektedir. Döviz kurundaki %10 artış/azalış etkisi aynı yöntemle hesaplanmakta ve hesaplanan kur farkı döviz kuru duyarlılık tablosunda riskten korunan kısım olarak sınıflanmaktadır. Ayrıca vadeli döviz işlemleri ve çapraz kur sabit faiz swap işlemleri ile korunan kur farkı, döviz kuru duyarlılık tablosunda riskten korunan kısım olarak sınıflanmaktadır.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2017 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Para birimi aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir.)

32. Finansal araçlardan kaynaklanan risklerin niteliği ve düzeyi (Devamı)

İhracat ve ithalat bilgileri

	1 Ocak - 31 Aralık 2017	1 Ocak - 31 Aralık 2016
İhracat		
ABD Doları (Bin TL karşılığı)	10.205.556	6.374.428
Toplam	10.205.556	6.374.428
İthalat		
ABD Doları (Bin TL karşılığı)	42.552.146	26.456.318
Toplam	42.552.146	26.456.318

Sermaye risk yönetimi

Sermayeyi yönetirken Grup'un hedefleri, ortaklarına getiri, diğer paydaşlarına fayda sağlamak ve sermaye maliyetini azaltmak amacıyla en uygun sermaye yapısını sürdürmek için Grup'un faaliyette bulunabilirliğinin devamını korumaktır.

Sermaye yapısını korumak veya yeniden düzenlemek için Grup ortaklara ödenecek temettü tutarını belirlemekte, yeni hisseler çıkarabilmekte ve borçlanmayı azaltmak için varlıklarını satabilmektedir. 31 Aralık 2017 ve 31 Aralık 2016 tarihleri itibarıyla net finansal borç/yatırılan sermaye oranı aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2017	31 Aralık 2016
Toplam finansal borçlar (Not 5)	15.050.984	12.134.265
Eksi: Nakit ve nakit benzerleri (Not 4)	(7.603.858)	(5.048.709)
Net finansal borç	7.447.126	7.085.556
Özkaynaklar	10.477.661	8.167.033
Yatırılan sermaye	17.924.787	15.252.589
Net finansal borç/yatırılan sermaye oranı	%41,55	%46,45

Finansal araçların gerçeğe uygun değeri

Gerçeğe uygun değer, piyasa katılımcıları arasında ölçüm tarihinde olağan bir işlemde, bir varlığın satışından elde edilecek veya bir borcun devrinde ödenecek fiyat olarak tanımlanır. Finansal araçların tahmini gerçeğe uygun değerleri, Grup tarafından mevcut piyasa bilgileri ve uygun değerlendirme yöntemleri kullanılarak tespit olunmuştur. Ancak, gerçeğe uygun değeri belirlemek için piyasa verilerinin yorumlanmasında tahminler gereklidir. Buna göre, burada sunulan tahminler, Grup'un bir güncel piyasa işleminde elde edebileceği tutarları göstermeyebilir.

Aşağıdaki yöntem ve varsayımlar, finansal araçların gerçeğe uygun değerinin tahmininde kullanılmıştır:

Parasal varlıklar

Dönem sonu kurlarıyla çevrilen yabancı para cinsinden olan bakiyelerin gerçeğe uygun değerlerinin, kayıtlı değerlerine yakın olduğu öngörülmektedir.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2017 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Para birimi aksi belirtilmedikçe bin Türk Lirası ("TL") olarak belirtilmiştir.)

32. Finansal araçlardan kaynaklanan risklerin niteliği ve düzeyi (Devamı)

Nakit ve nakit benzeri değerler dahil maliyet değerinden gösterilen finansal varlıkların kayıtlı değerlerinin, kısa vadeli olmaları nedeniyle gerçeğe uygun değerlerine eşit olduğu öngörülmektedir.

Ticari alacakların kayıtlı değerlerinin, ilgili değer düşüklük karşılıklarıyla beraber gerçeğe uygun değeri yansıttığı öngörülmektedir.

Parasal borçlar

Kısa vadeli banka kredileri ve diğer parasal borçların gerçeğe uygun değerlerinin, kısa vadeli olmaları nedeniyle kayıtlı değerlerine yakın olduğu öngörülmektedir. Uzun vadeli değişken faizli banka kredilerinin faiz oranları değişen piyasa koşulları dikkate alınarak güncellendiği için bu kredilerin gerçeğe uygun değerlerinin taşıdıkları değeri ifade ettiği düşünülmektedir.

Rayiç değer ölçümleri hiyerarşi tablosu:

Grup, finansal tablolarda gerçeğe uygun değer ile yansıtılan finansal araçların rayiç değer ölçümlerini her finansal araç sınıfının girdilerinin kaynağına göre, üç seviyeli hiyerarşi kullanarak, aşağıdaki şekilde sınıflandırmaktadır.

- Seviye 1: Belirlenen finansal araçlar için aktif piyasada işlem gören (düzeltilmemiş) piyasa fiyatı kullanılan değerlendirme teknikleri
- Seviye 2: Dolaylı veya dolaysız gözlemlenebilir girdi içeren diğer değerlendirme teknikleri
- Seviye 3: Gözlemlenebilir piyasa girdilerini içermeyen değerlendirme teknikleri

Rayiç değer ölçümleri hiyerarşi tablosu 31 Aralık 2017 itibarıyla aşağıdaki gibidir:

Bilançoda rayiç değerden taşınan finansal varlıklar	Seviye 1	Seviye 2	Seviye 3
Türev finansal varlıklar	-	447.469	-
Finansal yatırımlar	-	-	-

Bilançoda rayiç değerden taşınan finansal yükümlülükler

Türev finansal yükümlülükler	-	180.501	-
------------------------------	---	---------	---

Rayiç değer ölçümleri hiyerarşi tablosu 31 Aralık 2016 itibarıyla aşağıdaki gibidir:

Bilançoda rayiç değerden taşınan finansal varlıklar	Seviye 1	Seviye 2	Seviye 3
Türev finansal varlıklar	-	403.613	-
Finansal yatırımlar	-	-	-

Bilançoda rayiç değerden taşınan finansal yükümlülükler

Türev finansal yükümlülükler	-	31.236	-
------------------------------	---	--------	---

33. Bilanço tarihinden sonraki olaylar

Yoktur.

Sözlük

TERİMLER SÖZLÜĞÜ

	TÜRKÇE	İNGİLİZCE
APC	İleri Proses Kontrolü	Advanced Process Control
API	Amerikan Petrol Enstitüsü (API) tarafından çıkarılan ve özgül ağırlığa bağlı API gravite tanımı, petrolün sınıflandırılması için kullanılır.	The American Petroleum Institute gravity, or API gravity, is a measure of how heavy or light petroleum liquid is compared to water.
ASRFO	Atmosferik Straight Run Fuel Oil	Atmospheric Straight Run Fuel Oil
ASTM	Uluslararası Standartlar	American Society for Testing and Materials
BAT	Mevcut teknoloji	Best Available Technology
CCR REFORMER	Katalist Rejenerasyonlu Reformer	Continuous Catalytic Regeneration Reformer
CDU	Ham Petrol	Distilasyon Ünitesi Crude Distillation Unit
CIF	İthalatta, mal fiyatının üzerine sigorta ve navlun giderlerinin de eklendiği bir alım-satım şekli	Cost, Insurance & Freight
ÇED	Çevresel Etki Değerlendirmesi	Environmental Impact Assessment
DCS	Kontrol Sistemi	Distributed Control System
DECOKER	Koklaştırma Ünitesi	Delayed Coker
DSS	Sürdürülebilir Çözümler	Dupont Sustainable Solutions
DWT	Uluslararası Denizcilik Ticaretinde ve Denizcilik Endüstrisinde kullanılan ağırlık birimi	Deadweight Tonnage
DYS	Değişiklik Yönetim Sistemi	Change Management System
EBH	Kaynayan Yataklı Hidrokraker	Ebullated Bed Hydrocraker
EFQM	Avrupa Kalite Yönetimi Vakfı	European Foundation for Quality Management
EII	Enerji Yoğunluğu İndeksi	Energy Intensity Index
ENVER	Enerji Verimliliği	Energy Efficiency
EPDK	Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu	Energy Market Regulatory Authority
ESD	Elektrostatik Deşarj	Electrostatic Discharge
EUREKA	Avrupa Araştırma Koordinasyon Ajansı	European Research Coordination Agency

Sözlük

EURO 3	Euro Emisyon Standardı (Maks. Kükürt 350 ppm)	Euro Emission Standard (Max. Sulphur 350 ppm)
EURO 4	Euro Emisyon Standardı (Maks. Kükürt 50 ppm)	Euro Emission Standard (Max. Sulphur 50 ppm)
EURO 5	Euro Emisyon Standardı (Maks. Kükürt 10 ppm)	Euro Emission Standard (Max. Sulphur 10 ppm)
FAVÖK	Faiz, Amortisman Vergi Öncesi Kâr	EBITDA
FCC	Ağır hidrokarbon petrol fraksiyonlarını benzin, komponentlerine dönüştüren ünite	Fluid Catalytic Cracking Unit
Fed	ABD Merkez Bankası	Federal Reserve Bank
FOB	Tedarikçinin malzemeyi nakliye yapılacağı geminin güvertesine taşıyana kadar olan sorumluluğu olan mal teslim şekli	Free On Board
FP7	Avrupa Birliği'nde çok uluslu araştırma ve teknoloji geliştirme projelerinin desteklendiği başlıca Topluluk Programları'dır.	The Seventh Framework Program
GDR	Küresel Saklama Sertifikası	Global Depositary Receipt
GMB	Güvenlik Merkezli Bakım	Security Centered Maintenance
GTL/CTL	Gazdan Sıvı, Kömürden Sıvı	Gas to Liquid, Coal to Liquid
HAY	Hata Ayıklama Yöntemi	Debugging Method
HAZOP	Tehlike ve İşletilebilme Çalışması Metodu	Hazard and Operatibility Study
HDS	Kükürt Giderme	Hydro Desulphurisation
HORİZON	AB Araştırma ve Yenilikçi Çerçeve Programı	EU Research and Innovation Framework Program
HRSNG	Isı recovery buhar jeneratörü	Heat Recovery Steam Generator
HSRN	Ağır Nafta	Heavy Straight-Run Naphtha
HVGO	Vakum distilasyon ünitesinden elde edilen HVGO, dönüşüm ünitelerinde daha değerli beyaz ürünlere çevrilir.	Heavy Vacuum Gas Oil
HYDROKRAKER	Rafineri Dönüşüm Ünitesi	Hydrocracker-Conversion Unit
IEA, UEA	Uluslararası Enerji Ajansı	International Energy Agency
IOPC	Uluslararası Petrol Kirliliği Tazminat Fonu	International Oil Pollution Compensation Funds
ISM	Uluslararası Emniyetli Yönetim	International Safety Management
ISPS	Uluslararası Gemi ve Liman Güvenlik Kuralları	International Ship and Port Security Rules

İTA	İş Tehlike Analizleri	Job Hazard Analysis
KBS	Kazan Besleme Suyu	Boiler Feed Water
KKO	Kapasite Kullanım Oranı	Capacity Utilization Rate
KOK	Kalıcı Organik Kirleticiler	Persistent Organic Pollutants
KPI	Temel Performans Göstergeleri	Key Performance Indicators
LCGO	Light Cycle Gas Oil	Light Cycle Gas Oil
LCGO/HCGO	Hafif/Ağır Dizel	Light/Heavy Gas Oil
LSRN	Hafif Nafta	Light Straight Run Naphtha
ME	Mekanik Emre Amadelik	Mechanical Availabilities
MTBE	Benzinin oktanını artırmak ve aromatik miktarını düşürmek amacıyla kullanılan yüksek oktanlı hidrokarbon.	Methyl Tertiary-Butyl Ether
NELSON COMPLEXITY	Beyaz Ürün Üretebilme Kapasitesi	White Product Yield Ability
OCIMF	Petrol Şirketlerinin Uluslararası Denizcilik Forumu	The Oil Companies International Marine Forum
OEA	Operasyonel Emre Amadelik	Operational Availabilities
OSAR	Olay Sınıflandırma, Araştırma ve Raporlama	Event Classification, Research and Reporting
PCT	Uluslararası Patent Koruması	International Patent Protection
PETDER	Petrol Sanayi Derneği	Petroleum Industry Association
POX	Kısmi Oksidasyon Ünitesi	Partial Oxidation
PPM	Bir kilogram yakıtta mg cinsinden kükürt miktarını gösterir.	Parts Per Million
PT	Penetrant Test	Penetrant Test
QDMS	Tüpraş Kalite Yönetim ve Doküman Sistemi	Quality Documentation Management System
RAYEP	Rafinerici Yetiştirme Programı	Refining Training Program
RBI	Risk Tabanlı Teknik Kontrol	Technical Risk Control
RDT	Risk Değerlendirme Tablosu	Risk Evaluation Chart (REC)
RGY	Risk ve Güvenirlilik Yönetimi	Risk and Reliability Management

Sözlük

RON	Oktan sayısı, benzinin kalitesini gösteren parametre olup motordaki vuruntunun ölçümü	Research Octane Number
RTK	Risk Tabanlı Kontrol	Risk-Based Control
RUP	Fuel Oil Dönüşüm Ünitesi	Residuum Upgrading
SDA	Çözücü Yardımıyla Asfalt Ayırma Ünitesi	Solvent Deasphalting Unit
SEÇ	Sağlık, Emniyet ve Çevre	HSE
SEÇ-K	Sağlık, Emniyet, Çevre ve Kalite	Health, Safety, Environment and Quality
SEVESO-II	Büyük Endüstriyel Kazaların Önlenmesi ve Etkilerinin Azaltılması Hakkında Yönetmelik	Prevention of Major Industrial Accidents and Mitigation of Impacts on Regulation
SMR	Hidrojen Üretim Ünitesi	Stream Methane Reformer
SRD	Sağlık Risk Değerlendirmesi	Health Risk Assessment
TAEK	Türkiye Atom Enerji Kurumu	Turkey Atomic Energy Agency
TEYDEB	Teknolojik ve Destek Programları Başkanlığı	Technological and Support Programs Department
TEYS	Tehlike ve etkilerin yönetim süreci	Management Process of the Dangers and Effects
TMSA 2	Petrol Tankeri Yönetimi ve Değerlendirmesi 2	Tanker Management Self Assessment 2
TPE	Ton Petrol Eşdeğeri	Tons Petroleum Equivalent
TPP	Termal Power Plant	Thermal Power Plant
TÜRKA	Türk Akreditasyon Kurumu	Turkish Accreditation Agency
VAP	Verimlilik Artırıcı Proje	Efficiency Enhancement Project
VDU	Vakum Destilasyon Ünitesi	Vacuum Distillation Unit
VGO	Vakum Dizel	Vacuum Gasoil
VLCC	Çok Büyük Ham Petrol Gemisi	Very Large Crude Carrier
VOC	Uçucu Organik Bileşenler	Volatile Organic Compounds
WTI	Amerikan Referans Ham Petrolü	West Texas Intermediate

BİRİMLER SÖZLÜĞÜ

m ³	Metreküp	Cubic Meter
MW	Megavat	Megawatt
KG	Kilogram	Kilogram
GRT	Gros tonaj	Gross Tonnage
M/T	Milyon Tonaj	Million Tonnes
KW	Kilovat	Kilowatt
KWh	Kilovatsaat	Kilowatt Hour
m ²	Metrekare	Square Meter
CO ₂	Karbondioksit	Carbon Dioxide
GCAL	Giga kalori	Gcal
Ton CO ₂ e	Ton Karbondioksit Eşleniği	Ton Carbon Dioxide Equivalent
TJ	Terajoule	Terajoule
MJ	Megajoule	Megajoule
j	Joule	Joule
Mt	Milyon Ton	Million Ton
t	Ton	Ton
bpd	Bir Günde Üretilen Petrol Varil Sayısı	Barrel per Day
MtOE	Milyon Ton Petrol Eşdeğeri	Million Ton of Oil Equivalent
mmcf	Milyon Küp Feet	Milyon Cubic Feet
g/l	Gram/Litre	Gram/Litre
ppm	Milyon Başına Düşen Parça Sayısı	Number of Parts per Million
N	Newton	Newton

İletişim

GENEL MÜDÜRLÜK

Güney Mah. Petrol Cad. No: 25
41790 Körfez-Kocaeli
Telefon: (0262) 316 30 00
Faks: (0262) 316 30 10 - 316 30 11
E-Posta: info@tupras.com.tr

İZMİT RAFİNERİ MÜDÜRLÜĞÜ

Güney Mah. Petrol Cad. No: 25/1
41780 Körfez-Kocaeli
Telefon: (0262) 316 30 30
Faks: (0262) 316 37 24

İZMİR RAFİNERİ MÜDÜRLÜĞÜ

Atatürk Mah. İnönü Bulvarı No: 52
35800 Aliağa-İzmir
Telefon: (0232) 498 55 55
Faks: (0232) 498 50 00 - 498 50 01 - 02

KIRIKKALE RAFİNERİ MÜDÜRLÜĞÜ

Altınova Mah. Atatürk Bulvarı No: 186
71001 Hacılar Kasabası Kırıkkale
Telefon: (0318) 261 20 00
Faks: (0318) 261 20 71 - 261 20 72

BATMAN RAFİNERİ MÜDÜRLÜĞÜ

Site Mah. Özgürlük Bulvarı No: 152
72100 Batman
Telefon: (0488) 217 21 00
Faks: (0488) 217 26 81

tupras.com.tr